RADU TEODORESCU

IISUS HRISTOS MÂNTUITORUL ŞANSA UMANITĂŢII

Cugir 2017

CURPINS

INTRODUCERE

Mai înainte de a scrie această carte am ezitat mult. Acest lucru fiindcă nu este vorba despre o carte oarecare ci una despre persoana Domnului Iisus Hristos. S-a scris mult despre Domnul Iisus Hristos în ultimii 2000 de ani şi cititorul s-ar putea întreba: la ce folos încă o carte despre Iisus? Această întrebare este legitimă. Autorul nu a fost nici apostol şi nici contemporan cu Iisus, atunci de ce scrie despre acest subiect? Deşi nu am fost contemporan cu Iisus adevărul este că avem multe informaţii despre cine a fost şi ce a fost Iisus. Acest fapt este unul care ne poate face într-un anume sens să aflăm ceea ce avem nevoie despre persoana lui Iisus. Prin urmare este adevărat că este uşor să ne informăm despre Iisus fiindcă în zilele noastre nu avem numai Noul Testament în care sunt cuprinse cele patru evanghelii despre viaţa lui Iisus, ci la fel de bine sunt mai multe materiale care ne pot ajuta în acest sens. Iisus este centrul de interes sau subiectul multor cărţi dintre care unele este adevărat că sunt neortodoxe. Prin urmare atunci când citim despre Iisus trebuie să ştim că acest lucru nu se face din pură curiozitate ci trebuie să fie făcut într-un mod care să fie coerent cu tradiţia creştin ortodoxă. Avem o tradiţie creştin ortodoxă pe care am moştenit-o de la sfinţii părinţi ai ortodoxiei. Prin urmare această carte nu este una care să repete ceea ce ne-au spus cei patru evanghelişti ai Noului Testament despre evenimentele istorice ale vieţii pământeşti a lui Iisus ci mai mult o carte care doreşte să adreseze impactul pe care le-au avut învăţăturile lui Iisus asupra umanităţii şi de ce Iisus este încă o persoană importantă pentru umanitate. Deşi nu toţi o ştiu, mai toată lumea o simte: Iisus este o persoană care a cuprins în Sine toată umanitatea. Acest lucru fiindcă El a fost Fiul lui Dumnezeu. Faptul că Iisus a fost Fiul lui Dumnezeu este un lucru asupra căruia vom insista mai mult în această carte. Sunt mulţi care nu vor să vadă în Iisus mai mult decât un simplu predicator evreu sau la fel de bine un simplu învăţător religios dar în nici un fel nu vor să accepte că acest Iisus a fost Fiul lui Dumnezeu. Fiindcă a fost Fiul lui Dumnezeu, Iisus poate să cuprindă în Sine toate generaţiile de mai înainte de El şi cele de după El. Aceasta este şi motivul pentru care era creştină în care trăim azi este o eră care se măsoară începând de la naşterea lui Iisus. Acest lucru ne spune că în Sine Iisus a cuprins toată umanitatea. Sunt mulţi care nu pot să vadă nici un fel de legătură dintre Iisus şi umanitate. Cum poate Iisus să se lege de umanitate? La această întrebare vom răspunde cu faptul că Iisus a venit pentru a mântui umanitatea. Prin urmare deşi El a trăit într-un timp istoric limitat, acţiunile şi actele Lui vor avea semnificaţie câtă vreme va ţine umanitatea. Iisus a venit în această lume pentru a mântui umanitatea. Acest lucru fiindcă prin sine înseşi umanitatea nu se poate mântui pe sine.[1]

Când am ales titlul acestei cărţi: Iisus Hristos mântuitorul şansa umanităţii, este adevărat că mi-am asumat un risc. Este riscul de a fi considerată o carte bombastică. Aceasta fiindcă înseşi titlul poate să fie considerat ca un exemplu de grandomanie. Adevărul este că în nici un caz nu putem să considerăm că această carte este

1 Dumitru Stăniloae, *Iisus Hristos sau restaurarea omului* (Sibiu, 1943).

bombastică. Iisus a demonstrat în timpul vieţii Sale pământeşti prin minunile pe care le-a făcut că poate să mântuiască toată umanitatea. Sunt mai mulţi în zilele noastre care sunt extrem de preocupaţi cu ceea ce am putea denumii ca „destinele umanităţii."[2] În ceea ce priveşte umanitatea ca întreg în zilele noastre se fac foarte multe lucruri care sunt menite să ajute şi să îmbunătăţească condiţiile umanităţii şi la fel de bine să creeze o umanitate mai fericită. Sunt mai multe forumuri internaţionale în vremurile de azi care doresc să rezolve problemele cu care se confruntă umanitatea. Fie că vorbim despre terorism, război, foamete, sărăcie sau violenţă sunt mai mulţi care sunt cât se poate de încrezători în viitorul umanităţii. Realitatea este că la nivel de umanitate în zilele noastre s-au făcut unele lucruri care sunt cu adevărat extraordinare. Poate cel mai important este faptul că umanitatea a reuşit să îşi creeze pentru sine o civilizaţie care tinde permanent să se autodepăşească şi să devină cât se poate de performantă. Iată de ce este bine să ştim ceea ce este şi ceea ce înseamnă umanitatea. După cum am spus sunt şi destui sceptici în ceea ce priveşte umanitatea. Acest lucru fiindcă după cum am arătat pentru mulţi umanitatea este o noţiune confuză. A vorbii despre umanitate înseamnă să vorbeşti despre lume fiindcă la un anumit nivel aceste noţiuni sunt cât se poate de sinonimice. Aşa se face că sunt mulţi care consideră că în nici un fel umanitatea nu poate să fie ajutată fiindcă sunt multe peroane care nu sunt interesate de umanitate. Acest lucru fiindcă omul modern tinde să fie interesat numai de propria lui persoană. Dacă omul este interesat numai de propria lui persoană este evident că el nu mai are nici un interes faţă de umanitate. Umanitatea este un lucru pe care trebuie să îl înţelegem ca un fapt care ne reprezintă şi uneori ne defineşte. În zilele noaste se fac mai multe comitete, întruniri, sindicate, congrese internaţionale şi altele asemenea care doresc să adreseze problemele umanităţii. Aceste lucruri sunt bune şi nu avem nimic împotriva lor. Totuşi, ceea ce trebuie să ştim este că nici un comitet internaţional nu poate să ofere mântuire umanităţii.[3]

Ce să înţelegem prin mântuire atunci când vorbim despre umanitate? Prin mântuire înţelegem că este vorba fără doar şi poate de a scăpa de dreapta pedeapsă a

2 Umanitatea este o noţiune generică ce ne cuprinde pe toţi şi care într-un anume fel ne înglobează pe toţi. Trebuie să ştim că atunci când vorbim de umanitate nu înseamnă că vorbim de ceea ce ne facem să fim umani ci mai mult de ceea ce ne uneşte ca specie biologică şi neam. Umanitatea este o noţiune care evident este generică şi pentru acest lucru pentru mulţi este o noţiune confuză. Trebuie să ştim că umanitatea este un lucru care a fost intenționată de Dumnezeu. În Facere Dumnezeu le-a dat poruncă primilor oameni: „creşteţi şi vă înmulţiţi şi stăpâniţi pământul." Prin urmare, umanitatea nu este o noţiune care este străină de Dumnezeu fiindcă chiar Dumnezeu a intenţionat ca noi să trăim ca umanitate. A fi om înseamnă a fi parte din umanitate. Acest lucru fiindcă fiecare dintre noi suntem o fărâmă din această umanitate. Prin urmare deşi nu ne vine să credem acţiunile noastre bune sau rele ajung să influenţeze la un anumit nivel toată umanitatea. Este bine să ştim prin urmare că în sine nu putem să existăm separaţi de umanitate fiindcă ea este una care se întrepătrunde cu noi şi cu viaţa noastră. Iată de ce am ales în aceste rânduri să vorbim mai mult despre umanitate. Trebuie prin urmare să fim conştienţi că noi suntem umanitatea şi nu suntem chemaţi să ducem un mod de viaţă individualist. O umanitate individualistă este foarte mult un eşec al umanităţii. Umanitatea se realizează pe sine numai în unitate şi în unire. Acest lucru fiindcă acestea sunt valori pozitive care ne duc înainte şi de fac mai buni.

3 Dumitru Popescu, *Iisus Hristos Pantocrator* (Bucureşti, 2005).

lui Dumnezeu faţă de păcatele şi fărădelegile noastre. Deşi umanitatea după cum am spus a făcut mari progrese în materie de ştiinţă, tehnologie, cultură, arte sau educaţie este foarte adevărat că umanitatea nu se poate mântui pe sine. Sunt mulţi care consideră că mântuirea poate să fie dobândită pe cale ştiinţifică. Acest lucru trebuie să ştim că este imposibil. Umanitatea nu se va putea mântui niciodată prin propriile ei puteri fiindcă acest lucru este dincolo de capacitatea ei. Trebuie să avem în vedere că mântuirea este un lucru pe care numai Dumnezeu îl poate face. Doreşte Dumnezeu să ne mântuim? Cu siguranţă da. Dumnezeu doreşte să ne mântuim dar la fel de bine El doreşte ca noi să şi facem un nimic de efort în acest sens. Prin urmare este bine să ştim că mântuirea este un lucru care se câştigă. Deşi sunt puţini care sunt conştienţi de acest lucru umanitatea ajunge să se împlinească pe sine prin cei care se mântuiesc. Aceasta fiindcă nu poate să fie realizare mai mare pentru umanitate decât mântuirea. Evident că în acest punct opiniile diferă. Sunt mulţi care consideră că în cele din urmă omul nu are nevoie de mântuire pentru a îşi realiza potenţialul său. Acest lucru fiindcă lumea de azi este o lume care s-a înstrăinate de sine de Dumnezeu. Înstrăinarea de Dumnezeu este un sentiment din ce în ce mai prezent în zilele noastre şi el este cel care ne face să vedem totul numai din prisma acestei lumii. Când omul este înstrăinat de Dumnezeu, el ajunge să se lege numai de existenţa acestei lumi şi nu mai doreşte să ştie nimic altceva.[4]

Când am ales să scriu această carte am fost conştient că vor fii foarte mulţi care vor găsii paginile ei irelevante şi plictisitoare. Încă o carte despre Iisus Hristos? Oare nu s-a scris şi s-a publicat destul despre Iisus Hristos? După expresia gânditorului ortodox Horia Roman Patapievici, tindem să trăim azi într-o lume „hristofobă.” Ce să înţelegem prin „hristofobie”? Prin hristofobie înţelegem faptul că sunt din ce în ce mai mulţi care au ajuns să se irite atunci când se vorbeşte despre Hristos. Acest lucru fiindcă pentru mulţi Hristos nu este decât un simplu mit. Sunt mai multe cărţi şi articole publicate care afirmă că Hristos nu a existat ci El a fost un mit creat de antici pentru a perpetua o tradiţie şi un ritual învechit. La fel de bine sunt şi unii care sunt cât se poate de dezamăgiţi de modul în care Hristos este prezentat umanităţii din zilele noastre. Creştinii afirmă că mersul la biserică este cel care ne face să ne întâlnim cu Hristos.

---

4 Realitatea este că sunt din ce în ce mai mulţi cei care vorbeşte de o umanitate autonomă faţă de Dumnezeu. Acest lucru fiindcă se consideră că dacă ştiinţa şi civilizaţia va avansa omul nu va mai avea nevoie de existenţa lui Dumnezeu. Nu puţine au fost cazurile în care unii au declarat că omul trebuie să se „dezrobească” de noţiunea de Dumnezeu fiindcă el îşi poate croi o existenţă şi o viaţă care să nu mai depindă cu nimic de Dumnezeu. Pentru mulţi oameni fără de credinţă şi fără de Dumnezeu religia este un lucru care ţine pe om într-un fel de dependenţă de Dumnezeu. A venit timpul ca omul să se rupă de această dependenţă odată pentru totdeauna. Omul în sine nu are nevoie de ritualurile religiei pentru a ajunge să fie fericit. El poate să fie la fel de bine fericit prin ştiinţă şi civilizaţie. Aşa se face că în zilele noastre sunt mulţi care doresc o un fel de „eliberare” a omului de sub povara religiei şi a dogmelor. A visa la o umanitate înstrăinată de Dumnezeu şi de Hristos este cu adevărat un lucru sinistru. Procesul de secularizare din zilele noastre însă confirmă acest lucru. Sunt din ce în ce mai mulţi care consideră că omul poate trăi şi fără de Dumnezeu şi la fel de bine că dacă umanitatea ca întreg ajunge să îşi unească forţele ea nu mai are nevoie de Dumnezeu. S-a vorbit în acest sens de faptul că trăim într-o lume postcreştină. Această umanitate postcreştină nu mai are nevoie în nici un fel de o înţelegere a persoanei lui Hristos ci numai de materie. Aşa se face că în zilele noastre umanitatea tinde să fie cât se poate de materialistă.

Aceasta fiindcă lumea de azi nu mai Îl poate întâlnii pe Hristos în carne şi oase la fel cum au făcut-o cei de acum 2000 de ani. Să fie lucrurile chiar aşa? Cu siguranţă că nu. Ceea ce ştim este că deşi Hristos a înviat şi S-a înălţat cu trupul la cer, acest lucru nu înseamnă că El a părăsit umanitatea. După cum ne spune Sfântul Ioan Teologul Hristos este Logosul [cuvântul, raţiunea] lui Dumnezeu. Prin urmare Hristos este mult mai mult decât un simplu om cum a fost El experimentat de evreii de acum 2000 de ani. Prin urmare dacă Hristos este Cuvântul lui Dumnezeu sau mai bine zis Fiul lui Dumnezeu este foarte adevărat că prin rugăciune noi putem să avem o legătură cu Hristos şi în zilele noastre. Este adevărat în acest sens că Hristos este Cel care deşi S-a înălţat la cer nu a părăsit umanitatea. Hristos s-a arătat la mai mulţi sfinţi. Poate una dintre cele mai recente arătări ale lui Hristos a fost în cazul Sfântului Siluan Atonitul care a ajuns să îl vadă pe Hristos undeva la începutul secolului al XX-lea. Confruntat cu multă deznădejde Sfântul Siluan a auzit de la Hristos spunându-i: „ţine-ţi mintea în iad şi nu deznădăjdui." Iată prin urmare numai un caz de arătare a lui Hristos care este mai aproape de zilele noastre. Faptul că lumea este „hristofobă" în zilele noastre se datorează superficialităţii în care foarte mulţi dintre noi ne ducem viaţa. A vorbii despre Hristos este un lucru care ţine de preoţii de la biserică ce fac acest lucru pentru a îşi lua salariile. Este cât se poate de adevărat că în spaţiul public nu avem nevoie să vorbim despre Hristos. Cine vrea să vorbească despre Hristos poate la fel de bine să vadă un film despre El cum ar fi cel în regia lui Franco Zeffirelli care este şi cel mai cunoscut.[5] Pentru mai mulţi a viziona un film despre Iisus este suficient şi se consideră că acest lucru eventual poate să şi mântuiască. Adevărul este că Iisus este mult mai mult decât vizionarea unui film. Este adevărat că şi filmele despre Iisus sunt bune dar ele nu pot să ne mântuiască. Numai o legătură personală cu Iisus ne poate mântui. Această legătură personală o facem prin rugăciune.

Se spune că doi creştini discutau unul cu altul subiecte duhovniceşti.

- Uite am să îţi mărturisesc un lucru, a spus primul creştin.
- Ce lucru?
- Eu nu înţeleg din Biblie un fapt.
- Anume?
- În Facere cum se face că dacă diavolul le-a spus lui Adam şi Eva să guste din fructul oprit al cunoaşterii deosebirii dintre bine şi rău, Dumnezeu i-a pedepsit pe ei şi nu pe diavol pentru acest lucru?
- Este foarte simplu.
- Te rog fă-mă şi pe mine să înţeleg.
- Uite noi suntem prieteni nu?
- Aşa este.
- Dacă eu spun către tine să mergi să jefuieşti pe toţi vecinii tăi şi mai apoi vine poliţia şi te prinde, poliţia mă condamnă pe mine sau pe tine?
- Evident că pe mine fiindcă eu am fost cel care am furat.
- Ei vezi. Aşa a fost şi cu Adam şi Eva: diavolul le-a sugerat să încalce porunca lui Dumnezeu, dar păcatul a fost făcut de Adam şi Eva.
- Aha....acum înţeleg.
- Mă bucur să te-ai lămurit.

Dialogul de mai sus este unul fundamental care ne face să înţelegem că cu adevărat Adam şi Eva au fost vinovaţi de păcatul pe care l-au făcut. Acest păcat este moştenit de toţi cei care se nasc din Adam şi Eva şi prin urmare cu toţii îl moştenim.

5 Franco Zeffirelli, *Iisus: povestea unei capodopere* (Editura Orizonturi: Bucureşti, 1991).

Păcatul lui Adam şi a lui Eva a fost cel care i-a făcut să piardă raiul.[6] Prin urmare este foarte adevărat că prin păcat şi prin neascultarea de Dumnezeu, Adam şi Eva nu au pierdut numai raiul ci la fel de bine au devenit muritori şi dimpreună cu ei întreaga umanitate. Acest lucru este poate unul dintre cele mai triste din viaţa umanităţii. Totuşi, Facerea ne spune că Dumnezeu a dorit să mai ofere omului o şansă. Fiindcă este bun, Dumnezeu şi-a dat seama că nu poate să condamne întreaga umanitate pentru păcatul săvârşit de Adam şi Eva şi în acest sens El le-a promis un mântuitor. Acest lucru Cartea Facerii îl afirmă prin următoarele: „dușmănie voi pune între tine și femeie, între sămânța ta și sămânța ei, ea îți va zdrobi capul iar tu îi vei înțepa călcâiul?" (Facerea 3,15) Această frază este ambiguă şi pe parcursul timpului au fost mulţi care nu au reuşit să vadă în ea nici un fel referinţă la Hristos. Adevărul este că sfinţii părinţi ne-au lămurit această expresie care aparent nu are nimic promiţător în ea. Sfântul Prooroc Moise ne spune că sămânţa femei v-a fi cea care v- a „zdrobi" capul diavolului [care aici este denumit şarpe]. Din acest lucru înţelegem că încă imediat după momentul căderii primilor oameni Dumnezeu a dorit să le mai acorde o a doua şansă. Dumnezeu le-a spus prin urmare primilor oameni că se va naşte din femeie cineva care va ajunge să zdrobească capul diavolului. În Vechiul Testament s- au făcut foarte mult estimări referitor la cine ar putea să facă acest lucru. Cine poate să zdrobească capul diavolului? Un om cu siguranţă nu. Dumnezeu însă poate să zdrobească capul diavolului. Aşa se face că în religie s-a născut idea unui Mesia sau mai bine zis a unui Mântuitor. Pentru ca primii oameni să ajungă să se restaureze, aveau nevoie de un mântuitor. Acest lucru fiindcă ei au căzut în păcatul neascultării de Dumnezeu. Totuşi, iată că din primele zile ale facerii omului Dumnezeu se dovedeşte a fi dispus să îi ierte pe primii oameni de păcatul lor.[7]

Aşa se face că în istorie a început o epocă de aşteptare a lui Mesia. S-au făcut mai multe proorociri despre Mesia şi acest lucru a ajuns să fie considerat fără doar şi poate un lucru care a dus umanitatea într-o epocă de pregătire. Vechiul Testament este o

6 Pe parcursul timpului s-au făcut mai multe speculaţii în ceea ce priveşte existenţa raiului. Ceea ce trebuie să ştim este că raiul poate să fie oriunde ca spaţiu material fiindcă el nu este o dimensiune materială. Prin urmare Adam şi Eva după ce au fost creaţi au fost puşi de Dumnezeu să trăiască în rai şi nu au fost opriţi de la nimic din toate bucuriile raiului. Totuşi, pentru a le da primilor oameni o lecţie pedagogică, Dumnezeu le-a interzis primilor oameni cunoaşterea diferinţei dintre bine şi rău. Ispitiţi de diavol, primii oameni vor încălca porunca lui Dumnezeu şi pentru acest lucru vor ajunge să fie pedepsiţi de Dumnezeu. Pedeapsa lui Dumnezeu nu a fost una absurdă ci una care a fost cât se poate de dreaptă. Mai înainte de a îi avertiza să nu cunoască diferenţa dintre bine şi rău Dumnezeu le-a spus că în momentul în care o vor face vor murii. Prin urmare Adam şi Eva au fost avertizaţi în ceea ce priveşte consecinţele încălcării poruncii lui Dumnezeu. La fel de bine fiindcă Adam şi Eva au fost la un anumit nivel exponenţii întregii umanităţii fiind primii oameni creaţi, consecinţele nespunerii lor au ajuns să se perpetueze la întreaga umanitate. Aşa se face că în umanitate a intrat moartea. Aceste lucruri sunt uşor de înţeles pentru oricine care are un simţ elementar de logică, dar ceea ce trebuie să avem în vedere este că faptul în sine este mai greu de acceptat atunci când îl experimentăm în viaţa de zi cu zi. În acest sens, moartea din lumea noastră este o consecinţă a păcatului. Este evident că în sine iniţial Dumnezeu nu a intenționat ca moartea să fie o parte a vieţii omului, dar prin păcat ea a devenit o parte a vieţii omului.

7 John Meyendorff, *Hristos în gândirea creştină răsăriteană* (Bucureşti, 1997).

epocă ce a însemnat foarte mult timpul aşteptării acestui Mesia pe care Dumnezeu Tatăl I-a promis primilor oameni. Etapa Vechiului Testament este prin urmare una care a însemnat aşteptare şi răbdare. Aşa se face că mai multe popoare au ajuns să renunţe la crezul că Hristos v-a venii şi au început să meargă după dumnezei falşi. Lumea Vechiului Testament este plină de dumnezei falşi: Astarta, Baal, Moloh, Zeus sau Buda sunt dumnezei pe care oamenii din perioada Vechiului Testament au ajuns să îi recunoască ca fiind adevărat. Totuşi, a existat un popor care a rămas fidel lui Dumnezeu şi aşteptării lui Mesia. Acesta a fost poporul evreu. Poporul evreu a ajuns să fie definit de credinţa şi de aşteptarea lui Mesia. Acest Mesia însă pentru marea majoritate a popoarelor lumii trebuia să vină imediat şi instantaneu. Faptul că El nu a venit imediat şi instantaneu a făcut pe mai mulţi să renunţe la credinţa în singurul Dumnezeu adevărat şi să se întoarcă la alţi dumnezei străini. Aşa se face că lumea neiudaică din Vechiul Testament s-a afundat într-una dintre cele mai infame religii: idolatria. Era plină lumea Vechiului Testament de idoli. Aceşti idoli aveau să fie falşi Mesia pe care îi aştepta umanitatea. Prin urmare, idolii erau cei care veneau cu o soluţie imediată la o veche problemă: aceea ce a aştepta pe Mesia.[8]

Totuşi, deşi poporul evreu a fost cel care s-a concentrat pe aşteptarea lui Mesia şi la fel de bine pe pregătirea venirii Lui, au fost şi dintre păgâni unii care la fel de bine şi-au dat seama de importanţa persoanei lui Mesia. Deşi cele mai multe profeţii despre venirea lui Mesia mântuitorul s-au făcut în Vechiul Testament, istoria ne spune că unele profeţii despre venirea lui Mesia au fost făcute şi de unii păgâni care fiind mai curaţi cu inima au ajuns să îşi dea seama că Mesia v-a venii. La greci aşteptarea lui Mesia a fost profeţită de Platon care vorbea de „omul cel drept” din statul ideal al lui. „Omul cel drept” al lui Platon a fost fără doar şi poate un fel de prefigurare a lui Mesia. Poetul roman Virgiliu în Egloga a IV-a anticipa naşterea unui prunc minunat trimis din cer, care inaugurează o epocă de pace, rege ale epocii de aur, care îndeplineşte poruncile lui Dumnezeu, încetineşte crimele, înfrăţeşte fiarele şi distruge plantele veninoase. Aceasta este fără doar şi poate o profeţie despre Mesia. Cicero avea să profeţească şi el că va venii o vreme când toţi oamenii se vor afla sub legea lui Dumnezeu care v-a fi stăpânul tuturor. Această afirmaţie este o afirmaţie legată de

8 După estimările istorice, de la momentul căderii în păcat a primilor oameni şi până la naşterea lui Mesia au durat aproximativ 5000 de ani. Este cu adevărat o perioadă lungă, dar şi una care ne spune cât de crucială şi de importantă a fost lucrarea lui Hristos. Fiindcă primii oameni au fost scoşi din rai, toţi cei care le-au urmat lor au ajuns să nu mai moştenească raiul. Este prin urmare cât se poate de adevărat că timp de 5000 de ani porţile raiului au fost închise omului şi toţi cei care s-au născut indiferent că au fost drepţi sau nedrepţi au moştenit iadul. Trebuia să vină cineva care să fie vrednic să deschidă porţile raiului din nou pentru om. Acest lucru avea să fie realizat după o aşteptare de 5000 de ani de Domnul Iisus Hristos. Domnul Iisus Hristos a fost proorocit sau mai bine spus sfinţii Vechiului Testament prin descoperirile lor de la Dumnezeu au ajuns să pregătească drumul pentru venirea lui Hristos. Iată cum 5000 de ani umanitatea a fost în aşteptarea lui Mesia care avea să redeschidă uşile raiului ce au fost închise lui Adam şi Eva. Acest lucru evident vine să ne spună cât de importantă este persoana lui Hristos. Prin Hristos, Dumnezeu a mai dat o şansă umanităţii care se îndrepta cu paşi siguri spre iad. În acest sens Dumnezeu Tatăl a fost îngăduitor şi milostiv cu neamul omenesc care dorea mântuirea. Ştiind aceste lucruri vom ajunge să privim în cu totul al mod venirea lui Hristos în această lume. Această venire a fost una fundamentală fiindcă ea a deschis posibilitatea ca omul să se mântuiască şi să ajungă în rai.

venirea lui Mesia care va realiza acest lucru. Babilonienii au crezut că Mesia avea să fie venirea pe pământ a zeului Marduc, dar mai apoi ei au început să creadă în proprii lor regi care erau un fel de Mesia pe pământ. Faptul că babilonienii L-au aşteptat pe Mesia ne-o spune cei trei magi care au mers după stea la Betleem pentru a Îl vedea pe pruncul Iisus. Iată prin urmare că şi între unii babiloneni a existat credinţa în venirea lui Mesia. Chinezii au afirmat din cele mai vechi timpuri că va venii un sfânt care v-a stabilii armonia dintre cer şi pământ. Acest lucru a fost cel mai bine concretizat de Confucius care a afirmat întruna din scrierile sale: „... că în ţinuturile apusene ar fi un sfânt, care ar curma neorânduielile, fără de a stăpânii; ar sădii credinţă fără vorbă multă. Nu este muritor care i-ar putea spune numele, dar eu... auzit-am că dânsul ar fi adevăratul sfânt." Alte profeţii de acest fel avem în Tibet şi în Japonia dintre care una spune de: „aşteptarea unui sfânt al sfinţilor, o fiinţă minunată, cerească, care v-a zdrobii capul demonilor, va pune toate în rânduială şi v-a restaura tipurile fericite, care erau la începuturile lumii." În Persia în cartea Zandavesta se spune că omului îi va venii un ajutor printr-un prunc născut dintr-o fecioară care v-a răsplătii pe cei buni şi v-a pedepsii pe cei răi. Iată prin urmare că au fost şi unui păgâni care L-au aşteptat pe Hristos şi au fost conștienți la fel ca şi proorocii Vechiului Testament de venirea Lui.[9]

CAPITOLUL 1

PĂCATUL: CAUZA CĂDERII ŞI MORŢII UMANITĂŢII

Ceea ce poate vedea fiecare dintre noi este că moartea este un lucru cât se poate de real şi de crunt în lumea noastră. Ne mor părinţii, ne mor fraţii şi rudele, de mor vecinii şi la fel de bine ne mor colegii de servici. Vedem că moartea este o lucru activ în mediul nostru. După cum am arătat în rândurile de mai sus, Dumnezeu a intenţionat o umanitate fără de moarte sau mai bine spus o umanitate nemuritoare. Această afirmaţie poate să pară cât se poate de exagerată pentru mulţi. Cum să dorească Dumnezeu o umanitate nemuritoare? Adevărul este că moartea a apărut ca experienţă şi ca potenţialitate mai înainte de facerea omului. Sfinţii părinţi sunt de părere că atunci când o treime din îngerii lui Dumnezeu în frunte cu satan au ales să nu a slujească pe Dumnezeu a apărut pentru prima dată moartea. Căderea îngerilor răzvrătiţi sau rebeli a fost la un anumit nivel moartea lor. Spre deosebire de om, îngerii care au plecat de lângă Dumnezeu nu se mai pot pocăii. Omul se poate pocăii de păcatele sale şi în cele din urmă poate să fie iertat de Dumnezeu. Nu acelaşi lucruri este însă valabili pentru diavoli. Spre deosebire de diavoli care au căzut de la Dumnezeu din proprie iniţiativă şi deplin conştienţi de ceea ce fac, Adam şi Eva au fost mai mult victima unei înşelăciuni a diavolului care le-a spus că dacă vor încălca porunca de a cunoaşte diferenţa dintre bine şi rău în cele din urmă vor devenii ca Dumnezeu.[10]

Prin urmare păcatul este nu numai o încălcare a poruncilor lui Dumnezeu ci la fel de bine o rupere de Dumnezeu. Acest lucru fiindcă omul poate să existe numai în comuniune cu Dumnezeu. Cu cât omul se depărtează de Dumnezeu el ajunge să moară. Viaţa vine de la Dumnezeu şi orice separaţie de Dumnezeu este un lucru care îl duce pe om în spre moarte. Fiind o fiinţă fragilă şi uşor influenţabilă prin faptul că Adam şi Eva au ascultat de diavol, omul a ajuns la un anumit nivel să intre sub sfera de influenţă a diavolului. Diavolul a fost o fiinţă ce mai înainte de facerea lumii s- a dedicat răului şi facerii lui. Prin urmare diavolul nu poate să ofere omului decât ceea ce este el: răutate

9 Nicolae, Neaga, *Hristos în Vechiul Testament* (Cluj-Napoca, 2004).

şi moarte. Fiind înţelept şi bun, Dumnezeu şi-a dat seama că omul prin propriile lui puteri nu poate să scape de puterea diavolului. Acesta a fost unul dintre motivele pentru care Fiul lui Dumnezeu a acceptat să îşi asume condiţia umană cu scopul de a îl mântui pe om. Prin urmare ceea ce ne spune hristologia creştin ortodoxă este că Iisus a fost concomitent Dumnezeu şi om. Dumnezeu şi-a dat seama că omul a ajuns să fie stăpânit de diavol. Acest lucru a putut să fie văzut prin multe posesiuni demonice pe care le-a vindecat Hristos în timpul vieţii sale pământeşti. Posesiunile demonice există şi în zilele noastre. Un astfel de caz a avut loc mai recent cu o femeie din Cipru care a ajuns să fie demonizată. Femeia era întregime stăpânită de diavol şi nu mai era stăpână peste trupul ei. Diavolul o făcea să spumege şi să urle fără de nici un motiv. Femeii cipriote i s-au făcut mai multe rugăciuni dar fără de nici un rezultat. Atunci s-a decis să fie dusă la Ierusalim la locurile sfinte şi la Mormântul Domnului. Aici după mai multă rugăciune în cele din urmă femeia s-a eliberat de posedarea diavolului. Întrebată ce a simţit în momentele când a fost posedată femeia a spus că: a putut simţii ca doi şerpi mari care erau încolăciţi peste tot trupul ei şi că în momentul în care a ajuns în faţa sfântului mormânt aceşti şerpi mari şi veninoşi au părăsit-o şi au dispărut. Iată prin urmare că lucrarea diavolului este una cât se poate de activă în lumea noastră. Totuşi, în timpul vieţii Sale pământeşti Hristos ne-a demonstrat că are stăpânire şi putere peste diavol. Prin credinţa în Hristos la fel de bine şi noi ne eliberăm de această putere şi stăpânire a diavolului.[11]

Fiindcă este o separaţie de Dumnezeu păcatul nu face decât să îl arunce pe om în moarte care este un fel de pregustare a nimicului. Moartea este cea mai cruntă confruntare a omului cu puterea malefică. Acest lucru fiindcă în timp ce legătura cu Dumnezeu tinde să îl ducă pe om în spre nemurire moartea este neantul sau mai bine spus nimicul. Pentru acest lucru trebuie să ştim că afară de Dumnezeu există doar neantul. Acest lucru ajunge să fie un lucru care îl face pe om să sufere fiindcă omul a fost creat de Dumnezeu ca o fiinţă raţională. Nimicul şi neantul nu au nimic raţional în ele şi prin urmare este clar că în faţa lor omul ajunge să sufere. Este bine să ştim prin urmare care sunt implicaţiile profunde ale păcatului. Pentru noi cei de azi păcatul este o

---

10 S-au făcut mai multe speculaţii despre păcatul primilor oameni şi ceea ce este cel mai sigur este că acest păcat era la un anumit nivel şi lucrarea diavolului. Este posibil că dacă nu ar fii intervenit diavolul, Adam şi Eva să nu încalce porunca lui Dumnezeu. Fiindcă prin Adam şi Eva umanitatea se afla într-o stare incipientă, este adevărat că acest păcat al lor avea să se perpetueze la toată lumea. Este ceea ce dogmatica creştin ortodoxă denumeşte ca şi „păcatul strămoşesc” sau „păcatul originar.” Acest păcat este unul care cuprinde pe toţi cei care s- au născut din Adam şi Eva. Iată de ce este bine să ştim că în primul păcat făcut de om Adam şi Eva au avut parte de vină. Totuşi, această vină a revenit în parte şi diavolului care a fost cel care i-a instigat pe primii oamenii la păcat. Pentru marea majoritate dintre noi moartea este un lucru biologic: este încetarea bătăilor inimii. Când inima nu mai bate este adevărat că omul moarte. Totuşi, moartea nu are în sine o cauză biologică. De ce spunem acest lucru? Spunem acest lucru fiindcă moartea a venit din păcat. Păcatul este în acest sens o separaţie de Dumnezeu sau de ce nu o rupere de Dumnezeu. Fiind rupt de Dumnezeu omul ajunge să nu mai poate să existe în continuu ci la fel de bine să ducă o existenţă separară de El. Acesta este motivul pentru care păcatul şi moartea sunt două noţiuni care se leagă una de alta deşi aparent ele nu au nici un fel de legătură.

11 Christos Yannaras, *The mistery of evil* (Holy Cross Orthodox Press, 2012).

obişnuinţă. Suntem obişnuiţi să vedem păcatul ca un lucru firesc al lumii noastre. La televizor, al radio, pe internet sau în presa scrisă ne sunt descrise mai multe lucruri care sunt păcat. Ceea ce mai puţini dintre noi ştim este că păcatul este ceea ce ne separă de Dumnezeu sau mai bine zis ceea ce ne face să nu mai avem nici un fel de legătură cu Dumnezeu. Cu cât un om se afundă mai mult în păcat cu atât mai mult el se depărtează de Dumnezeu. Iată că deşi sunt mulţi care ştiu ceea ce este păcatul sunt puţini care ştiu consecințele păcatului: separarea de Dumnezeu. Trebuie să avem acest lucru în vedere mai ales în zilele noastre când sunt mulţi care ne spune că păcatul nu are nimic de a face cu moartea. Cum poate creştinismul ortodox să afirme că moartea este un produs al păcatului? Realitatea este că sunt puţini conştienţi că atunci când păcătuiesc nu fac decât să se separe pe sine de Dumnezeu. Această separaţie a fost trăită şi de Adam şi Eva. Fiindcă separaţia de Dumnezeu este un lucru care defineşte păcatul, este clar că păcatul este cel care ne pune în raza de acţiune a diavolului care este fără doar şi poate separat deplin şi definitiv de Dumnezeu. Totuşi, păcatul lui Adam şi Eva nu a fost la fel de grav ca păcatul săvârşit de diavol. Acest lucru fiindcă diavolul a dorit din proprie iniţiativă să ia locul lui Dumnezeu.[12]

Prin urmare Dumnezeu l-a menit sau l-a destinat pe spre nemurire. Acest lucru poate să fie văzut din faptul că sufletul omului este nemuritor. Sufletul însă trebuie să ştim că nu este trupul nostru. Fiindcă omul a păcătuit acest lucru adus la separaţie trupului de izvorul vieţii care este Dumnezeu. Prin urmare trupul a devenit o entitate muritoare. Concepţia creştin ortodoxă este că există o legătură profundă dintre păcat şi moarte fiindcă moartea este o consecinţă a păcatului. Acest lucru poate să fie văzut şi din punct de vedere medical: beţia care este un păcat este ceea ce îl duce pe om la o boală care se numeşte alcoolism. Această boală este una care provine dintr-un păcat. La fel de bine fumatul care şi el este un păcat este ceea ce îl duce pe om la mai multe boli cum este tebeceul sau infecţiile ale căilor respiratori. Iată prin urmare că unele boli au şi în zilele noastre cauze care provin din păcat. Acest lucru a avut loc la începuturile umanităţii când Adam şi Eva au neascultat porunca lui Dumnezeu de a face diferenţa

---

12 În zilele noastre sunt mai multe opinii în ceea ce priveşte existenţa morţii. Sunt mulţi care consideră că moartea este un fel de trecere în nimic sau în nefiinţă. Acest lucru fiindcă se consideră de mulţi că nu mai există nimic dincolo de această viaţă. Opinia creştin ortodoxă este că viaţa nu se încheie odată cu moartea ci că sufletul omului continuă să existe şi după moartea trupului. Deşi trupul a fost afectat de moarte, sufletul omului a ajuns să îşi menţină nemurirea. Prin urmare sufletul omului este nemuritor. Fiindcă păcatul a ajuns să stăpânească trupul omului totuşi omul are posibilitatea ca prin credinţa în Iisus Hristos să îşi salveze trupul. Acest lucru fiindcă sufletul este liber să opereze între Hristos şi diavol. Iadul este fără doar şi poate un om fel mormânt al sufletului. La fel cum există un mormânt fizic pentru trup la fel de bine există şi un mormânt spiritual pentru sufletul care este iadul. Aceste lucruri sunt cele care definesc la un anumit nivel existenţa din zilele noastre. Trebuie să fim cât se poate de atenţi în acest sens cu sufletul nostru şi să ne dăm seama că păcatul este cel care închide sufletul nostru în iad în timp ce virtuţile îl duc în spre rai. Devine evident că omul este o fiinţă alcătuită din trup şi suflet. Acest lucru fiindcă omul este dihotomic. Deşi trupul este muritor nu acest lucru este valabil şi în cazul sufletului. Sufletul continuă să existe şi după moarte. Sufletul care este captiv păcatului dorește să nu mai aibă nimic de a face cu Dumnezeu şi să se întoarcă în spre nimic sau neant. Fiindcă acest lucru este negat de Dumnezeu este care viaţă, sufletul din iad ajunge să se chinuit veşnic. Chinurile sunt un fel de încercare de a ieşii din lanţul fiinţei şi a păşii în neant. Fără ca neantul să mai fie atins, sufletul se chinuieşte veşnic.

dintre bine şi rău. Acest lucru mai ales fiindcă Adam şi Eva nu erau destul de maturi imediat după creaţie ca să îşi dea seama ceea ce implică această diferenţă. După cum am spus sunt foarte puţini cei care consideră că moartea este o consecinţă a păcatului. Acest lucru fiindcă pentru mulţi păcatul este un lucru cât se poate de obişnuit în lumea noastră. Sfinţii părinţi însă ne spune foarte clar că atunci când păcătuieşte omul ajunge să separe de Dumnezeu şi la fel de bine să meargă pe un drum străin de Dumnezeu. Fiindcă Dumnezeu este viaţă, este clar că în păcat omul se îndreaptă în spre moarte. Acest lucru nu poate să fie în nici un fel negat. Prin urmare aşa se face că începând cu Adam şi Eva moartea a ajuns să pătrundă în lumea noastră. Consecinţele ei nefaste le putem vedea cât se poate de bine. Din punctul de vedere al diavolului, pentru lumea noastră moartea este manifestarea ultimă a răului. Fiindcă este un rău şi diavolul este o fiinţă dedicată în întregime răului este cât se poate de adevărat că moartea a devenit inerentă lumii în care trăim. La fel de bine fiindcă Dumnezeu a respectat libertatea lui Adam şi Eva de a păcătui este foarte adevărat că în cele din urmă Dumnezeu a ajuns să tolereze moartea în lumea noastră.[13]

Moartea este o realitate care iasă din iad şi este una dintre cele mai mari dovezi dă iadul există. Aceasta fiindcă iadul este o stare de moarte. Prin urmare cei care se îndoiesc de iad ar trebuie să se îndoiască şi de moarte. Putem vedea că moartea este prezentă în lumea noastră şi acest lucru trebuie să fie cât se poate de evident şi de clar pentru toată lumea. Totuşi, Dumnezeu a dorit să demonstreze că puterea morţii care vine din iad nu este mai de puterea Sa. În cele din urmă acest lucru a fost demonstrat de învierea lui Hristos. Hristos a înviat fiindcă a dorit să ne facă conştienţi că moartea nu este dincolo de puterile lui Dumnezeu. La fel de bine Hristos a înviat şi pentru a ne încredinţa şi pe noi că într-o zi şi noi vom învia. Până la învierea trupurilor care după sfinţii părinţi va avea loc la sfârșitul umanităţii, este foarte adevărat că Hristos mai are o misiune. Care este această misiune a lui Hristos? Această misiunea a lui Hristos este să salveze sufletele noastră sau mai bine zis să mântuiască de la iad sufletele noastre. După cum am vorbit în rândurile de mai sus păcatul a ajuns să afecteze numai trupul nostru care a devenit muritor însă sufletul nostru continuă să trăiască. Acest fapt ne spune că trebuie să fim cât se poate de atenţi cu sufletele noastre. Era imposibil ca păcatul săvârşit de Adam şi Eva să nu rămână fără de nici o consecinţă fiindcă acest lucru este ceea ce a dus la separaţia lor de Dumnezeu. Totuşi, putem vedea că pe parcursul timpului Dumnezeu a dus un dialog constat cu umanitatea prin sfinţi şi prin prooroci. Creștinismul ortodox este cel care ne spune că în această viaţă nu trebuie să avem grijă numai de trupul nostru ci la fel de bine şi de sufletul nostru. Sufletul nostru are nevoie de rugăciune prin care se uneşte cu Dumnezeu şi la fel de bine de alte lucruri care ajung să definească sensul existenţei sale. Prin urmare sufletele care au trecut de moartea trupului continuă să existe. Evreii spuneau că sufletele morţilor continuă să existe în şeol care este corespondentul iadului.[14]

Prin urmare de la Adam şi Eva ortodoxia susţine că toate sufletele oamenilor au mers în iad. Aceasta fiindcă păcatul strămoşesc a fost unul care a dominat neamul omenesc. Totuşi, cum se face că au fost mai mulţi drepţi şi sfinţi în timpul Vechiului Testament? Ce s-a întâmplat cu ei? Oare faptele lor bune l-au lăsat indiferent pe Dumnezeu? Adevărul este că sfinţii părinţi ai ortodoxiei şi mai ales Sfântul Cosma Etolianul afirmă că timp de aproape 5000 de ani uşile raiului au rămas închise sufletelor tuturor oamenilor, drepţi şi nedrepţi la fel de bine. Acest lucru fiindcă păcatul săvârşit

---

13 Ilarion Alfeyev, *Hristos, biruitorul iadului. Pogorârea la iad din perspectiva ortodoxă* (Editura Sofia: Bucureşti, 2008).

de Adam şi Eva a ajuns să Îl determine pe Dumnezeu să nu mai lase uşile raiului deschise. Adevărul este că Adam şi Eva nu mai aveau cum să rămână în rai din moment ce în urma ispitirii diavolului au început să aibă îndoieli referitoare la Dumnezeu. Poate să existe îndoiala faţă de Dumnezeu în rai? Cu siguranţă că nu. Nu putem să ne îndoim de Dumnezeu şi la fel de bine să trăim împreună cu Dumnezeu. Iată cum 5000 de ani porţile raiului au fost închise umanităţii. Trebuie să vină Mesia pentru a le deschide. Acest lucru implica faptul că toţi cei care au fost drepţi în Vechiul Testament aveau să se mântuiască. Prin urmare atunci când Îl numim pe Iisus ca Mântuitorul spunem în primul rând că El este mântuitorul sufletelor noastre. Când Dumnezeu a promis un mântuitor lui Adam şi Eva El s-a referit în special la un mântuitor al sufletelor acestora. Sufletele noastre are nevoie de un mântuitor pentru a nu ajunge în iad. Pentru a fi mai convingători de ce avem nevoie de un mântuitor al sufletelor noastre este bine să spunem care sunt în mare sau în principat chinurile iadului: 1. Întunericul, este un întuneric deplin în iad şi eventual singurele lucruri care se văd sunt flăcările care ard pe cei păcătoşi, 2. Plângerea şi scrâşnirea dinţilor. În iad nu este nimeni fericit ci toţi plâng continuu. 3. Putoarea cea rea. Este un miros infernal în iad. 4. Foamea şi setea.

5. Gheaţa, 6. Cei din iad sunt roşi de viermi continuu, 7. Focul cel nestins care îi are pe cei de acolo, 8. Deznădejdea şi 9. Faptul că toate acestea sunt veşnice. Prin urmare pentru a putea să scăpăm de aceste chinuri este bine să ştim că trebuie să ne bazăm numai pe Dumnezeu şi nu pe puterile noastre care sunt cât se poate de neputincioase de a ne izbăvii de iad. Dumnezeu le-a promis lui Adam şi Eva un mântuitor la sufletelor şi acesta avea să fie Domnul Iisus Hristos.[15]

Se spune că era un bijutier care stătea în magazinul său. La un moment dat a intrat o fetiţă care s-a uitat la un colier frumos din pietre preţioase.

- Domnule bijutier, aş dorii să cumpăr acest colier. Este pentru sora mea. De când mama a murit numai ea are grijă de mine.
- Ai cu ce să plăteşti? A întrebat bijutierul.
- Cum să nu, a spus fetiţa scoţând o cutie pe care a turnat-o pe tejgheaua din faţa bijutierului.

14 Fiindcă o fiinţă spirituală diavolul este la fel de bine cel care a creat iadul prin faptul că s-a răzvrătit şi s-a separat de Dumnezeu. Prin urmare iadul nu poate să fie văzut cu ochii trupeşti dar el v-a putea să vie văzut după moarte cu ochii sufleteşti. La fel de bine acest lucru îl putem spune şi despre rai. Este clar că există o lume spirituală care merge în paralel cu lumea noastră materială. Ca şi Fiul lui Dumnezeu şi unul din Sfânta Treime, Iisus a fost o fiinţă spirituală.
Pentru a îl putea mântui pe om care este şi o fiinţă materială Hristos a asumat un trup omenesc pentru ca în acest fel să fie deplin un om şi să îl poată mântui pe om. Devenim om Hristos a asumat tot ceea ce ţine de om cu scopul de a îl elibera pe om de robia patimilor şi a păcatelor. Acest lucru fiindcă patimile şi păcatele sunt cele care îl duc pe om spre iad ca unele care nu mai au nimic de a face cu Dumnezeu. Apropierea sau depărtarea de Dumnezeu sunt lucruri pe care omul le poate trăit în sufletul lui. Când omul este aproape de Dumnezeu, sufletul lui este liniştit şi împăcat. Când omul este departe de Dumnezeu sufletul lui este neliniştit şi întristat. Iată prin urmare că omul ajunge să trăiască legătura cu Dumnezeu nu atât prin intermediul trupului cât mai mult prin intermediul sufletului. Pentru acest lucru este bine să ştim că sufletul este un lucru care are nevoie de mântuire, la fel cum şi trupul are nevoie de a fi îngrijit de om.

15 Stelian Tofană, *Iisus Hristos arhiereu veşnic după epistola către evrei* (Presa Universitară Clujeană, 2000).

În cutie erau nişte bănuţi de mică valoare, un pumn de monede, nişte scoici şi câteva figurine care în nici un caz nu erau nici 10% din preţul colierului. Bijutierul a stat câteva momente şi s-a gândit după care a mers şi a luat o hârtie şi a împachetat colierul de pietre prețioase.

- Este destul? A întrebat fetiţa.
- Este destul, a răspuns bijutierul zâmbind.

După ce a împachetat colierul I-a dat fetiţei care a plecat cu cutia bucuroasă. La o jumătate de oră pe uşa magazinului de bijuterii a intrat o femeie frumoasă care avea cu sine pachetul cu colierul pe care îl dăduse bijutierului.

- Domnule bijutier, cred că este o greșeală.
- Ce greșeală?
- Dumneavoastră i-aţi dat surorii mele acest colier?
- Da doamnă.
- Vă rog să îl primiţi înapoi. Cred că este o neînţelegere, sora mea mai mică nu avea cum să aibă atâţia bană să cumpere acest colier. Are un preţ destul de mare.

- Sora dumneavoastră a plătit preţul acestui colier.
- Cum se poate una ce aceasta?
- Nu doamnă, vă înşelaţi. Sora dumneavoastră a plătit preţul colierului; a plătit preţul cel mai mare pe care îl putea plătii cineva: a dat tot ceea ce avea.

Bijutierul nu a mai vrut să ia înapoi colierul din pietre preţioase şi aşa că sora cea mare I-a luat şi a plecat acasă.

Întâmplarea de mai sus ni se potriveşte şi nouă. Bijutierul este Dumnezeu şi colierul este raiul. Cu toţii dorim să mergem în rai, însă indiferent cât de multe fapte bune am face tot nu suntem vrednici de rai. Asemenea bijutierului şi Dumnezeu este înţelegător şi când vedem că dăm tot ceea ce avem mai bun din noi în cele din urmă El ne oferă raiul chiar dacă nici un om nu ar putea să plătească cum se cuvine intrarea în rai.[16]

Prin urmare păcatul este cel care în nici un fel nu poate să îl lase indiferent pe Dumnezeu. Acest lucru fiindcă dacă Dumnezeu ar fii indiferent cu păcatele noastre acest lucru ar însemna că Dumnezeu nu mai este drept. Dumnezeu este drept şi în El există dreptate. De fapt nu am putea să concepem cu adevărat ceea ce este dreptatea dacă nu am ştii cine este Dumnezeu din care izvorăște dreptatea. Dreptatea est un lucru care ne pune în legătură cu Dumnezeu şi la fel de bine ne învaţă cum să judecăm lucrurile acestei lumi. Prin urmare Dumnezeu este drept. Deşi Dumnezeu i-a iubit pe

16 Deşi Adam şi Eva au păcătuit şi s-au întors cumva de la Dumnezeu a devenit clar că şi Dumnezeu care este drept într-un anume fel a lăsat moartea în lume. Prin Iisus Hristos Dumnezeu ne-a arătat că El este mai presus de puterea morţii. Prin urmare moartea nu are nici un fel de putere asupra lui Dumnezeu. Este clar că fiind într-o situaţie ambiguă omul vede în moarte cel mai mare duşman. Acest lucru fiindcă omul nu a crezut că moartea va ajunge să se instaureze în lumea noastră. Moartea face mult rău omului dar ea nu poate să fie mai presus de voia şi de puterea lui Dumnezeu. Prin urmare este bine să ştim că Hristos a biruit moartea şi a înviat pentru a ne încredinţa că este dincolo de moarte şi că într-o zii la sfârşitul lumii cu toţii vom învia. Credinţa în învierea morţilor este centrală ortodoxiei şi de fiecare dată duminica când spunem crezul afirmăm: „aştept învierea morţilor şi viaţa veacului ce v-a să fie.” Prin urmare creştinismul ortodox crede în învierea morţilor. La fel de bine credinţa în învierea morţilor se leagă şi de nemurirea sufletului care este cel ce trebuie să fie mântuit.

Adam şi pe Eva fiindcă au fost creaţia Lui El şi-a dat seama că trebuie să fie şi drept. Pentru acest lucru Dumnezeu a îngăduit moartea în lumea noastră. Sunt mulţi care sunt de părere că moartea este un lucru care în nici un fel nu poate să fie compatibil cu iubirea lui Dumnezeu. Cum poate ca iubirea lui Dumnezeu să tolereze moartea oamenilor din lumea noastră? Sunt mulţi care îşi ridică această întrebare. Mai poate să fie Dumnezeu iubitor dacă ne lasă să murim? Dumnezeu ne iubeşte dar trebuie să ştim că El este un Dumnezeu al dreptăţii. Adam şi Eva dacă nu ascultau de diavol nu păcătuiau şi prin urmare moartea nu intra în umanitate. Totuşi, Dumnezeu a ştiut că Adam şi Eva au fost înşelaţi de diavol şi pentru acest lucru le-a promit lor şi prin ei nouă tuturor un mântuitor. Acest mântuitor a fost cel pe care Îl ştim azi: Domnul Iisus Hristos.[17]

Deşi este mai greu de crezut, păcatul este o noţiune care se leagă de moarte. Acest lucru fiindcă păcatul şi moartea sunt două lucruri care vin de la diavol. Este bine prin urmare să fim conştienţi de aceste lucruri şi să ştim că păcatul este cel care a adus moartea în această lume. Pentru mulţi dintre noi păcatul este un lucru care se leagă numai de moralitate şi nu are nici un fel de implicaţiile ontologice. Adevărul este că păcatul a schimbat la un anumit nivel condiţia ontologică a omului. Ontologic omul era menită să fie într-o comuniune infinită sau eternă cu Dumnezeu. Totuşi, Adam şi Eva au păcătuit şi acest lucru a avut consecinţe ontologice. Prin acest lucru înţelegem că moartea care este consecință a păcatului a devenit o condiţie inevitabilă a vieţii omului. După cum ne spun sfinţii părinţi Adam şi Eva în rai erau într-o stare de nevinovăţie sau mai bine spus într-o stare în care nu erau atât de maturi duhovniceşte şi sufleteşte pentru a îşi da seama de toate implicaţiile diferenţei dintre bine şi rău. La un anumit nivel Dumnezeu a dorit să îi scutească de acest lucru. Aşa se face că Dumnezeu i-a cerut lui Adam şi Eva să nu cunoască diferenţa dintre bine şi rău. Acest fapt nu înseamnă că această interdicţie v-a dura pentru totdeauna. Avea să vină un timp în care Adam şi Eva şi urmaşii lor să le fie lăsată posibilitatea de a cunoaşte diferenţa dintre bine şi rău dar acest lucru numai după ce erau maturi duhovniceşte. Fiindcă erau imaturi duhovniceşte fiind proaspăt creaţi, Dumnezeu le-a interzis această cunoaştere a diferenţei dintre bine şi rău. Acest lucru Dumnezeu l-a făcut pentru binele lui Adam şi Eva. Iată că sub ispita diavolului Adam şi Eva încalcă porunca lui Dumnezeu. Având în vedere că Adam şi Eva au fost ispitiți la fel cum a fost ispitit şi Iisus în pustiul Carantaniei, Dumnezeu le mai dă o doua şansă. Le promite un mântuitor. A trebuit să treacă aproximativ 5000 de ani pentru ca acest Mântuitor să se întrupeze şi să vină să salveze sufletele noastre de la iad.[18]

După cum a a fost experimentat de Adam şi Eva cărora diavolul le-a spus că dacă vom încălca porunca lui Dumnezeu vor fi ca nişte dumnezei, din cele mai vechi vremuri păcatul se prezintă pe sine ca un lucru plăcut: este plăcut să te îmbeţi, este plăcut să te lăcomeşti la mâncare, este plăcut să te droghezi sau este plăcut să ne mânii şi să induci în alţii teroare. Aceste lucruri fiindcă păcatul este prezentat de diavol ca un lucru bun. În sine după cum am spus păcatul ca unul care vine de la diavol se leagă de moarte. Acest lucru este ceea ce au ignorat primii oameni. Primii oamenii au găsit greu de crezut că păcatul îi va duce la moarte. Iată că lucrurile au fost chiar aşa cum a spus Dumnezeu. Dacă Adam şi Eva ar fii ascultat de Dumnezeu cu siguranţă că lumea noastră ar fii arătat altfel. Ar fii fost o lume în care răul şi moartea nu ar fii existat. Lucrurile s-au întâmplat cum s-au întâmplat şi în zilele noastre moartea şi păcatul sunt lucruri obişnuite. Totuşi, fiindcă moartea nu este un lucru intenţionat de Dumnezeu în faţa ei nu putem să simțim decât durere şi oroare. Acest lucru fiindcă după cum am

17 Constantin Preda, *Cartea neamului lui Iisus Hristos* (Bucureşti, 2006).

spus dacă Adam şi Eva ar fii ascultat de Dumnezeu soarta umanităţii ar fii fost alta. Prin păcatele pe care noi le facem nu facem decât să confirmăm păcatul primordial al lui Adam şi Eva. Fiind preştient Dumnezeu avea să ştie de păcatul lui Adam şi Eva şi la fel de bine El ştie şi de păcatele pe care noi încă nu le-am făcut dar urmează să le facem. Faptul că Dumnezeu ştie de păcatele pe care le vom face nu înseamnă că El este şi cauza păcatelor noastre. La fel de bine acest lucru se aplică şi în cazul lui Adam şi Eva: faptul că Dumnezeu a ştiut că Adam şi Eva vor păcătui nu înseamnă că El a fost şi cauza păcatului. Iată ce spunea în acest sens un mare duhovnic creştin ortodox din secolul al XX-lea, părintele Dumitru Zamisnicu: „aşa-i soarta omului păcătos, caută dulceaţa păcatelor toată viaţa, dar sfârşeşte în amarnică şi veşnică moarte în iad. Că şi râurile adună ape dulci, dar când se varsă în mare se amărăsc. Şi oricâte râuri cu ape dulci s-ar vărsa în mare, marea tot nu se îndulceşte. Aşa şi omului, nu îi foloseşte dulceaga păcatelor ca să îndulcească amăreala morţii.” Este clar că logica morţii se leagă de logica păcatului şi acest lucru a fost ceea ce a ascuns diavolul de Adam şi Eva.[19]

Prin urmare păcatul este o separaţie voită de Dumnezeu sau la fel de bine un fel de uitare de Dumnezeu. Noi trebuie să fim în comuniune cu Dumnezeu şi trebuie să facem ceea ce este plăcut lui Dumnezeu. Aceasta fiindcă nu putem să spunem că Îl iubim pe Dumnezeu şi în același timp să facem lucruri care nu sunt pe placul lui Dumnezeu. După cum am spus, păcatul primordial sau păcatul strămoşesc făcut de Adam şi Eva este o realitate care se moşteneşte de toţi cei care s-au născut din Adam şi Eva. Aceasta fiindcă el a fost un păcat grav. Totuşi prin botez sfinţii părinţi ne spun că păcatul strămoşesc se şterge. Prin urmare este bine să ştim că păcatul strămoşesc nu mai are nici o putere asupra noastră prin botez. În ceea ce îl priveşte pe om şi existenţa lui în această viaţă el se află fără de nici o îndoială în cauzalitatea cu care păcatul lui Adam şi Eva a cuprins toată natura umană. Păcatul lui Adam şi Eva este ereditar fiindcă cu toţii provenim din Adam şi Eva. Prin ei şi prin păcatul lor s-a înomenit la drept vorbind această capacitate de a păcătui a omului. Este bine să ştim că pe cât omul se sfinţeşte pe atât de mult sufletul lui se curăţă. După cum am arătat deşi păcatul lui Adam şi Eva a introdus în lume cauzalitatea morţii trupeşti, el nu a putut să

---

18 După cum am afirmat nici un suflet nu se poate mântui pe sine însuşi fiindcă această putere este dată numai de Dumnezeu şi este bine să ştim că nu poate exista mântuire afară de Hristos. Sunt mai mulţi care sunt de părere în zilele noastre că orice religie poate să mântuiască. Acest lucru este fals. Nu poate să existe mântuire acolo unde nu este recunoscut Iisus ca mântuitor.
Este ca şi cum ai spune că poţi să trăieşte cu nişte părinţi pe care nu doreşti să îi cunoşti după nume. Mai pot ei să fie părinţii tăi? Cu siguranţă că nu. Faptul că nu există mântuire afară de Hristos este negat de multă lume în zilele noastre fiindcă sunt mulţi care consideră că nu există mântuire numai în creştinism şi că creştinismul este o religie între alte religii. Adevărul este că sunt mulţi care deşi folosesc termenul de religie nu ştiu la ce se referă ea. Religia este o problemă complexă care include în sine mai multe aspecte dintre care unul este şi mântuirea omului. Mântuirea este un act care ţine de religie sau mai bine spus este religios. Acest lucru fiindcă ajungem să ne mântuim prin religie. Prin urmare religia este un lucru de o importanță vitală în viaţa omului dar la fel de bine trebuie să ştim că ea poate să fie contrafăcută. Dacă religia poate să fie contrafăcută la fel de bine şi mântuirea poate să fie contrafăcută. Este bine să ştim că trebuie să ne raportăm la Hristos în orice moment când avem de a face cu probleme religioase. Numai în acest fel vom putea demonstra că suntem pe calea cea bună.

19 Irineu Popa, *Iconomia plinirii vremilor în Iisus Hristos* (Craiova, 2014).

omoare sufletul omului. Sufletul omului nu este muritor ca şi consecinţă a păcatului lui Adam şi Eva. Acest lucru fiindcă după cum am vorbit sufletul este un lucru nemuritor. Iată în acest sens ce spunea teologul sârb Iustin Popovici: „jugul vieţii este chinuitor şi povara existenţei este grea, deoarece o împovărează lanţurile de plumb ale păcatului morţii. Când însă, cu puterea Domnului celui înviat, legăturile de plumb ale păcatului şi morţii sunt înlăturate din fiinţa vieţii şi a existenţei, atunci jugul devine bun şi povara uşoară.”[20]

Prin urmare în această viaţă omul este chemat să fie pe placul lui Dumnezeu. Când omul caută să fie pe placul lui Dumnezeu el ajunge să nu mai păcătuiască. Acest lucru fiindcă în cele din urmă păcatul este un lucru care ajunge să nu mai domine în om. Tema păcatului şi a morţii a preocupat pe mulţi sfinţii părinţi. Ceea ce putem să deducem din scrierile sfinţilor părinţi este că Dumnezeu nu a creat moartea dar în ceea ce îl priveşte pe om o tolerează. Acest lucru fiindcă omul păcătuieşte şi face de multe ori lucruri care nu sunt pe placul lui Dumnezeu. Ce s-ar fi întâmplat dacă un om rău şi păcătos ar trăi pentru veşnicie sau ar fii trupeşte nemuritor? El ar face păcate şi rele la infinit. Iată prin urmare că la un anumit nivel moartea este un lucru bun pentru om. Acest lucru fiindcă în această viaţă omul păcătuieşte. Prin moartea trupească tendinţa spre păcat a omului este stopată sau mai bine zis nu mai are nici un fel de tărie asupra omului. Iată ce spunea în acest sens teologul Nichifor Crainic: „omul e fiinţă liberă. Şi dacă Dumnezeu ar fi suprimat păcatul, lăsându-i totuşi libertatea, n-ar fi suprimat nimic cu aceasta, fiindcă posibilitatea de a păcătui ar fi rămas în continuare în om.” Prin urmare Dumnezeu este o fiinţă care a voit ca omul să aleagă să Îl slujească din libertate. La fel de bine încă de la începuturi Dumnezeu le-a spus lui Adam şi Eva că preţul păcatului este moartea. Acest lucru a fost neascultat de Adam şi Eva. Este bine să ştim că trebuie să fugim de păcat ca de moarte. Sunt mulţi care nu ştiu care este cauza mortalităţii în lumea noastră. Sfinţii părinţi ai ortodoxiei nu au nici o îndoială în acest sens: moartea a fost introdusă în umanitate prin păcat. Iată care este cauza morţii. Cauza ultimă a morţii însă este diavolul. Hristos a venit să învingă puterea diavolului. Acest lucru fiindcă prin sine omul nu poate să realizeze acest lucru. La fel de bine o altă lucrare pe care Hristos a făcut-o în această lume a fost să instituie taina

---

20 Din cele spuse mai sus reţinem că teologul sârb foloseşte expresia „păcatul morţii.” Prin acest lucru înţelegem că păcatul este o realitate care ajunge să ne ducă spre moarte. Moartea trupească este un lucru care este produs în cele din urmă al păcatului. Hristos a putut să învieze fiindcă El nu a avut nici un păcat. Deşi nu par că se leagă unul de altul, păcatul şi moartea sunt două noţiuni cât se poate de strâns legate. Acest lucru fiindcă păcatul este un lucru care este pe voia diavolului. Este adevărat că sunt păcate mai mici şi păcate mai mari. Noi trebuie să ştim prin urmare că moartea nu este o realitate care are o cauză biologică ci este un lucru care a fost adus în om prin păcat. Acest lucru fiindcă omul a fost înşelat de diavol. Trebuie să ştim că păcatul provine la fel ca moartea de la diavol care doreşte distrugerea omului. De ce doreşte diavolului distrugerea omului? El doreşte acest lucru fiindcă omul este chipul şi asemănarea lui Dumnezeu. Prin urmare diavolul este cel care urăşte tot ceea ce ţine de Dumnezeu. Prin faptul că diavolul a reuşit să introducă moartea în lume el nu face decât să se răzbune pe Dumnezeu care l-a aruncat în iad. Totuşi, trebuie să ştim că după cum ne spun sfinţii părinţi puterea lui Dumnezeu este mai mare decât puterea diavolului. Prin urmare când suntem ispitiţi este bine să avem răbdare. Domnul Iisus Hristos a şi spus că „prin răbdarea voastră vă ve-ţi mântui sufletele voastre.” Avem nevoie de răbdare pentru ca în acest fel să ajungem să ne mântuim.

spovedaniei sau a iertării păcatelor. Acest lucru fiindcă prin spovedanie păcatele noastre se iartă. După înviere, Hristos a suflat Duh Sfânt peste apostolii Săi după care le-a spus: „celor ce le veţi ierta păcatele, vor fi iertate; şi celor ce le veţi ţine, vor fi ţinute.” (Ioan 20, 23). Prin urmare este cât se poate de adevărat că Hristos a voit ca păcatele să fie iertate. Totuşi, cum se face că deşi păcatele ne sunt iertate în spovedanie moartea nu a fost eliminată din lumea noastră? Încă murim fiindcă moartea a devenit o cauzalitate în noi prin păcatul lui Adam şi Eva care a fost săvârşit mai înainte de a se întrupa Hristos. Prin urmare botezul ne iartă de păcatul strămoşesc dar nu ne scoate din cauzalitatea morţii pe care au introdus-o în lume Adam şi Eva.[21]

Odată cu venirea lui Hristos în ceea ce priveşte păcatul umanitatea a intrat într-o nouă etapă. Acest lucru fiindcă Hristos este Cel care a demonstrat că este dornic să ierte păcatele. Păcatul care este făcut de om era un lucru care până la Hristos era ireversibil sau mai bine spus nu putea să fie iertat. De mai multe ori Hristos mai înainte de a vindeca un bolnav i-a iertat păcatele. Acest lucru fiindcă păcatul este cauza a tot ceea ce este rău în lumea noastră. Păcatul a fost cauza pentru care în zilele lui Noe Dumnezeu a adus potopul peste umanitate. Oamenii din vremea lui Noe erau păcătoşi şi nici nu voiau să se schimbe. Aşa că Dumnezeu a decis să piardă o întreagă generaţie. Singurul care a fost găsit drept în zilele potopului a fost dreptul Noe. Iată prin urmare un lucru pe care trebuie să îl înţelegem foarte bine. Păcatul este cel care se separă de Dumnezeu la fel cum păcatul primilor oameni Adam şi Eva i-a scos din rai şi a adus moartea în lume. Totuşi, sfinţii părinţi sunt de părere că nu trebuie să ne pierdem speranţa în ceea ce priveşte moartea din lume. Toţi sfinţii părinţi au fost unanimi că omul v-a înviat la sfârşitul timpului. Unul dintre semnele sfârşitului lumii este învierea morţilor. Nu ştim când va avea loc acest lucru dar este adevărat că atunci când vor învia morţii lumea se v-a apropia de sfârşit. Pentru cea mai mare parte a lumii de azi crezul în învierea morţilor este un fapt imposibil. Cum să mai învie cei care au murit deja? La această obiecţie spunem că la fel cum Hristos a înviat din morţi la fel de bine toţi cei care au murit vor învia. Acest lucru fiindcă învierea lui Hristos este o anticipare a învierii morţilor. Totuşi, de 2000 de ani nu a înviat nimeni. Acest lucru este aşa fiindcă sfârşitul lumii încă nu a venit.[22]

Sfinţii părinţi ne spun că de la Adam şi Eva a păcătui este omeneşte. A persista în păcat este diavoleşte. Cu toţii păcătuim dar sunt unii care se complac în păcat şi nici nu vor să se schimbe fiindcă la drept vorbind le place viaţa de păcat. După cum am spus în rândurile de mai sus, păcatul este cel care aduce în om un fel de dulceaţă, de plăcere. Este vorba de plăcerea prin care ne momeşte diavolul. Orice om are noţiunea de moral şi de imoral, de bine şi de rău, de păcat şi de virtute. Acest lucru diavolul îl ştie şi pentru a atrage pe cât mai mulţi la păcat el se foloseşte de plăcerile acestei lumi pentru a îl face pe om să păcătuiască. Să nu uităm că lui Adam şi Eva diavolul le- a spus că dacă vor păcătui vor fii ca dumnezei. Prin urmare pe cale logică, omul nu prea este dispus să păcătuiască însă aceasta îl face pe diavol să schimbe tactica. El vine şi ne spune că dacă păcătuim ne vom bucura de alcool, de sex, de mâncare, de stăpânirea asupra altora şi multe altele asemenea. Prin urmare diavolul ştie că în nici un fel nu poate să ajungă să îl subjuge pe om pe cale logică fiindcă Dumnezeu a fost Cel care i-a lăsat omului o conştiinţă morală. Este adevărat în acest sens că diavolul se foloseşte de seducţie pentru a ajunge să îl atragă pe om la păcat. Seducerea este cea care este cea mai veche înşelăciune pe care cel rău o foloseşte pentru a îl atrage pe om la păcat. Eşti sedus de o femeie frumoasă, de un bărbat frumos, eşti sedus de un pachet de ţigări, eşti sedus de

21 Jaroslav Pelikan, *Iisus de-a lungul secolelor* (Bucureşti, 2000).

mâncare multă, eşti sedus de un dram de opium, eşti sedus putere şi enumerarea ar putea continua. Fiindcă nu poate convinge conştiinţa morală din om, diavolul ne seduce. Acest lucru fiindcă seducerea este un fel de disimulare a realităţii care îl face pe om să nu mai ţină cont de gândirea logică. Trebuie să ştim că fiind o fiinţă căzută în diavol nu mai există logică. Există la drept vorbind o umbră de logică sau mai bine zis o pseudologică. Prin conştiinţa morală din sine omul este o fiinţă logică. El ştie că virtutea îl duce la Dumnezeu şi viciul la diavol. Totuşi, diavolul ajunge să „complice" lucrurile sau mai bine spus să nu le mai prezinte în alb şi negru cum sunt ele ci mai mult în gri aşa încât omul nu mai ştie ceea ce este bine şi ceea ce este rău. Acest proces diavolul l-a folosit cu primii oameni Adam şi Eva şi continuă să îl folosească şi în zilele noastre cu fiecare dintre noi. Întotdeauna când păcătuim avem un fel de confuzie morală în noi sau mai bine spus nu mai ştim care este diferenţa exactă între bine şi rău. Aceasta este cea mai veche tehnică pe care cel rău o foloseşte pentru a îl face pe om să păcătuiască şi în consecinţă să se separe de Dumnezeu.[23]

Adevărul este că seducţia este atât de puternică în zilele noastre că după cum spunea Sfântul Paisie Aghioritul păcatul a devenit o modă. Este la modă păcatul fiindcă omul a ajuns să fie cât se poate de lipsit de sensibilitatea duhovnicească. Atunci când omul nu este ancorat în Hristos este adevărat că păcatul este cât se poate de firesc şi de obişnuit. După cum am spus, Dumnezeu l-a făcut pe om o fiinţă fără de păcat dar fiind biruit de înşelăciunile diavolului omul a ajuns o fiinţă păcătoasă. Hristos a trebuit să învingă acest cerc vicios la păcatului şi pentru acest lucru el nu a făcut şi nici nu a comis un păcat. Acesta este motivul pentru care Biserica Îl denumeşte pe Hristos ca Noul Adam. Hristos este Noul Adam fiindcă El a fost fără de păcat. Fiindcă a fost fără de păcat în cele din urmă Hristos a putut să schimbe ontologic condiţia vieţii omului. Aşa se face că în zilele noastre avem spovedania pe care Hristos a instituit-o pentru iertarea păcatelor. Avem nevoie de iertarea păcatelor fiindcă numai aşa ne putem mântui. Prin urmare trebuie să ştim că în zilele noaste păcatele se pot ierta şi acest

---

22 Există la ora actuală o bogată literatură apocaliptică ce ne vorbeşte despre sfârșitul lumii. Ceea ce trebuie să ştim este că sfârşitul lumii este strict legat de învierea morţilor. Creştinismul ortodox este o credinţă care afirmă învierea morţilor. Atunci moartea va fi deplin învinsă şi cei drepţi se vor putea bucura deplin de viaţă. Învierea morţilor este evident un lucru care este dincolo de puterile şi de capacităţile omului. Aceasta fiindcă vor învia atât cei buni cât şi cei răi. Este clar că după Biblie cei buni şi cei răi nu vor avea aceiaşi soartă. Unii vor învia spre rai şi alţii spre iad. Prin urmare este evident că la un anumit nivel consecinţele morţii vor putea să fie simţite pentru cei răi care prin păcat s-au afundat pe sine în iad. Ceea ce trebuie să ştim este că dacă toţi ar fi buni Dumnezeu i-ar mântui pe toţii. Totuşi, unii dintre oameni au ales răul şi pentru acest lucru este bine să ştim că trebuie să ne ferim de rău. O formă de manifestare dintre multe alte forme ale răului este păcatul. Nu suntem destul de conştienţi de toate implicaţiile păcatului dar păcatul este cel care a adus moartea în lume. Păcatul este cel care ne separă de Dumnezeu şi la fel de bine el este cel care ne face să nu mai avem nimic de a face cu El. Nu putem să fim oameni ai păcatului şi în acelaşi timp oameni ai lui Dumnezeu. Acest lucru fiindcă între păcat şi Dumnezeu nu există nici un fel de legătură. Sunt mulţi care nu cred că în spatele păcatului se ascunde diavolul dar acest lucru nu poate să fie contestat. Diavolul este autorul moral al păcatului şi prin el speră ca să câştige pe cât mai mulţi la iad.

23 Dumitru Stăniloae, *Iisus Hristos: lumina lumii şi îndumnezeitorul omului* (Editura Anastasia: Bucureşti, 1993).

lucru a fost posibil fiindcă Hristos a făcut posibil acest lucru. Păcatul este o temă care după cum am spus deşi nu pare are o origine sinistră. Această origine este diavolul. Deşi nu putem să îl vedem atunci când păcătuim el este cel care a făcut ca noi să ajungem în această situaţie. Scopul celui rău este să ne separe de Dumnezeu şi să ne facă să fim cât se poate de departe de Dumnezeu. Acest lucru în aşa măsură încât să nu mai avem nimic de a face cu Dumnezeu. Nu trebuie să ne îndoim: între Dumnezeu şi diavol nu mai există nici un punct de legătură şi prin urmare acest lucru diavolul vrea să îl facă şi cu noi.[24]

Prin urmare păcatul este cel care a adus moartea în lume fiindcă păcatul este cel care vine de la diavol care este moarte. Diavolul este moarte fiindcă el s-a separat etern de Dumnezeu şi nu mai este nici un fel de legătură între el şi Dumnezeu. Păcatul este o energie a diavolului, o energie malefică ce nu face decât să îl macine şi să îl ucidă pe om fără de nici un fel de remuşcare. Trebuie să ştim prin urmare că deşi moartea a venit de la diavol ea a fost mijlocită de păcat. Iată ce ne spune în acest sens teologul sârb Iustin Popovici: „de ce este grea viaţa omului? Pentru că omul a născocit moartea instaurând-o în el şi toate fiinţele din jurul lui. Iar moartea este izvorul nesecat al tuturor chinurilor şi durerilor. Toţi nervii morţii pornesc de la om fiindcă el este ganglionul central al morţii. În realitate moartea este singura amărăciune a vieţii, singura amărăciune a existenţei. Din ea purcede toată tragedia vieţii.” Iată prin urmare că din aceste afirmaţii deducem cât se poate de bine că Dumnezeu nu a voit ca omul să moară dar fiindcă omul a păcătuit şi continuă să o facă moartea a ajuns să fie o parte din această lume. Moartea şi păcatul sunt două lucruri care se intercondiţionează reciproc. Este bine să nu avem nici un fel de îndoială în acest sens şi să fim cât se poate de convinşi că trebuie să luptăm cu păcatul. Pentru mulţi această luptă este adevărat că este inutilă. Este inutilă fiindcă indiferent dacă te lupţi sau nu cu păcatul în cele din urmă vei muri. Dacă vei muri contează dacă ai luptat sau nu cu păcatul în această viaţă? Adevărul este că pentru sufletul nostru contează dacă în această viaţă am fost oameni ai viciilor sau oameni ai virtuților. De ce este aceasta aşa? Este aşa fiindcă în funcţie de cum a trăit omul în această lume în cele din urmă v-a ajunge să trăiască şi sufletul lui în lumea de apoi. Este bine să ştim că noi singuri şi nu Dumnezeu suntem cei care ne hotărâm destinul în viaţa de apoi. Dumnezeu doreşte ca noi cu toţii să ajungem în rai dar acest lucru implică să ne ferim de păcat sau la fel de bine să fim

24 În timp ce diavolul ne îndeamnă la păcat, Hristos ne îndeamnă la virtute şi mai mult decât atât în timpul vieţii Sale pământeşti Hristos a fost un model de virtute în toate aspectele vieţii Sale. Iată ce ne spune în acest sens Sfântul Ioan Damaschinul: „păcatele să le ocolim cu toată puterea, fugind de ele. Căci fericit cu adevărat este cel ce caută virtutea şi se îndeletniceşte cu ea şi cercetează cu grijă tot ceea ce este virtute, apropiindu-se prin ea de Dumnezeu şi unindu-se cu El prin minte.” Prin urmare este clar că în această viaţă trebuie să ştim că suntem la intersecţia a doi poli opuşi: ai păcatului şi ai virtuţii. Ţine de noi să ajungem să menţinem calea virtuţii. Nu trebuie să ne amăgim, în diavol nu mai există nici un fel de virtute. Acest lucru fiindcă el este cu totul pervertit şi la fel de bine doreşte să ne aducă şi pe noi la acest stadiu. Hristos a fost conştient de aceasta şi prin urmare S-a întrupat pentru noi pentru a ne scoate din păcat şi a ne duce la virtute. Aceasta este calea pe care ne-o arată El şi îndată ce păşim pe ea El ne vine în ajutorul nostru. Iată prin urmare că Hristos în chip duhovnicesc nu stă departe de noi când ne luptăm cu păcatul şi dacă avem o voinţă puternică în cele din urmă v-a ajunge să ne ducă la nepătimite care este starea în care nu mai suntem robiţi de nici un păcat. Hristos a lăsat această cale deschisă oricărui creştin care doreşte să ajungă la nepătimire.

cât se poate de precauţi cu păcatul. Sfântul Paisie Aghioritul spunea în acest sens: „dacă ai simţirea păcătoşeniei tale, vei avea sporire duhovnicească. Cu cât îşi vei vedea mai mari păcatele tale, cu atât mai multă simţire vei dobândii şi cu atât mai mult vei sporii.” Hristos ne cere să ne vedem păcatele şi să ţinem cont de ele fiindcă în acest sens îi spunem lui Dumnezeu că suntem conștienți de neputinţa noastră de a ieşii biruitori în lupta cu păcatul. Atunci Dumnezeu va venii şi ne va ajuta.[25]

Se spune că un şomer a ajuns pe ultimul punct de sărăcie. Mai avea doar câţiva bani şi mai apoi nu mai ştia ce să facă. Şomerul s-a gândit să meargă să îşi cumpere ceva de mâncare. Şi-a cumpărat puţină mâncare şi se gândea că de aici înainte totul va fi în voia lui Dumnezeu. A luat mâncarea şi s-a aşezat pe o bancă în parc. Când a dat să mănânce a putut vedea un bătrânel îmbrăcat în haine albe cu doi copii care stăteau în urma lui.

- Domnule, să vă fie milă! A spus bătrânelul.
- Să îmi fie milă de ce?
- De noi.
- De ce?
- Fiindcă nu mai avem nimic de mâncat.
  Şomerul a stat puţin pe gânduri dar a rămas mişcat de cuvintele bătrânelului.
- Bine, o să vă dau mâncarea mea.
- Vai, vă mulţumesc domnule. Vă rog să luaţi moneda aceasta, a spus bătrânelul întinzându-i o monedă veche.
- Dacă zici tu, dar nu cred că o să îmi fie de folos.

Bătrânelul a luat mâncarea şi a plecat fericit cu cei doi copii ai săi. Şomerul fiindcă nu mai avea de mâncare s -a dus şi s-a băgat sub un pod unde a adormit. Pe când se trezea vântul a bătut un ziar în direcţia lui unde a putut citii că un colecţionar de monezi vechi cumpăra monezi. Şomerul şi-a spus că ar fii bine să meargă să vadă dacă moneda lui are un preţ.

- Bună ziua, a spus şomerul când a intrat în magazinul colecţionarului.
- Bună ziua.
- Aş vrea să vând această monedă, a spus şomerul întinzându-i moneda veche.
  Colecţionarul s-a uitat la ea şi apoi i-a spus:
- Nu se poate!
- Ce să se poată?
- Dumnitale ştii cât costă această monedă?
- Nu?
- Costă trei milioane de euro.
- Nu îmi vine să cred.

Şomerul a luat cele trei milioane de euro şi s-a dus grăbit în parc să îl găsească pe bătrânel dar nu mai erau acolo. Pe banca unde se întâlnise cu bătrânelul a putut găsii un bilet pe care scria:

- Ne-ai dat tot ceea ce ai avut! Şi noi vrem să te răsplătim cu această monedă! Biletul era semnat: Dumnezeu şi îngerii Lui.

Întâmplarea de mai sus care avem toate motivele să credem că este adevărată este una care ne spune că Dumnezeu nu doarme ci lucrează în lumea noastră. Adevărul este că Dumnezeu lucrează în lumea noastră în moduri pe care noi nu le putem anticipa în nici un fel. Acest lucru fiindcă înțelepciunea noastră este limitată şi de multe ori ceea ce ne pare nouă un lucru înţelept este departe de a fii înţelept în faţa lui Dumnezeu.

25 Toma de Kempsis, *Urmarea lui Hristos* (Editura Artemis, 2004).

Este adevărat că în această viaţă care este oricum scurtă Dumnezeu doreşte să dăm tot ceea ce este mai bun din noi pentru a Îl slujii pe El. Adevărul este că sunt mulţi care din iubire de sine în loc să Îl slujească pe Dumnezeu ajung să se slujească pe sine însuşi. Trebuie să dăm lui Dumnezeu tot ceea ce avem din noi fiindcă numai în acest mod vom reuşii să dobândim adevărata noastră persoană. Acest şomer din pilda de mai sus a dat lui Dumnezeu tot ce avea el şi Dumnezeu i-a întors darul şi l-a făcut înmiit. Acum să nu credem că Hristos o să ne dea la fiecare câte trei milioane de euro la fel cum i-a dat şomerului din întâmplarea de mai sus dar ceea ce trebuie să ştim este că Hristos ne poate oferii un lucru mult mai de preţ decât banii. Hristos ne poate oferii mântuirea care este cel mai de preţ lucru. La fel de bine Hristos oferă această mântuire a Sa atunci când nici nu ne-am aştepta. Hristos a fost Cel care în agonia crucii a găsi putere să îi spună tâlharului pocăit de-a dreapta Sa: azi vei fi cu Mine în rai. Iată prin urmare un lucru de care trebuie să fim siguri: logica noastră este una limitată, în timp ce logica lui Dumnezeu este una care depăşeşte logica noastră. Iată de ce este bine să ne lăsăm în logica lui Hristos. Într-un anume sens orice logică provine de la Hristos fiindcă El este Logosul sau mai bine spus raţiunea lui Dumnezeu.[26]

Prin urmare în rândurile de mai sus am dorit să insistăm mai mult pe care este cauza morţii din lumea noastră. După cum am spus autorul morţii în lumea noastră nu este Dumnezeu ci diavolul. Acest lucru ne spune decât cât de multă răutate există în diavol şi la fel de bine ne face conştienţi că omul prin sine însuşi nu poate face faţă diavolului. A fost nevoia de întruparea lui Hristos pentru ca moartea să fie biruită. La un anumit nivel prin Hristos Dumnezeu Tatăl a dorit să ne încredinţeze că moartea poate să fie biruită şi că nu există nici un fel de putere a morţii în Dumnezeu. Hristos a înviat şi acest lucru înseamnă că moartea a fost biruită. Chiar dacă noi nu înviem ca Hristos încă acest lucru nu înseamnă că moartea nu a fost biruită. Pentru acest lucru de paşti cântăm troparul de biruinţă: „Hristos a înviat din morţi cu moartea pe moarte călcând şi celor din morminte viaţă dăruindu-le.” Iată prin urmare că Hristos a învins, a cucerit moartea şi prin credinţa în El la fel de bine şi noi ne putem mântui sufletele. Dacă Hristos nu şi-ar fi asumat natura umană omul nu ar fii putut fi mântuit.[27] Prin

---

26 Gheorghe Grindu, *Doamne scapă-mă! Salvatorul vieţii noastre din valurile patimilor şi a ispitelor diavoleşti* (Editura Agaton, 2013).

27 Tot ceea ce ţine de Hristos şi de activitatea lui a fost denumit de teologie ca hristologie. Ce este hristologia? Hristologia este învăţătura creştin ortodoxă despre persoana şi lucrarea lui Iisus Hristos în vederea mântuirii omului. Hristos este în acest sens Cel care l-a făcut pe Dumnezeu Tatăl accesibil înţelegerii noastre. La fel de bine tot un fapt hristologic este şi revelarea persoanei Sale în istoria umană. Ca Dumnezeu Hristos a existat din veşnicie şi prin urmare mai înainte de întemeierea lumii. Acest lucru ne spune că Hristos este Dumnezeu adevărat. El este Dumnezeu adevărat fiindcă s-a născut din veşnicie din Tatăl. Asemenea cum într-o monarhie un prunc nou născut din rege şi regină este şi el rege, la fel de bine născut din Dumnezeu Tatăl, Hristos este şi El Dumnezeu. Acest lucru nu înseamnă că există doi dumnezei şi nici trei dumnezei dacă este să luăm în calcul persoana Duhului Sfânt. Fiindcă Hristos este născut din veşnicie există numai un singur Dumnezeu fiindcă Hristos este de o fiinţă cu Dumnezeu Tatăl. Ceea ce este propriu numai lui Hristos este numai calitatea lui de Fiu al lui Dumnezeu. Prin urmare nu trebuie să credem că dacă există Dumnezeu Tatăl şi Dumnezeu Fiul sunt doi dumnezei ci numai un singur Dumnezeu fiindcă aceştia doi sunt dincolo de timp şi de temporalitate. Prin urmare în veşnicie există numai un singur Dumnezeu care este întreit în

urmare mai înainte de Hristos nici nu suflet al omului nu s-a putut mântui fiindcă nu a existat nici un mântuitor care să dorească să îl mântuiască pe om. Omul prin sine după cum am precizat mai sus nu se poate mântui şi a fost necesar ca Hristos să se întrupeze şi să asume condiţia umană pentru a o putea răscumpăra şi restaura după cum ne spunea în secolul al XX-lea părintele Dumitru Stăniloae. Este bine să ştim că sufletele noastre sunt cele care continuă să existe şi dincolo de moarte sunt mai multe întâmplări din vieţile sfinţilor care ne spun că viaţa sufletului se continuă şi după moarte.[28]

Prin urmare atunci când ne întrebăm de unde provine moartea în lumea noastră trebuie să ştim că ea a fost introdusă de diavol. Totuşi, Dumnezeu a tolerat moartea fiindcă protopărinţii noştri Adam şi Eva au plecat urechea la cuvintele mincinoase ale diavolului. Dumnezeu nu a voit însă ca sufletele noastre să se piardă pentru totdeauna şi pentru acest lucru L-a trimis în lume pe Domnul Iisus Hristos. Domnul Iisus Hristos a venit în această lume în primul rând pentru a ne mântui sufletele. În acest sens creştinismul ortodox afirmă că nu poate exista mântuire a sufetului afară de credinţa în Hristos. Atunci când spunem că Hristos este mântuitorul nostru în primul rând ne referim la faptul că El este Cel care poate să ne mântuiască sufletele noastre de iad. Nu poate să fie în acest sens bucurie mai mare pentru noi decât să ştim că Hristos v-a mântui în cele din urmă sufletele noastre dacă avem credinţă în El. Credinţa în Hristos după cum ne spune ortodoxia nu trebuie să fie numai una teoretică ci la fel de bine trebuie să fie practică. Cum poate să fie credinţa noastră practică? Credinţa devine practică atunci când ajutăm pe cei slabi, când facem fapte bune, când suntem buni cu semenii din jurul nostru, când iubim pe cei care ne urăsc şi în loc să le facem rău le facem bine, când ne respectăm şi cinstim părinţii, când ne purtăm frumos cu cei mai în vârstă, când dăm apă celor însetaţi şi mâncare celor înfometaţi. Iată prin urmare că credinţa creştin ortodoxă nu este o simplă teorie ci la fel de bine este un lucru practic care se realizează prin faptele bune. Avem nevoie de fapte bune fiindcă acest lucru este ceea ce ne înnobilează şi se înfrumuseţează sufletul. Iată de ce este bine să ştim că faptele bune sunt cele care în cele din urmă duc la mântuirea sufletului.[29]

CAPITOLUL 2

---

persoane.

28 O întâmplare mai puţin cunoscută este din viaţa creştinilor ortodocşi. Se spune că erau doi fraţi care s-au dus şi s-au călugărit. Amândoi au dus o viaţă de nevoinţă până când unul dintre fraţi s-a plictisit de viaţa călugărească. S-a dus în lume chiar dacă fratele lui i-a spus să rămână cu el în mănăstire. Acolo în lume s-a căsătorit şi în cele din urmă s-a dedat la o viaţă de păcate. În cele din urmă acest frate care a părăsit mănăstirea a murit. Fratele lui din mănăstire a dorit să ştie unde s-a dus: în rai sau în iad. S- a rugat mult lui Dumnezeu să îi descopere starea de după moarte a fratelui său. Într-o seară fratele mort i s-a arătat fratelui său călugăr. Acesta l-a întrebat unde este şi cel mort i-a răspuns că a ajuns în iad. Fratele călugăr l-a întrebat cum este în iad iar acesta i-a răspuns că este de 2000 de ori mai râu decât crede lumea că este în iad. Fratele călugăr i-a spus că îi demonstreze acest lucru. Cel mort a scuturat puţin din mână după care în chilie şi mai apoi în acea mănăstire s-a făcut o putoare aşa de mare că timp de 3 luni nici un călugăr nu a putu să stea în mănăstirea de acolo. În cele din urmă fratele mort s-a întors din nou în iad. Avem aici o întâmplare care ne spune foarte bine despre care este stadiul sufletelor după moarte. Sufletele noastre continuă să trăiască şi după moartea trupului.

UMANITATEA: ÎNTRE DISPERARE ŞI DIVIZIUNE

Tema umanităţii este una care i-a preocupat de mulţi filosofi şi gânditori de-a lungul veacurilor. Acest lucru fiindcă umanitatea este un fapt care ne cuprinde pe toţi. Ceea ce s-a ajuns la concluzie este că oamenii de bine sunt cei care duc lumea înainte sau mai bine spus nu fac decât să ne facă să avansăm la nivel de umanitate. Psihiatrul elveţian Carl Gustav Jung era de părere că în umanitate sunt mai multe arhetipuri care se manifestă prin intermediul unui inconștient colectiv. Acest inconştient colectiv este la un anumit nivel după Jung un fel de conştiinţă generică a umanităţii. În acest sens omul are o conştiinţă proprie dar el cu conştiinţa lui proprie face parte din inconştientul colectiv la umanităţii. Acest inconștient colectiv este cel care se manifestă prin legende, nevoia de eroi, nevoia de a ieşii din rutina de zi cu zi şamd. După Jung acest „inconştient colectiv" există şi el este dincolo de puterile noastre de cuprindere. Este puţin probabil însă că în sens creştin ortodox există un inconştient colectiv ci mai mult faptul că umanitatea ca întreg este într-o stare de decădere. Vorbim aici în primul rând de decădere umană de azi. Sfinţii creştin ortodocşi raportat la numărul de oameni din lumea noastră sunt o raritate. Umanitatea noastră este divizată. Este divizată de război, este divizează de conflicte politice, este divizează de lupta pentru supremaţie economică şi enumerarea ar putea continua. Trăim într-o umanitate divizată şi se pare că oricâte încercări de unire fac forumurile internaţionale nu se poate ajunge la o stare de unire a umanităţii.[30]

Prin urmare ca şi creştini ortodocşi ce dorim să facem: o umanitate divizată sau o umanitate unită? Creştinii ortodocşi sunt pentru o umanitate unită. Acest lucru nu înseamnă că trebuie să renunţăm la graniţe şi să facem un fel de guvern global în care să nu mai existe naţiuni şi etnii. Unitatea pe care o doresc creştinii ortodocşi este o unitate în Hristos. Este acel tip de unitate în care dacă un grec şi un ucrainean se întâlnesc să se poată ruga la acelaşi Hristos. Realitatea este că umanitatea noastră este

---

29 Gheorghe Grindu, *Iisus Hristos prietenul tinereţii tale* (Editura Agaton, 2013).

30 Din fericire starea de diviziune poate să fie simţită şi între creştini. Sunt creştini ortodocşi, catolici, protestanţi şi neoprotestanţi. Aşa se face că ceea ce Hristos nu a dorit să aibă loc cu Biserica Lui are de fapt loc. Sunt mulţi care având o minte bolnavă se bucură de această stare de diviziune a Bisericii lui Hristos. În tot Noul Testament Hristos nu a vorbit de nici un fel de diviziune a Bisericii. El a spus foarte clar că v-a întemeia o singură Biserică. Este grav faptul că în zilele noastre sunt mai multe biserici şi membrii acestor biserici nu vor să se înţeleagă unii cu alţii. Acest lucru fiindcă fiecare consideră că a merge pe căi separate este cel mai bun lucru pe care îl poate face. Deşi diviziunea Bisericii se datorează în mare lucrării diavolului, nu trebuie să ne facem prea multe probleme asupra faptului că au fost mai mulţi oameni care au dorit ca Biserica să fie divizată. Acest lucru fiindcă este evident că în lumea noastră sunt mai multe persoane dedicate răului. Răul din lumea noastră este un lucru care în nici un fel nu poate să ducă la unire. Acest lucru fiindcă răul este prin sine centrifug şi nu poate să rezulte în unitate. Iată prin urmare că au fost mai mulţi eretici în trecut care au dus la diviziunea Bisericii. Acest lucru este cu adevărat o tragedie. Este o tragedie fiindcă noi ca fiinţe umane avem nevoie unii de alţii în drumul nostru spre mântuire. Ori este clar că în diviziune şansele noastre de mântuire la fel de bine se diminuează. Totuşi nu trebuie să disperăm de acest lucru şi trebuie să fim încrezători în Hristos şi în lucrarea Lui mântuitoare.

divizată şi acest lucru în primul rând porneşte din religie. Religia este cea care în loc să unească este una care divide. Un musulman nu vrea să ştie de un creştin, un hindus nu vrea să ştie de un zoroastrian, un taoist nu vrea să ştie de un budist. Este clar că pentru unii credinţa în Dumnezeu în loc să fie un lucru care să ne unească nu face decât să ne divizeze. Aşa se face că sunt mulţi care consideră că religia este un lucru care nu are nimic de a face cu unitatea şi cu unirea dintre oameni. Să fie lucrurile chiar aşa? Este clar că trăim într-o lume a diferenţelor în care unii sunt mai înalţi şi alţii mai scunzi, unii sunt mai deştepţi şi alţii mai săraci cu duhul, unii mai bogaţi şi alţii mai săraci, unii mai muncitori şi alţi mai leneşi. Ceea ce este grav este că în zilele noastre sunt destui de mulţi care susţin că religia şi credinţa în Dumnezeu este un lucru care în nici un fel nu mai poate să ne reconcilieze unii cu alţii. Dacă este să ne orientăm spre acest fel de gândire trebuie să ajungem la concluzia că Hristos a greşit când şi-a ales 12 apostoli dintre oamenii simpli, dintre nişte pescari. În cele din urmă Hristos a fost Fiul lui Dumnezeu, o persoană care ar fii meritată să stea în palatele regilor şi a împăraţilor lumii. Pentru a ne lăsa nouă pildă de unire şi de unitate Hristos s-a pogorât pe Sine până la nivelul unor simpli pescari. Acest lucru pentru a ne face ca şi noi în loc să căutăm diviziunea din lumea noastră să căutăm mai mult unitatea din ea. Este bine să căutăm o lume a frăţietăţii şi a unităţii. Este trist când vedem în lumea noastră războaie, atentate teroriste, conflicte, neînţelegeri, ceartă şi ranchiună. Toate aceste lucruri au loc fiindcă după cum am spus unitatea lumii şi a umanităţii noastre nu mai există de mult. Tindem să îi vedem pe semenii noștri nu ca potenţialii prietenii noștri ci ca potenţialii duşmanii ai noștri. În loc să căutăm punctele comune cu semenii noștri suntem mult mai tentaţi să căutăm ceea ce ne divizează.[31]

Este trist dar ceea ce trebuie să spunem este că trăim într-o umanitate divizată. Acest lucru fiindcă omul modern tinde să fie cât se poate de individualist şi de egoist fiind interesat numai de propriul lui câştig şi beneficiul. Considerăm că este mult prea mult pentru noi să ne interesăm de cei mai slabi decât noi. Ei sunt o povară care trebuie să fie eliminată. Există în acest sens destul de multă sărăcie în lumea noastră. Sărăcia este un lucru care fără de nici un fel nu face decât să ne divizeze. Ne divizează fiindcă nimeni nu vrea să fie sărac. Aşa se face că cei care sunt săraci sunt eliminaţi din start din comunităţile noastre asemenea cum în vechime cei care erai bolnavi de lepră [o boală incurabilă în antichitate] erau obligaţi să părăsească oraşele şi satele şi să trăiască singuri în colonii. Pentru mulţi aceste rânduri nu au nici un fel de noimă. Acest lucru fiindcă ele pot să fie interpretare în sens comunist în care nu mai trebuie să existe nici un fel de diviziune dintre cei săraci şi cei bogaţi. Adevărul este că dacă ne uităm în jurul nostru vom vedea că lumea este separată sau divizată între cei săraci şi cei bogaţii. Cei bogaţii îi evită pe cei săracii fiindcă consideră că ei pot să fie un atentat la bogăţia lor. Omul bogat este un om care se gândeşte numai la sine şi consideră că sensul vieţii lui este să adune cât mai multe averi. Bogăţia este o diviziune destul de considerabilă în zilelor noastre. Aşa se face că în lumea noastră cei bogaţi tind să trăiască în compania celor bogaţii şi nu vor să audă în nici un fel de cei săraci. Este trist dar în cele din urmă se consideră că aşa trebuie să funcţioneze lumea noastră.[32]

Diviziunea umanităţii este un lucru rău şi este adevărat că de multe ori ea este inspirată de diavol. Diavol în lumea greacă înseamnă cel care divide sau cel care dezbină. Iată prin urmare că una dintre lucrările diavolului este de a dezbina şi de a ne divide în cât mai multe fragmente. Prin urmare este bine să ştim că trebuie să fim

---

31 Sfântul Ioan Damaschin, *Despre cele două voinţe ale lui Hristos* (Editura Anastasia: Bucureşti, 2004).

conştienţi de lucrarea nefastă a diavolului de a divide lumea noastră. Aşa se face că acolo unde sunt state mai puternice ale ajunge să ne domine pe cele mai slabe şi în cele din urmă să le dividă. Există un vechi principiul al lumii noastre care a fost exprimat de romani în limba latină: *divide et impera.* În traducere acest lucru înseamnă: divide şi conduce. Pentru cei care sunt însetaţi de putere şi cât mai multă putere este cât se poate de adevărat că ei vor ajunge să îşi folosească toate capacităţile pentru a divide pe cei din jurul lor şi în acest sens să ajungă să îi stăpânească. Este adevărat că setea de putere este un lucru care este destul de prezent în lumea noastră. Acest lucru fiindcă setea de putere este cea care îi defineşte pe mulţi aşa zişi creştini din zilele noastre. Deşi acest lucru ar putea să fie interpretat ca un afront adus catolicilor, este foarte adevărat că Biserica Catolică a fost una care a creat multă diviziune în lumea noastră. Acest lucru a început în jurul anului 1054 odată cu marea schismă dintre ortodocşi şi catolici. De atunci catolicii consideră că ei nu mai au nimic de a face cu Biserica Creştin Ortodoxă orientală. Iată prin urmare un lucru pe care trebuie să îl avem în vedere. Diviziunea a ajuns să fie susţinută şi de unii lideri ai Bisericii. Acest lucru ne spune că acești lideri care susţin diviziunea umanităţii în nici un fel nu sunt lideri religioşi ci mai mult pseudolideri. După cum am arătat creştinii ortodocşi nu sunt persoane care doresc să facă o lume fără de graniţe şi fără de ţări ci ei doresc ca să se poată ruga împreună cu alţi creştini care eventual nu sunt de aceiaşi etnie cu ei. Acest lucru vedem că este din ce în ce mai greu în zilele noastre când sunt mulţi care susţin că trebuie să ţină numai de interesele lor naţionale şi să nu se intereseze de restul creştinilor din jurul lor. Biserica Creştin Ortodoxă se roagă mai la toate slujbele ei pentru pacea lumii. Aceasta fiindcă pacea este cea care ne poate să ne unească pe toţii. Creştinii ortodocşi sunt chemaţi să fie un fel de unitate în diversitate. Deşi suntem diferiţi etnic sau naţional suntem una în plan duhovnicesc fiindcă toţi ne închinăm la acelaşi Hristos.[33]

Este adevărat că sunt foarte mulţi în zilele noastre care fără să fie oameni duhovniceşti şi nici creştin ortodocși nu sunt conştienţi că una dintre lucrările diavolului

32 Hristos a fost conştient de diviziunea care există dintre cei bogaţi şi cei săraci şi pentru acest lucru a ales să fie sărac. El care a fost Fiul lui Dumnezeu a dat un exemplu de ascultare țoală trăim ca un simplu tâmplar în Nazaret. Acest lucru ne spune că Hristos nu este pentru diviziunea dintre bogaţi şi săraci care şi acum după 2000 de ani de la Hristos a ajuns să definească starea în care se află umanitatea noastră. Bogăţia este un lucru care face ca comuniunea să nu mai poate să fie funcțională în lumea noastră. Acest lucru fiindcă după cum am spus pentru unii lumea se împarte în două categorii: cei bogaţi şi cei săraci. Cu alte cuvinte bogaţii trebuie să stea cu bogaţii şi săracii cu săracii. Împotriva acestei mentalități grosiere Hristos a opus exemplul propriei vieţi. El ca Fiul lui Dumnezeu a fost sărac şi a dat un exemplu pentru cei bogaţi să nu facă bogăţia lor un fapt care să îi separe de comuniunea cu restul semenilor. Acest lucru nu înseamnă că în lumea noastră nu mai trebuie să existe oameni bogaţi şi oameni săraci însă ceea ce trebuie să ştim este că Hristos nu a fost pentru separaţia dintre bogaţi şi săraci. Mai mult, el a condamnat în pilda bogatului şi a săracului Lazăr lăcomia bogăţiei. Bogatul nu a vurt să îl ajute cu nimic pe săracul Lazăr deşi ar fi putut să o facă. Sunt mulţi oameni bogaţi în zilele noastre care ar putea face după puteri mult bine în jurul lor dar lăcomia nu îl lasă. Ei sunt ca şi bogatul din pilda bogatului şi a săracului Lazăr. A fi creşti ortodox înseamnă a nu rupe comuniunea cu cei săraci şi năpăstuiţi de soartă. De multe ori nu banii sunt cei care îi vor ei ci un cuvânt şi o vorbă bună.

33 Radu Teodorescu, *Diversitate şi unitate în pnevmatologia creştin ortodoxă* (Cugir, 2015).

este să ne dividă ca umanitate. Cu cât suntem mai divizaţi cu atât mai bine, aceasta este una dintre principalele lozinci ale celui rău. În sine după modelul lui Hristos noi trebuie să ne străduim să facem o lume cât mai unită şi cât mai unitară. După cum am spus acest lucru nu înseamnă că trebuie să eliminăm graniţele ţărilor dintre noi fiindcă umanitatea este la un anumit nivel liberă să încurajeze diversitatea etnică, însă trebuie să avem în vedere dacă diversitatea etnică este una care ne uneşte cu Hristos sau mai bine zis este una care ne separă de Hristos. Sunt multe etnii care se declară pe sine în zilele noastre incompatibile cu învăţăturile lui Hristos. Să ne aducem aminte în acest sens de extremiștii musulmani care nu vor să aibă nimic de face cu creştinismul ortodox şi care acolo unde au ocazia îi persecută şi îi ucid pe creştinii ortodocşi. Aceste lucruri ne pun în faţa un lucru pe care trebuie să îl avem foarte bine clarificat: o etnie valorează atâta cât şi-a împropriat din creştinism. Acest lucru fiindcă nu poate să fie chemare mai mare decât cea creştină. De ce este aşa? Este aşa fiindcă Hristos a fost Fiul lui Dumnezeu. Dacă Fiul lui Dumnezeu ne-a chemat la unire şi la înţelegere unii cu alţii cum putem să nu dăm curs acestei chemări înalte? Sunt mulţi care se declară pe sine antihrişti. Începând cu împăratul roman Nero şi sfârşind în secolul al XX-lea cu Hitler şi Stalin au fost destul de mulţi antihriști. Este clar că antihriştii sunt cei care nu numai că nu vor să aibă nimic de a face cu Hristos dar la fel de bine îi urăsc şi îi detestă pe toţi cei care îi urmează lui Hristos. Antihriştii sunt cei care visează la o lume macabră: o lume în care biserica şi credinţa în Hristos nu mai au nici un fel de importanţă şi nici un fel de semnificaţie pentru om.[34]

Un alt lucru care duce foarte mult la diviziune în lumea noastră este rasismul. Rasismul este o ideologie care a ajuns la apogeu în prima jumătate a secolului al XX-lea odată cu declanşarea celui de al doilea război mondial. Ideologia rasistă este una retrogradă care spune că rasele mai puternice sunt cele care trebuie să le ţină în sclavie pe cele mai slabe. În acest sens rasiştii sunt adepţii sclaviei. Ei nu sunt pentru

---

34 Am ales să vorbim aici despre antihriştii fiindcă în zilele noastre sunt destul de mulţi antihriști. Sunt ţări care nu vor să audă nimic de Hristos şi de cuvintele Sale mântuitoare. Acest lucru fiindcă consideră ele că lumea poate să trăiască fără de Hristos. Cum poate să trăiască lumea fără de Cel care a şi creat-o sau de Cel prin care s-a creat această lume? Hristos a existat mai înainte de facerea lumii şi El a ales să se smerească în faţa acestei lumii născându-se într-un staul de oi. Poate să fie un gest de smerenie mai convingător decât acesta? Cu siguranţă că nu. La un anumit nivel antihrişti sunt toţi cei care se opun lui Hristos şi resping învăţătura Lui. Hristos prin minunile Sale din timpul vieţii pământeşti a demonstrat că este Fiul lui Dumnezeu şi prin urmare acest lucru nu mai poate să fie negat de nimeni. Totuşi şi în zilele noastre sunt ţări întregi care nu vor să aibă nimic de a face cu Hristos. Aceste ţări sunt în sens creştin ţări antihriste care resping adevărul adus de Hristos. Deşi sunt mai mulţi antihrişti sfinţii părinţi ne spune că la sfârșitul timpului v-a venii un antihrist ultim care va fii şi cel care v-a aduce cu sunt cele mai mari urgii pe care le poate concepe un om. Biblia spune despre aceste ultim antihrist că va fii „urâciunea pustiirii.” Aceşti mici antihrişti din zilele noastre nu fac decât să pregătească drumul spre marele antihrist sau spre ultimul antihrist care va venii la sfârşitul istoriei. Este bine prin urmare să ştim că acest lucru va avea loc şi în nici un fel nu putem să negăm acest fapt. Aceşti mici antihrişti din zilele noastre cum sunt ţările musulmane, ţările hinduse, ţările budiste sau şintoiste nu fac decât să pregătească calea acestui ultim mare antihrist care v-a venii în cele din urmă. Hristos a făcut cât se poate de clar în cei trei ani de propovăduire a Sa că cine nu este cu El este cu cel rău sau diavolul. Diavolul este cel mai mare antihrist şi el este arhi-antihistitul tuturor antihriştilor.

egalitate de drepturi şi de şanse ci susţin că există o rasă superioară ariană care trebuie să conducă lumea şi care trebuie să fie cea mai puternică dintre toate. Deşi rasismul are puteri diminuate după cel de al doilea război mondial este foarte adevărat că sunt din ce în ce mai mulţi cei care susţin că lumea nu poate să fie în nici un fel una unită şi unitară fiindcă rasele nu au cum să se unească unele cu altele. Rasismul este un lucru care evident că separă şi divizează umanitatea şi ne face să fim cât se poate de singuratici şi pe cont propriu în această lume. Pentru cel care priveşte lumea din punctul de vedere rasist este cât se poate de adevărat că nu poate exista în nici un fel unitate cu cel de altă rasă. Lumea noastră cunoaşte mai multe rase: japoneză, chineză, mongolă, coreeană, africană, pieile roşii sau europeană. Sunt mulţi care găsesc acest proces de împărţire pe rase ca unul care în nici un fel nu poate să ne facă să trăim într-o umanitate unită. Umanitatea este împărţită în rase şi acest fapt este găsit de cei mai mulţi ca un fapt ce nu poate în nici un fel să fie reconciliat. Fiecare trebuie să şi vadă de rasa lui şi prin urmare să nu aibă nimic de a face cu restul raselor umanităţii. Se cuvine în acest moment să ridicăm întrebarea dacă Iisus Hristos a fost rasist în viaţa lui de pe pământ. Sunt puţine mărturii pe care le avem în acest sens dar una care infirmă în mod evident faptul că Iisus a fost rasist ne-o spune Sfântul Ioan Teologul când ne relatează capitolul în care Iisus discută cu o femeie samarineană. Este adevărat că în contextul istoric de la timpul lui Iisus samarinenii [care erau o regiune din centrul Israelului] nu avea nimic de a face cu evrei şi se considerau pe sine o rasă superioară faţă de evrei. Aceleaşi sentimentele de aveau şi evreii faţă de samarineni. Trecând prin Samaria într-una din multele Sale călătorii, Hristos o abordează o femeie samarinească la care îl spune toate păcatele ei: cum că a avut cinci bărbaţi şi cel cu care stătea nu era bărbatul ei ci un concubin. Este clar că nu găsim nici un fel de urmă de rasism în evanghelia lui Hristos. Totuşi rasismul este un lucru care divizează lumea noastră.[35]

Un om sărac şi bătrân, fără rude şi fără casă avea permisiunea de la preot să doarmă noaptea în tinda bisericii. El se învelea cum putea cu o pătură ruptă şi murdară şi dormea acolo în frig, singurul avantaj fiind că nu s-ar fi udat dacă Dumnezeu ar fi dat ploaie. El nu deranja pe nimeni, nu vorbea şi nici nu cerşea, dar cu toate astea mai multe femei din zonă nu-l sufereau spunând că este murdar şi că cine ştie ce microbi poartă în hainele lui murdare. Găsiră aceste femei un pretext şi se duseră apoi la părinte să discute. Ele spuseră că nu pot dimineaţa să se apuce de curăţenie în tinda bisericii, fiindcă sărăntocul stă acolo întins şi slujitorul lui Dumnezeu le făcu pe plac şi îi spuse bătrânului să plece, fiindcă deranjează. Acesta a plecat fără să cârtească, iar femeile erau bucuroase că se făcuse în biserică ceea ce ele voiau. După ce au ieşit într-o seară de la vecernie intrară în vorbă cu jandarmul care patrula prin târg după cum îi era misiunea. Acesta le întrebă:

– Dar unde este bătrânul care dormea în tinda bisericii? O

femeie îşi ascuţi glasul şi rosti cu mândrie.

– Un' să fie? La treburile lui! L-am izgonit din tinda bisericii…Ce acolo e loc de dormit?

– Păi rău aţi făcut! rosti jandarmul.

35 Constantin Necula, *Iisus Hristos, curajul nostru* (Editura Agapis, 2016).

– Păi de ce să facem rău, că ne-a dat voie părintele! rostiră ele răspicat.

– Ei ştiţi că eu mai am şi ronduri de noapte! Şi de multe ori l-am surprins pe bătrân făcând lucruri dumnezeieşti.

– Eiiiii, cum să facă lucruri dumnezeieşti zdrenţărosul acela!?

– Ei, aflaţi creştinelor acestea, că sunt lucruri pe care nici părintele nu le ştie. Sărăntocul din tinda bisericii, sau zdrenţărosul cum îi ziceţi voi, a apărat odată biserica de hoţi şi prădători sărind la ei cu bâta. Altă dată i-a dat lumânări unei femei care avea soţul muribund. Femeia neştiind ce să facă, fiind miezul nopţii şi soţul ei aproape să-şi dea sufletul, a venit aici la biserică ca să găsească o lumânare şi sărăntocul a ajutat-o. Şi altădată văzând că vasul cu agheasmă are o gaură prin care se scurgea apa sfinţită de Bobotează s-a pus să repare vasul, căci altfel toată apa sfinţită ar fi curs pe jos şi s-ar fi făcut mare păcat…

– Şi de ce nu ne-ai spus astea din timp? Căci noi n-am ştiut că omul are faptele astea bune, spuseră femeile.

– Bătrânul m-a rugat frumos să tăinuiesc acestea, fiindcă fapta bună se face într-ascuns, nu se trâmbiţează. Voi ştiţi că el nu vorbea, dar mi-a spus într-o seară acestea: ,,Mai repede mă odihnesc, faţă de păcatele mele când sunt înghiontit, jignit sau izgonit, decât atunci când mă laudă lumea. Rogu-te fii bun şi nu spune cuiva că aş fi făcut ceva bun, lasă-mă astfel să mă odihnesc!”. Auzind acestea femeilor le-a părut rău că au izgonit săracul şi au plecat apoi care încotro să-l caute. Şi se spune că încă mai caută şi astăzi, fiindcă nu l-au mai găsit.[36]

Din pilda de mai sus este bine să ştim că niciodată nu trebuie să îi subminăm pe cei mai slabi decât noi. Lumea de azi este o lume care are la mare cinste pe oamenii puternici. Cei cu muşchi sunt cei care se consideră că sunt cei mai bravi şi mai bine formaţi oameni. Pentru mulţi dintre semenii noştri dacă nu ai muşchi în nici un fel nu poţi să fi persoană care să ai credibilitate în jurul tău. Aşa se face că lumea aduce un

---

36 Întâmplarea de mai sus am găsit-o dintr-o sursă pe care nu am putut să o identific dar am dorit să o redau aşa cum am găsit-o. Acest lucru fiindcă după cum a folosit şi Domnul Iisus Hristos parabolele în timpul vieţii Sale şi noi trebuie să folosim parabolele pentru a edifice duhovniceşte pe cititor. Prin urmare modelul ultim pe care l-am ales în folosirea parabolelor este Iisus. Iisus s-a folosit de parabole pentru a îi duce pe ascultători la adevărul de credinţă pe care El a voit să îl demonstreze. Parabola este un lucru care dacă este bine plasat poate fi de mult folos. Sunt mai multe parabole pe care ajungem să le înţelegem numai într-un anumit context. Din fericire în creştinismul ortodox sunt multă parabole care unele au fost reale în timp ce altele au fost create de sfinţii părinţi şi de marii duhovnici pentru a putea să edifice pe cititori. La fel de bine şi noi ne-am folosit de parabole. Pe unele le-am luat din surse pe internet şi pe altele din două mari cărţi de pilde creştin ortodoxe: cartea părintelui Iosif Trifa, 6000 de istorioare duhovniceşti şi Alexandru Lascarov Moldoveanu, Viaţa creştină în pilde.

cult celor puternici în plan fizic. Sunt mulţi care în acest sens ajung să îşi impună supremaţia asupra celor slabi. Trăim într-o lume în care a devenit firesc ca umanitatea să fie condusă de cei puternici. Pentru a ajunge să fi puternici ai nevoie de cât mai multe arme. Există o industrie care se ocupă cu armamentul. Se fac modele noi de arme de la an la an şi uneori de la lună la lună. Acest lucru fiindcă se consideră că cei cu arme sunt cu adevărat persoane care sunt puternice. Ni se spune de multe ori că umanitatea este una care aparţine celor puternici, celor cu arme. De câte ori nu am putut vedea de exemplu în orientul mijlociul grupuri de gherilă care circulau cu armele în mijlocul oraşelor? Acest lucru fiindcă arma este cea care te face puternic. Femeile din pilda de mai sus au găsit pe bătrânul care dormea în tinda bisericii ca inconvenient. Iată că acest bătrân deşi era sărac era un creştin adevărat. Cum se face că în zilele noastre cei săraci sunt mult mai atraşi de creştinism? Acest lucru are loc fiindcă cei bogaţi consideră că dacă au bani nu au nevoie de Hristos. Să fie lucrurile chiar aşa? Cel mai probabil nu. La fel ca şi cei săraci, cei bogaţi au nevoie ca sufletele lor să se mântuiască. Această mântuire vine numai de la Hristos. În cele din urmă Hristos nu ţine cont de bogăția cuiva ci mai mult de credinţa pe care o are.[37]

Un alt lucru care divizează lumea în zilele noastre este setea de putere. Cei care ajung să fie dominaţi de această sete de putere ajung să facă cele mai mari atrocităţi şi cele mai urâte lucruri. Dacă este se gândim lucrurile duhovniceşti setea de putere este un lucru care şi el vinde la cel rău sau diavolul. Să ne aducem aminte din episodul biblic la ispitirii lui Iisus în pustiul Carantaniei că diavolul i-a spus că dacă se va închina lui îi va da toate stăpânirile acestei lumi. Acest lucru ne spune că diavolul este cu adevărat că plin de sete de putere. Este posibil că această sete de putere a sa să îl fi făcut să îi ceară lui Iisus să se închine lui. Nu există pentru unii plăcere mai mare decât a îi vedea pe ceilalţi că li se închină. În cazul dictatorilor acest lucru este cât se poate de evident: dictatorii sunt cei care privesc cum mi şi poate zeci de mi li se închină ca şi unor dumnezei pe pământ. Acest lucru iasă sau izvorăşte din setea de putere. Setea de putere este un lucru care ajunge să divizeze umanitatea. Cum să divizeze umanitatea? Setea de putere divizează umanitatea între stăpânitori şi supuşi. Sunt unii care găsesc singur sens al vieţii a ajuns la funcţii mari de regi, preşedinţi sau împăraţi pentru a putea să îi vadă pe semenii lor să li se pleacă şi că ei sunt cei mai mari şi mai buni dintre toţi. Acest lucru după cum am spus divizează umanitatea şi nu numai că o divizează dar în cele din urmă din ea se nasc tiraniile şi dictaturile.[38]

Dacă vom citii mai cu luare aminte evangheliile lui Iisus din Noul Testament vom vedea că lumea pe care a propovăduit-o Iisus este departe de lumea pe care o găsim în zilele noastre chiar şi acum după 2000 de ani de la Iisus. Iisus le spunea apostolilor că cine vrea să fie mai mare între ei să fie slujitorul lor. Vedem vreo schimbare în lumea noastră? Nu, adevărul este că nu. Cei care mari în lumea noastră sunt cei puternici,

---

37 Vasilios Bacoianis, *Hristos necunoscut. Ceea ce nu ştiam despre Iisus Hristos* (Editura De suflet, 2014).

sunt cei care apar din nou şi din nou la televizor, pe internet şi la radio. Deşi Iisus ne-a spus că dacă voim să fim mai mari să fim slujitorii tuturor, lumea se comportă ca şi cum aceste cuvinte nici că nu ar fii fost spuse. Trăim într-o lume în care cei mai puternici îi domină pe cei mai slabi şi acest lucru este o normă pentru toată lumea. Cum se face că nu a fost o normă pentru Iisus? Iisus ne spunea că nu ne arătăm supremaţia prin a domina ci mai mult prin a sluji, prin capacitatea de a ne coborî la nivelul celor slabi şi neajutoraţi. Realitatea este că lumea este avidă de putere. Ni se spune că este în firea lucrurilor a dorii să ajungi în funcţii cu putere multă fiindcă acest lucru este ceea ce face viaţa mai frumoasă. Totuşi, toată viaţa Sa Iisus a fugit de putere. Noul Testament ne spune că la un moment dat evreii au voit să Îl facă pe Iisus rege al evreilor dar când Iisus a aflat de acest lucru a fugit şi S-a ascuns. Acest lucru pentru a ne da şi nouă o pildă că nu trebuie să fugim ca bezmeticii după ranguri şi funcţii înalte. Realitatea lumii în care trăim este cu totul alta. Lumea de azi este o lume care se dă în vânt după ranguri şi funcţii. Dacă ar fii să scriem aici o istorie a câte comploturi şi a câte crime s-au săvârşit în lupta pentru putere nu cred că ne-am ajunge spaţiul acestei cărţi. Umanitatea de azi este una care este profund divizată din cauza luptei de putere a semenilor noștri. Este o realitate tristă dar adevărată. Sunt mulţi care sunt creştini şi creştini ortodocşi numai formal. Statele puternice le subjugă şi le exploatează pe cele mai slabe şi acestea nu au ce face decât să sufere. Trăim într-o lume care este departe de pacea pe care a propovădui-o Iisus. Acest lucru fiindcă se consideră că duşmanii trebuie distruşi şi în nici un caz iubiţi după cum ne spunea Iisus. Dacă vom sta şi vom analiza mai bine vom vedea că suntem departe de învăţăturile lui Iisus. În loc să unificăm umanitatea nu facem decât să o divizăm şi mai mult.[39]

---

38 Setea de putere care pleacă de la diavol a făcut multe victime în istoria lumii. Au existat regi, împăraţi, lideri politici sau preşedinţi care au fost asasinaţi fiindcă alţii doreau puterea în locul lor. Acesta este ceea ce ne spune că trebuie să fim conştienţi că setea de putere este un lucru rău. Ea este asemenea unui drog pe care cel în cauză când ajunge să fie stăpânit de ea nu mai are nici un fel de apreciere pentru semenii lui. Când Iisus a respins oferta diavolului de a primii toate împărăţiile lumii şi a se închina lui, este evident că El a respins şi setea de putere care îi domină pe mulţi din zilele noastre. Omul care este dominat de sete de putere este un om care ajunge să se considere pe sine uneori un fel de dumnezeu pe pământ. Nu este surprinzător în acest sens că unii împăraţi romani s-au proclamat pe sine dumnezei. Ei pretindeau la supuşii lor să li se aducă un cult asemenea lui Dumnezeu. Iată prin urmare care sunt consecințele ultime ale setei de puteri. Setea de putere este încă prezentă în lumea noastră şi nu este un lucru care s-a încheiat odată cu împăraţii romani. În zilele noastre setea de putere este un lucru care este ascuns şi care evident că nu se dă pe faţă. Cum se face că în timpul alegerilor din „ţările civilizate” candidaţii ajung să se insulte, să se persifleze reciproc, să se împungă şi să se calomnieze unii pe alţii pentru a ajunge la putere? Acest lucru fiindcă setea de putere este un lucru care odată ce a ajuns să pună stăpânire pe om nu îl mai lasă liber şi îl face dependent cu totul de ea.

39 Dumitru Stăniloae, *Chipul evanghelic al lui Iisus Hristos* (Editura Basilica: Bucureşti, 2016 reeditare).

Disperarea este un sentiment urât dar adevărul este că umanitatea noastră l-a trăit din plin. L-a trăit prin atacurile teroriste, prin lagărele de exterminare, prin arderile pe rug sau prin lipsa de dreptate şi echitate socială. Poate că noi personal nu am ajuns niciodată la disperare dar acest lucru nu înseamnă că este valabil şi în cazul altor persoane din lumea noastră. Disperarea este un sentiment pe care îl trăiesc cei oprimaţi şi fără de posibilitatea de a se apăra. Este greu de crezut dar atunci când vorbim de umanitate este cât se poate de adevărat că sentimentul disperării este unul foarte des întâlnit. Acest lucru fiindcă omul disperat a fost prezent mai în toate epocile istoriei. Disperarea în zilele noastre este prezentă în cei care încep să simtă un sentiment de nelinişte care îi copleşeşte. Acest lucru fiindcă neliniştea este unul dintre cele mai des întâlnite sentimente din zilele noastre. Omul este în mare neliniştit din cauza zilei de mâine. În mai multe epoci ale istoriei omul a ajuns să dispere fiindcă nu a avut siguranţa zilei de mâine. Acesta este un fapt pe care în nici un fel nu putem să îl negăm. Dacă este să vorbim de umanitate fără doar şi poate că acest lucru ne va aduce la disperare fiindcă ne vom da seama că nu vom putea să cuprindem toată umanitatea în noţiunile noastre de bine, progres sau înţelegere. Sunt mulţi care sub auspiciile secularizării sunt cât se poate de dornici de a crea o umanitate care să nu fie raportată la lumea religiei. Pentru mai mulţi religia nu are nici un fel se semnificaţie reală atunci când vorbim de umanitate. Lumea de azi şi-a pierdut încrederea în religie şi prin urmare şi în Domnul Iisus Hristos. Iisus s-a denumit pe Sine ca şi „calea, adevărul şi viaţa.” Cu alte cuvinte El este Calea care duce la Adevăr şi care în cele din urmă Adevărul ne duce la adevărata Viaţă. În lumea noastră sunt mulţi care nu trăiesc o viaţă adevărată ci mai mult un surogat al ei. Aceasta fiindcă omul modern este din ce în ce mai obişnuit să ducă o viaţă fără de Iisus. Sunt mulţi care sunt de părere că Iisus nu mai are nici un fel de semnificaţie pentru timpurile noastre. El este un simplu mit al trecutului şi în zilele noastre tot ceea ce trebuie să facem este să ne bazăm pe progresul ştiinţific. Pentru mulţi credinţa în Iisus în zilele noastre a fost înlocuită cu

credinţa în progresul ştiinţific. Este trist dat în cele din urmă este o realitate a umanităţii în care trăim.[40]

Disperarea este un sentiment urât care a fost trăit în mai toate epocile umanităţii. Acest lucru fiindcă omul a ajuns să facă lucruri pe care mai apoi le-a regretat. În mare toţi cei care ajung la disperare sunt persoane care nu cred că între disperarea lor şi Dumnezeu există vreo legătură. Aceasta fiindcă disperarea este un sentiment cumplit care uneori te poate scoate din minţi. Sunt epoci ale istoriei în care disperarea a devenit un sentiment constant al umanităţii. Acest lucru s-a manifestat prin războaie, crime, teroare, prigoane sau persecuţii. Iată că disperarea este un lucru care a cuprins de multe ori umanitatea noastră care fără de Hristos ştim că se îndreaptă pe o care nesigură. Trebuie să ştim că Iisus este în controlul disperării umane. Aceasta fiindcă el are putere peste această lume. Faptul că Iisus ne poate scoate din disperare ne-o spune un eveniment din viaţa Sa pământească. Ştim că la un moment dat Iisus se afla cu ucenicii într-o mică corabie pe mare. A venit o furtună şi ucenici au ajuns la disperare fiindcă valurile veneau din toate părţile. Iisus ne spune Noul Testament că dormea. Era ca şi cum Lui nu îi păsa deloc de disperarea ucenicilor. Apostolii s-au dus şi l-au trezit pe Iisus spunându-i că vor murii. Iisus a negat acest lucru şi a început să certe vântul şi apele mării care s-au liniştit ca prin minune. Această întâmplare ne spune că Iisus are putere asupra disperării umane şi că prin credinţa în El putem să ieşim victorioşi în lupta cu disperarea. Este cumplit atunci când ajungi la disperare şi mai ales nu are cine să te ajute. Iisus este cu noi când suntem disperaţi şi El poate să schimbe lucrurile în bine pentru noi. Iată prin urmare că un sentiment atât de urât şi rău ca disperarea nu este dincolo de puterile lui Iisus. În acest sens scriitorul german Hermann Hesse spunea: „Dumnezeu nu ne trimite disperarea ca să ne ucidă, ci

---

40 Spunem că umanitatea ca întreg ajunge să ne arunce în disperare fiindcă în faţa iadului umanitatea este neputincioasă. Oricâte încercări ar face umanitatea de a se depăşii pe sine ea nu se v-a putea mântui pe sine niciodată de la iad. Iadul este un lucru care se manifestă printr-o disperare continuă. Aceasta fiindcă din iad nu mai există scăpare. Prin urmare este bine să ştim că disperarea este un lucru pe care putem să îl biruim prin Hristos. Aşa se face că în zilele noastre sunt din ce în ce mai mulţi care se întorc la Hristos fiindcă ajung să dispere că vor ajunge în iad. Nimeni din cei care cred în Hristos şi urmează lui nu poate să ajungă în iad fiindcă Hristos a biruit iadul. Sunt unii care cred că se poate ajunge la o biruinţă a iadului prin propriile lor puteri dar acest lucru este fals. Hristos este cel care singur are putere asupra iadului şi pentru a scăpa de iad trebuie să credem în Iisus şi să ducem o viaţă după cum a fost ea explicată în Noul Testament. Iadul este o realitate care nu face decât să ne arunce în disperare dar noi prin credinţa în Iisus ne putem izbăvii de iad şi la fel de bine putem să ne eliberăm de el pentru totdeauna. Iisus ca Fiul lui Dumnezeu este Cel care şi-a asumat sarcina de a izbăvii umanitatea de la iad. Acest lucru El l-a făcut pentru toată umanitatea; mai bine zis pentru generaţiile de mai înainte de Iisus şi pentru generaţiile care vor urma lui Iisus. Pentru acest lucru trebuie să avem credinţă în Iisus. Credinţa în Iisus este cea care ne duce la lucrarea faptelor bune ce sunt necesare pentru a ne izbăvii de iad. Dacă dorim să ne izbăvim de iad nu trebuie să stăm numai pasiv fără să facem nimic ci la fel de bine trebuie să fim cât se poate de activi şi să lucrăm la mântuirea noastră.

ca să trezească în noi o nouă viaţă.” După cum am spus în lumea noastră modernă sunt foarte mulţi care ajung la disperare. Acest lucru mai ales când omul este confruntat cu problema morţii. În faţa morţii omul nu poate decât să dispere. Acest lucru fiindcă moartea este pentru noi o mare absurditate. Iisus a venit să infirme acest lucru. El ne-a spus: „cel ce crede în Mine chiar dacă ca murii v-a trăi” (Ioan 11, 25).[41]

După cum am spus, moartea este un lucru care dacă nu este privită în legătură cu ajutorul lui Dumnezeu din exterior este una dintre cele mai mari absurdităţi. Atunci ce să înţelegem prin cuvintele lui Iisus „cel ce crede în Mine chiar dacă va murii v-a trăi”? aceste cuvinte au fost rostite de Iisus într-un moment al disperării. Era vorba de moartea lui Lazăr fratele Martei şi a Mariei. Lazăr murise şi Marta şi Maria şi-au pierdut orice speranţă. Ele au trecut prin cea mai cruntă stare de disperare. Este starea de disperare pe care cu toţii o simţim când ne confruntăm cu moartea. Nici un om sănătos la minte nu poate să nu simtă disperare în faţa morţii. Este o disperare care este cât se poate de naturală şi de firească. Acest lucru fiindcă disperarea este un lucru care rezultă din moarte şi din modul în care ea ajunge să ne afecteze. Totuşi, în faţa morţii Iisus are o cu totul altă atitudine. El ne spune că cel care v-a murii dacă va avea credinţă în El va trăi. Prin acest lucru înţelegem că credinţa în Iisus este cea care îl duce pe cel mort la viaţă sau mai bine spus în rai. Credinţa în Iisus este cea care schimbă complet modul în care ne raportăm la moarte. Omul care crede în Iisus nu mai simte disperare în faţa morţii ci mai mult el are un sentiment de împăcare. Prin urmare credinţa în Iisus este o remediu împotriva disperării. Este adevărat că disperarea este un lucru care se leagă de deznădejde. Acest lucru fiindcă nu poate exista disperare fără de deznădejde. Când ne uităm la cimitirele noastre nu poate să ne cuprindă decât un sentiment de deznădejde. Acest lucru fiindcă putem vedea foarte multă moarte.[42]

Disperarea în faţa morţii este un lucru care este tipic umanităţii. Aceasta fiindcă moartea este răul suprem cu care se confruntă umanitatea de la începuturile ei. Iată prin urmare că trebuie să ştim că numai prin credinţa în Iisus putem să scăpăm de acest sentiment al disperării în faţa morţii. Sunt foarte rare cazurile de oameni care nu au disperat în faţa morţii. Aceasta fiindcă în sine orice om îşi dă seama că este neputincios în faţa morţii. Este de amintit aici că mulţi creştini în faţa morţii nu au mai simțit nici un fel de disperare ci din contră o linişte şi o stare de împăcare deplină. Acest lucru fiindcă ei L-au avut pe Iisus în inima lor. După cum am spus, Iisus nu este numai persoana istorică ce a trăit între anul 1 şi anul 33 ci mai mult El este Fiul lui Dumnezeu care a existat din veşnicie. Fiind veşnic Iisus îşi poate comunica veşnicia Lui şi celor care cred în El. Este nevoie de credinţă în Iisus în faţa morţii. Aceasta fiindcă în nici un fel nu vom ajunge să înfrângem moartea prin propriile noastre puteri. Prin urmare, moartea a fost biruită în Iisus odată pentru totdeauna şi această biruinţă asupra morţii este comunicată nouă prin credinţa în Iisus. Iată de ce spunem că actul de a crede în Iisus este atât de important în faţa morţii. Trebuie să credem în Iisus în

41 Rene de Chateaubriant, *Geniul creştinismului* (Editura Anastasia: Bucureşti, 1998).

faţa morţii fiindcă Iisus este unica noastră speranţă. Prin moartea şi învierea lui după cum am spus Iisus a redeschis uşile raiului care au fost închise lui Adam şi Eva. Astfel este bine să ştim că nu avem altă cale de mântuire decât credinţa în Iisus. Aceasta fiindcă Dumnezeu a dorit ca Iisus Fiul Lui să fie mântuitorul nostru. Sunt mulţi care în faţa morţii trăiesc un fel de disperare tăcută. Acest lucru a fost evidenţiat de Henry David Thoreau care spunea că: „marea masă o oamenilor îşi duce viaţa într-o disperare tăcută.” Ce să înţelegem prin „disperarea tăcută?” Prin această disperare tăcută înţelegem că de fiecare dată când vedem şi auzim că a murit cineva conştientizăm că şi noi vom murii. În sufletul nostru atunci se aşează o stare de disperare care nu este comunicată prin cuvinte. Numai puterea lui Dumnezeu poate să ne scoată din această disperare. Este bine prin urmare să ştim că putem să contăm pe ajutorul lui Iisus în momentul cel mai critic al existenţei noastre: momentul morţii. Iată de ce este bine să avem credinţă în Iisus.[43]

Într-o altă ordine de idei este adevărat că există un fel de stare de disperare lumească pe care umanitatea o resimte din cele mai vechi timpuri. Ea poate să varieze în funcţie de situaţie: regii şi preşedinţii disperă atunci când îşi conduc popoarele fiindcă ştiu că sunt multe probleme care eventual ar putea ajunge să îi copleşească, părinţii sunt unii care disperă fiindcă nu ştiu dacă vor reuşii să îşi crească copii lor cum trebuie, profesorii ajung să dispere fiindcă nu ştiu dacă vom ajunge să îi educe cum trebuie pe elevii şi studenții lor sau muncitorii ajung şi ei să dispere fiindcă nu ştiu dacă vor reuşii să îşi realizeze norma. Sub o formă sau alte adevărul este că disperarea este un sentiment des întâlnit în lumea noastră. Omul poate disperare din cauza sărăciei, a terorii, a grijii de multe, a neîmplinirii profesionale sau a lipsei de sens a vieţii. Sunt

42 Moartea este realitatea ultimă care ne duce la disperare. Aceasta fiindcă omul mort este o persoană pentru care nu mai există nici un fel de speranţă. Omul este o fiinţă care are nevoie de speranţă pentru a exista. Acest lucru fiindcă speranţa este un fel de motor care ne duce înainte şi ne face să ne regăsim atunci când suntem pierduţi. Trebuie să fugim de disperare fiindcă acest lucru este nociv. Cum să nu disperăm în faţa morţii? Disperăm în faţa morţii dar această disperare încetează atunci când avem credinţă în Iisus. Iisus a înviat din morţi pentru a ne spune că există viaţă după moarte şi că nu totul se încheie aici cu această lume. Prin urmare dacă Iisus a înviat cu siguranţă că există rai şi prin urmare cei morţi nu au murit în van. Iată de ce este bine să fim conştienţi de toate implicaţiile pe care le oferă credinţa în Iisus. Iisus poate să ne scoată din disperarea pe care o avem în faţa morţii. Prin urmare cei care nu cred în Iisus nu se pot vindeca de disperarea în faţa morţii. Este adevărat că credinţa în viaţa de apoi există şi în religiile necreştine dar ceea ce trebuie să ştim este că numai Iisus este garantul suprem al vieţii dincolo de moarte. Acest lucru fiindcă după cum am spus înaintea învierii lui Lazăr din morţi Iisus ne-a spus că cel care este mort dacă are credinţă în El v-a fi viu. Iată prin urmare un lucru de care trebuie să ţinem cont. Iisus este mai presus de puterea morţii fiindcă moartea este una care vine de la diavol. Prin urmare înţelegem că atunci când credem în Iisus nu facem decât să orientăm ontologia fiinţei umane în spre Dumnezeu.

43 Ioan Fruma şi Grigorie T. Marcu, *Procesul Mântuitorului* (Sibiu, 1945).

mulţi care se confruntă cu lipsa de sens a vieţii. Li se pare că viaţa lor nu are nici un scop, că nu au nici un fel de direcţie clară în spre care trebuie să apuce. Disperarea este un sentiment care de multe ori vine în om printr-un profund simţ al inutilităţii. Omul se vede pe sine raportat la cei din jur ca fiind inutil şi fără de sens. Pentru acest lucru Dale Carnegie spunea că: „fiţi tot timpul ocupaţi! Persoana îngrijorată trebuie să se piardă în acţiune, pentru ca nu cumva să se scufunde în disperare.” Când omul are o ocupaţie este foarte adevărat că el ajunge la un anumit nivel să nu mai fie disperat. Acest lucru fiindcă el se simte util. După cum am spus, utilitatea este un lucru de care trebuie să ţinem cont. Dumnezeu nu ne-a dat viaţă la nici unul dintre noi pentru a ajunge să fim cât se poate de inutili şi de lipsiţi de sens. Totuşi, lipsa de sens este un fapt care este des întâlnit în zilele noastre. Sunt mulţi care ajung să se sinucidă fiindcă li se pare că viaţa lor nu are nici un sens. Lipsa de sens este cea care aduce umanitatea la disperare. Iată de ce este bine să ştim că trebuie să fim ancoraţi în credinţa în Dumnezeu.[44]

Omul ajunge să dispere atunci când se confruntă cu absurdul. Ce este absurdul? Absurdul este ceea ce nu are nici o logică. Dacă ne vom uita în jurul nostru vom vedea că în lumea noastră există mult absurd. Sunt părinţi care îşi abandonează copii în orfelinate după ce ei au fost cei care le-au dat viaţă, sunt unii care omoară pe alţii din plăcere, sunt suferinţe pe care unii nu au cum să ne explice, sunt tirani care după ce au fost aleşi de popor ajung să tiranizeze pe chiar acel popor, sunt persoane corupte care deşi au fost aleşi pe oamenii din ţara lui ajunge să îi fure şi enumerarea ar putea continua. În faţa absurdului omul nu poate decât să dispere. Pentru acest fapt este adevărat că există o legătură strânsă dintre disperare şi absurd. Aceasta fiindcă după

44 Când omul are credinţă în Dumnezeu este adevărat că el nu mai poate să fie în nici un fel lipsit de sens. Aceasta fiindcă el ştie că Dumnezeu este Cel care dă sens vieţii. Adevărul este că fără de Dumnezeu viaţa nu are nici un sens. Ateii sunt cei care nu sunt conştienţi de acest fapt. Ei trăiesc la un anumit nivel dintr-o inerţie pe care nici ei nu pot să şi-o exprime. Sensul sau mai bine zis sensul vieţii vine întotdeauna de la Dumnezeu dar sunt şi unii care se separă de voia lui Dumnezeu şi ajung să considere că ei sunt cei care conferă vieţii lor sens şi nu Dumnezeu. Prin urmare este bine să ştim că sensul vieţii nu este un lucru care ne revine nouă în cele din urmă. La un nivel generic sensul vieţii este un lucru care ţine foarte mult de faptul de a face bine. Binele însă este o noţiune complexă sau mai bine zis multiplă. Aceasta fiindcă există bine social, cultural, economic, etic, ştiinţific sau artistic. Binele este un lucru care în cele din urmă se identifică cu sensul vieţii omului. Omul este o fiinţă care se află în căutare de sens fiindcă sensul este cel care ne scoate din absurditate. Absurdul este un lucru care nu face decât să îl ducă pe om la lipsa de sens. Suntem fiinţe care ne căutăm sensul în această lume şi spre surprinderea noastră vom vedea că acest sens nu poate să fie altul decât Iisus. Iisus este Cel care a dat sens unei vieţi a umanităţii care aparent nu avea nici un sens: învierea. Sensul vieţii umanităţii este în cele din urmă învierea. Iisus a înviat pentru a ne spune că şi noi vom învia la timpul în care acest lucru v-a fi îngăduit de Dumnezeu. Aceste cuvinte par greu de acceptat pentru cei care nu cred în înviere. Din cele mai vechi timpuri creştinismul a fost credinţa care a crezut în înviere. Credem că vom învia dar timpul când acest lucru va avea loc este o taină pe care numai Dumnezeu o ştie.

cum am spus sunt mulţi care nu stau să gândească bine lucrurile pe care le fac. Sunt unii copii de exemplu care după ce au ajuns să fie crescuţi de părinţii lor care le-au dat şi viaţă ajung să se întoarcă împotriva părinţilor lor şi să îi trateze cu violenţă. Acest lucru este absurd. Vedem că există mult absurd în lumea noastră. Sunt fabricii care odată erau prospere şi pline de angajați pentru ca mai apoi la scurt timp să le găsim falimentare. Acestea ne spune că absurdul este un lucru care este prezent în lumea noastră şi care din nefericire face multe victime. Când omul se confruntă cu absurdul dacă nu ajunge să lupte împotriva lui fără de nici o îndoială că va ajunge la disperare. Disperarea este un sentiment care decurge din absurd. La fel de bine absurdul este prezent acolo unde omul doreşte lucruri imposibile. Sunt mulţi care doresc lucruri imposibile şi în cele din urmă vor ajunge la disperare. Iată ce spunea în acest sens Graham Henry Greene: „disperarea este preţul pe care cineva îl plăteşte pentru că şi-a stabilit o ţintă imposibilă." Este adevărat că sunt mulţi care doresc imposibilul şi pentru acest lucru viaţa lor devine un fapt absurd. Absurditatea prin urmare se leagă de disperare fiindcă ea ne face să nu mai ţinem cont de ceea ce este posibil şi ceea ce este imposibil în această lume. Nu putem cere de la această lume care a fost creată de Dumnezeu după anumite legi lucruri care nu sunt posibile. A cere de la lume fapte pe care nu le poate oferii este cea mai mare absurditate.[45]

La o mănăstire a venit odată o femeie care plângea de ţi se rupea sufletul. Duhovnicul mănăstirii vându-o aşa a intrat cu ea în vorbă.

- Doamne ajută soră.
- Doamne ajută părinte.
- Mă bucur că aţi venit la mănăstire.
- Am venit fiindcă nu mai ştiu ce să mă fac părinte.
- Dar ce s-a întâmplat?
- Ieri mi-au spus de la uzină că îmi vor desface contractul de muncă. Am trei copii părinte, cine poate să îi mai crească fără de servici?
- Eu cred că dacă ai venit aici şi plângi aşa mult Maica Sfântă şi Domnul Iisus te vor ajuta să nu îţi pierzi contractul de muncă.
- Credeţi părinte?
- Sunt sigur, a spus duhovnicul experimentat la mănăstiri.

45 Nicoale Balotă, *Lupta cu absurdul* (Editura Univers, 1971).

Creştina a cumpărat icoană cu Maica Domnului şi a plecat. A doua zi ea s-a întâlnit cu directorul uzinei.

- Unde ai fost ieri? A întrebat-o directorul pe creştină.
- De ce mă întrebaţi?
- Fiindcă vreau să ştiu.
- Fiindcă mi se desface contractul de muncă am fost la mănăstire.
- Măi să ştii că şi eu am probleme de nu mai ştiu de mine. Dacă mă duci şi pe mine la mănăstirea la care ai fost o să am de grijă să nu ţi se mai desfacă nici un contract de muncă.

La puţin timp după acestea, directorul uzinei a fost văzut şi el la acea mănăstire de unde a venit să cumpere şi el o icoană cu Maica Domnului şi pruncul Iisus.[46]

Avem în întâmplarea de mai sus o minune care s-a întâmplat în zilele noastre şi care cu siguranţă că nu poate să fie considerată o simplă coincidenţă. Ortodoxia crede că există o strânsă legătură dintre Sfânta Maria, mama lui Iisus şi pruncul ei. Prin urmare iată că sunt şi unele cazuri în care Dumnezeu intervine direct în disperarea omului şi ajunge să îl vindece de problemele cu care se confruntă.[47]

Disperarea este un lucru cu care se confruntă umanitatea. Dacă ne vom uita la toate problemele cu care se confruntă la scară globală umanitatea fără doar şi poate că

---

46 Vlad Herman, *Maica Domnului apărătoarea noastră. Noi minuni contemporane* (Editura Ortodoxia, 2015).

47 Nu există viaţă de om în care să nu apară probleme. Acest lucru fiindcă problemele sunt inerente existenţei noastre. Prin urmare este bine să ştim că problemele sunt lăsat de Dumnezeu în spre binele noastre. De ce să lase Dumnezeu ca să ne confruntăm cu probleme în această viaţă? Dumnezeu lasă să ne confruntăm cu probleme ca prin intermediul lor să ne maturizăm, să devenim mai experimentați. Aşa se face că sunt multe lucruri de învăţat atunci când avem probleme. Problemele sunt cele care pe unii în loc să îi maturizeze îi aruncă în disperare. Aceasta fiindcă sunt mulţi care consideră că ei nu trebuie să se confrunte cu nici un fel de problemă în această viaţă. Trebuie să ştim că o viaţă fără de probleme nu este o viaţă adevărată în sensul real şi profund. Prin urmare este bine să ştim că viaţa duhovnicească poate să se folosească de problemele vieţii de zi cu zi cu care ne confruntăm. Aceasta fiindcă problemele sunt cele care ne fac să ne aducem aminte de Dumnezeu. Sunt mulţi care nu se gândesc deloc la Dumnezeu şi îşi aduc aminte de El numai când se confruntă cu mari probleme. Iată prin urmare care este sensul problemelor cu care ne confruntăm în această viaţă. Când avem probleme în viaţă nu este bine să disperăm ci mai mult trebuie să ne aducem aminte de Dumnezeu şi să ne putem credinţa în El.

vom ajunge la concluzia că suntem disperaţi. Suntem disperaţi fiindcă în umanitate există: foamete, sărăcie, distrugere, terorism, crime, violenţă sau ură. Aceste lucruri am putea rămâne surprinși cât de prezente sunt în lumea noastră. Fiindcă fiecare dintre noi suntem interesaţi numai de propriile noastre probleme nu ajungem să ne încărcăm pe noi înşine cu problemele lumii. Dacă ar fii ca noi să fim responsabili de problemele lumii fără doar şi poate că am ajunge la disperare. Aceasta fiindcă sunt probleme mari şi grave cu care se confruntă umanitatea. Iisus însă a venit pentru această umanitate şi El ne-a spus că atunci când ne confruntăm cu probleme să de aducem aminte de cuvintele Lui: „îndrăzniți Eu am biruit lumea." Cu alte cuvinte Iisus a reuşit să facă ceea ce pentru noi este imposibil: El a reuşit să învingă în persoana Lui toate problemele umanităţii. Pentru acest lucru atunci când ne confruntăm cu problemele umanităţii este bine să recurgem la Iisus. Iisus nu ne va lăsa fără de nici o soluţie. Cum să recurgem la Iisus dacă El s-a înălţat la cer? Recurgem la Iisus prin rugăciune. Ca Fiul lui Dumnezeu Iisus este Cel care este dispus să intre în legătură cu noi prin rugăciune. Tot ceea ce trebuie să facem noi este să ne rugăm. Mulţi sfinţi au putut simţii o pare lăuntrică atunci când au recurs la Iisus. Acest lucru trebuie să fie făcut şi de noi. La fel ca sfinţii lui Dumnezeu şi noi trebuie să apelăm la Iisus.[48]

Este adevărat că nu toţi oamenii ajung la disperare dar sunt mulţi care o fac şi aceasta este o realitate pe care în nici un fel nu o putem nega. Prin urmare ce putem să facem atunci când ne confruntăm cu disperarea? Sunt mulţi care au atacuri de panică din senin şi nu ştiu de unde le provin. Aceasta fiindcă după cum am vorbit mai sus există o lucrare a răului în această lume. Lucrarea răului este o realitate pe care am fi naivi dacă am ignora-o. Diavolii sunt cei care instigă în noi sentimente de panică şi de disperare fiindcă ei voim ca noi să suferim cât mai mult. Prin urmare există o disperare care este sădită în noi de diavol şi pe care unii o pot resimţii destul de mult. Cei care sunt din nefericire confruntaţi cu duhurile răutăţii pot să simte atacuri de disperare din senin. Ce este de făcut în aceste situaţii? După cum am arătat în rândurile de mai sus una dintre cele mai bune metode de a putea să prevenim disperarea din viaţa noastră este rugăciunea. Pentru cei care nu cred în Iisus, rugăciunea în Iisus nu are nici un fel de sens şi nici un fel de noimă. Aceasta fiindcă Iisus este în cer iar noi aici pe pământ. Cum mai poate să fie Iisus în legătură cu noi dacă el a părăsit lumea acum 2000 de ani? Sfinţii părinţi ne spune că deşi Iisus s-a înălţat al cer El nu a părăsit lumea definitiv. El este încă activ în lumea noastră. Cele mai bune dovezi în acest sens sunt sfinţii lui Dumnezeu care au ajuns la sfinţenie prin a urma vieţii lui Iisus. Sfinţii sunt cei care au ajuns să Îl actualizeze pe Iisus în viaţa noastră. Prin urmare este bine să ştim că Iisus deşi s-a înălţat cu trupul la cer ca Fiul lui Dumnezeu este încă prezent în lumea noastră şi la fel de bine este activ. Este activ prin harul şi prin energiile Sale. Sunt mulţi care au mărturisit că atunci când s-au rugat lui Iisus au ajuns în cele din urmă să se liniştească

---

48 Sfântul Vasile de la Poiana Mărului, *Introduceri în rugăciunea lui Iisus şi isihasm* (Sibiu, 2009).

de problemele pe care el aveau sau cu care se confruntau. Rugăciunea lui Iisus aduce o linişte şi o pace în sufletul omului.[49]

Disperarea este un lucru care a cuprins de mai multe ori umanitatea. Suntem disperaţi de fiecare dată când în lume începe un nou război. Aşa se face că sunt mulţi care din disperare ajung să nu mai ştie ce să facă. Realitatea este că în lumea noastră sunt multe mentalităţi bolnave care se bucură atunci când creează disperare în jurul lor. Aceste mentalităţi bolnave sunt cele care sunt cât se poate de active în a face rău. A aduce pe semenii tăi la disperare este un păcat şi nu trebuie să avem nici un fel de îndoială în acest sens. Aceasta fiindcă disperarea este cea care poate să producă foarte multă confuzie şi sunt mulţi care profită de această confuzie. Marile puteri ale lumii ajung să îi ducă pe cei mici şi neajutoraţi la disperare. Ei nu mai ştiu ce să facă să îi mulţumească pe cei mari şi puternici. Iisus nu ne-a lăsat fără de nici un fel de îndrumare în aceste situaţii. El ne-a spus că la fel cum şi pe El l-a urât lumea şi pe noi cei care urmăm lui Iisus lumea ne va urî. Există multă ură în lumea noastră şi acest fapt este trist. Este ura cea care îi face pe unii să inducă disperarea în duşmanii lor. La fel de bine disperarea este un sentiment care porneşte din sufletul omului. Omul disperat este un om care are un suflet chinuit şi torturat. Este un suflet care dacă nu se reculege în Iisus ajunge să se desfigureze. Iată de ce în momentele în care ajungem să fim disperaţi dintr-un motiv sau altul trebuie să ne aducem aminte de Iisus. Iisus a trăit sentimentul de disperare şi a ajuns în acest fel să îl învingă. Pe cruce Iisus a cunoscut disperarea în cel mai deplin sens al cuvântului. A fost însă numai o disperare a naturii umane a lui Iisus care l-a făcut să strige pe cruce: Dumnezeul Meu, Dumnezeul Meu pentru ce M-ai părăsit? Ceea ce trebuie să învăţăm din acest lucru este că trebuie să fim disperaţi numai atunci când suntem părăsiţi de Dumnezeu. Suntem părăsiţi de Dumnezeu când avem păcate prea mari şi la fel de bine când fărădelegile noastre s-au înmulţit. Prin urmare iată un fapt de care trebuie să ţinem cont. Nu trebuie să fie disperaţi de modul în care funcţionează această lume ci mai mult de faptul că este

49 Este cât se poate de clar că liniştea şi disperarea nu pot să existe în aceiaşi persoană fiindcă ele se exclud pe sine reciproc. Prin urmare când omul este neliniştit dacă el nu ajunge să se roage lui Iisus el v-a ajunge la disperare. Aceasta fiindcă disperarea este cea care se naşte dintr-o nelinişte îndelungată. Trebuie să fugim de nelinişte şi să ştim că Iisus este Cel care poate să confere liniştea sufletele noastre. Fericitul Augustin spunea că „neliniştit este sufletul meu Doamne până ce nu se va odihnii întru Tine.” Din acest lucru înţelegem că sufletul nostru îşi caută odihna în această lume. La fel cum trupul doarme şi sufletul nostru o face. Sufletul nostru caută odihnă în lumea din jur dar nu o găseşte. În cele din urmă dacă află de Iisus o va găsii în Iisus. Faptul că Iisus poate să ofere odihnă sufletelor noastre este mărturisit chiar de El când spunea: „veniţi la Mine toţi cei osteniţi şi împovăraţi şi Eu vă voi odihnii.” (Matei 11, 28) . Prin urmare ceea ce trebuie să ştim că atunci când sufletul se află în comuniune cu Iisus prin rugăciune el ajunge să şteargă din el orice sentiment de disperare. Disperarea este un sentiment negativ care ne face să fim cât se poate de pierduţi faţă de ceea ce are loc în jurul nostru. Omul care ajunge la disperare este fără de nici o îndoială un om care nu mai are nici un fel de speranţă. Trebuie să sperăm şi să avem încredere în Dumnezeu.

posibil să ne pierdem legătura cu Dumnezeu. Pentru mulţi bunurile acestei lumi sunt mult mai de preţ decât comuniunea sau legătura cu Dumnezeu. Iată de ce este bine să ştim că trebuie să avem încredere în Dumnezeu şi să nu ajungem să disperăm din orice. Nu trebuie să disperăm în ceea ce priveşte umanitatea chiar dacă problemele cu care se confruntă ea sunt mari. Trebuie să ne aducem aminte că Iisus a biruit această lume aşa cum este ea cu toate problemele ei. Dacă Iisus a biruit lumea la fel de bine şi noi putem să o facem. Tot ceea ce trebuie să facem este să ne rugăm sincer lui Iisus să ne ajute.[50]

CAPITOLUL 3

MÂNTUIREA: SUPRAVIEŢUIREA SUFLETULUI DUPĂ MOARTE SAU DE LA IISUSUL ISTORIC LA IISUSUL DUHOVNICESC

Omul este o fiinţă dihotomică. Prin acest lucru înţelegem că el este compus din două elemente: suflet şi trup. După cum am vorbit în rândurile de mai sus după păcatul lui Adam şi Eva din rai trupul a devenit muritor. Acest lucru fiindcă păcatul a fost încălcarea voii lui Dumnezeu de a cunoaşte diferenţa dintre bine şi rău. Prin urmare trupul este muritor însă nu acelaşi lucru este valabil pentru sufletul omului. Sufletul omului este nemuritor şi pentru acest fapt el trebuie să fie mântuit. Se ridică în acest sens întrebarea: ce se întâmplă cu sufletul omului după ce trupul moare? Dacă sufletul omului este nemuritor unde merge el sau mai bine spus mai există ceva dincolo de această lume? Răspunsul pe care ni-l dă Biblia şi sfinţii părinţi este că cu adevărat există o viaţă a sufletului după moarte. Această viaţă a sufletului după moarte este una pe care o experimentează fiecare om care a murit. Au fost mai multe arătări ale sufletelor morţilor la cei vii. În cele din urmă poate cea mai mare arătare că există viaţă dincolo de moarte a fost învierea lui Iisus. Iisus a înviat şi S-a înălţat cu trupul la cer pentru a ne spune că viaţa se continuă dincolo de mormânt. Este adevărat că nu este o viaţă la fel cum o ştim ca în lumea noastră dar în cele din urmă este tot viaţă.[51]

Prin urmare devine clar că dacă sufletul este nemuritor el trebuie să îşi continue existenţa separat de trup într-o nouă viaţă. Este clar că această viaţă este ceea ce noi cunoaştem ca „viaţa de apoi.” Prin urmare pentru sufletul nostru viaţa de aici de pe pământ este numai o tranziţie. Suntem la un anumit nivel într-o stare de tranziţie. Această tranziţie ajunge să fie un lucru care defineşte stadiul în care v-a exista sufletul

---

50 Nicholas Thomas Wright, *Iisus pur şi simplu: o nouă viziune despre cine a fost, ce a făcut şi de ce contează* (Sibiu, 2015).

după moartea trupului. Prin urmare moartea nu are ultimul cuvânt asupra omului fiindcă sufletul lui continuă să trăiască. Sufletul continuă să trăiască în funcţie de modul sau genul de viaţă pe care l-a dus pe pământ. Ce să înţelegem din acest lucru? Din acest lucru înţelegem că în timpul vieţii sale pământeşti sufletul este chemat să facă o alegere fundamentală: este de partea răului sau de partea binelui? Această opţiune ajungem să o trăim cu toţii în această viaţă: dorim să fim oameni ai binelui sau oameni ai răului? Aceasta fiindcă la drept vorbind aceasta este opţiunea omului pentru viaţa de apoi. Într-un anume fel viaţa de apoi nu este nimic mai mult decât o continuare a ceea ce a trăit omul în timpul vieţii sale pământeşti. Teoretic nici un om rău nu afirmă că este rău dar faptele lui spun cu totul altceva. Aceasta fiindcă omul rău ajunge să facă lucruri care vom avea o influenţă asupra sufletului. Sufletul nostru este influenţat de alegerile morale pe care le facem. Aceasta fiindcă sufletul nu poate să rămână străin de moralitatea omului. Noul Testament ne spune că nu există nici un fel de cale de mijloc dintre bine şi rău fiindcă binele şi răul sunt două lucruri care ajung să definească existenţa omului. În această viaţă de la naştere omul este chemat să aleagă binele şi să evite răul. Este adevărat că în lumea noastră există o bătălie sau o luptă dintre bine şi rău dar în cele din urmă binele v-a ieşii învingător. Sunt mulţi care în timpul vieţii pământeşti în loc să facă binele ajung să se înrăiască. Înrăirea este cea care întunecă sufletul. Sufletul este unul care în sine este sănătos atunci când trăieşte în bine. Din el iradiază o lumină spirituală care nu este vizibilă cu ochii trupeşti sau este posibil să fie văzută cu ochii sufleteşti. În timp ce răul întunecă sufletul omului, binele ajunge să îl ilumineze. Iată prin urmare care sunt valenţele sufletului omenesc.[52]

---

51 Adevărul este că toate marile religii ale lumii susţin viaţa după moarte sau credinţa în viaţa de apoi. Aceasta fiindcă există o viaţă dincolo de această lume. Proorocii Vechiului Testament au proorocit-o şi sfinţii din toate timpurile au experimentat-o. Prin urmare este evident că deşi toate religiile lumii susţin că există viaţă după moarte, acest lucru nu înseamnă că toate religiile ne pot duce la viaţă dincolo de moarte. Pentru a ajunge la viaţa dincolo de moarte trebuie să respectăm nişte condiţii şi aceste condiţii sunt cele care în cele din urmă ne fac să moştenim viaţa de apoi. Viaţa de apoi evident că mai nou începe să fie demonstrată şi ştiinţific. Sunt din ce în ce mai multe experienţe ale morţii clinice care certifică că există viaţă dincolo de moarte. Este vorba de o viaţă care are loc într-o lume spirituală în care legile fizicii nu mai sunt valabile. Prin urmare, dacă toate religiile lumii sau mai bine zis dacă mai toate religiile lumii propovăduiesc viaţa dincolo de moarte este adevărat că trebuie să credem în viaţa de apoi. Ştiinţa vine să întărească acest lucru. Toţi cei care au trecut prin moartea clinică au fost într-o stare de conştient şi au putut să îşi aducă aminte de experienţa lor. Sunt mulţi sceptici care nu cred în viaţa de apoi, dar lor Noul Testament le pune în faţă îndoiala Sfântului Apostol Toma care nu era cu apostolii când Iisus s-a arătat înviat. Toma a spus foarte clar că el nu va crede în învierea lui Iisus dacă nu îşi va pune mâinile sale în costa străpunsă de suliţă şi în semnul cuielor. Hristos se mai arătată încă odată şi de această dată Toma ajunge să se convingă prin atingere de trupul lui Iisus că El a înviat. Iisus îi spune: Toma nu fi necredincios şi credincios. Acest îndemn este pentru noi toţi care ne îndoim că există viaţă după moarte. Dacă Iisus a înviat este clar că există viaţă după moarte.

Vechiul Testament este cât se poate de explicit în a ne spune că primii oameni Adam şi Eva au pierdut raiul. Acest lucru fiindcă au păcătuit prin neascultarea de porunca lui Dumnezeu de a face distincţie dintre cunoaşterea binelui şi a răului. Cartea Facerii ne spune că după ce primii oameni au fost izgoniţi din rai un heruvim cu sabie de foc a fost pus la uşa raiului pentru ca primii oameni să nu se mai poată întoarce în rai. Este un lucru trist care a avut loc cu prima pereche de oameni şi acest fapt avea să se perpetueze pe parcursul a aproximativ 5000 de ani după cum am arătat în rândurile de mai sus. Timp de 5000 de ani mântuirea a fost imposibil de realizat pentru om aceasta fiindcă Dumnezeu a dorit să pedepsească păcatul primilor oameni. Totuşi, după cum am spus, Dumnezeu a promis un mântuitor primilor oameni şi acesta avea să fie Iisus. Iisus a venit pe pământ pentru a aduce mântuire primilor oameni. Primii oamenii au fost cei care au descoperit că ei nu au fost primii şi singurii care au fost creaţi de Dumnezeu ci la fel de bine Dumnezeu a mai creat o lume spirituală formată din îngeri. Îngerii o treime au părăsit pe Dumnezeu şi au devenit diavoli. Pentru că nu au mai voit să stea cu Dumnezeu ei au ajuns să formeze iadul. Iadul la fel ca raiul este un loc spiritual care a existat mai înainte de facerea lumii materială şi implicit a omului. În timpul vieţii Sale pământeşti Iisus a vorbit cât se poate de explicit despre iad şi a spus că este un loc format din diavoli. Aceştia au ales să se separe etern de Dumnezeu şi să nu mai aibă nimic de a face cu El. Totuşi Sfântul Isaac Sirul ne spune că iadul este format din flăcările iubirii lui Dumnezeu. Dumnezeu este iubire şi prin urmare El cuprinde cu iubirea Lui tot ceea ce există. Fiindcă diavolii nu au mai voit să primească această iubire şi au ajuns la incapacitatea de a mai iubii nu numai pe Dumnezeu dar şi altceva decât Dumnezeu, iadul este format de imposibilitatea de a accepta iubirea lui Dumnezeu. În aceasta constă la un anumit nivel iadul: pe imposibilitatea de a mai iubii. Dumnezeu iubeşte şi El doreşte ca făpturile Lui să îi răspundă iubirii din libertate.[53]

Prin urmare când Iisus a venit pe acest pământ El a venit să facă o lucrare care este valabilă indiferent de spaţiul geografic sau timpul istoric în care trăim. Iisus a venit să mântuiască sufletele noastre de rău şi de tot ceea ce este din iad. Sufletele noastre nu se pot scoate pe sine din iad fiindcă iadul este un lucru care a fost creat de diavol şi noi nu avem cum să facem să ne eliberăm de el. Ca Fiul lui Dumnezeu Iisus are putere asupra iadului şi prin urmare El poate să ne elibereze de iad. Iată de ce este bine să credem în Iisus. Fără de credinţa în Iisus nu putem să ne mântuim sufletele. Sunt unii care s-ar putea întrebare: cum poate un om ca Iisus să mântuiască sufletele întregii umanităţi? La aceasta vor răspunde cu faptul că Iisus a fost concomitent om şi Dumnezeu. Ca om pentru Iisus ar fii imposibil să mântuiască sufletele întregii umanităţi, dar ca Fiul lui Dumnezeu Iisus poate să facă acest lucru. Iată prin urmare care este logica mântuirii noastre. Iisus a trebuit să asume un trup de om pentru ca în acest fel să poată să ne mântuiască, mai bine spus să se identifice pe sine cu omul pentru a îl mântui. Iisus nu a realizat mântuirea noastră din exteriorul omului ci din

52 Picu Ocoleanu, *Iisus Hristos mijlocitorul. Sensul diaconal al eticii sociale ortodoxe* (Editura Christiana: Bucureşti, 2008).

interiorul lui. Aceasta fiindcă Iisus a dorit să demonstreze că El iubeşte omul şi pentru acest lucru îl cele din urmă îl va şi mântui. De mai multe ori Iisus în Noul Testament ne spune că a venit să ne împace cu Dumnezeu Tatăl. Acesta fiindcă păcatul lui Adam şi Eva a fost cel care a atras mânia lui Dumnezeu Tatăl asupra omului. Prin urmare era nevoie de o acţiune de împăcare a lui Dumnezeu Tatăl cu umanitatea. Acest fapt a fost realizat de activitatea lui Iisus în lumea noastră. Prin faptul că Iisus a acceptat crucea el ajuns să ia asupra Lui păcatele întregii lumii şi prin aceasta să îl restaureze pe om la pacea şi înțelegerea cu Dumnezeu Tatăl. Din acest lucru înțelegem că relaţia sau legătura noastră cu Dumnezeu Tatăl poate ajunge să se deterioreze dacă păcătuim şi dacă suntem răi. Sunt unii care sunt de părere că fiindcă Dumnezeu este Tatăl nostru El în nici un caz nu ne pedepseşte pentru păcatele noastre. La fel cum un părinte îşi pedepseşte copii lui când nu sunt cuminţi la fel de bine şi Dumnezeu ne pedepseşte şi se mânie pe noi când păcătuim.[54]

Prin păcatul lor Adam şi Eva au stârnit mânia lui Dumnezeu Tatăl. Aşa se face că din acest motiv toate sufletele celor care au trăit mai înainte de Iisus au mers în iad. De la Iisus sufletele celor buni merg în rai. Acest fapt este un lucru care a fost descoperit la mai mulţi sfinţi părinţi. Faptul că Iisus este o fiinţă care a trăit pe mai multe planuri ne-o spune o rugăciune din liturghia ortodoxă a Sfântului Ioan Hristostom: „în mormânt cu trupul, în iad cu sufletul, ca un Dumnezeu, în rai cu tâlharul și pe scaun împreună cu Tatăl și cu Duhul ai fost Hristoase, toate umplându-le Cel ce ești necuprins." Această rugăciune pe care preotul o rosteşte la fiecare rugăciune ne spune că Iisus poate să mântuiască fiecare suflet care provine din umanitate. Iisus a fost prin urmare în

53 Ca entitate liberă sufletul nostru este liber să opteze între Dumnezeu sau diavol. Această alegere ajunge să modifice sau să schimbe condiţiile ontologice ale sufletului. Sufletul poate să opereze în spre bine sau spre rău din propria lui alegere. Aceasta fiindcă alegerea lui este ceea ce defineşte la un anumit nivel ontologia proprie. Totuşi, ceea ce trebuie să ştim este că ontologic sufletul a fost creat bun. Sufletul omului este bun prin creaţie sau prin facere dar el se poate pervertii prin alegere sau mai bine spus prin acţiunile sale. Dacă sufletul omului alege rău ca un principiu generic în viaţa lui acest fapt duce imediat la o separaţie de Dumnezeu. De ce se separă sufletul de Dumnezeu când comite răul? Sufletul se separă de Dumnezeu când comite răul fiindcă Dumnezeu este personificarea binelui. Nu există nici un rău în Dumnezeu şi prin urmare nu pot să stea în jurul Lui cei are fac răul. Răul este ceea ce aruncă sufletul în întunericul iadului. Acest lucru fiindcă un suflet rău nu poate să trăiască alături de un Dumnezeu bun. Este adevărat că lucrurile nun sunt chiar atât de simple în plan practic. Aceasta fiindcă în sine când omul devine rău în sufletul lui acest lucru nu se vede cu ochii trupeşti. La fel de bine sunt mai mulţi care trăiesc într-un fel de stare de indiferenţă. Indiferenţa faţă de Dumnezeu trebuie să ştim că este un lucru rău. Acesta fiindcă Dumnezeu nu ne vrea indiferenţi faţă de Sine ci doreşte să fim în iubire faţă de El. Nu putem să Îl iubim pe Dumnezeu şi în acelaşi timp să fim indiferenţi faţă de El. Prin urmare este bine să ştim că Dumnezeu nu priveşte ca un lucru bun indiferenţa noastră faţă de El.

54 Lugi Malantrucco, *Cum a murit de fapt Iisus. Investigaţiile unui medic* (Sibiu, 2013).

următoarele dimensiuni: 1. în mormânt cu trupul, 2. în iad cu sufletul, 3. ca Dumnezeu în rai cu tâlharul, 4. pe scaun [scaunul sau tronul dumnezeirii] împreună cu Tatăl şi cu Duhul. Iată prin urmare că Iisus a fost prezent în 4 locuri concomitent. Acest lucru ne spune că Iisus este o realitate supranaturală. Ca fiul lui Dumnezeu Iisus poate să fie prezent sau mai bine spus omniprezent. El poate să stea pe tronul măririi cu îngerii şi sfinţii din rai şi în acelaşi timp să fie la capul fiecărui muribund din această lume luându-i sufletul. De mai multe ori în vieţile sfinţilor auzim că un anume sfânt a murit şi prin acest lucru şi-a dat sufletul său în mâinile lui Hristos. Prin urmare este cât se poate de adevărat că în momentul morţii Hristos este cel care ia sufletul dacă acel suflet a crezut în Iisus. Sfinţii părinţi ai ortodoxiei sunt cât se poate de expliciţi în acest sens că nu poate să fie mântuire afară de credinţa în Iisus. Aceasta fiindcă Iisus este mântuitorul pe care Dumnezeu Tatăl l-a promis umanităţii. Umanitatea însă şi-a creat mai mulţi mântuitori pe parcursul timpului: Buda, Pantajali, Zoroastru, Mohamed sau Confucius. Aceştia nu pot să mântuiască sufletele noastre fiindcă numai fiul lui Dumnezeu poate să o facă. Mântuirea este un lucru care ţine de voinţa lui Dumnezeu şi nu a umanităţii.[55]

Din paginile Noului Testament devine clar că în timpul vieţii Sale pământești Iisus a trăit în două planuri: unul a fost cel al vieţii Sale pământeşti în Israelul de acum 2000 de ani şi altul a fost în planul Împărăţiei Cerurilor pe care Iisus a propovăduit-o toată viaţa Lui. Această alternare de planuri este un lucru pe care Îl putem constata din multele afirmaţii pe care le-a făcut Iisus. Deşi era pe pământ împreună cu apostolii la un moment dat Iisus le spune apostolilor că: „L-am văzut pe satan căzând din cer ca un fulger.” Iată prin urmare că în Iisus au alterat două planuri. Este vorba de planul istoric în care El şi-a dus viaţa pământească şi de planul duhovnicesc în care El putea să vadă

55 După cum am spus sunt mulţi care consideră că nevoia unui mântuitor pentru toată umanitatea sună mai mult asemenea cu un scenariu de film sau carte science fiction. Cum să fie un singur mântuitor pentru o întreagă umanitate? Poate un singur mântuitor să salveze o întreagă umanitate? Aceasta mai ales fiindcă avem de vorbit aici de milioane sau poate chiar de miliarde de suflete. Ortodoxia ne lămureşte în acest sens: Iisus nu este numai un simplu om ci la fel de bine El este şi Dumnezeu. Iisus este Logosul lui Dumnezeu prin care s-a creat pământul şi întreg universul. Iisus a existat mai înainte de creaţia diavolului şi pentru acest lucru are stăpânire şi asupra acestuia. Nu există nimic care este dincolo de puterea lui Iisus. Acest fapt a fost evidenţiat de faptul că Iisus a făcut multe vindecări în timpul vieţii sale. Faptul că Iisus ne poate mântui ne-o spune vindecările de demonizaţi pe care le-a făcut. Iisus are putere peste diavoli. Acest lucru Îl face capabil să ne mântuiască. Prin urmare este de la sine înţeles că Iisus cunoaşte mai bine decât noi umanitatea fiindcă prin El umanitatea a fost adusă la viaţă. Întruparea lui Iisus a fost făcută pentru a stopa mânia lui Dumnezeu Tatăl faţă de umanitate. Această mânia a început prin păcatul lui Adam şi Eva şi s-a perpetuat prin toate păcatele oamenilor care au fost făcute după ei. Iată prin urmare un lucru care este cert: păcatul este cel care ne face să pierdem mântuirea. Pentru a nu pierde mântuirea trebuie să cerem ajutorul lui Iisus. Acesta este motivul pentru care Biserica Creştin Ortodoxă face mai multe rugăciuni pentru mântuire către Iisus. Iisus este pomenit în toate slujbele Bisericii Creştin Ortodoxe. El este Cel care L-a determinat pe Dumnezeu Tatăl să ne deschidă uşile raiului.

tot ceea ce avea loc în rai. Prin urmare este bine să ştim că deşi Iisus a trăit pe pământ ca un om ca Dumnezeu El era în ceruri dimpreună cu îngerii lui Dumnezeu Tatăl. Acest lucru devine cât se poate de clar dacă citim mai cu atenţie paginile Noului Testament. Adevărul este că prin Iisus Hristos Dumnezeu Tatăl ne spune că El iubeşte umanitatea şi nu doreşte ca ea să se piardă. Aceasta fiindcă umanitatea în cele din urmă v-a fi mântuită. Urmând lui Iisus au fost mai mulţi sfinţi care s-au învrednicit şi ei de această vedere dublă sau mai bine spus de această existenţă bidimensională care este cea de pe pământ şi cea din rai. Aflat pe insula Patmos la aproape 50 de ani după viaţa pământească a lui Iisus, Sfântul Ioan Teologul a fost învrednicit cu mai multe descoperiri şi revelaţii din rai care au făcut subiectul ultimei cărţi din Noul Testament: apocalipsa. Iată prin urmare că Iisus a deschis pentru noi uşile raiului. Acesta fiindcă El ne-a iubit şi a dorit ca noi să fim mântuiţi. Dacă Iisus doreşte mântuirea noastră nu acelaşi lucru poate să fie spus despre diavol care face orice să ne pierdem mântuirea. Înţelegem din aceasta că mântuirea este un act fundamental care este dincolo de puterile omului dar la care omul este chemat să îşi aducă aportul.[56]

Despre Sfântul Ioan cel Milostiv patriarhul Alexandriei se spune că dormea într-un pat sărăcăcios şi tot rupt. Un nobil bogat a văzut acest lucru şi s-a dus şi i-a cumpărat patriarhului o plapumă care valora 36 de galbeni.

- Prea fericite, te rog să primeşti această plapumă.
- De ce?
- Fiindcă văd că dormiţi într-un pat nepotrivit.
- Este un pat pe care îl merit pentru păcatele mele.
- Vă rog să primiţi plapuma.
- Bine dacă tu insişti să fie aşa după cum îţi doreşte inima.

Patriarhul a luat plapuma şi s-a dus şi s-a acoperit cu ea. În timp ce se pregătea să doarmă i-a venit un gând:

- Iată eu stau aici şi dorm ca bogatul în timp ce săracii ca şi Lazăr stau şi dorm în sărăcie. Ştiu ce voi face: voi merge şi voi vinde plapuma şi cu banii pe care îi voi câştiga îi voi da săracilor ca milostenie.

A doua zi patriarhul a dat ordin ca plapuma să fie vândută şi cu banii pe care i-a luat de pe ea a cumpărat haine săracilor. S-a întâmplat ca nobilul să treacă prin piaţă în acea zi şi a văzut plapuma.

56 Sfântul Teodor Studitul, *Iisus Hristos prototip al icoanei Sale* (Alba Iulia, 1994).

- Cât costă plapuma? A întrebat nobilul.
- 36 de galbeni.

Era chiar preţul pe care nobilul îl dăduse pe plapumă.

- Bine o cumpăr eu.

Nobilul a cumpărat plapuma şi s-a a trimis-o din nou patriarhului. Patriarhul a vândut-o din nou. Nobilul a cumpărat-o din nou şi a trimis-o din nou patriarhului. Patriarhul a vândut-o şi pentru a treia oară. Nobilul a cumpărat-o din nou şi s-a dus din nou cu plapuma la patriarh.

- Prea Fericite, nu înţeleg.
- Ce să înţelegi?
- Eu vreau să fac un bine şi prea fericirea voastră nu mă lăsaţi.
- Da te-am lăsat să faci bine.
- Cum? Dacă îmi tot trimiteţi înapoi plapuma?
- Cu banii pe care i-am făcut pe ea am cumpărat mai multe haine pentru cei sărmani. Ai făcut şi tu puţină milostenie.[57]

Întâmplarea de mai sus deşi este puţin nostimă ne spune la ce grad de sfinţenie au ajuns unele persoane din trecutul creştinismului. Vedem aici în cazul Sfântului Patriarh Ioan cel Milostiv cât de preocupat de ajutorarea săracilor era. Era atât de preocupat că a ajuns să ţine mai mult la cei sărmani decât la sine. Acest lucru este foarte rar întâlnit în zilele noastre.[58]

Prin urmare este adevărat că sufletul nostru trăieşte după moartea trupului. Este adevărat că desprinderea sufletului de trup este dureroasă dar pentru cei buni această durere a despărţirii sufletului de trup se va încununa prin moştenirea raiului. Raiul este o dimensiune spirituală în care trăiesc sufletele celor morţi până la învierea morţilor. Prin urmare creştinismul ortodox recunoaşte că există două dimensiuni în care sufletul poate să existe după despărţirea de trup. Este vorba de rai şi iad. Există multe mituri mai mult sau mai puţin ortodoxe despre rai şi iad dar ceea ce trebuie să ştim este că raiul şi iadul sunt realităţi de ordin spiritual şi prin urmare care există la un anumit nivel paralel cu lumea noastră. Sunt mulţi care consideră în lumina noilor descoperiri astronomice că raiul şi iadul sunt două locuri de pe alte planete sau chiar alte galaxii. Raiul şi iadul nu sunt pe alte constelaţii sau pe alte galaxii după cum cred unii ci sunt

57 Claudia şi Cristian Şerban, *Nestemate duhovniceşti* (Editura Cristimpuri, 2010).

dimensiuni paralele cu lumea noastră. Acesta fiindcă Dumnezeu nu a creat numai lumea materială ci la fel de bine şi lumea spirituală. Prin urmare trebuie să gândim raiul şi iadul pentru a le înţelege ca două dimensiuni paralele cu lumea noastră. Aceasta fiindcă sunt mulţi care doresc să aibă un fel de aproximare ştiinţifică a raiului şi a iadului. Ca dimensiuni raiul şi iadul şi mai ales raiul sunt lucruri care sunt dincolo de capacitatea de cuprindere şi de comprehensiune a omului.[59]

Adevărul este că nemurirea sufletului nu a fost exprimată numai de creştinism şi de Iisus ci la fel de bine şi de unii filosofi. Platon era deplin convins că sufletul este nemuritor şi acest lucru fiindcă sufletul provine din lumea ideilor. Pentru Platon sufletul este preexistent vieţii de pe pământ şi prin moarte el nu face decât să se întoarcă înapoi la locul de unde a existat mai înainte de a se încarna. Sunt mai mulţi care susţin că Platon a fost influenţat de mai multe idei din doctrinele orientale care susţin reîncarnarea. Prin urmare pentru Platon şi platonişti este cât se poate de adevărat că sufletul există mai înainte de naştere. El este cel care este la un anumit nivel un fel de entitate din lumea ideilor. Platon spunea în acest sens la un moment dat că: „nemurirea sufletului nu o poate câştiga dreptul decât prin totala sa dăruire în slujba Ideii.” Prin urmare pentru Platon sufletul este într-un fel un fel de idee întrupat sau o idea care asumă un trup fizic pentru ca mai apoi să ne întoarcă din nou în lumea ideilor. Iată că sunt şi unii necreştini care au gândit în termeni creştini nemurirea sufletului. Creştinismul ortodox crede că există suflet şi el nu este o idee cum susţinea Platon ci mai mult un fel de încrucişare sau amestec dintre raţiune, voinţă şi sentimente. Prin urmare este cât se poate de adevărat că avem suflet şi acest suflet este cel care trebuie să fie mântuit. Omul poate să colaboreze cu Dumnezeu la propriile lui fapte. Faptele bune şi gândurile bune sunt cele care ne ajută să ne mântuim. Aceasta fiindcă la fel de bine gândurile ajung să ne influențeze la un anumit nivel modul de a fi. Având în vedere că sufletul este nemuritor şi trupul este muritor este bine să ştim că nemurirea sufletului este la un anumit nivel un fel de consolare pe care Dumnezeu Tatăl ne-o oferă

58 Egoismul este un lucru care ne face să fim centraţi numai pe propria noastră persoană. Acesta fiindcă în sine egoistul se iubeşte pe sine. Iisus a fost un model de altruism. Dacă Iisus ar fi fost egoist El nu s-ar mai fi întrupat pentru mântuirea noastră. Aceasta fiindcă El şi-ar fi putut spune: Eu sunt Fiul lui Dumnezeu care sunt născut din veşnicie, Eu nu trebuie să mă sacrific şi să mă jertfesc pentru umanitate. Iisus a iubit atât de mult umanitatea că a acceptat să moară pe cruce pentru ea. Aceasta fiindcă El a voit ca noi să fim mântuiţi. Prin urmare iată că Iisus este cel mai mare model de altruism pe care îl poate concepe cineva. Iisus a voit ca noi să fim împăcaţi cu Dumnezeu Tatăl şi pentru acest lucru s-a pogorât din rai şi a asumat natura umană. O dovadă de iubire mai mare decât aceasta nu vom găsii niciunde. Iubirea lui Iisus este necondiţională dar la fel de bine ea este una raţională. Aceasta fiindcă Iisus nu ne forțează să Îl iubim dacă nu dorim acest lucru. În acest sens Iisus nu i-a constrâns pe evrei să Îl iubească ci a respectat libertatea lor.

59 Petru Ioan Ilea, *Iisus Hristos în viaţa Bisericii* (Cluj Napoca, 2010).

nouă. În faţa cruzimii morţii este foarte adevărat că nemurirea sufletului este fără doar şi poate o consolare.[60]

Orice om are suflet şi este adevărat că sufletul nu poate să trăiască fără de trup şi nici trupul fără de suflet în intervalul acesta pământesc. Totuşi, ceea ce trebuie să ştim este că la un anumit moment sufletul nostru se va desprinde de trup. Dacă omul a dus o viaţă creştină în care l-a căutat pe Iisus este adevărat că în viaţa de apoi va continua să trăiască cu Iisus. Prin urmare este bine să le „lipim" de Iisus încă din această viaţă. Viaţa cu Iisus este o viaţă frumoasă care ne face să fim în comuniune cu Dumnezeu Sfânta Treime. Prin urmare Iisus este cel care ajunge să mântuiască sufletele noastre dacă în această viaţă ne-am ghidat viaţa după învăţăturile Lui. Acest lucru este cât se poate de logic. Totuşi, diavolul este cel care se opune lui Iisus şi face tot ceea ce îi stă în putinţă de a ne separa de Iisus. Aceasta fiindcă diavolul îl urăşte pe Iisus şi nu voiește ca noi să ne mântuim. Dumnezeu l-a legat de diavol pentru ca noi să nu îl vedem în toată hidoşenia lui fiindcă ne-am speria probabil ne înfățișarea lui infernală. Prin urmare trebuie să ştim că diavolul este duşmanul lui Iisus şi el este cel care se foloseşte de toate metodele sale şi de toate puterile sale pentru a ne duce sufletele în iad. Acolo sufletele noastre se vor chinui veşnic. Este adevărat că pentru sufletele noastre în această lume se dă o luptă. Ţine la un anumit nivel şi de noi de partea cui dorim să fim. Sunt unii care din ură şi din rebeliune faţă de Dumnezeu ajung să îi slujească diavolului. Se cunosc în acest sens mai multe culte satanice care doresc să distrugă odată pentru totdeauna Biserica lui Iisus. Trecutul ne spune că diavolul nu poate să îi facă nimic rău lui Iisus dar atunci el îşi îndreaptă atenţia spre oameni. Aşa se face că auzim uneori de cazuri de posesie diavolească. Să ne aducem aminte că diavolul a fost cel care în primele secole ale creştinismului a fost cei care i-a instigat pe persecutori să îi ucidă pe martiri. Persecuţiile anticreştine din primele secole ale creştinismului au fost extrem de

60 Moartea este cea care după cum am vorbit în rândurile de mai sus ajunge să ne arunce în disperare. Din această disperare nu ne poate scoate decât Domnul Iisus Hristos. Este bine să ştim că Iisus este Cel care singur poate să mântuiască sufletele noastre fiindcă această sarcină i-a fost încredinţată lui de Dumnezeu Tatăl. Teologia creştin ortodoxă ne spune că Dumnezeu Tatăl este Cel care creează, Dumnezeu Fiul Iisus Hristos este Cel care mântuieşte şi Dumnezeu Duhul Sfânt este Cel care sfinţeşte. Prin urmare este adevărat că în Sfânta Treime există la un anume nivel un fel de separaţie a acţiunilor şi a faptelor în ceea ce priveşte umanitatea. Sfânta Treime este un fel de echipă care lucrează în spre binele umanităţii. Aceasta fiindcă Sfânta Treime este forma binelui sau mai bine zis modul în care se manifestă binele în lumea noastră. Binele nu poate exista dincolo de Sfânta Treime. Binele iasă din Sfânta Treime şi este bine în acest sens ca noi nu numai să fim conştienţi de acest lucru dar la fel de bine să mulţumim Sfintei Treimi pentru acesta. Este adevărat că la un anumit nivel politeismul păgân antic a fost un fel de distorsionare a adevărului Sfintei Treimi. Acesta fiindcă după cum Dumnezeu este Unul dar întreit în persoane la fel de bine anticii credeau în mai mulţi zei. Diferenţa dintre Sfânta Treime şi zeii antici este că Sfânt Treime este un singur Dumnezeu în trei persoane în timp ce zeii erau mai mulţi dumnezei. Iată prin urmare una adevăr pe care trebuie să îl ştim. Fiindcă mulţi dintre zeii antici erau diavoli, ei nu au fost nimic altceva decât caricaturi ale Sfintei Treimi. Aşa se face că în zilele noastre păgânismul a murit.

crude şi extrem de iraţionale. Acest lucru fiindcă ele au fost instigate de cel rău. Nu trebuie să avem nici o îndoială în acest sens. Diavolul doreşte ca Iisus să piardă în lupta pentru sufletele noastre fiindcă noi avem libertatea de a alege. Pentru a ne câştiga la împărăţia sa diavolul se foloseşte de toate plăcerile acestei lumi sperând ca în acest mod să ne determine să renunţăm la Iisus. Ceea ce nu ne spune diavolul este că el oferă aceste plăceri pentru a ne momii şi în cele din urmă a ne arunca în iad.[61]

Prin urmare există la un anumit nivel o suprapunere de dimensiuni în ceea ce Îl priveşte pe Iisus. Prima dimensiune este legată de viaţa Lui istorică pe care o ştim relatată din cele patru evanghelii scrise din Noul Testament. Există însă şi o dimensiune duhovnicească a existenţei lui Iisus pe care creştinul ortodox o poate simţii atunci când se roagă lui Iisus. Această dimensiune este una care transcende chipul istoric al lui Iisus şi se leagă de viaţa duhovnicească. Iisus s-a arătat de mai multe ori pe parcursul timpului la mai mulţi sfinţi. Un astfel de caz a fost Sfântul arhidiacon Ştefan. Sfântul Ştefan care este menţionat în cartea Faptele Apostolilor din Biblie a ajuns să Îl vadă pe Iisus în mărire stând de-a dreapta lui Dumnezeu Tatăl. Acest lucru i-a făcut mânioşi pe evreii de la vremea Sfântului Ştefan care îl condamnaseră pe Iisus la moarte. În cele din urmă fiindcă a mărturisit că la văzut pe Iisus în mărire Sfântul Ştefan avea să fie executat prin delapidare. Un alt caz de vedere a lui Iisus a avut loc în cazul Sfântului Pavel care mergea pe drumul Damascului să îi persecute pe creştini. Iisus i se arată într-o lumină orbitoare şi îl mustră pe Pavel. Avem de a face aici cu o arătare a lui Iisus după ce s-a înălţat cu trupul la cer. Acest fapt ne spune că deşi este înălţat cu trupul la cer Iisus este duhovniceşte prezent în lumea noastră. Prin urmare este bine să ştim că Iisus nu a părăsit lumea ci este duhovniceşte prezent în ea. O altă arătare a lui Iisus a avut loc de această dată în Egiptul secolului al IV-lea. Este vorba de o arătare a lui Iisus către Sfântul Antonie cel Mare. Bătut de demoni şi lăsat aproape mort cu ultimele puteri Sfântul Antonie se roagă lui Iisus să fie ajutat. Iisus se arată şi îi spune Sfântului Antonie că pe tot parcursul ispitelor sale a fost alături de el şi îi urmărea lupta. Prin urmare iată că Iisus nu a părăsit lumea ci este alături de ea. După cum ştim cuvântul Iisus provine din limba ebraică [Ieşua] şi înseamnă mântuitor. Prin urmare menirea lui Iisus în raport cu umanitatea este să mântuiască. Să mântuiască în primul rând sufletele omanezilor din umanitate. Vieţile sfinţilor sunt o dovadă să Iisus nu a părăsit lumea ci este prezent în cadrul ei şi la fel de bine lucrează în ea.[62]

---

61 Volum colectiv, *Iisus Hristos Fiul lui Dumnezeu şi Mântuitorul lumii după Sfântul Atanasie cel Mare* (Cluj Napoca, 2007).

62 Sunt mai mulţi care ar fii tentaţi să creadă că odată cu înălţarea lui cu trupul la cer Iisus a părăsit umanitatea pentru totdeauna. Fiindcă este Fiul lui Dumnezeu Iisus poate să fie concomitent în cer cu îngerii şi pe pământ cu oamenii. El s-a arătat după cum am putut vedea de mai multe ori la mai mulţi sfinţi după înălţarea cu trupul la cer şi acest fapt este unul care demonstrează că rugăciunea la Iisus este încă actuală. Iisus ascultă rugăciunile noastre şi ne răspunde în măsura în care consideră că ceea ce cerem este bun pentru noi şi pentru mântuirea noastră. Dacă ne rugăm pentru un lucru şi nu îl primim înseamnă că Dumnezeu a considerat că

Prin urmare ceea ce am evidenţiat în rândurile de mai sus este că există două dimensiuni în Iisus: una este dimensiunea istorică în care a trăit Iisus acum 2000 de ani şi pe care o putem afla din Noul Testament şi o a doua dimensiune este dimensiunea duhovnicească în care Iisus este cel care ascultă rugăciunile noastre. Este adevărat în acest sens că Iisus este viu în ceruri şi la fel de bine este conştient de toate rugăciunile pe care le facem. Aceasta fiindcă după cum am arătat El este şi Fiul lui Dumnezeu. Ca Fiul lui Dumnezeu întrupat Iisus ştie foarte bine modul în care operează umanitatea noastră. Aceasta fiindcă El însuşi a fost om şi a pătimit ca un om. Nu trebuie să uităm că Iisus este şi sfânt. Sfinţenia la care ajung unii sfinţi este un lucru pe care ei ajung să îl moştenească prin rugăciunea către Iisus. Sfinţenia lui Iisus este comunicată de Duhul Sfânt al lui Dumnezeu. Toate persoanele din Treime sunt sfinte dar centrul sfinţeniei în Treime am putea spune că este Duhul Sfânt al lui Dumnezeu. Prin urmare ajungem la sfinţenie dacă urmăm lui Iisus. Iisus a fost sfânt şi acest lucru îl putem afla din paginile Noului Testament. Fără să fie vinovat de nimic Iisus a ajuns să fie răstignit şi în cele din urmă să moară pentru păcatele noastre. Numai prin moartea trupească a lui Iisus păcatele noastre au ajuns să posibile de iertare. Viaţa noastră duhovnicească este în acest sens o viaţă care se bazează pe urmarea lui Iisus. Ştim de Iisus din istorie dar dacă ducem o viaţă duhovnicească vom ştii despre El şi din experienţele duhovniceşti pe care le vom avea. Aceste experienţe duhovniceşti pe care le putem avea în ceea ce Îl priveşte pe Iisus sfinţii părinţi le-au grupat în jurul rugăciunii lui Iisus. Rugăciunea lui Iisus este un lucru care ne face să Îl simţim pe Iisus în viaţa noastră. Ea este o metodă duhovnicească de a intra în comuniune cu Iisus. Prin rugăciunea lui Iisus sfinţii părinţi ne spun că mintea omului ajunge să se pogoare în inimă. Prin acest lucru înţelegem că între gândurile şi sentimentele omului se ajunge la un fel de armonizare sau mai bine zis la liniştire. Unul dintre cele mai des întâlnite sentimente pe care îl au cei care practică rugăciunea lui Iisus este de linişte şi pace sufletească. Iată prin urmare că Iisus continuă să acţioneze în viaţa noastră prin rugăciune.[63]

Faptul că Iisus este o persoană duhovnicească este un lucru care a fost profeţit încă din Vechiul Testament cu sute de ani mai înainte ca Iisus să se întrupeze şi să fie

---

acel lucru nu este bun pentru noi. Trebuie să ştim că după cum ne spune Noul Testament, Dumnezeu Tatăl ştie mult mai bine ceea ce este bine pentru noi decât ştim noi înşine. Iată de ce este bine să ne bazăm mai mult pe Dumnezeu atunci când vine problema de a ne organiza viaţa. Iisus este alături de noi chiar dacă noi nu îl putem vedea. Nu îl putem vedea nici pe Dumnezeu Tatăl şi la fel de bine acest lucru ne spune că trebuie să avem încredere în Iisus. Nu trebuie să aşteptăm ca Iisus să facă minuni pentru noi ci mai mult trebuie să ne dăm seama că El este Cel care poate să conducă viaţa noastră în spre tot ceea ce este frumos şi bine. Nu trebuie să avem nici un fel de îndoială în acest sens. La fel de bine mai trebuie să ştim că Iisus nu constrânge şi El oferă libertate tuturor. Prin urmare Iisus nu constrânge pe nimeni să Îl accepte de mântuitor. A Îl accepta pe Iisus ca mântuitorul nostru este un act care trebuie să vină din libertatea noastră a fiecăruia.

63 Alphonse şi Rachel Goettmann, *Rugăciunea lui Iisus, rugăciunea inimii* (Craiova, 2007).

cunoscut ca om. Iată ce spunea în acest sens Sfântul prooroc Isaia: „Duhul Domnului se v-a odihnii peste El: duh de înţelepciune şi înţelegere, duh de sfătuire şi de putere, duh de cunoaştere şi de frică de Domnul.” Ce să înţelegem din aceste afirmaţii? Sfântul prooroc Isaia spune că peste Iisus se vor odihnii şase duhuri: 1. duh de înţelepciune, 2. duh de înţelegere, 3. duh de sfătuire, 4. duh de putere, 5. duh de cunoaştere şi 6. duh de frică de Dumnezeu. Iată prin urmare că cu sute de ani mai înainte de întruparea lui Iisus s-a proorocit că vor fii mai multe duhuri care vor fii cu Iisus. În primul rând se spune că primul duh care va sta peste Iisus va fi duh de înţelepciune. Unui dintre teologi au afirmat că heruvimii pe care noi îi pomenim la liturghie sunt îngeri ai înţelepciunii. Trăim într-o lume care are nevoie de înţelepciune. Sunt momente în care trebuie să alegem, să luăm decizii şi atunci avem nevoie de înțelepciune. Aceasta fiindcă înţelepciunea este cea care ne face să fim cât se poate de atenţi cu ceea ce are loc în jurul nostru. Încă din vechime omul a simţit nevoia de înţelepciune. Acest lucru s-a concretizat prin moda filosofilor care a apărut în Grecia antică. Filosofii Greciei antice au fost persoane ale înţelepciunii care doreau să facă din înţelepciune un mod de viaţă. Aceasta fiindcă înțelepciunea este la un anumit nivel o tânjire profundă a sufletului. Iisus însă a venit să ne înveţe nu o înţelepciune lumească după cum făceau unii dintre filosofii antichităţii ci mai mult El a venit să ne înveţe înţelepciunea lui Dumnezeu. Prin duhul înţelepciunii care a existat în Iisus filosofia într-un anume fel s-a încreştinat şi aşa se face că în zilele noastre avem o filosofie creştin ortodoxă.[64]

Un al doilea duh care se odihneşte peste Iisus ne spune Sfântul Isaia că este duhul înţelegerii. Ce să înţelegem din aceasta? Înţelegerea este un lucru care se bazează pe armonie şi pe consens. Aceasta fiindcă pentru a avansa şi progresa umanitatea are nevoie de înţelegere. Acolo unde nu există înţelegere de cele mai multe ori omul ajunge să trăiască într-un fel de stare de conflict şi de dezbinare. Este multă

---

64 Sunt mai multe filosofii în zilele noastre: filosofii existenţialiste, filosofii budiste, filosofii hinduse, filosofii deconstructiviste, filosofii materialiste şi enumerarea ar putea continua. Toate aceste filosofii sunt la un anumit nivel eşuate fiindcă ele nu sunt pline de Duhul lui Dumnezeu. De ce spunem aceasta? Spunem aceasta fiindcă înțelepciunea este un lucru care vine de la Dumnezeu. Sunt mulţi care au creat o filosofie omenească care la drept vorbind este una care nu este după voia sau duhul lui Dumnezeu. Iată ce spunea în acest sens Sfântul apostol Pavel: „căci cuvântul Crucii, pentru cei ce pier, este nebunie; iar pentru noi, cei ce ne mântuim, este puterea lui Dumnezeu. Căci scris este: "Pierde-voi înţelepciunea înţelepţilor şi ştiinţa celor învăţaţi voi nimici-o". Unde este înţeleptul? Unde e cărturarul? Unde e cercetătorul acestui veac? Au n-a dovedit Dumnezeu nebună înţelepciunea lumii acesteia? Căci de vreme ce întru înţelepciunea lui Dumnezeu lumea n-a cunoscut prin înţelepciune pe Dumnezeu, a binevoit Dumnezeu să mântuiască pe cei ce cred prin nebunia propovăduirii.” (1 Corinteni 1, 18-21) . Prin urmare este adevărat că Dumnezeu a dovedit că înţelepciunea lumii este la un anumit nivel un fel de nebunie. Este nebunia care L-a găsit vinovat pe Iisus şi vrednic de a fi răstignit. Iată că înţelepciunea lui Dumnezeu nu este în nici un caz una care se identifică cu înţelepciunea acestei lumi. Aceasta fiindcă înţelepciunea lumii este una care a renunţat să mia slujească lui Dumnezeu sau mai bine zis a renunţat să Îl caute pe Dumnezeu.

dezbinare şi sunt multe conflicte în umanitatea din zilele noastre şi acest fapt în nici un fel nu poate să fie trecut cu vederea. Trebuie să facem o lume a înţelegerii. Prin aceasta trebuie să ştim că trebuie să găsim posibilităţi de armonizare a ceea ce este contrastant. Trăim într-o lume a contrastelor. Negul nu este alb, recele nu este cald, frumosul nu este urât sau binele nu este rău. Toate aceste lucruri constatate sunt prezente în lumea noastră şi prin înţelegere putem să ajungem ca să armonizăm aceste elemente din universul nostru. Este bine să ştim acest lucru fiindcă în zilele noastre sunt din ce în ce mai mulţi care nu vor să creeze o lume a înţelegerii şi a consensului. Iisus este o persoană a înţelegerii. Aceasta fiindcă în primul rând El a înţeles că umanitatea trebuie să fie mântuită. Totuşi El nu constrânge pe nimeni la mântuire. Prin urmare Iisus ne cheamă să facem o lume a înţelegerii şi a consensului. Vedem că aceste lucruri nu sunt de multe ori prezente în zilele noastre. Aceasta fiindcă sunt destui de mulţi cei care susţin că putem să trăim în ură şi dezbinare. Trebuie să ştim că acolo unde nu există înţelegere ceea ce ajunge să domine este ura. Înţelegerea dintre oameni este un lucru pe care trebuie să îl căutăm şi să ne dăm seama că umanitatea poate să progreseze şi să avanseze numai în înţelegere. Aceasta fiindcă înţelegerea este ea care defineşte la un anumit nivel viaţa şi existenţa noastră. Nu putem să spune că suntem oameni iubitori de Dumnezeu şi în acelaşi timp să ne comportăm cu ură faţă de semenii noştri. Aceasta fiindcă ura şi înţelegerea sunt două lucruri incompatibile. Trebuie să căutăm să ne înţelegem unii cu alţii chiar dacă suntem diferiţi. Fiecare dintre noi avem idiosincraziile noastre proprii dar acestea nu trebuie să fie o piatră de poticnire în relaţiile dintre noi. Iisus a venit în această lume să aducă înţelegere şi armonie. A fi creştin înseamnă în acest sens a fi o persoană a înţelegerii şi nu una a urii şi dezbinării.[65]

Sfântul prooroc Isaia ne mai spune că un alt duh care este peste Iisus este duhul sfătuirii. Ce să înţelegem prin acest lucru? Înţelegem că Iisus este Cel care poate să ne îndrume pe calea cea bună. Sunt din ce în ce mai puţini cei din zilele noastre care doresc să aibă îndrumători spirituali. Aceasta fiindcă omul modern este plin de sine şi nu doreşte să primească nici un sfat. Prin faptul că peste Iisus este un duh de sfătuire trebuie să înţelegem că Iisus nu numai că dă sfaturi dar la fel de bine este şi Cel care primeşte sfaturi. Cum se face că El care este izvorul înţelepciunii ajunge să primească sfaturi? Aceasta fiindcă Iisus doreşte să facă ceea ce este mai bine şi ceea ce este mai potrivit pentru noi. Sunt mulţi care nu vor să ţină cont de nici un sfat care le vine din exterior şi singurul lucru după care se axează în viaţa lor este propria lor părere şi propria lor opinie. Acest lucru a dus la mai multe gafe şi la mai multe ori eşecuri. Exemplele ar fii mult prea multe. Înainte de invada Rusia împăratul francez Napoleon a fost sfătuit de generalii săi că invazia Rusiei este un lucru care ar duce la pierdere. Napoleon nu a voit să ştie de sfaturile generalilor săi şi a atacat Rusia şi astfel că venind iarna trupele lui au murit de frig. Constructorii Titanicului au fost sfătuiţi de cei mai înțelepți de pe vas să nu meargă cu viteză maximă fiindcă s-ar putea ciocnii de un

65 Sfântul Nicolae Cabasila, *Despre viaţa în Hristos* (Bucureşti, 2014 reediatre).

iceberg şi implicaţiile ar fii fatale. Constructorii nu au voit să ţină cont de sfatul lor şi Titanicul s-a scufundat făcând astfel una dintre cele mai mari tragedii maritime din toate timpurile. Împăratul Alexandru Macedon a fost sfătuit de generalii lui după ce a extins imperiul să ia o pauză şi să se oprească din cucerit. Alexandru a dorit să cucerească India ceea ce era dincolo de capacităţile imperiului său. Generalii l-au sfătuit să lase India pe altă dată, dar Alexandru nu a ascultat. A pierdut în războiul cu India şi în cele din urmă acest lucru a dus la colapsul imperiului său. Iată prin urmare numai trei cazuri celebre din istoria lumii în care faptul că nu s-a ţinut cont de sfaturi a avut consecinţe nefaste. Acest fapt trebuie să ne dea de gândit. Sfântul Isaia ne spune foarte clar că există un duh al sfătuirii. Cu alte cuvinte atunci când primim sfaturi cu siguranţă că acest duh bun este peste noi.[66]

Mai apoi Sfântul Isaia ne spune că peste Iisus se v-a odihnii duhul puterii. Ce să înţelegem prin acest lucru? Prin acest lucru trebuie să înţelegem că Iisus are putere peste diavol. Omul nu are putere peste diavol şi pentru aceasta de mai multe ori lucrarea nefastă a diavolului a putut fi văzută în lumea noastră: războaie, crime, violenţă, agresiuni, molestări, torturi sau chinuri. Iată că diavolul are putere peste om şi prin sine omul este neputincios în faţa diavolului. Totuşi după cum ne spun sfinţii părinţi diavolul nu are putere mai mare decât Iisus. Aceasta fiindcă Iisus este Fiul lui Dumnezeu şi diavolul doar un înger căzut. Este bine prin urmare să ştim că diavolul poate să ne facă un anumit rău dar Iisus poate să îl vindece. Este evident şi acest lucru a devenit cât se poate de clar că Iisus se află într-o opoziţie cu diavolul. Aceasta fiindcă diavolul vrea distrugerea lui Dumnezeu pentru a îi lua locul. Acest lucru este ontologic

66 Din scrierile sfinţilor părinţi este foarte clar că există o lume a duhurilor. Sunt duhuri bune [îngeri] şi duhuri rele [diavoli]. Aceste duhuri sunt cele care în mod nevăzut ajung să influenţeze viaţa noastră. Prin urmare este bine să ţinem cont de duhurile bune şi la fel de bine să ne dăm seama că Iisus nu este separat de duhurile bune. Îngerii au fost cei care au luat parte la viaţa lui Iisus. Aşa se face că Noul Testament ne spune că după ispitirea din pustiul Carantaniei, îngerii lui Dumnezeu au venit şi au slujit lui Iisus. Există o relaţie dintre Iisus şi îngeri care în nici un fel nu poate să fie negată. Această relaţie este una care se bazează pe înţelegere şi pe sfătuire. Iisus primeşte sfaturi de la îngerii Săi şi la fel de bine îngerii îi oferă sfaturi lui Iisus. Nu există nici un fel de neînţelegere în acest sens fiindcă Iisus şi îngerii slujesc binele şi doresc ca el să fie cât mai deplin mai ales în lumea noastră. Iată prin urmare că există o legătură inexorabilă dintre Iisus şi îngeri. Ca fiul lui Dumnezeu născut din veşnicie Iisus a existat mai înainte de facerea îngerilor. Acest lucru fiindcă El a fost Cel prin care s-au făcut îngerii. Prin urmare între Iisus şi îngeri există o comuniune şi o înfrăţire deplină şi absolută. Trebuie să avem acest lucru în vedere mai ales în zilele noastre când sunt din ce în ce mai mulţi care sunt cât se poate de confuzi în ceea ce priveşte viaţa duhovnicească. Viaţa duhovnicească este un lucru care ne face să ieşim din confuzie. Aceasta fiindcă există multă confuzie în lumea noastră. Trebuie să fim conştienţi de acest mare adevăr. Când suntem în confuzie avem nevoie de cineva care să ne sfătuiască. Sfatul este cel care la un anumit nivel ajunge să alunge confuzia şi să ne facă să fim cât se poate de siguri pe actele şi pe faptele noastre. Prin urmare peste Iisus a stat duhul sfătuirii şi la fel de bine prin faptul că suntem creştini acest duh poate să vină şi asupra noastră.

imposibil din moment ce un înger nu poate să fie mai presus de cel care l-a creat. Iată de ce ontologic diavolul s-a perperit şi a ajuns să îşi pună toată puterea în slujba răului. Este bine să ştim că Iisus poate să îl stăpânească pe diavol şi după cum ne spune Noul Testament „Iisus s -a arătat în trup pentru a strica lucrurile diavolului.” Aceste lucruri sunt cele care ne spun că trebuie să fim cât se poate de atenți în ceea ce priveşte lucrarea diavolului. Nu trebuie să avem nici o îndoială că puterea lui Iisus este mai mare decât a diavolului. Acest lucru s-a putut vedea în Cartea lui Iov în care din ură diavolul i-a făcut mult rău lui Iov. După o perioadă de încercări Dumnezeu avea să îl restaureze pe Iov de la stadiul din care a căzut din ura diavolului. Aceste lucruri ne spun că Iisus este mai puternic decât răul din lumea noastră. Prin urmare când ne confruntăm cu răul este bine să cerem ajutorul lui Dumnezeu şi a lui Iisus. În acest mod într-un fel sau altul cu siguranţă că vom ieşii învigători.[67]

Se spune că un cuplu tânăr dorea să aibă un copil şi nu puteau să îl aibă. Au făcut mai multe rugăciuni şi au mers pe la mai mulţi preoţi dar în zadar. În cele din urmă au auzit de un duhovnic vestit şi s-au dus la el cu aceiaşi cerere: cum pot să aibă un copil? Duhovnicul a stat puţin pe gânduri şi în cele din urmă le-a spus:

- Fiilor eu sunt sigur că Dumnezeu nu vă dă un copil fiindcă ştie mai bine ceea ce este bine pentru voi. Fiindcă voi doriţi să aveţi un copil mă voi ruga pentru noi voi. Acum mergeţi în pace.

Cuplul cel tânăr s-a sculat şi s-a dus la casa lor. La puţin timp cei doi au avut un băieţel. Era frumos şi cuminte. Timpul a trecut şi băieţelul s-a făcut bărbat adevărat. Din nefericire mama lui a murit rapid în urma unor complicaţii medicale. Tatăl a stat cât a stat singur şi în cele din urmă s-a recăsătorit. S -a recăsătorit cu o femeie frumoasă dar care era necredincioasă. Totul a decurs bine în viaţa lui până într-o zi când întors la de muncă tatăl a putut să îi găsească în pat pe fiul său curvind cu soţia lui. Bărbatul a simţit că îşi pierde minţile.

- Nebunilor, ce faceţi? A strigat bărbatul.

- Stai, îndură-te de noi!

- Voi sunteţi vrednici de moarte.

Orbit de furie tatăl s-a dus şi a luat un cuţit din bucătărie şi i-a ucis pe cei doi. Mai apoi şi-a dat seama că a făcut un lucru rău şi a căzut pe un fotoliu deznădăjduit.

- Doamne, ce am făcut să merit una ca asta?

- Ai primit ceea ce meritai, s-a auzit o voce de lângă el.

67 Laurenţiu Dumitru, *Hristos şi tinerii* (Editura Egumeniţa; Galaţi, 2005).

- Cine eşti tu?
- Eu sunt un înger de-al lui Dumnezeu.
- Şi ce cauţi aici?
- Am fost trimit să îţi spun că tu singur ţi-ai făcut necazul acesta.
- Eu? Am fost eu vinovat că fiul meu a curvit cu a doua mea soţie?
- Da şi am să îşi spun şi de ce.
- Spune-mi.
- Dumnezeu nu v-a dat ţie şi la prima ta soţie un copil fiindcă cunoştea în preştiinţa Sa ce se v-a întâmpla cu acest copil. La fel de bine voi aţi făcut în tinereţe un avort pentru care nu v-aţi pocăit pe cât trebuia. Voi însă nu aţi ascultat de Dumnezeu şi aţi mers pe la toţi duhovnicii şi aţi cerut un copil. Fiindcă asta aţi voit în cele din urmă Dumnezeu vi l-a dăruit.
- Şi ce pot să fac eu acum.
- Mergi şi te predă autorităţilor şi te pocăieşte tot restul vieţii tale. Poate Dumnezeu se v-a îndura de tine.

Avem aici o întâmplare care ne spune că trebuie să avem mai multă încredere în Dumnezeu decât în noi înşine. Aceasta fiindcă ceea ce nouă ni se pare ca un lucru bun în faţa lui Dumnezeu aceasta poate să fie tocmai contrariul. Ştim că fiind fiul lui Dumnezeu şi Iisus a avut preştiinţă. A fost Iisus cel care i-a spus Sfântului Petru la cina cea de taină că nu va cânta cocoşul în zori până ce Sfântul Petru nu se va lepăda de El de trei ori. Acest lucru s-a dovedit în cele din urmă ca fiind adevărat. Prin urmare trebuie să ne încredem în Iisus şi la fel de bine în cuvintele Sale. Este posibil ca la început cuvintele Sale pe care le avem scrise în Noul Testament să nu pară că ni se potrivesc dar ceea ce vom vedea este că ele ne vor duce în cele din urmă pe calea cea bună. Calea cea bună este întotdeauna a ne lăsa în voia lui Dumnezeu. Sunt mulţi care sunt cât se poate de neîncrezători în voia lui Dumnezeu şi consideră că este mult mai potrivit să facă voia lor propria decât voia lui Dumnezeu. Iisus ne-a spus că „cerul şi pământul vor trece dar cuvintele Lui nu vor trece.” Din acest lucru putem la fel de bine să înţelegem că în lume totul este trecător. Gloria de care ne-am bucurat la un moment dat în câteva zile ajunge să fie uitată, succesul pe care l-am avut se poate întoarce în eşec, banii pe care i-am avut putem să îi pierdem în cine ştie ce împrejurare sau faima pe care am avut-o vom ajunge să o pierdem cu trecerea timpului. Ce să facem într-o astfel de lume trecătoare în care ceea ce era valabil ieri nu mai este valabil azi? Cu siguranţă că într-o astfel de lume ne putem întoarce la Iisus. Iisus este Cel care ne

aşteaptă să ne întoarcem la El. El a fost Cel care a aşteptat pe mai mulţi necredincioşi să se întoarcă la El. La fel de bine când ne confruntăm cu instabilitatea din lumea din jurul nostru cu siguranţă că vom găsii un ajutor în Iisus. Aceasta fiindcă după cum am spus Iisus iubeşte umanitatea. O iubşte atât de mult că a acceptat să moară pe cruce pentru ea. Iată de ce speranţa umanităţii nu poate să fie alta decât Iisus.[68]

Un alt duh care ne spune Sfântul Isaia că s-a odihnit peste Iisus a fost duhul cunoaşterii. Cunoașterea este o temă cât se poate de amplă în lumea noastră. Acest lucru fiindcă cunoașterea este fără doar şi poate un lucru care ne face să ne iluminăm sufletele. Sufletele noastre simt nevoia de cunoaşterea dar mai presus de orice simt nevoia de cunoaşterea lui Dumnezeu. Aceasta fiindcă cunoaşterea lui Dumnezeu este ceea ce face ca sufletul să fie iluminat. Sunt multe tipuri de cunoaştere în lumea noastră şi pentru acest lucru cunoaşterea a ajuns să fie compartimentată în mai multe ştiinţe. Aceste ştiinţe sunt cele care ilumineazã mintea însă toate nu valorează nimic dacă nu ajungem la cunoaşterea lui Dumnezeu.[69] Este adevărat că sunt mulţi care se mulţumesc numai la o cunoaștere teoretică a lui Dumnezeu. Aceasta fiindcă ei nu doresc să pună în practică cunoaşterea practică. Iisus a venit să ducă în lumea o cunoaşterea practică a lui Dumnezeu. Această cunoaştere practică a lui Dumnezeu se manifestă prin ceea ce am putea denumii ca faptele bune pe care le facem şi la fel de bine prin moralitate. Un om moral într-un anume sens este un creştin fiindcă moralitatea este ceea ce defineşte creştinismul. Iată prin urmare un fapt de care trebuie să ţinem cont: moralitatea este o realitate care ţine de cunoaşterea practică sau mai bine spus experimentală a lui Dumnezeu. Trebuie să ştim această realitate şi să o înţelegem aşa cum este ea. Sunt mai multe cunoaşteri false ale lui Dumnezeu care se manifestă în zilele noastre prin multe erezii. O erezie este un fel de pseudocunoaştere a lui Dumnezeu. Aceasta fiindcă ea ajunge din proprie iniţiativă să distorsioneze marile adevăruri despre existenţa lui Dumnezeu. Iată prin urmare că Iisus este Cel care a venit în lumea să ne aducă o cunoaştere practică a lui Dumnezeu. Această cunoaştere practică a lui Dumnezeu se face prin accepta viaţa creştin ortodoxă.[70]

---

68 Irineu Slătineanu, *Iisus Hristos Logul înomenit* (Editura România Creştină, Bucureşti).

69 A existat în istoria Bisericii un eretic pe nume Aeţiu are susţinea că el îl cunoaște pe Dumnezeu mai bine decât se cunoaște Dumnezeu pe sine însuşi. Trebuie să ştim că fără nici o îndoială cunoașterea este un fapt care este specific fiecărui om şi nu există om care la un anumit nivel să nu simtă nevoia de a cunoaştere. Totuşi există şi o cunoaştere care în loc să ne ducă la Dumnezeu nu dace decât să ne separe de El. Această cunoaştere este fără de nici o îndoială cunoașterea eretică a lui Dumnezeu. Ereticii sunt persoane care cunosc marile adevăruri de credinţă şi sunt convinşi de adevărul lor dar din mândrie preferă să îşi facă propriile lor doctrine. Aşa se face că la baza ereziei în cele mai multe cazuri stă mândria. Este adevărat că cunoaşterea multă duce la mândrie dar ceea ce trebuie să ştim este că adevărata cunoaştere a lui Dumnezeu nu poate duce decât la smerenie. Aceasta fiindcă omul ajunge să îşi dea seama de infinitatea lui Dumnezeu şi de micimea lui.

Ultimul duh care ne spune Sfântul Isaia că s-a odihnit peste Iisus este duhul fricii de Dumnezeu. Sunt mai mulţi în zilele noastre care se întrebă: cum poate ca duhul fricii de Dumnezeu să fie compatibil cu duhul iubirii de Dumnezeu? Poate frica să fie compatibilă cu iubirea? Poate un om să se teamă de Dumnezeu şi în acelaşi timp să Îl iubească pe Dumnezeu? Adevărul este că frica de Dumnezeu nu trebuie să fie înţeleasă după cum o fac unii musulmani ca un fel de teroare. Aceasta fiindcă frica de Dumnezeu este o realitate care ţine foarte mult de faptul de a păzii poruncile lui Dumnezeu. Nu putem să spunem că Îl iubim pe Iisus dacă în acelaşi timp nu păzim poruncile Lui sau mai mult nu suntem creştini ortodocşi. Aceste lucruri ne spun că trebuie să fim cât se poate de atenţi în ceea ce priveşte frica de Dumnezeu. Frica de Dumnezeu nu este opusă iubirii de Dumnezeu ci mai mult ea este un lucru care ne face să fim conştienţi că dacă păcătuim trebuie să ne fie frică de pedeapsa lui Dumnezeu. Este adevărat că nu este în nici un fel un fel de teroare pe care o simţim în ceea ce îl priveşte pe Dumnezeu. A îşi fi frică de Dumnezeu este o virtute în creştinismul ortodox fiindcă în acest mod în cele din urmă vom ajunge să ne ferim de păcate. Iată prin urmare că frica de Dumnezeu este la un anumit nivel compatibilă cu iubirea de Dumnezeu. Îl iubim pe Dumnezeu şi acest lucru este un stadiu la care ajungem prin frica de Dumnezeu. Acest lucru a fost afirmat de Sfântul Antonie cel Mare care spunea că: „eu nu mă mai tem de Dumnezeu fiindcă Îl iubesc pe Dumnezeu." Este adevărat că nu toţi ajung să Îl iubească pe Iisus dintr-o dată şi au fost multe cazuri de acest gen. Totuşi, frica de Dumnezeu este primul lucru care ne apropie de Dumnezeu. Acesta fiindcă frica de Dumnezeu este cea care ne face să nu mai păcătuim. Păcatul este ceea ce ne desparte de Dumnezeu după cum am spus în rândurile de mai sus. Trebuie să fim alături de Dumnezeu şi în acest mod în cele din urmă vom ajunge să fim cât se poate de plini de iubire faţă de El. Iubirea de Dumnezeu are nevoie să se stabilească în noi. Sunt unii care susţin că Îl iubesc pe

---

70 Adevărul este că toate religiile lumii susţin că ajung la o cunoaştere mai mult sau mai puţin adevărată a lui Dumnezeu. Acesta fiindcă cunoaşterea lui Dumnezeu este ceea ce ne spun marile religii ale lumii un fapt care ţine de esenţa şi de scopul lor. Să fie lucrurile chiar aşa? Nu se poate să fie un singur Dumnezeu şi mai multe religii. Este cât se poate de evident această realitate. Totuşi, adepţii budismului, a şintoismului, a taoismului, a islamului sau a hinduismului ne spune că ei au adevărata cunoaştere a lui Dumnezeu. Este evident că undeva lucrurile nu se potrivesc. Aceasta fiindcă adevărata cunoaştere a lui Dumnezeu este numai una. Prin urmare este clar că sunt religii mincinoase. Adevărul este că dintre toţi mari fondatori de religii numai Iisus a înviat. Aceasta ne spune că Iisus este cel care a adus în lume adevărata religie. Religia este un lucru care este în primul rând iniţiativa lui Dumnezeu. Mai precis nu poate să existe nici un fel de religie dacă nu suntem în comuniune cu Dumnezeu şi dacă Dumnezeu nu doreşte să intre în dialog cu omul. Mai multe religii este adevărat că ajung să îl condiţioneze pe Dumnezeu. Acesta fiindcă fără de religie în nici un caz ideologiile proprii nu ajung la împlinire. Toate aceste fapte ne spune că trebuie să fim cât se poate de atenţi cu ceea ce susţin marii întemeietori de religie. Aceasta fiindcă în viaţa la mai mult întemeietori de religie Dumnezeu nu a fost prezent. În viaţa lui Iisus este cât se poate de clar că Dumnezeu a fost prezent şi cât se poate de manifest. Iată de ce trebuie să credem că adevărata religie vine numai prin Iisus. Fără de Iisus nu poate să fie nici un fel de religie adevărată după timpurile de după viaţa Lui pământească.

Dumnezeu dar cu faptele lor sunt departe de acest lucru. Nu putem să spunem că îl iubim pe Dumnezeu şi în cele din urmă să facem tot felul de păcate şi să fim plini de vicii. Aceasta nu se poate. Trebuie să existe un fel de trece treptată la iubirea de Dumnezeu. Această iubire de Dumnezeu i-a făcut pe mai mulţi să se convertească.[71]

CAPITOLUL 4

IISUS HRISTOS MÂNTUITORUL: O ŞANSĂ DATĂ DE DUMNEZEU UMANITĂŢII

Prin urmare Iisus a venit în lume să stopeze duşmănia care a existat între om după păcatul lui Adam şi al Evei şi Dumnezeu. Misiunea lui Iisus a fost una clară şi cât se poate de explicită. Nu exista nici un fel de confuzie în privinţa ei. Pentru a arăta că Dumnezeu doreşte să se împace cu omul şi să se reconcilieze cu el, Dumnezeu Tatăl L-a trimis chiar pe fiul Lui. Prin urmare ceea ce trebuie să evidenţiem aici este că Iisus a venit în mare pentru două lucruri:

1. Pentru a mântui sufletele noastre de diavol şi de iad;
2. Pentru a Îl face pe om fiul lui Dumnezeu.

Prin urmare şansa pe care a dat-o Dumnezeu Tatăl omului a fost să îl înfieze ca pe propriul Lui copil. Cel mai bine acest lucru a fost exprimat de Iisus prin rugăciunea Tatăl nostru. În rugăciunea Tatăl nostru Iisus ne spune că pentru toţi cei care cred în El, Dumnezeu nu este numai Dumnezeu ci la fel de bine Dumnezeu Tatăl. Prin urmare Iisus a adus în lume un mesaj pe care nimeni nu l-a mai adus până la El. Aceea că prin credinţă Dumnezeu devine Tatăl nostru.[72]

---

71 Dumitru Bălaşa, *De la Zamolxe la Iisus Hristos* (Editura Cuget Românesc, 1993, Bârda).

72 Iisus a spus foarte clar că „nimeni nu vine la Tatăl decât prin Mine." (Ioan 14, 6). Prin aceasta înţelegem că Iisus este cel care ne deschide calea în spre Dumnezeu Tatăl. Sunt unii care ar putea să se întrebe de ce să credem şi în Iisus pe când putem să credem numai în Dumnezeu Tatăl direct? Ceea ce trebuie să ştim este că Iisus a fost fiul lui Dumnezeu din veşnicie şi noi devenim fii lui Dumnezeu în temporalitate. Prin urmare a ţinut de Iisus dacă a dorit să aibă umanitatea deschisă în spre a devenii fii lui Dumnezeu. Prin Iisus Dumnezeu Tatăl se deschide întregii umanităţi şi ne face în acest sens să fim cât se poate de conştienţi de cine este Iisus. Iisus este la un anumit nivel Cel care l-a determinat pe Dumnezeu Tatăl să ne accepte ca şi copii Săi. Aceasta este cu adevărat o mare cinste şi onoare pe are Dumnezeu Tatăl a făcut-o pentru noi oamenii. Până la Iisus nici un întemeietor de religie nu a mai vorbit de Dumnezeu ca

Prin urmare speranţa pe care a adus-o Iisus în lume a fost că noi prin credinţa în El ajungem să fim fii lui Dumnezeu Tatăl. De la Iisus nu mai Îl numim pe Dumnezeu numai Dumnezeu ci la fel de bine Dumnezeu Tatăl. Acest fapt este unul care evident că a adus speranţă umanităţii. Până la Iisus nimeni nu a mai reuşit să Îl prezinte şi să Îl determine pe Dumnezeu să fie Tatăl nostru. Totuşi, în acest proces de înfiere sau mai bine spus de adopţie Iisus s-a confruntat cu un duşman al acestui lucrul. Este vorba fără doar şi poate de diavol. Diavolul nu doreşte ca noi să devenim fii lui Dumnezeu fiindcă în acest mod ajungem să trăim în comuniune cu Dumnezeu sau mai bine zis să fim uniţi cu Dumnezeu. Diavolul doreşte ca noi să fim duşmanii lui Dumnezeu. Ori este clar că din moment ce suntem fii lui Dumnezeu nu mai putem în nici un fel să fim duşmanii Lui. Aşa se face că pe tot parcursul vieţii Sale pământeşti diavolul a fost împotriva lui Iisus. Este posibil că dacă diavolul nu ar fi căzut Dumnezeu ar fi fost dispus să îl accepte şi pe El ca fiul Lui. Diavolul însă nu a dorit acest lucru şi fiindcă noi suntem acum fii lui Dumnezeu el caută orice mijloc să ne facă rău. El este cel care I-a pus pe Iisus pe cruce. În preştiinţa lui Iisus a ştiut acest lucru şi I-a afirmat prin prooroci. Cu câteva sute de ani mai înainte de răstignirea lui Iisus Sfântul Isaia a prorocit patimile lui Iisus Mesia. Astfel de capitolul 53 din Cartea lui Isaia din Biblie ni se spune foarte clar de suferinţele pe care Robul lui Dumnezeu [Eben Iahve în ebraică] avea să le îndure pentru noi. Sfântul Isaia ne spune foarte clar de nelegiuirile, bolile, păcatele, suferinţele şi durerile pe care Iisus le-a purtat. El ne spune că Iisus a fost străpuns pentru păcatele noastre.[73]

Prin urmare Iisus a împlinit în Sine toate proorocirile care le-au făcut proorocii Vechiului Testament dintre care cei mai importanţi au fost Isaia, Ieremia, Iezechil şi Daniel. Toţi aceştia L-au profeţit pe Iisus cu sute de ani mai înainte de întruparea Lui. Iisus este Cel care şi-a concentrat predica pe un lucru pe care nici unul dintre proorocii Vechiului Testament nu a făcut-o: pe faptul că prin credinţa în El, Dumnezeu devine Tată nostru. Acest Dumnezeu care a creat stelele, constelaţiile şi toate galaxiile este Tatăl nostru. Ce poate fi m ai frumos decât acest lucru? Cu siguranţă că este cel mai frumos lucru. Prin urmare Iisus nu numai că ne-a adus posibilitatea de a ne mântui dar la fel de bine El ne-a mai adus şi posibilitatea de a Îl chema pe Dumnezeu Tatăl nostru. Prin Iisus Fiul lui Dumnezeu Cel din veşnicie umanitatea a ajuns să fie acceptată ca fiind fiii ai lui Dumnezeu. După cum am spus pentru a putea fii lui Dumnezeu trebuie

---

şi de Tatăl nostru. Iată cum prin Iisus ajungem să avem de a face o relaţie intimă cu Dumnezeu Tatăl. Dacă ne vom uita în Vechiul Testament vom putea vedea că legătura cu Dumnezeu era foarte mult distantă şi cât se poate de oficială. În Noul Testament legătura cu Dumnezeu a devenit una cât se poate de intimă şi personală. S-a şi spus că Dumnezeu Tatăl întotdeauna are cu noi o legătură personală. Aceasta fiindcă El ne consideră ca fii Lui. Pentru a fi fii Lui trebuie să Îl acceptăm pe Iisus ca fratele nostru mai mare. Ca fratele nostru mai mare Iisus ştie mai bine ceea ce este bine pentru noi.

73 Casian Fetea, *Iisus Hristos în marile religii ale lumii* (Editura Fundaţiei "Moise Nicoară", 2004).

să acceptăm credinţa în Iisus. Aceasta fiindcă numai credinţa în Iisus ne face fii lui Dumnezeu. Este bine să ne dăm seama că Iisus este Cel care doreşte ca noi să ajungem fii lui Dumnezeu dar pentru acest fapt trebuie să acceptăm tot ceea ce ţine de religia creştină. A fi creştin în adevăratul sens al cuvântului este ceea ce ne face fii lui Dumnezeu. Aşa se face că după Iisus care s-a adus pe Sine jertfă pentru păcatele oamenilor jertfele sângeroase ale Vechiului Testament au încetat. Este bine să înţelegem că încă de la Adam şi Eva omul a dorit să fie în pace şi în comuniune cu Dumnezeu. Unele legende ne spun că Adam şi Eva au stat mult şi au plâns în locul în care au fost puşi pe pământ după ce au fost scoşi din rai. Iată prin urmare un lucru de care trebuie să ţinem cont. Adevărul este că sunt şi oameni buni în lumea noastră, oameni de bine cu frică de Dumnezeu şi cu mult bun simţ care merită să ajungă fii ai lui Dumnezeu. A fi fiul lui Dumnezeu nu este în nici un fel a fi Dumnezeu. Trebuie să înţelegem acest lucru foarte bine. Suntem fii lui Dumnezeu fiindcă Iisus a dorit acest lucru şi El a fost Cel care în timpul vieţii Sale pământeşti a predicat această adopţie a lui Dumnezeu a umanităţii. Totuşi, sunt mulţi care nu vor să fie fii lui Dumnezeu. Aşa se face că în zilele noastre sunt mulţi care Îl resping pe Iisus.[74]

Prin urmare vom vedea că Iisus face mai multe referinţe la Dumnezeu Tatăl nu numai pentru a învăţa umanitatea să ajungă fii ai lui Dumnezeu ci la fel de bine şi pentru a menţine acest statut. Prin urmare ce ne spune Iisus că trebuie să facem în raport cu Dumnezeu Tatăl? „Luaţi seama să nu vă îndepliniţi neprihănirea voastră înaintea oamenilor, ca să fiţi văzuţi de ei; altminteri, nu veţi avea răsplată de la Tatăl vostru, care este în ceruri.” (Matei 6, 1). Prin urmare aici Iisus ne spune cât se poate de clar că nu trebuie să facem din faptul că suntem fii lui Dumnezeu mult caz şi trebuie să nu facem faptele noastre pentru a fi lăudaţi de cei din jur. Sunt mulţi care nu fac nici un

---

74 A Îl respinge pe Iisus şi credinţa în El înseamnă a nu accepta să fi fiul lui Dumnezeu. Sunt mulţi care eventual ar dorii să fie fi ai lui Dumnezeu dar fără de credinţa în Iisus. Acesta fiindcă Iisus a impus anumite condiţii pentru a ajunge să fim fii lui Dumnezeu. Pentru a ajunge să fim fii lui Dumnezeu trebuie să fim buni, morali, să ne cinstim părinţii, să ne purtăm frumos în lume şi în societate, să fim cât se poate de atenţi în a face fapte bune. Prin urmare nu devenim oricum şi în orice fel fii lui Dumnezeu. Trebuie să acceptăm în întregim modul de viaţă creştin. Aceasta fiindcă statutul de fiu al lui Dumnezeu este un lucru care aduce cu sine şi multă responsabilitate. Viaţa creştină dacă este trăită aşa cum a propovăduit-o o Iisus este cea care ne face fii lui Dumnezeu. Prin urmare ne putem da seama de ce frumoasă chemare ne-a învrednicit Iisus. Este bine să ştim prin urmare că nimeni nu este obligat să îl accepte pe Iisus ca mântuitor şi ca şi calea noastră spre Dumnezeu Tatăl. Aceasta fiindcă Iisus respectă libertatea omului. Omul poate să ajungă sau nu după cum hotărăşte el Fiul lui Dumnezeu sau nu. Iisus a dorit ca noi să fim fii lui Dumnezeu dar trebuie să înţelegem că acest lucru nu este posibil dincolo de credinţa în Iisus. Iată de ce spunem că Iisus este şansa umanităţii. Iisus este şansa umanităţii de a ajunge să Îl chemăm pe Dumnezeu Tatăl nostru. Cu adevărat Dumnezeu este Tatăl nostru începând de aici de pe pământ şi continuând în viaţa de apoi. Prin urmare în această viaţă numai începem să fim fii lui Dumnezeu fiindcă acest lucru se va continua în viaţa de apoi. A fi fiul lui Dumnezeu înseamnă a intra într-un alt plan al existenţei asupra căruia vom insista în rândurile de mai sus.

fel de faptă bună dacă nu sunt lăudaţi şi ovaţionaţi. Mai nou unii cheamă şi televiziunile pentru a îi filma atunci când fac o faptă bună, când ajută pe cineva sau când face milostenie. Aceasta este o realitate pe care trebuie să o avem în vedere. Un adevărat fiul lui Dumnezeu nu face fapte bune pentru a fi ovaţionat ci pentru a îi face pe plac lui Dumnezeu Tatăl care vede toate şi care la fel de bine ne poate răsplătii. Acest lucru este întărit mai apoi de Iisus când spune ca „milostenia ta să fie făcută în ascuns şi Tatăl tău, care vede în ascuns, îţi va răsplătii ţie" (Matei, 6, 6). Aici Iisus nu face decât să întărească ceea ce a spus mai sus, că un fiu al lui Dumnezeu nu trebuie să facă fapte bune pentru a fi văzut şi apreciat de semenii lui ci pentru a fi văzut şi apreciat de Dumnezeu Tatăl. Prin urmare aici Iisus ne spune că un fiu al lui Dumnezeu nu poate să fie în nici un fel fariseic. Aceasta fiindcă faptele bune nu trebuie să fie făcute numai formal ci ele trebuie să fie făcute din credinţă în Dumnezeu şi prin convingerea proprie. Dumnezeu Tatăl nu doreşte ca noi să avem o relaţie sau mai bine spus o legătură cu El formală ci una cât se poate de adevărată şi de profundă. Relaţia cu Dumnezeu trebuie să vină din inima omului şi omul trebuie să Îl simtă în inima lui pe Dumnezeu Tatăl.[75]

Un alt lucru pe care ni-l spune Iisus despre Dumnezeu Tatăl este că El ştie totul despre noi. Dumnezeu Tatăl ne cunoaşte mai bine decât ne-am cunoaştem noi pe noi înşine. Iată ce spune Iisus în acest sens: „Nu se vând oare două vrăbii la un ban? Totuşi niciuna din ele nu cade pe pământ fără voia Tatălui vostru." (Matei 10, 29). Prin urmare este evident că Dumnezeu Tatăl este interesat de noi şi ştie mai bine ceea ce este cât se poate de potrivit pentru noi. Noi tindem să credem că propriile noastre opinii şi păreri sunt cele care ajung să definească ceea ce este cel mai bine pentru noi. Iată că Iisus ne spune contrariul. Dumnezeu Tatăl ne cunoaşte şi El ştie cine suntem, ce dorim, ce vrem să ajungem. Toate aceste lucruri sunt cunoscute de El şi prin urmare nu avem cum să ne ascundem de Dumnezeu Tatăl. Sunt mai mulţi care doresc să Îl aibă pe Dumnezeu ca Tatăl lor dar la fel de bine sunt cât se poate de preocupaţi de propria lor persoană. Ei consideră că Dumnezeu Tatăl este un fel de executor: fiul doreşte şi Tatăl duce la îndeplinire. Dumnezeu Tatăl însă ştie mai bine ceea ce este bine pentru noi şi noi trebuie să ne încredem mai mult în judecata lui Dumnezeu Tatăl decât în judecata noastră. Aceasta fiindcă în cele din urmă propria noastră judecată este limitată pe când cea a lui Dumnezeu Tatăl este infinită. Prin faptul că ne cunoaşte Dumnezeu Tatăl evident că este intim cu noi. În Vechiul Testament nu prea a existat intimitate dintre Dumnezeu şi oameni. Au existat câţiva prooroci care au ajuns să se apropie mai mult de Dumnezeu dar nici un prooroc nu a îndrăznit să Îl cheme pe Dumnezeu Tatăl său. Iată că această barieră este depăşită în Noul Testament când Iisus este Cel care ne aduce într-un raport de intimitate şi de iubire cu Dumnezeu. Acesta este şi motivul pentru care prin Iisus Dumnezeu Tatăl ajunge să ne ierte păcatele. Ceea ce trebuie să ştim este că Dumnezeu deşi este Tatăl nostru totuşi El continuă să fie şi Dumnezeu. Prin urmare

75 Eugen Pentiuc, *Iisus Mesia în Biblie ebraică* (Editura Basilica: Bucureşti 2016).

creştinismul ortodox vorbeşte de Dumnezeu Tatăl dar acest nu înseamnă că Dumnezeu renunţă să mai fie Dumnezeul nostru.[76]

Iisus este Cel care a adus în lume un lucru care nu a mai fost făcut posibil ne nimeni mai înainte de El. Acest lucru a fost posibilitatea ca prin credinţa în Iisus să devenim fii lui Dumnezeu. Sunt unii care se întreabă cum se face că putem să fim înfiaţi de Dumnezeu Tatăl din moment ce nu Îl vedem? Putem să fim fii unui Tată pe care nu Îl vedem? Adevărul că deşi nu Îl vedem pe Dumnezeu Tatăl totuşi Îl simţim. Dumnezeu Tatăl este Cel care face soarele să răsară peste noi zi de zi, este Cel care ne dă pâinea zi de zi, este Cel care aduce ploaie peste recoltele noastre pentru ca noi să ne putem hrănii, este Cel care ne oferă oxigenul pentru ca noi să putem respira, este Cel care ne oferă părinţii pentru ca noi să putem avea o familie, este Cel care ne proniază viaţa pentru ca noi să putem să dăm maxim de randament, este Cel care se îngrijeşte ca noi să primim hrană la timpul potrivit, este Cel care face ca planetele şi fauna să crească pentru ca noi să ne putem folosii de ele, este Cel care ne dă apă de băut pentru ca să se astupăm setea. Acesta sunt numai câteva dintre lucrurile pe care Dumnezeu Tatăl le face cu noi aproape zilnic. Sunt multe alte lucruri pe care Dumnezeu Tatăl le face pentru noi şi fără de El este adevărat că am fi nimic. De fapt Iisus a şi spus că „fără de Mine nu puteţi face nimic.” (Ioan 15, 5). Este prin urmare cât se poate de adevărat că fără de Dumnezeu tatăl nu am putea face nimic. Au fost mulţi care au susţinut că ei pot să trăiască şi fără de Dumnezeu dar acest lucru este o imposibilitate. La fel de bine şi în epoca de faţă sunt mai mulţi care susţin că viaţa poate să fie trăită şi fără de Dumnezeu. Sunt mai multe ideologii ateiste şi nihiliste care ne spun că nu avem nevoie

76 Prin urmare este cât se poate de adevărat că Dumnezeu este concomitent Dumnezeul şi Tatăl nostru. Aceasta numai dacă noi acceptăm să fim creştini. A fi creştin înseamnă a Îl avea pe Dumnezeu ca Tatăl nostru. Fără de nici o îndoială că acesta este o mare chemare pe care Dumnezeu Tatăl a făcut-o pentru noi oamenii. Faptul că prin Iisus Dumnezeu este atât Tatăl cât şi Dumnezeul nostru o spune Iisus atunci când după înviere Maria Magdalena a voit să Îl atingă: „nu mă ţine”, i-a zis Iisus, „căci încă nu M-am suit la Tatăl Meu. Ci du-te la fraţii Mei şi spune-le că Mă sui la Tatăl Meu şi Tatăl vostru, la Dumnezeul Meu şi Dumnezeul vostru.” (Ioan 20, 17). Prin urmare deşi este Tatăl nostru Dumnezeu continuă să fie Dumnezeu şi trebuie să înţelegem acest lucru foarte bine. Fiecare dintre noi suntem chemaţi prin Iisus să avem o relaţie cu dumnezeu Tatăl şi acest lucru îl facem cel mai bine prin viaţa creştin ortodoxă. Viaţa creştin ortodoxă fără de nici o îndoială nu face decât să ne ridice la statutul de copii ai lui Dumnezeu. Prin toată activitatea Lui Iisus a voit să realizeze acest lucru şi să ne ducă la un stadiu de intimitate cu Dumnezeu Tatăl. Acest lucru ajunge să îl trăiască fiecare creştin ortodox într-un fel propriu fiindcă Dumnezeu Tatăl fiindcă este Dumnezeu poate să fie concomitent Tatăl nostru al tuturor. Iată prin urmare care sunt exigenţele iubirii lui Dumnezeu Tatăl. Fiindcă Dumnezeu Tatăl ne-a iubit El a lăsat ca propriul lui Fiu să treacă prin cruce pentru a ne demonstra iubirea lui faţă de noi şi modul în care ajungem în cele din urmă să ne raportăm la El. “Căci Dumnezeu aşa a iubit lumea, încât pe Fiul Său Cel Unul-Născut L-a dat ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viaţă veşnică” (Ioan 3, 16). Prin urmare este evident că dumnezeu Tatăl ne iubeşte şi nu doreşte ca noi să pierim în moarte şi în iad.

de Dumnezeu şi că nu trebuie să ne raportăm la Dumnezeu în nici un fel. Aceste ideologii sunt cât se poate de eronate şi înşelătoare.[77]

Se spune că un rege avea o fiică pe care o iubea foarte mult. Totul a fost bine şi frumos în viaţa lor până într-o zi când fiica s-a îmbolnăvit grav. Era o boală misterioasă pe care nici un doctor nu a putut să o vindece. Pe cum trecea timpul mâinile şi picioarele fiicei de rege slăbeau şi auzul şi văzul se împuţinau. Regele nu mai ştia ce să facă. Într-o zi pe la curtea regelui a trecut un mare înţelept.

- Înţeleptule eu ştiu că tu ştii multe lucruri, i-a spus regele.
- După cum pot şi eu maiestate.
- Am o problemă pe care aş vrea să o rezolvi.
- Ce problemă maiestate?
- Fiica mea este bolnavă de o boală misterioasă care nu are leac. O poţi vindeca?
- Cred că da.
- Ce trebuie să fac?
- Să mă lăsaţi să vorbesc eu personal cu fiica maiestăţii voastre.
- Bine. Fie cum voieşti.

Înţeleptul s-a dus până în oraş după care a venit de acolo cu un coş.

- Prinţesă eu cred că te pot ajuta să te vindeci.
- Cum?
- Tot ce trebuie este să ai de grijă de acest coş.
- Doar atât?
- Doar atât.
- Bine am să fac pe cum spui.

Înţeleptul i-a dat coşul şi după ce s-a închinat în faţa regelui a plecat. Prinţesa a deschis capacul coşului şi spre surprinderea ei în coş a putut alfa un bebeluş. La început

77 Danion Vasile, *Minuni contemporane* (Editura Areopag: Bucureşti, 2011).

s-a întristat. Ce căuta un bebeluș la curtea regală? În cele din urmă s-a decis să aibă grijă de cel mic fiindcă aşa i-a promis înţeleptului. Se îngrijea de el zilnic: ce să mănânce, ce să bea, cu ce să se îmbrace. Lunile au trecut. În a şaptea lună s -a întâmplat un lucru neaşteptat: pruncul a început să zâmbească şi să meargă. Prinţesa a început să râdă şi să danseze în jurul lui. Numai în acel moment dat şi-a dat seama că s-a vindecat şi ea. Prin grija pe care a avut-o faţă de copil nu s-a mai concentrat la propriile ei probleme şi a ajuns să se vindece.

Care este morala pildei de mai sus? Regele este Dumnezeu şi fiica lui suntem noi. Boala de care a fost cuprinsă fiica regelui sunt păcatele şi patimile pe care le avem cu toţii. Înţeleptul sunt sfinţii şi proorocii din Vechiul Testament care L-au prevestit pe Iisus Mesia. Pruncul este chiar Iisus care devenind om pentru noi a ajuns să ne vindece de păcatele şi patimile de care eram cuprinşi.[78]

Sfinţii creştin ortodocşi sunt cei care au ajuns să Îl experimenteze pe Dumnezeu Tatăl ca fiind sfânt. Aceasta ne spune că şi noi putem să ajungem să Îl experimentăm pe Dumnezeu Tatăl ca pe un sfânt. Nu poate să fie un lucru mai frumos decât să mergem pe calea sfinţeniei pe care mers Dumnezeu Tatăl cel sfânt. Prin urmare trebuie să ştim că deşi nu toţi ajungem la sfinţenie sunt mulţi care ajung la comuniunea cu Dumnezeu Tatăl. Sfinţii creştin ortodocşi au fost cei care au experimentat sfinţenia lui Dumnezeu Tatăl şi prin faptele şi scrierile lor ne-au comunicat-o şi nouă. Iată de ce în creştinismul ortodox avem o ramură a lui care se numeşte aghiografie creştin ortodoxă. În aceasta învăţăm despre cum au ajuns unii creştin ortodocşi să imite şi chiar să realizeze în viaţa lor sfinţenia lui Dumnezeu Tatăl. Dumnezeu Tatăl l-a trimis pe Iisus în această lume să ne spună şi să ne informeze că moartea trupului nu înseamnă şi moartea sufletului. Aceasta fiindcă după cum am spus în rândurile de mai sus, sufletul continuă să trăiască şi după moartea trupului. În acest sens Dumnezeu Tatăl doar începe cu noi o relaţie şi o legătură de filiaţie pe care mai apoi se v-a continua în viaţa de apoi. Moartea în acest sens nu mai este o tragedie ci în sensul creştin ortodox este o întoarcere la Dumnezeu Tatăl. Acest lucru ne spune că trebuie să avem încredere în Dumnezeu Tatăl.[79]

78 Deşi prin Iisus Dumnezeu devine Tatăl nostru este cât se poate de adevărat că păcatul este un lucru nu este pe placul lui Dumnezeu Tatăl şi la fel de bine el nu face decât să ne separe de Dumnezeu Tată. Prin urmare avem nevoie de Iisus ca să ne izbăvească de păcate. Fiindcă Iisus este fratele nostru mai mare este cât se poate de adevărat că prin credinţa în El păcatele noastre sunt iertare. Acest lucru fiindcă Iisus a venit şi a instituit taina spovedaniei prin care ne sunt iertate păcatele noastre. Dumnezeu Tatăl nu este numai Tatăl nostru ci la fel de bine El este şi sfânt. Dumnezeu Tatăl este sfânt fiindcă în El nu există nici un păcat. Acest lucru l-au mărturisit toţi sfinţii creştin ortodocşi. Faptul că Dumnezeu este sfânt acest lucru nu înseamnă că ne putem mântui numai dacă suntem sfinţi. Mântuirea este deschisă tuturor celor care în mare sunt pe calea virtuţilor. Trebuie să ţinem de calea virtuţilor fiindcă în acest mod în cele din urmă vom ajunge să ne mântuim sufletele. Iată prin urmare un lucru care l-am aflat de la sfinţii lui Dumnezeu şi pe care trebuie să îl ştim: Dumnezeu Tatăl sau Tatăl nostru este sfânt.

Prin urmare iată că în Iisus Hristos menirea sau mai bine zis destinul omului este cât se poate de pozitiv şi de luminos. Sunt multe ideologii şi filosofii negativiste în zilele noastre care ne lasă fără de nici un fel de speranţă în ceea ce priveşte destinul ultim al omului. Iisus a venit cu o nouă înţelegere a lucrurilor şi pentru acest lucru trebuie să avem încredere şi credinţă în Iisus. Încrederea şi credinţa în Iisus nu ne constă nimic şi acest fapt este bine să fie ştiut. Credinţa în Iisus este un lucru care Îl face accesibil pe Dumnezeu Tatăl nouă tuturor sau mai bine zis întregii umanităţi. Iată ce spunea în acest sens Sfântul Apostol Pavel într-una din epistolele sale: „Şi voi n-aţi primit un duh de robie, ca să mai aveţi frică, ci aţi primit un duh de înfiere, care ne face să strigăm: „Ava!", adică „Tată!" (Romani 8, 15). Prin urmare Iisus este Cel care a deschis calea spre Dumnezeu Tatăl dar în cele din urmă ţine de noi dacă dorim să urmăm această cale. Sunt mai mulţi care obiectează că în Iisus Dumnezeu ar putea să fie Tatăl nostru fiindcă ei susţin că iubirea lui Dumnezeu Tatăl nu poate să fie compatibilă cu existenţa iadului. Cum poate să fie Dumnezeu Tatăl nostru şi în acelaşi timp El să îngăduie existenţa iadului? După cum am spus pentru a ajunge să Îl avem pe Dumnezeu Tatăl nostru trebuie să Îl avem pe Iisus ca fratele nostru mai mare. Acest lucru Iisus l-a şi spus în Pilda fiului risipitor. Fiul risipitor s-a întors acasă după ce a risipit averile tatălui său. Tatăl a făcut ospăţ mare pentru fiul cel pierdut. Venit de la ţarină fiul cel mai mare care este chiar Domnul Iisus a auzit muzica din casă şi a întrebat pe servitori ce are loc. Aceştia i-au spus că fiul risipitor, fiul cel mai mic s-a întors şi tatăl a făcut un ospăţ pentru el. Fiul cei mai mare nu a fost deloc încântat de acest lucru şi nu voia să intre şi el la ospăț. Iată prin urmare iată că Iisus a fost cât se poate de reticent la început dacă să facă sau nu mântuirea omului. Să ne aducem aminte că în grădina Gheţimani El s-a rugat: „Părinte dacă este cu putinţă să treacă de la Mine acest pahar." Prin urmare este posibil ca Iisus să fi avut unele ezitări în ceea ce priveşte mântuirea şi adopţia omului ca fiul lui Dumnezeu.[80]

A îl avea pe Dumnezeu Tatăl ca Tatăl nostru este cât se poate de adevărat că este un lucru dinamic. Este vorba de dinamica iubirii lui Dumnezeu. Sunt unii care sunt de părere că iubirea lui Dumnezeu nu este raţională fiindcă Sfântul Ioan Teologul a spus că

79 Cristinel Ioja, *Homo economicus: Iisus Hristos, sensul creaţiei şi insuficiențele purului biologism* (Editura Marineasa, 2010).

80 La fel de bine trebuie să ştim că şi a treia Persoană din Dumnezeu Sfânta Treime doreşte ca noi să ajungem fii lui Dumnezeu. Acesta fiindcă Duhul Sfânt nu ne respinge nici El ci vrea ca noi să fim fii lui Dumnezeu. Fiindcă Duhul Sfânt al lui Dumnezeu este parte din Dumnezeu este adevărat că creştinismul ortodox devine o religie şi o credinţă cât se poate de duhovnicească. Aceasta fiindcă şi Duhul Sfânt al lui Dumnezeu îşi aduce aportul la înfierea omului de către Dumnezeu Tatăl. Iată ce spune în acest sens Sfântul Apostol Pavel: „Însuşi Duhul adevereşte împreună cu duhul nostru că suntem copii ai lui Dumnezeu." (Romani 8, 16). Prin urmare Duhul Sfânt al lui Dumnezeu doreşte ca noi să ajungem fii lui Dumnezeu şi să trăim ca fii lui Dumnezeu. Acest lucru se face prin înduhovnicire şi pentru acest fapt toţi creştinii ortodocşi sunt chemaţi să fie înduhovniciţi. În acest sens ei nu fac decât să mulţumească lui Dumnezeu Duhul Sfânt că a făcut şi El ca Dumnezeu Tatăl să fie accesibil nou. La un anumit nivel atât Iisus, Dumnezeu Fiul cât şi Dumnezeu Duhul Sfânt sunt cei care îl fac pe Dumnezeu Tatăl accesibil şi pe noi fii Lui. Din aceasta deduce că legătura noastră cu Dumnezeu Tatăl este una care este duhovnicească la fel de bine. Dumnezeu Tatăl este sfânt prin Duhul Sfânt şi la fel de bine este duhovnicesc prin legătura pe care o stabilește cu orice creştin ortodox.

Dumnezeu este iubire. Iubirea lui Dumnezeu trebuie să ştim că este una care implică cu sine raţionalitatea. Prin urmare Dumnezeu ne iubeşte infinit dar ne iubeşte raţional. Acest lucru este ceea ce Îl face să ne vadă păcatele şi patimile noastre. Fiindcă deplin conştient că noi avem patimi şi păcate Dumnezeu Tatăl a voit în cele din urmă să ne vindece de aceste patimi şi păcate şi pentru acest lucru L-a trimit pe Iisus în lume. Iubirea lui Dumnezeu prin urmare este infinită dar ea ţine cont de circumstanţele lumii în care trăim. O umanitate care spune că Îl iubeşte pe Dumnezeu Tatăl dar Îl respinge pe Iisus nu are cum să fie o umanitate care v-a fi mântuită. Aceasta fiindcă trebuie ca să ajungem la Dumnezeu Tatăl prin Iisus. Acest lucru ni-l spunea în vechime şi Sfântul Apostol Pavel când scria corintenilor: „Eu vă voi fi vouă Tată şi voi Îmi veţi fi mie fi şi fiice." (1 Corinteni 6, 18). Este clar că de acum 2000 de ani creştinii s-au considerat pe ei fii lui Dumnezeu. Aceasta fiindcă acest drept a fost dat lor de Iisus fiul lui Dumnezeu. Iisus a fost Cel care a deschis pentru noi o şansă pe care trebuie să o folosim. Este şansa de a ajunge fii lui Dumnezeu. Pentru un om nu poate să fie chemare mai mare decât a fii fiul lui Dumnezeu. În cele din urmă esenţa creştinismului este de a devenii fiul lui Dumnezeu. Această legătură de filiaţie cu Dumnezeu Tatăl după cum am spus nici moartea nu poate să o oprească. De ce este aşa? Este aşa fiindcă odată ce L- am acceptat pe Iisus ca mântuitorul nostru în cele din urmă vom ajunge să fim cu Dumnezeu Tatăl pentru totdeauna. Viaţa noastră creştină din această lume este într-un anume fel numai o pregătire pentru viaţa de apoi care v-a fi deplină în iubirea lui Dumnezeu Tatăl.[81]

Iată că credinţa în Iisus este cea care ne duce la Dumnezeu Tatăl. Aceasta fiindcă Iisus este Cel care la un anumit nivel L-a făcut accesibil nouă oamenilor pe Dumnezeu Tatăl. Trebuie să ştim că prin noi înşine nu am putea avea trecere la Dumnezeu Tatăl. Fiindcă Adam şi Eva au păcătuit, deci s-au separat de Dumnezeu Tatăl în cele din urmă ei au ajuns să nu mai aibă intimitate cu Dumnezeu Tatăl. Iisus a venit să ne restaureze la această intimitate cu Dumnezeu Tatăl. Trebuie să ştim că ajungem la iubirea lui Dumnezeu Tatăl fiindcă în acest mod vom ajunge în cele din urmă să fim în comuniune cu El. Iată de ce trebuie să avem credinţă în Iisus. Iată ce spune în acest sens Iisus: „Cel ce crede în Mine nu crede în Mine, ci în Cel ce M-a trimis pe Mine. Şi cel ce Mă vede pe Mine vede pe Cel ce M-a trimis pe Mine. Eu, Lumină am venit în lume, ca tot cel ce crede în Mine să nu rămână întuneric." (Ioan 12, 44-46). Iată că Iisus este în acest sens un fel de garant al legăturii noastre cu Dumnezeu Tatăl şi în acelaşi sens El mai este şi Cel care realizează legătura noastră cu Dumnezeu Tatăl. Trebuie să avem cât se poate de multă încredere şi credinţă în Iisus că El ne va duce la Dumnezeu Tatăl. În momentul în care noi ajungem să Îl experimentăm pe Dumnezeu ca Tatăl nostru este foarte adevărat că legătura noastră cu El devine una dintre cele mai strânse pe care le-am putea avea. Este Dumnezeu Tatăl cel care ne naşte în această lume prin părinţii biologici. Aceasta fiindcă Dumnezeu Tatăl este factorul care determină venirea noastră în această lume. Prin urmare Dumnezeu Tatăl nu este străin ne naşterea noastră în această lume. El este Cel care dă naştere sufletelor noastre. Relaţia sau legătura noastră cu Dumnezeu Tatăl este poate una dintre cele mai fundamentale dintre toate. Acesta fiindcă Dumnezeu Tatăl nu se face cunoscut dintr-o dată ci gradual. Dumnezeu Tatăl este Cel care schimbă toate perspectiva legăturii noastre cu supranaturalul. Acesta fiindcă după cum ne spun sfinţii părinţi în supranatural sunt forţe ostile nouă cum sunt diavolii. Dacă Dumnezeu este Tatăl nostru este cât se poate de adevărat că

81 Nicoale Mitropolit al Transilvaniei, *Iisus Hristos viaţa noastră* (Sibiu, 1973).

vom ajunge să avem mai multe posibilităţi la mântuire. Acest lucru nu înseamnă că trebuie să renunţăm la lucrarea noastră de mântuire.[82]

Dumnezeu Tatăl a fost la un anumit nivel centrul predicii Sale pământeşti a Domnului Iisus Hristos. Iisus a venit în această lume cu o noutate pe care după cum am spus nimeni nu a mai experimentat-o: El a venit să ne facă fii lui Dumnezeu. Prin urmare dacă Îl respingem pe Iisus la fel de bine Îl respingem şi pe Dumnezeu Tatăl. Există o legătură ontologică între Iisus şi Dumnezeu Tatăl care la un anumit nivel se comunică şi nouă. Este adevărat că nimeni mai înainte de Iisus nu a mai venit cu această nouă opţiune în viaţa credinţei: acea de a ne adresa lui Dumnezeu ca şi Tatăl nostru. De ce rostit Iisus rugăciunea Tatăl nostru şi nu Tatăl meu? Cineva spunea că Iisus a spus Tatăl nostru şi nu Tatăl meu fiindcă El a dorit ca noi creştinii să fim uniţii în faţa lui Dumnezeu Tatăl. Există mult prea mult egoism în zilele noastre. A spune doar Tatăl meu în loc e Tatăl nostru este la un anumit nivel un act egoist. Iisus nu vrea ca noi să fim egoişti. Aceasta fiindcă Dumnezeu Tatăl nu este egoist. Dacă Dumnezeu Tatăl ar fii fost egoist El cu siguranţă că nu ne-am mai fi adoptat pe noi oamenii ca şi fii Săi. Iată prin urmare că atunci când ne rugăm în biserică cu rugăciunea Tatăl nostru este cât se poate de adevărat că nu facem nimic altceva decât să afirmăm o credinţă într-un Dumnezeu care se comunică pe Sine. Iubirea lui Dumnezeu Tatăl este care la un anumit nivel L-a scos din Sine şi L-a făcut să se îndrepte în spre noi oamenii. Prin urmare Iisus a fost Cel care într-un anume sens a ajuns să ne facă să fim cât se poate de uniţi în faţa lui Dumnezeu Tatăl. Unirea cu Dumnezeu Tatăl este un lucru care fără doar şi poate ne face conştienţi că a duce o viaţă morală este pe placul lui Dumnezeu Tatăl. Este adevărat că fiindcă Dumnezeu Tatăl ne iubeşte acest fapt trebuie să ne ducă şi la a face fapte care să fie pe placul lui Dumnezeu. Iată prin urmare că viaţa creştină pe care a propovăduit-o Iisus este cea care ne duce la Dumnezeu Tatăl şi ne face să fim vrednici de El. În acest sens Dumnezeu Tatăl este una cu Iisus. Iisus a spus acest lucru în timpul vieţii Sale pământeşti: „Eu şi Tatăl suntem una” (Ioan 10, 30). Este de la sine înţeles că nu avem nici un fel de şansă să ajungem fii lui Dumnezeu dacă nu îl recunoaştem pe Iisus şi învăţătura Lui.[83]

---

82 Sunt mai multe opinii în zilele noastre care ne spun că dacă Dumnezeu Tatăl este Tatăl nostru mântuirea noastră este asigurată fără de nici un fel de probleme. Adevărul este că mântuirea este un lucru care deşi este conferită de Iisus prin Dumnezeu Tatăl implică la un anumit nivel şi aportul nostru. La fel de bine şi noi trebuie să lucrăm la propria noastră mântuire. Acesta fiindcă prin lucrarea noastră într-un anume fel îi uşurăm lui Dumnezeu Tatăl sarcina de a ne mântui. Prin urmare mântuirea este o realitate care ne face să fim cât se poate de cooperanţi cu Dumnezeu Tatăl nu este bine să lăsăm numai lui Dumnezeu Tatăl sarcina de a ne mântui ci la fel de bine trebuie să depunem şi noi un minim de efort. Iată de ce este bine să ştim că Dumnezeu Tatăl este alături de noi şi face tot ceea ce este posibil să ne mânuim. Totuşi, mai înainte de toate noi trebuie să fim cei care să dorim mântuirea. Iată prin urmare un lucru pe care trebuie să îl înţelegem foarte bine. Deşi iubirea lui Dumnezeu Tatăl pentru noi este mare noi nu trebuie să abuzăm de această iubire ci trebuie să fim conştienţi de unele limite care există în acest sens. Iubirea lui Dumnezeu Tatăl este cea care ne duce la mântuire dar în acelaşi timp este adevărat că se cere şi aportul nostru. Trebuie să cerem aportul lui Dumnezeu pentru a ajunge să ne realizăm propria noastră mântuire. Acesta fiindcă mântuirea nu este în nici un fel un act individualist în care unul lucrează şi celălalt se bucură de roadele muncii celuilalt.

Este evident prin urmare că Dumnezeu Tatăl este alături de noi în tot ceea ce facem şi la fel de bine ajungem să fim în comuniune cu El prin rugăciune. După cum am spus deşi Dumnezeu Tatăl este Tatăl nostru El continuă să fie şi Dumnezeu şi prin urmare rugăciunea către El este un mediu prin care ajungem să fim în comuniune şi în comunicare cu El. Iată ce spunea în acest sens Dietrich Bonhoeffer „copilul îi cere Tatălui pe care Îl cunoaşte. Astfel, esenţa rugăciunii creştine nu este adorarea generală, ci cererea definită şi concretă. Cea mai bună metodă de a ne apropia de Dumnezeu este să ne întindem mâinile şi să îi cerem Celui care ştim că are o inimă de Tată."[84] Iată prin urmare că trebuie să fim cât se poate de sinceri în ceea ce priveşte raportul nostru cu Dumnezeu Tatăl. La un anumit nivel cu părintele sau părinţii noștri biologici ajungem să stabilit un fel de legătură care devine model al celei cu Dumnezeu Tatăl. În funcţie de cum ne purtăm cu părinţii noștri trupeşti la fel de bine ne vom purta şi cu Dumnezeu Tatăl. Pentru a demonstra acest lucru Iisus a avut şi El un tată trupesc: pe Sfântul Iosif. Acest lucru ne spune că trebuie să avem o legătură cât se poate de bună şi frumoasă cu părinţii noştri trupeşti. În nici un fel nu trebuie să considerăm că dacă avem o legătură proastă cu părinţii noștri trupeşti vom avea o legătură strânsă că Dumnezeu Tatăl. Iisus a avut o legătură cât se poate de bună şi de strânsă cu Sfântul Iosif care de fapt nu era tatăl Lui adevărat. Aceasta trebuie să ne spună şi nouă să fim atenţi cu părinţii noștri trupeşti fiindcă ei sunt la un anumit nivel un fel de pregătire a noastră pentru relaţia şi legătura cu Dumnezeu Tatăl. Iată de ce este bine să fim iubitori cu părinţii noștri şi la fel de bine ascultători faţă de ei. Prin urmare a fi creştin ortodox înseamnă a Îl avea pe Dumnezeu ca Tatăl nostru. Acest lucru a fost spus de mai multe ori în lumea noastră dar sunt puţini cei care ajung să fie conştienţi de aceasta. Dumnezeu devine Tatăl nostru fiindcă El este iubire şi este evident că ne cheamă şi pe noi la o iubire duhovnicească. După cum am spus iubirea lui Dumnezeu Tatăl faţă de noi este o iubire spirituală care vine din veşnicie şi care la fel de bine este infinită. Trebuie să răspundem acestei iubiri. În cele din urmă viaţa creştin ortodoxă este o viaţă a iubirii lui Dumnezeu Tatăl. Teologul anglican J. I. Packer a afirmat şi el care este sensul de a fi creştin: „ce este un creştin? Cel mai bogat răspuns pe care îl ştiu este că a fi creştin înseamnă a Îl avea pe Dumnezeu ca Tată." Este adevărat că esenţa creştinismului este legătura cu Dumnezeu Tatăl dar nu trebuie să uităm că această legătură cu Dumnezeu Tatăl a fost posibilă prin Iisus.[85]

---

83 Aurel Sas, *Miracol salvator în univers şi omenire: naşterea lui Iisus Hristos* (Sacramento, 2010).

84 Dietrich Bonhoeffer, *The Cost of Discipleship* (Editura Touchstone, 1995).

85 Sunt mulţi care sunt de părere că odată ce au ajuns la filiaţia lui Dumnezeu Tatăl nu mai este nevoie de Iisus. De ce mai avem nevoie de Iisus dacă Dumnezeu este Tatăl nostru? Avem nevoia de Iisus fiindcă după cum am spus Iisus este fratele nostru mai are. Sunt mai mulţi care este evident că au renunţat la Iisus şi acest lucru i-a dus în cele din urmă departe de Dumnezeu Tată. Evreii sunt cei care au fost primii chemaţi la legătura cu Dumnezeu Tatăl. Fiindcă L-au respins pe Iisus evreii nu au făcut decât să Îl respingă şi pe Dumnezeu Tatăl. Acesta este prin urmare o consecinţă a respingerii lui Iisus: a nu Îl mai avea pe Dumnezeu ca Tatăl nostru. La un anumit nivel trebuie să ştim că Iisus este Cel care l-a făcut descoperit pe Dumnezeu Tatăl şi în cele din urmă El a voit să ne comunice şi nouă această mare bucurie de care se împărtăşea El. Nu trebuie să îl respingem pe Iisus după cum fac mulţi în zilele noastre fiindcă în acest mod în

Este cât se poate de adevărat că în această viaţă nu suntem singuri. Sunt mulţi care se uită noaptea la cerul înstelat şi ajung la concluzia că sunt singuri în acest univers mare şi necunoscut. Dincolo de acest univers mare necunoscut trebuie să ştim că Dumnezeu Tatăl este alături de noi şi la fel de bine veghează asupra noastră. Iisus nu a fost nici El singur în tot ceea ce a făcut în viaţa Sa pământească ci a fost însoţit de Dumnezeu Tatăl. În acest sens Iisus a şi spus: „nu sunt singur fiindcă Tatăl Meu este cu Mine" (Ioan 16, 32). Este evident prin urmare că Dumnezeu Tatăl este alături de noi şi aceasta fiindcă în această viaţă ne confruntăm cu multe lucruri dintre care unele sunt cât se poate de dificile. Deşi trecem prin lucruri şi stări dificile nu trebuie să uităm că tot ceea ce facem este văzut de Dumnezeu Tatăl. Dumnezeu Tatăl este alături de noi şi are de grijă să întoarcă totul în spre folosul nostru. Iată prin urmare care este marea şansă pe care a adus-o Iisus umanităţii: ca în numele Lui să ajungem să fim fii lui Dumnezeu Tatăl. Este o şansă pe care nu trebuie să o respingem şi trebuie să o folosim în favoarea noastră. Şansa pe care ne-o oferă Iisus prin viaţa creştin ortodoxă este unică şi irepetabilă. Sunt muţi în zilele noastre care sunt prinşi în tot felul de lucruri şi ajung în acest sens să se piardă în faţa legăturii cu Dumnezeu Tatăl. Aşa se face că unii care sunt uşor influenţaţi ajung să fie cât se poate de marcaţi de ceea ce spune lumea din jurul lor. Acesta fiindcă omul este o fiinţă slabă. În cele din urmă ceea ce contează în această lume nu este ceea ce spune lumea despre noi ci ceea ce crede Dumnezeu Tatăl despre noi. Iată de ce este bine să fim cât se poate de ancoraţi în credinţa în Dumnezeu Tatăl. Iisus a fost ancorat şi El în credinţa în Dumnezeu Tatăl şi chiar dacă lumea din jurul lui a ajuns să îl respingă şi să Îl crucifice El nu a renunţat la credinţa în Dumnezeu Tatăl. Aşa se face că în cele din urmă Dumnezeu Tatăl l-a înviat. Este evident că atunci când ajungem să credem în Dumnezeu Tatăl vor fii şi unii care se vor opune nouă şi vor ajunge să ne considere nepotriviți cu această lume care merge de multe ori paralel cu voia lui Dumnezeu. Totuşi, noi nu trebuie să ne pierdem speranţa în Dumnezeu Tatăl. Dumnezeu Tatăl care este atotputernic este Cel care poate să schimbe tot răul acestei lumi spre bine. Aceste lucruri sunt mai presus de mintea şi de capacitatea noastră de înţelegere.[86]

Este adevărat că odată ce devenim creştini ajungem într-un anume fel să fim cât se poate de ancoraţi în viaţa lui Dumnezeu Tatăl. Acest lucru ajunge să stabilească în noi o nouă axiologie, noi criterii de a judeca şi de vedea lumea. Faptul că Dumnezeu este Tatăl nostru ne face să fim cât se poate de uniţi cu semenii noștri în care vedem potenţiali fraţi în Dumnezeu Tatăl. Acesta este şi unul din motivele pentru care mai multe dintre citirile care se fac în Biserica Creştin Ortodoxă încep cu expresia fraţilor. Este greu să ne vedem pe noi raportaţi la umanitate ca fii lui Dumnezeu. Acesta fiindcă în noi există mult egoism şi individualism. Dumnezeu Tatăl este Cel care doreşte ca noi să trăim în această lume ca nişte fraţi dar adevărul este că sunt puţini cei care fac acest lucru. Suntem mulţi dintre noi care în loc să cultivăm sentimente de iubire şi de înţelegere cu semenii noștri ajungem să cultivăm sentimente de ură şi de aversiune. Pot aceste lucruri să ne lase indiferenţi? Cu siguranţă că nu. Trebuie să ştim că primul lucru la care ne raportăm noi ca şi creştini ortodocşi este la Dumnezeu Tatăl. Ne

respingem şi pe Dumnezeu Tatăl. Trebuie să facem tot ceea ce este posibil să ajungem la o legătură cu Dumnezeu Tatăl prin Iisus şi la fel de bine nu trebuie să avem nici un fel de îndoială în acest sens.

86 Radu Teodorescu, *Dumnezeu Tatăl în patrologia creştin ortodoxă* (Cugir, 2014).

raportăm la Dumnezeu Tatăl fiindcă acest lucru este ceea ce ne face ca să trăim ca fraţii cu semenii noștri. Acest lucru nu înseamnă că trebuie să ne părăsim familia pentru a ajunge să trăim cu semenii noștri ci mai mult că trebuie să cultivăm un sentiment al frățietății cu cei din jurul nostru.[87]

Iisus este Cel care ne oferă şansa de a devenii fii lui Dumnezeu. Acest fapt trebuie să ne bucure şi să ne facă fericiţi. Este o realitate pe care creştinii au ajuns să o trăiască în ultimii 2000 de ani. Prin credinţa în Iisus în fiecare generaţie care se naşte se stabileşte legătura cu Dumnezeu Tată. Această legătură trebuie să ştim să o facem una fundamentală pentru noi şi fără de ea ajungem să nu mai analizăm nimic din ceea ce există. Iisus este şansa noastră a de a ajunge la Dumnezeu Tatăl. Orice generaţie care trăieşte pe acest pământ după Iisus este una care are deschisă calea în spre Dumnezeu Tatăl. Iată prin urmare de ce trebuie să fim cât se poate de ancoraţi în viaţa în Dumnezeu Tatăl. Este un fapt care nu poate să fie altul decât fundamental şi deplin pentru noi. Sunt mulţi care sunt în derivă în ceea ce priveşte modul în care să îşi organizeze viaţa. Acesta fiindcă viaţa noastră este la un anumit nivel una care are nevoie de îndrumare. Putem să găsim în Iisus un îndrumător. În spre ce ne îndrumă Iisus? Iisus ne îndrumă în spre viaţa cu Dumnezeu Tatăl. Nu poate să fie prin urmare o viaţă mai deplină decât a trăi alături de Dumnezeu Tatăl şi a Îl simţii pe Dumnezeu Tatăl. Dacă Îl avem pe Dumnezeu ca Tatăl nostru vom vedea că lucrurile din jurul nostru vor avea o cu totul altă semnificaţie. Tindem să vedem în lumea noastră un proces al evoluţiei şi nu o creaţie a lui Dumnezeu Tatăl. Când Dumnezeu Tatăl a voit să ne facă un dar de care să ne bucurăm El ne-a dat această lume ca dar. Lumea cu toată complexitatea ei este unul dintre cele mai frumoase daturi pe care ni le-a făcut Dumnezeu Tatăl. Dumnezeu Tatăl este unul care nu este pasiv în ceea ce ne priveşte. El este Cel care imediat după momentul naşterii noastre în această lume se gândește la destinul nostru în veşnicie. Iată de ce lucrurile care au loc în viaţa noastră ajung să fie interpretate de noi cât se poate de trunchiat fiindcă nu ajungem să le vedem din perspectiva lui Dumnezeu Tatăl. După cum am mărturisit în paginile de mai sus, cu cât ajungem să vedem lucrurile din viaţa noastră şi din lume din perspectiva lui Dumnezeu Tatăl cu atât mai mult vom ajunge să ne maturizăm sufleteşte şi duhovniceşte. Vom vedea că Dumnezeu Tatăl are o cu totul optică sau mai bine zis modalitate de a privii

87 Sentimentul de frăţietate cu semenii din jurul nostru este un lucru care este din ce în ce mai absent în zilele noastre. Acesta fiindcă la drept vorbind ne este greu să acceptăm frăţietatea. Să fim solidari şi fraterni cu cei mai săraci ca noi? Să fim solidari şi fraterni cu cei nevoiaşi? Să fim solidari şi fraterni cu cei care au nevoie de ajutorul nostru? Să fim solidari şi fraterni cu cei care şi ei se confruntă cu problemele şi grijile vieţii? Pentru mulţi acesta este greu de realizat.

Sentimentul de frăţietate este unul care lipseşte din lumea noastră. Acesta fiindcă omul tinde să fie cât se poate de mult preocupat de propriile lui probleme şi nu mai ţine cont de nimic altceva. Umanitatea are nevoie de solidaritate şi de fraternitate. Acesta fiindcă numai aşa umanitate ajunge să se împlinească pe sine şi să se realizeze. Fraternitatea este un lucru de care are nevoie umanitatea din toate timpurile. Trebuie să vedem în semenii noştri potenţiali fraţii şi nu potenţiali duşmani. Numai în acest sens vom ajunge să realizăm lumea după cum am dorit-o Dumnezeu Tatăl: unitate în diversitate. Aceste fapte sunt cele care definesc şi susţin la un anumit nivel ceea ce vom ajunge să fim ca fraţi unii cu alţii şi nu ca duşmani. În umanitate există mult prea multă duşmănie şi acest fapt trebuie să ne dea de gândit. Doreşte Dumnezeu Tatăl o lume a duşmăniei? Cu siguranţă că nu. Dumnezeu Tatăl doreşte o lume în care să domine sentimentele de solidaritate şi de frăţietate.

realitatea din jurul nostru. Noi credem că numai raportându-ne la noi înşine vom ajunge să înţelegem lumea din jurul nostru. Este bine să vedem lumea aşa cum o vede Dumnezeu Tatăl. Numai atunci vom ajunge să înţelegem ceea ce are loc cu noi şi cu lumea.[88]

Se spune că un circar din Statele Unite ale Americii s-a decis să treacă de pe o parte pe alta a cascadei Niagara. Era o înălţime mare, apele clocoteau şi s-a adunat o mulţime mare de oameni care priveau curioşi. Circarul a întrebat:

- Credeţi că pot să trec de cealaltă parte a cascadei pe o sârmă simplă?
- Da, au răspuns cam 10%.
- Nu, au răspuns cam 90%.

Circarul a trecut pe sârmă de partea cealaltă a Nigaraei. Apoi şi-a ridicat glasul şi a întrebat mulţimea:

- Credeţi că pot să mă întorc pe partea din care am plecat a Nigaraei?
- Da, au răspuns cam 50%.
- Nu, au răspuns cam 50%.

Circarul plin de profesionalism a trecut de pe malul stâng pe malul drept. Lumea era entuziasmată şi a venit între timp şi televiziunea care filma. Circarul a întrebat din nou:

- Credeţi că pot trece Niagara pe sârmă cu o roabă în mână?
- Credem, au răspuns cam 80% dintre privitori.
- Nu ştim, au răspuns restul de 20%.

Circarul a luat roaba şi a trecut cu ea pe sârmă de pe malul drept pe malul stâng.
Mulţimile erau în extaz. Din nou circarul i-a întrebat:

- Credeţi că pot trece Niagara pe o sârmă cu o roabă în mână şi cu un om în ea?
- Da, credem a răspuns mulţimea unanim.

S- a făcut linişte şi din mulţime s-a desprins un copil. S-a dus şi s-a pus în roabă şi circarul a trecut cu el Niagara de partea cealaltă. Lumea era în frenezie, camerele de luat vederi au început să îl filmeze pe copil. Un reporter s-a dus şi l-a întrebat pe copil:

- Cum ai avut curaj să te urci în roaba acestui circar copile?
- Cum am avut curaj?
- Da.
- Păi cum să nu am fiindcă circarul este tata.[89]

Pilda de mai sus ni se potriveşte şi nouă. Iisus ne-a spus că trebuie să avem credinţă în Dumnezeu Tatăl fiindcă El este Cel care poate să facă cu noi lucruri pe care noi nici nu le gândim. În acest sens una dintre cele mai mari încercări peste care suntem puşi la fel cum a făcut şi circarul cu fiul său din pilda de mai sus este încercarea morţii. Mai putem să avem credinţă în Dumnezeu Tatăl dacă ştim că vom murii? Nu este credinţa în Dumnezeu Tatăl vană dacă este să o privim din perspectiva morţii? Adevărul este că nu, credinţa în Dumnezeu Tatăl nu este în nici un fel vană. Aceasta fiindcă Dumnezeu Tatăl este Cel care ne face să fim învingători asupra morţii. Cum să fim învingători asupra morţii din moment ce cu toţii murim. Trebuie să ştim că noi suntem numai fii ai lui Dumnezeu şi că prin moarte Dumnezeu Tatăl nu face nimic altceva decât să aducă sufletele noastre la sine. Este clar că şi în faţa morţii credinţa în Dumnezeu Tatăl este cât se poate de valabilă şi plină de sens. Moartea nu este un fapt

---

88 Mihai Valentin Vladimirescu, *Viaţa de zi cu zi din timpul lui Iisus* (Iaşi, 2013).

89 *”Cântare de biruinţă cântând” Predici şi meditaţii duhovniceşti radiodifuzate Editura «Oastea Domnului»,* (Sibiu, 2012).

care poate să ne separe de credinţa în Dumnezeu Tatăl fiindcă El are putere asupra morţii. Iată cum moartea ajunge să se transfigureze în lumina credinţei în Dumnezeu Tată. Credinţa în Dumnezeu Tatăl în faţa morţii nu este în nici un fel una formală ci este una cât se poate de deplină şi de profundă. Prin urmare este bine să ştim că Dumnezeu Tatăl nu ne abandonează în faţa morţii fiindcă acest fapt este imposibil pentru El. Fiindcă este Dumnezeu, Tatăl nostru cel din ceruri poate să dea un cu totul alt sens morţii. Sensul morţii pe care îl conferă Dumnezeu Tatăl este să ne întoarcem din nou la El şi să fim împreună cu El. Prin urmare credinţa în Dumnezeu Tatăl nu anulează deplin moartea ci mai mult nu face nimic altceva decât să stopeze puterea morţii. Dumnezeu Tatăl se foloseşte de moarte în acest sens pentru a ne duce într-o existenţă mai bună şi mai deplină. Este vorba de rai. Iisus fratele nostru este Cel care a redeschis pentru noi uşile raiului şi prin urmare El v-a ajunge să ne facă să fim uniţi cu Dumnezeu Tatăl. Iată prin urmare care este sensul şi care este logica credinţei în Dumnezeu Tatăl şi de ce trebuie să fim ancoraţi în credinţa în El. Asemenea fiului circarului din pilda de mai sus şi noi trebuie să trecem prin multe încercări în această viaţă. Dar ştim că Dumnezeu Tatăl este alături de noi şi nu ne va pierde în nici un fel. Dumnezeu Tatăl doreşte ca noi să fim cu El pururea. Pentru acest lucru El îngăduie moartea ca o punte de trecere din acest lume în spre Sine. Această lume nu a fost creată de Dumnezeu Tatăl pentru a fi un scop în sine. Lumea de aici este numai un stadiu de pregătire pentru viaţa de apoi.[90]

Iisus ne spune că există o legătură ontologică şi teologică între El şi Dumnezeu Tatăl care depăşeşte logica acestei lumi şi care este mai presus de această lume. Acesta este unul dintre motivele pentru care lumea la un moment dat nu va mai ajunge să înţeleagă sensul vieţii creştin ortodoxe. Iată ce spune în acest sens Iisus: „au să vă dea afară din sinagogi: ba încă, va veni vremea când oricine vă va ucide să creadă că aduce o slujba lui Dumnezeu. Şi se vor purta astfel cu voi, pentru că n-au cunoscut nici pe Tatăl, nici pe Mine." (Ioan 16, 2- 3). Aici avem o mărturie pe care a adus-o Iisus referitor la faptul că El a venit cu o nouă orientare teologică a omului care este legătura pe care creştinul ortodox o poate avea cu Dumnezeu Tatăl. Lumea din timpul lui Iisus se închina la idoli şi la zei lucruri care dacă nu erau simple imaginaţii erau lucrarea diavolilor. Iisus a venit cu o nouă înţelegere şi a demonstrat că iubirea şi nu ura este cea care poate să schimbe şi să transfigureze lumea. Este bine prin urmare să avem aceste lucruri în vedere în zilele noastre în care în mare creştinii pot să îşi profeseze credinţa lor. Este adevărat că sunt zone ale lumii în care lumea nu vrea să ştie de Hristos. Fiindcă nu vrea să ştie de Hristos nu are cum să ştie nici de Dumnezeu Tatăl. Acesta fiindcă după cum am spus nimeni nu poate venii la Dumnezeu Tatăl decât prin Iisus Hristos. Prin urmare nu putem să Îl avem pe Dumnezeu ca Tatăl nostru dacă nu Îl recunoaştem şi pe Iisus ca mântuitorul nostru. Iisus a spus în acest sens: „tot ce are Tatăl este al Meu" (Ioan 16, 15). Iată prin urmare că Dumnezeu Tatăl este un lucru care se descoperă pe Sine nu oricum ci prin credinţa în Iisus. Dumnezeu Tatăl I-a trimis pe Iisus în lume să ne aducă vestea că prin credinţa în El putem să ajungem la înfiere de către Dumnezeu Tatăl. Pe lângă mântuire aceasta este a doua mare şansă pe care o oferă Iisus prin credinţa în Dumnezeu Tatăl.[91]

Şansa pe care a adus-o Iisus umanității este să schimbe caracterul legalist al legăturii cu Dumnezeu din Vechiul Testament care se baza pe cele zece porunci ale lui Moise şi să vină cu legea iubiri în care îi putem spune lui Dumnezeu Tatăl nostru. Cu adevărat în Iisus Dumnezeu este Tatăl nostru. Iată prin urmare ce şansă mare ne-a adus Iisus. Să nu îl respingem pe Iisus fiindcă acesta înseamnă să Îl respingem şi pe

90 Ernest Renan, *Mântuitorul. Viaţa lui Iisus* (Editura Orizonturi, 2013).

Dumnezeu Tatăl. Iisus a spus în acest sens: „Adevărat, adevărat vă spun că orice veţi cere de la Tatăl, în numele Meu, vă va da." (Ioan 16, 23). Iată că Iisus ne spune că putem să cerem lucruri de la Dumnezeu Tatăl. Acest fapt înseamnă că noi avem o legătură cu Dumnezeu Tatăl dar aceasta se realizează numai în numele lui Iisus. Prin urmare nu trebuie să trunchiem credinţa în Dumnezeu Tatăl de credinţa în Iisus. Ele sunt cât se poate de legate una de alta. Sunt mulţi care ar fi tentaţi să susţină că din moment ce Îl avem pe Dumnezeu ca Tatăl nostru nu mai trebuie să credem şi în Iisus sau mai bine zis nu mai avem nevoie de Iisus. Acest lucru este fals. Iisus continuă să rămână fratele nostru Cel mai mare şi care acceptă ca şi noi să fim fraţii Lui. Iată prin urmare care este sensul vieţii creştine. Evreii au fost primii care au fost chemaţi să fie fii lui Dumnezeu dar ei L-au respins pe Iisus şi mai rău decât atât au ajuns să îl răstignească. Este evident în acest sens că ei nu mai pot să aibă acces la Dumnezeu Tată. Orice om sănătos la minte doreşte să fie dacă este posibil fiul lui Dumnezeu fiindcă acest lucru este ceea ce îl pune pe om într-o relaţie de iubire cu Dumnezeu. Prin urmare este în firea lucrurilor să fi creştin şi să duci un mod de viaţă creştin. Iisus ne oferă o şansă pe care nimeni în această lume nu ne-a mai oferit-o şi pe care noi trebuie să o folosim şi să nu o respingem. Este şansa de a fi în comuniune de iubire cu Dumnezeu Tatăl nostru. Iisus ne oferă o oportunitate pe care trebuie să o folosim şi de care trebuie să ţinem cont. Şansa de a fi fii lui Dumnezeu este dăruită de Iisus umanităţii de 2000 de ani încoace. Este adevărat că istoria creştinismului ortodox a fost în unele cazuri zbuciumată dar ea este în cele din urmă cea care ne duce la legătura de iubire pe care o avem cu Dumnezeu Tatăl şi în cele din urmă la mântuire.[92]

CAPITOLUL 5

DAMNAREA LA IAD: CONSECINŢĂ A RESPINGERII LUI IISUS MÂNTUITORUL

91 Faptul că suntem acceptaţi prin credinţa în Iisus ca fii lui Dumnezeu Tatăl este un lucru care este înţeles de sfinţii părinţi ca îndumnezeirea omului. A fi îndumnezeit nu înseamnă a fii dumnezeu ci mai mult înseamnă a fii fiul lui Dumnezeu. Prin urmare trebuie să fim cât se poate de atenţi cu acest lucru. Credinţa în Dumnezeu Tatăl şi înfierea pe care Acestea ne-o oferă în mod gratuit nu ne face dumnezei ci ne îndumnezeieşte, ne face fii lui Dumnezeu. Trebuie să fim foarte expliciţi în acest sens fiindcă sunt mulţi care consideră că a fii fiul lui Dumnezeu este identic cu a fi dumnezeu. Îndumnezeirea este un lucru care se produce în Hristos şi este acceptarea noastră ca fii lui Dumnezeu. Omul este chemat de Iisus la îndumenziere, adică să trăiască asemenea lui dumnezeu Tatăl. Iată care este sensul profund al creştinismului ortodox. Sfinţii părinţi ai ortodoxiei s-au preocupat mult de ceea ce înseamnă îndumnezeirea omului. Omul ajunge să se îndumnezeiască şi acest fapt trebuie să fie foarte bine trăit şi experimentat. Iisus ne oferă şansa de a merge la Dumnezeu Tatăl. Avem nevoie de îndrumarea lui Iisus în acest sens care este primul fiul al lui Dumnezeu dincolo de timp în veşnicie. Îndumneirea omului este prin urmare acceptarea lui în starea sau demnitatea de fiu al lui Dumnezeu. Acest lucru este ceea ce ne face să fim oameni morali şi duhovniceşti. Sunt morali şi duhovniceşti fiindcă acesta este ceea ce ne face să fim cât se poate de aproape de modul în care există Dumnezeu Tatăl. Iată prin urmare care este sensul îndumenizirii omului în creştinismul ortodox.

92 Ioan Murgeanu, *Viaţa lui Iisus* (Editura Europress, 2014).

Trăim timpuri în care sunt din ce în ce mai puţini cei care cred în iad. Acesta fiindcă mare parte dintre noi ne bazăm pe bunătatea şi iubirea lui Dumnezeu. Cum poate să fie compatibilă iubirea şi bunătatea lui Dumnezeu cu existenţa iadului? Nu este oare aceasta o contradicţie? Cum este posibil că dacă Dumnezeu este iubire aşa cum L-a definit creştinismul ortodox să se ajungă la existenţa unor torturi şi chinuri veşnice? Se mai poate vorbii în acest sens de iubirea lui Dumnezeu? Mare parte dintre noi am fi înclinaţi să spunem că nu, în nici un caz Dumnezeu nu mai poate să fie denumit iubire dacă El îngăduie iadul. Iadul este o eternitate de chinuri şi de suferinţe. La fel de bine iadul este o negare a existenţei sau mai bine zis un fel de luptă împotriva existenţei. Răspunsul ortodox pe care îl oferă teologii creştin ortodocşi este că iadul este fără doar şi poate o separaţie eternă de Dumnezeu. Sunt şi unii care nu vor să aibă nimic de a face cu Dumnezeu Tatăl. Acesta chiar dacă nu o spus prin cuvintele lor cel puţin de o demonstrează prin faptele lor. Prin urmare este evident că unii nu ar fii deloc confortabili în rai fiindcă acolo este un loc în care prezenţa lui Dumnezeu este maximă.[93]

Recunosc în acest sens că acest capitol este unul dintre cele mai sinistre care este cuprins în paginile acestei cărţi. Aceasta fiindcă în rândurile care vor urma vom vorbii mai mult despre iad. Iadul nu a fost creat de oameni dar el poate să ajungă o destinaţie ultimă a omului. Cum poate iadul să ajungă o destinaţie ultimă a omului? Încă de la început trebuie spus că omul este o fiinţă liberă. Fiindcă este fiinţă liberă, omul poate opta să nu ducă o viaţă cu Dumnezeu. Sunt în acest sens multe cazuri de persoane care au preferat să îşi ducă viaţa şi existenţa fără de Dumnezeu. Acest lucru Dumnezeu îl respectă fiindcă Dumnezeu nu l-a creat pe om un fel de computer care nu are nimic altceva de făcut decât să execute comenzi din exterior. Prin urmare Dumnezeu nu se împotriveşte libertăţii lui omului. Totuşi, omul trebuie să sufere consecinţele alegerii sale. Acesta fiindcă orice alegere pe care o facem are anumite consecinţe. Aceste consecinţe este bine să le avem în vedere şi să le cunoaştem. Iubirea lui Dumnezeu este mare pentru şi după cum am spus în capitolul de mai sus ea a mers atât de departe că în Iisus Hristos Dumnezeu l-a adoptat pe om sau mai bine zis L-a făcut fiul Său. Totuşi,

---

93 După cum ne spune Biblia şi sfinţii părinţi iadul a apărut nu din iniţiativa lui Dumnezeu. Dumnezeu în sens iniţial nu a dorit să existe iad. Iadul a apărut odată cu rebeliune sau răzvrătirea diavolilor care după cum am spus au fost iniţial îngeri. Din moment ce aceştia au respins pe Dumnezeu şi tot ceea ce ţine de Dumnezeu ei au dorit să creeze o societate care să fie la polul opus cu raiul lui Dumnezeu. Dacă în rai este lumină, diavolii au adus întunericul în iad. Dacă în rai este bucurie, diavolii au adus tristeţea şi suferinţa în iad. Dacă în rai este pace şi înţelegere, diavolii au adus războiul şi dezbinarea în iad. Dacă n rai este desfătare, diavolii au adus chinurile şi torturile în iad. Enumerarea ar putea continua. Iadul de care Iisus a vorbit de mai multe ori în predicile Sale este un fel de rai întors pe dos. Tot ceea ce se găseşte pozitiv în rai este găsit negativ în iad. Prin urmare, este clar că nu Dumnezeu Tatăl a creat iadul. Sunt mulţi care susţin că Dumnezeu Tatăl a fost Cel care a creat iadul dar acest lucru evident că este fals. Este fals fiindcă Dumnezeu Tatăl nu a creat nimic rău din tot ceea ce există. Prin urmare nu poate să fie nimic rău în creaţia lui. Diavolii în schimb fiindcă s-au voit creatori au dorit să facă o lume „după gustul lor.” Această lume cu sus în jos este iadul sau după altă denumire infernul. În aceste rânduri nu voim să luăm apărarea lui Dumnezeu Tatăl ci dorim să prezentăm lucrurile aşa cum sunt ele. Nu Dumnezeu Tatăl a creat iadul, dar din moment ce din propria libertate şi în mod deliberat diavolii s-au separat de El, Dumnezeu Tatăl nu s-a opus ca iadul să apară.

deşi iubirea lui Dumnezeu pentru om este mare ea nu a ajuns să îl constrângă pe om la a face voia lui Dumnezeu. Omul are o voinţă proprie şi este în acest sens deplin responsabil de acţiunile sale. Trebuie să ştim că iubirea lui Dumnezeu este un lucru pe care trebuie să fie bine înţeles: iubirea lui Dumnezeu îngăduie ca voinţa să facă lucruri care sunt sau nu pe placul lui Dumnezeu. Asemenea diavolilor şi omul poate ajunge să se înrăiască. Înrăirea este un lucru care duce fără doar şi poate la separaţia de Dumnezeu şi la un fel de existenţă parazitară. Adevărul este că separat de Dumnezeu omul devine un parazit existenţial, el nu mai are în nici un fel o viaţă a plinătăţii. Plinătatea vieţii poate să vină numai de la Dumnezeu. Iisus a ştiut aceste lucruri şi şi-a dat seama că omul trebuie să fie mântuit. Pentru acest lucru El s-a pogorât din cer pe pământ pentru a ajunge să Îl mântuiască pe om. De ce să îl mântuiască pe om? Să îl mântuiască pe om de damnarea la iad. Damnarea la iad este un lucru care este etern şi care este mai mult un fel de încunoştinţare a unei decizii pe care omul a ajuns să o facă în timpul vieţii sale. Sunt mulţi care nu vor să aibă de a face nimic cu Hristos. Aşa se face că sunt în lumea mai multe religii care nu vor să ştie de cuvintele lui Iisus. Iisus a venit pentru toată lumea şi la fel de bine toţi suntem chemaţi să fim în comuniune cu El.[94]

Prin urmare diavolii s-au definit pe sine ca duşmanii lui Dumnezeu Tatăl şi fac orice să câştige cât mai mulţi oameni la iad. Pentru acest lucru ei se folosesc de orice metodă şi de orice mijloc posibil pentru a îl determina pe om să renunţe la Dumnezeu şi la Iisus. Cum acţionează diavolii pentru a ajuns să atragă cât mai multe sufletele în iad? Teologul ortodox francez Jean Claude Larchet spune în acest sens destul de inspirat: „imaginaţia este principalul instrument al lucrării diavoleşti împotriva sufletului, fie în stare de veghe, fie în stare de somn; prin ea diavolii îl hărţuiesc pe om, căutând nu numai să îl împingă la păcat sau să îi trezească sau să îi aţâţe patimile, ci să îl umble de tulburare în felurite chipuri, trezind în el mai ales tristeţe, nelinişte şi îngrijorare, amăgindu-l şi făcându-l să se rătăcească din pricina nălucirilor, ajungând chiar să îl înrobească cu totul.”[95] Paragraful de mai sus este cât se poate de explicit că diavolii nu ne vor binele fiindcă prin Iisus suntem chemaţi să fim fii lui Dumnezeu. După cum putem să înţelegem diavolii ajung să seducă multă lume şi pentru acesta după cum am putut vedea ajung să se folosească de imaginaţie. Prin imaginaţie el le promit lucruri oamenilor pentru ca în cele din urmă să ajungă să îi tragă în iad. Acolo oamenii vor fii chinuiţi pentru totdeauna. Prin urmare este bine să fim cât se poate de conştienţi că Iisus este Cel care ştie că diavolii sunt cei ce ne înşeală pentru a ne duce în chinurile iadului. Sunt însă şi unii care le place aceste lucruri demonice. Este bine prin urmare să ştim că Hristos nu damnează la iad pe cei care au fost înşelaţi de diavoli la păcat şi care în cele din urmă s-au pocăit de păcatele lor. Acesta fiindcă Iisus a venit să cheme la pocăinţă pe cei care au căzut în păcate.[96]

Iată prin urmare că omul ajunge să facă păcate şi în acest sens în cele din urmă se face asemenea diavolilor care sunt fiinţe dedicate etern păcatului. Noi credem că dacă păcătuim numai puţin acest lucru nu va conta deloc. În realitate orice mică îngăduinţă cu păcatul contează foarte mult. Iată ce ne spune în acest sens Sfântul Paisie Aghioritul: „Este greu să spunem că Dumnezeu îngăduie să păcătuim. Dumnezeu niciodată nu îngăduie să păcătuim. Noi facem îngăduinţe, iar apoi vine diavolul şi ne ispiteşte. Când, de pildă, mă mândresc, atunci alung harul dumnezeiesc, pleacă îngerul

94 Sfântul Nicodim Aghioritul, *Hristoitia* (Bucureşti, 1937).

95 Jean-Claude Larchet, *Terapeutica bolilor spirituale*, (Editura Sophia, București, 2001), p. 99.

meu păzitor, vine celălalt, îngerul căzut, diavolul, şi-mi sparg capul. Aceasta este îngăduinţa mea, iar nu a lui Dumnezeu."[97] Este adevărat că diavolul stă nevăzut lângă noi căutând un moment potrivit să ne atragă de partea lui. Pentru acest lucru el se foloseşte de orice ca să ne facă să alegem calea răului. Este adevărat că Iisus ne poate ajuta în această luptă şi pentru acest motiv Biserica Creştin Ortodoxă a rânduit mai multe rugăciuni pe care să le facem în numele lui Iisus pentru a putea să ieşim învingători în lupta cu diavolii. Este evident că diavolii îi ispitesc mai ales pe creştinii ortodocşi fiindcă ei doresc ca şi noi să cădem deplin de la Dumnezeu. Dacă Adam şi Eva s-au îndepărtat numai parţial de la Dumnezeu, ei bine diavolii doresc ca noi să ne depărtăm total de Dumnezeu Tatăl. Este evident că diavolii îl resping pe Dumnezeu Tatăl şi nu doresc să fie fii Lui. Acesta fiindcă acest lucru înseamnă iubire şi diavolii sunt fiinţe în care nu mai există iubire. Lumea a cunoscut şi persoane care au făcut răul din proprie iniţiativă. Acesta fără să fie instigaţi de diavoli. Se cunosc în lumea noastră: criminali, războinici care pentru setea de putere şi de stăpânire au ucis şi au omorât semenii lor, terorişti, sadici, homosexuali, perverşi şi enumerarea ar putea continua. Este drept ca toţi aceştia să intre în rai cu cei care s-au nevoit unii poate o viaţă întreagă? Cu siguranţă nu. Acesta ne-o spune şi conştiinţa din noi. Nu putem să îl considerăm pe un criminal în serie la fel cu un sfânt care toată viaţa a postit şi s-a rugat. Iată de ce există damnare la iad. Prin damnarea la iad înţelegem că un om este condamnat la iad. Iisus a făcut acest lucru cât se poate de evident. El le-a spus fariseilor că pentru făţărnicia lor vor merge în iad. Iată prin urmare că Iisus a vorbit cât se poate de clar că cei răi şi făţarnici vor merge în iad. Poate nu ne vine să credem aceste cuvinte dar ele sunt fără nici o îndoială adevărate.[98]

---

96 Realitatea este că sunt mulţi care în nici un fel nu doresc să se pocăiască. Acesta fiindcă ei fie se complac în păcatele lor sau fie se înrăiesc. Sunt mulţi care tânjesc după rău. Baudelaiare a fost poetul care a scris Florile răului. Iată că sunt mulţi care visează la ceea ce le oferă răul. Răul de fapt nu face decât să ne ofere o iluzie fiindcă el nu are fiinţe proprie. Răul este un parazit al binelui şi un lucru care nu face decât să ne ducă cât se poate de departe de Dumnezeu. La fel de bine răul nu este în nici un fel compatibil cu pocăinţa. Fiind fiinţe spirituale diavolii nu se mai pot pocăii din moment ce căderea lor de la Dumnezeu a fost liberă şi deliberată. Iată de ce este bine să ştim că chiar dacă uneori ajungem victime ale diavolilor prin păcat totuşi ne putem pocăi. Dumnezeu Tatăl acceptă pocăinţa noastră dacă este sinceră şi curată. În imaginaţia noastră circulă foarte multe gânduri care dacă nu ajungem să le punem în practică cel puţin ajung să ne umple mintea. Pentru acesta sfinţii părinţi şi marii isihaşti ai ortodoxiei ne spun că trebuie să practicăm rugăciunea lui Iisus care este un fel de curăţire a minţii de gândurile rele. Prin urmare, mintea deşi este de multe ori sedusă de diavoli să se gândească la lucruri păcătoase poate să fie curăţită prin rugăciune. Rugăciunea este cea care en face în cele din urmă să ne purificăm nu numai mintea ci întreg sufletul. Diavolii ştiu că au câştigat lupta pentru sufletele noastre fiindcă prin păcatul lui Adam şi Eva cu toţii vom murii, dar acum ei vor să câştige lupta şi pentru sufletele noastre şi încearcă să facă aceasta prin ispite.

97 Cuviosul Paisie Aghioritul, Viața de familie, Cuvinte duhovnicești vol. IV, (Editura Evanghelismos, București, 2003), p. 132.

98 Andrea Moretti, *Il grande errore dei moderni farisei* (Bergamo, 1866).

Este prin urmare cât se poate de adevărat că diavolul îl poate ispitii pe om să facă păcatul dar în cele din urmă omul este cel care ajunge să facă păcatul. Acest lucru l- am clarificat încă de la începutul acestei cărţi unde am vorbit de păcatul strămoşesc al lui Adam şi Eva. Devine evident că prin Iisus diavolul nu poate să aibă nici un fel de putere asupra noastră. Acesta fiindcă Iisus demonstrează ceea ce a ajuns diavolul în cele din urmă: o simplă iluzie. Acest lucru a fost afirmat şi de Sfântul Ioan Hrisostom când a spus: „Nu diavolul aduce pagubă oamenilor, ci totdeauna propria lor trândăvie doboară pe cei ce nu sunt cu luare aminte asupra lor."[99] Trândăvirea este un lucru care are loc în zilele noaste mai ales în ceea ce priveşte viaţa duhovnicească. Sunt puţini cei care iau viaţa morală şi viaţa duhovnicească în serios fiindcă consideră că nu trebuie să avem grijă de sufletul nostru. La fel cum avem grijă de trupul nostru la fel de bine trebuie să avem grijă şi de sufletul nostru. În acest sens Iisus a făcut o afirmaţie care este mai greu de înţeles şi asupra căreia vom insista mai mult. Iată ce a apus El l-a un moment dat: „nu vă temeţi de cei ce ucid trupul, iar sufletul nu pot să-l ucidă; temeţi-vă mai curând de acela care poate şi sufletul şi trupul să le piardă în gheenă." (Matei 10, 28). Ce să înţelegem din acesta? Iisus ne spune că deşi prin păcatul lui Adam şi Eva noi am pierdut bătălia şi am ajuns să avem un trup muritor, totuşi sufletul nostru este nemuritor şi nu trebuie să pierdem bătălia pentru sufletul nostru. Este bine în acest sens să ştim că iadul este moartea sufletului nostru. Sufletul nostru nu moare odată cu trupul dar fără de nici o îndoială că moare atunci când ajunge în iad.[100]

Realitatea este că în lumea noastră de multe ori diavolul ajunge să se manifeste în toată răutatea lui. Sunt mai multe cazuri de secte satanice care susţin cauza răului şi a tot ceea ce este demonic. La fel de bine sunt şi unii care au ajuns să satanizeze lumea. Să ne aducem aminte în acest sens de modul de viaţă al păgânilor antici pe care a venit Iisus să îi convertească. Ei erau oamenii care nu voiau să audă nimic despre Dumnezeu. Iată ce spune în acest sens autorul creştin Ioan Ianolide: „Satana ajunge să stăpânească omul, apoi îl face agent al său, al răului comunitar şi al răului politic. Omul satanizat

99 Sfântul Ioan Gura de Aur, *Despre mărginita putere a diavolului. Despre căinţă. Despre necazuri şi biruirea tristeţii*, (Editura Institutul Biblic (IBMBOR), București, 2005), p. 30.

100 Am insistat în aceste rânduri mai mult asupra existenţei sufletului şi am determinat ceea ce este el. Sufletul este cel pe care a venit Iisus să îl mântuiască. Prin mântuire sufletul ajunge să trăiască veşnic cu Dumnezeu. Cum poate să fie un astfel de lucru posibil? Fiindcă Dumnezeu este veşnic este cât se poate de adevărat că şi sufletul nostru poate ajunge să se înveşnicească. Iată de ce este bine să ştim că sufletul nostru este un lucru care trebuie să fie cultivat şi destinat pentru rai. Sunt mulţi care au mia multe incertitudini dacă sau nu sufletul nostru este veşnic sau nemuritor. Trupul nostru vine de la părinţi prin naştere însă sufletul nostru vine direct de la Dumnezeu Tatăl. Prin urmare trebuie să fim atenţi cu sufletul nostru şi trebuie să ştim că sufletul nostru este un lucru de preţ, poate cel mai de preţ. Nu trebuie să pierdem sufletul fiindcă acesta este cel care este eul nostru cel mai profund. Diavolii nu vor decât moartea sufletului nostru şi la un anumit nivel ei pot realiza aceasta prin faptul că ajung să ne câştige la iad. Iadul este o realitate care după cum am spus există mai înainte de lumea noastră şi care pentru a fi biruit a fost nevoie de însuşi fiul lui Dumnezeu. Iată prin urmare ce trebuie să avem în vedere şi ce trebuie să ţinem cont. Nu trebuie să pierdem în faţa diavolilor bătălia pentru sufletele noastre. Acesta fiindcă diavolii vor moartea sufletelor noastre.

este un pericol social, cultural, politic şi spiritual. Satanizarea colectivă şi organizată politic este un monument de răutate, ce se asemuieşte sfatului satanic din iad, oştirilor demonilor şi ordinii demonice din iad."[101] Este adevărat că pe parcursul istoriei au fost mai mulţi care sau aliat cu diavolul şi au încercat un fel de satanizare a lumii. Acest fapt nu poate în nici un fel să ne lase indiferenţi. Se cunoscut mai multe cazuri de magicieni şi ocultişti care au ajuns să lucreze cu puterea diavolului. Magia şi ocultismul sunt lucruri care aparent nu au nimic de a face cu diavolul dar în cele din urmă ele ne fac să trăim cu el. Este adevărat că nici un magician şi nici un ocultist nu recunoaşte că lucrează cu diavolul. Acesta fiindcă în acest mod şi-ar pierde credibilitatea. Mai putem să spunem că în sens creştin ortodox un magician şi un ocultist care toată viaţa matură şi-a dedicat-o diavolului mai poate să ajungă în rai cu Dumnezeu Tatăl? Este puţin probabil. Magicienii şi ocultiştii sunt cei care ne spun că sunt oameni care din propria iniţiativă şi din propria voinţă ajung să se solidarizeze cu diavolii. Iată prin urmare că adevărul libertăţii omului este confirmat. Iisus nu poate să intervină cu nimic atunci când omul se dedică pe sine cu toată fiinţa lui răului. Acesta fiindcă Iisus în nici un fel nu îl constrânge pe om să Îl accepte. Totuşi la fel cum om Îl respinge pe Iisus la fel de bine şi Iisus îl poate damna la iad. Acesta fiindcă din moment ce omul îl respinge pe Iisus este clar că nu mia poate să fie nici un fel de legătură dintre ei. „Nu în afară, în noi chiar, în fiecare, Iisus are mulţi potrivnici, care-I închid uşa, Îi întorc spatele, Îi sting lampa raţiunii sau I-o afumă cu patimile, Îi ridică piedici „practice în cale".[102]

Un împărat puternic avea un sfetnic înțelept, ce răspundea adeseori la întrebări cu fraza magistrală:

-„Orice s-ar întâmpla, este spre bine!".

Odată, cârmuitorul s-a dus la vânătoare și în urma unei săgeți trase greșit, a rămas fără deget. Ca de obicei, sfetnicul s-a străduit să-l consoleze:

-„Totul este spre bine!.

Împăratul, uluit, s-a mâniat și a poruncit ca obraznicul să fie închis în temniță. După câteva săptămâni, rana s-a vindecat, și cârmuitorul a plecat iarăși la vânătoare – de această dată în adâncul codrului, unde sălășluiau o mulțime de fiare, dar și sălbatici, care l-au luat rob pe oaspetele nepoftit. Idolatrii au hotărât să-l aducă pe împărat jertfă zeilor lor. După ce l-au dezbrăcat și l-au uns cu uleiuri aromate, l-au culcat pe altar – însă în ultimul moment marele preot a observat cu groază că victimei îi lipsește un deget. Ei au spus:

---

101 Ioan Ianolide, Deținutul profet, Editura Bonifaciu, Bacău, 2009, p. 80.

102 Pr Arsenie Boca, *Despre durerile oamenilor*, vol. 1, Editura Credința Strămoșească, 2012, p. 47.

- Zeilor nu le poate fi adusă ca jertfă un trup cu hibă.

Așa încât, cu mare părere de rău, sălbaticii l-au lăsat pe împărat să plece viu și nevătămat. După ce s-a întors la curte, acesta l-a chemat pe sfetnic și i-a povestit peripețiile sale:

- Ai avut dreptate…Asta în ce mă privește. Dar în ce te privește? Doar ai stat la închisoare! Ce lucru bun vezi în asta?"

- Și asta a fost spre bine, a răspuns înțeleptul fără urmă de îndoială. Dacă nu m-ai fi băgat în închisoare, m-ai fi luat cu tine la vânătoare, și nu se știe care ar fi fost deznodământul pentru mine, pentru că degetele mele sunt întregi…

Avem aici o pildă care ne spune că Iisus este întotdeauna pozitiv. Asemenea cu slujitorul regelui Iisus îşi menţine pozitivitatea fiindcă El poate vedea lucruri pe care în mod obişnuit noi nu le putem vedea. Iisus este Cel care încearcă să vadă binele din oameni şi în nici un fel răul din ei. Totuşi sunt mulţi care Îl resping pe Iisus şi nu vor să ştie de El. Pentru mai multă lume Iisus nu este nimic altceva decât o poveste din lumea antică. Este o poveste care a fost actuală acum 2000 de ani dar pentru zilele noastre nu mai are nici un fel de sens şi nici un fel de semnificaţie.[103]

Prin urmare este bine să ştim modul în care operează diavolul. El duce un război împotriva lui Iisus pentru a face ca toate sufletele noastre să îi revină lui. În mod nevăzut este adevărat că se dă o luptă pentru sufletele noastre. Trebuie să avem de grijă de sufletele noastre şi să ne dăm seama că ele îi aparţin lui Iisus. Pentru a face acest lucru mai pe înţeles Biserica se folosește de mai multe lucruri dar dintre ele cel mai important este cultul creştin ortodox. Cultul creştin ortodox este un cult care fără

103 Sunt mai multe încercări în zilele noastre de a îl ţine pe Iisus cât se poate de departe de lumea noastră. Acesta fiindcă sunt unii care sunt egoişti şi în nici un fel nu vor să se deschidă spre adevăr. Aceştia sunt ca şi cei din ţinutul Gadarei unde Iisus a vindecat un demonizat. Demonii au cerut dreptul de la Iisus să meargă într-o turmă de porci. Iisus nu i-a oprit dar îndată după ce au intrat în turma de porci ea s-a aruncat de pe o prăpastie în mare. Gadarenii când au venit i-au spus lui Iisus să plece de la ei fiindcă le-a făcut pagubă porcii. Avem un exemplu aici de închistare în anumite prejudecăţi care în nici un fel nu ne mai lasă să vedem lucrurile la rece. Iisus este Cel care doreşte ca noi să vedem totul pozitiv. Pentru a vedea totul pozitiv trebuie să fim curații în sufletul nostru şi să nu avem nici un fel de îndoială în acest sens. Iisus ne-a spus că pentru a putea să ne mântuim trebuie să fim nevinovaţi ca şi copii. iată de ce este bine să ştim ceea ce înseamnă Iisus şi care este sensul pe care Iisus îl aduce sufletelor noastre. Sufletul nostru este chemat la unirea cu Dumnezeu Tatăl fiindcă numai în acest fel v-a ajunge în cele din urmă să se realizeze pe Sine şi să îi atingă ţinta. Un suflet ajuns în iad este o ţintă eşuată. Trebuie să ducem sufletele noastre în spre ceea ce le oferă sens şi în spre ceea ce le face să fie cât se poate de împlinite. Trebuie să lucrăm ca sufletele noastre să fie nevinovate. Este imposibil după Adam şi Eva să fim fără de păcat dar trebuie să ne pocăim atunci când facem păcate şi să ne aducem aminte de Iisus.

de nici o îndoială face ca sufletul să se simtă mai aproape de Iisus. Sunt în acest sens texte şi cântări care ne fac să fim mişcaţi sufleteşte şi care en amintesc de tot ceea ce a făcut Iisus pentru mântuirea noastră. La fel de bine o altă modalitate prin care ne apropiem de Iisus şi la fel de bine putem să simţim prezenţa lui Iisus în sufletele noastre este rugăciunea cântată. Sunt mai multe rugăciuni pe care le cântăm şi acesta face ca sufletele noastre să Îl simtă pe Iisus. Este bine să ştim că Iisus doreşte ca noi să fim aproape de El dar la fel de bine să fim conştienţi că nu există o altă cale de a ajunge în rai decât El. Iisus a spus în acest sens un lucru pe care le-am amintit şi în paginile de mai sus: Eu sunt calea, adevărul şi viaţa. Din acesta înţelegem că nu există o altă cale de a ajunge în rai decât Iisus. Iisus a fost fiul lui Dumnezeu şi pentru a demonstra acest lucru El s-a schimbat la faţă pe Muntele Tabor. Fiindcă suntem încredinţaţi că El este fiul lui Dumnezeu trebuie să avem credinţă în El că ne poate izbăvii de cursele diavolului. „Diavolul face din om jucărie. Mai întâi pune stăpânire pe degetul cel mic, după aceea nu se lasă până nu pune stăpânire pe toată mâna. Adică ne trage mai întâi la un păcat mai mic, iar după aceea ne stăpâneşte cu totul."[104]

Un alt lucru care duce la damnarea la iad este ateismul. Acesta fiindcă ateu deşi ştie că există Dumnezeu respinge această existenţă. Este cât se poate de evident că există Dumnezeu şi nimeni nu poate nega acest fapt. Totuşi, ateul susţine că Dumnezeu nu există. Un filosof spunea că pentru omul care nu există Dumnezeu orice imoralitate este posibilă. Trebuie să ne dăm seama prin urmare ceea ce este ateismul. Sunt mai multe ideologii atee în lumea noastră dintre care poate cea mai cunoscută este marxismul. Iată ce ne spunea în acest sens Părintele Nicolae Steinhardt de la Mănăstirea Rohia: „ne lepădăm de Hristos aderând la o doctrină ateistă (...) ruşinându-ne şi ferindu-ne să ne facem semnul Sfintei Cruci, ruşinându-ne şi ferindu-ne să fim văzuţi intrând într-o biserică ori rostind acele cuvinte sau făcând acele gesturi care ne-ar putea descoperi drept creştini."[105] Prin urmare sunt mai mulţi care în a numite situaţii de excepție ajung să se lăpede de Hristos. A te lepăda de Hristos este la un anumit nivel tot un fel de ateism. Acesta fiindcă ateul nu mai doreşte să recunoască existenţa lui Dumnezeu şi consideră că totul se reduce în această lume numai la viaţa materială. Ateismul este în cele mai multe cazuri materialist şi susţine că ceea ce nu estre material nu poate să fie dovedit. Sufletul nu este un lucru material şi ştiinţa de azi a ajuns să îl demonstreze şi să îl dovedească ştiinţific. Este bine să ştim că Iisus nu ne vrea atei fiindcă ateii se separă singuri de Dumnezeu. Sfântul prooroc David a fost de părere că ateismul este o formă de nebunie. Poate Dumnezeu să sta la acelaşi loc cu nebunii? Cu siguranță că nu. Dumnezeu Tatăl este Cel care defineşte fiinţa omului şi El face acest lucru într-un mod pe care numai El îl ştie şi care este benefic omului. După cum am arătat în paginile de mai sus, diavolul întotdeauna pentru a ne distruge prezintă

104 Costion Nicolescu, *Părintele Dometie de la Râmeț*, (Editura Bizantină, București, 2001), p. 42.

105 Nicolae Steinhardt, *Dăruind vei dobândii* (Rohia, 2006, reediatre).

lucrurile mincinos şi cât se poate de distorsionat. Acesta fiindcă el dorește să ne piardă şi să ne facă să nu mai avem nimic de a face cu Dumnezeu. Iată ce spunea în acest sens în secolul al XX-lea filosoful creştin ortodox Petre Ţuţea: "Fără Dumnezeu, omul rămâne un biet animal raţional şi vorbitor, care vine de nicăieri şi merge spre nicăieri. El rămâne aşa chiar dacă este laureat al premiului Nobel sau măturător"[106]

Iată prin urmare că ateismul este un lucru care duce la damnarea la iad. Este adevărat că sunt mulţi atei care nu cred în iad. Cine a văzut iadul? Unde este localizat iadul? Cum poate să existe iad dacă ştiinţa nu îl poate demonstra. Ştiinţa nu îl poate demonstra dar am dovedit aici că de mai multe ori satanismul din iad a ajuns să se manifeste şi în lumea noastră. Secolul al XX-lea a ajuns să cunoască două mari războaie mondiale care au făcut milioane de victime omeneşti. Să nu fie acesta o dovadă că iadul există şi doreşte să fin facă cunoscută lucrarea în lumea noastră? Cu siguranță că da. Deşi ateii o neagă iadul este o realitate ce nu poate să fie negată. Sunt mai mulţi sfinţi cărora Dumnezeu Tatăl le-a descoperit iadul. Prin urmare pe cine să credem mai mult pe atei sau pe sfinţii creştinismului ortodox? Personal cred că trebuie să ne bazăm mai mult pe ceea ce le- a fost descoperit sfinţilor lui Dumnezeu decât pe vorbele ateilor care sunt de multe ori incoerente şi cât se poate de contradictorii. Este de la sine înţeles că ateismul nu face decât să atragă cu sine damnarea la iad. Acesta fiindcă el respinge un lucru care este fundamental creştinismului ortodox şi la fel de bine bunului simţ: existenţa lui Dumnezeu. În cazul nostru al creştinilor ortodocşi nu este vorba de simpla existenţă a lui Dumnezeu ci de existența lui Dumnezeu Tatăl. Iată prin urmare că dacă Iisus ni-L face accesibil pe Dumnezeu ca Tatăl nostru ateii nu fac decât să respingă această înaltă chemare şi şansă la care ne-a adus Iisus. Prin urmare trebuie să ştim că ateismul este un lucru care duce la moartea sufletelor noastre. Acesta fiindcă sufletele noastre au nevoie de o viaţă cu Dumnezeu Tatăl. Omul care devine conştient că Dumnezeu nu existe este mort sufleteşte fiindcă sufletul lui a înnebunit. Prin urmare

106 Petre Țuțea, *322 de vorbe memorabile ale lui Petre Ţuţea*, Ediția 4, (Editura Humanitas, București, 2009), p. 83. Este adevărat că mai nou sunt mai mulţi care vorbesc de o filosofie atee. Sunt unii care se cheamă pe sine filosofi atei. Acesta fiindcă ei consideră că înţelepciunea este un lucru separate de Dumnezeu şi care nu are nimic de a face cu El. Nu poate să existe într-un anume fel nici un fel de filosofie atee fiindcă înțelepciunea este un lucru care vine de la Dumnezeu şi trebuie să ne ducă la Dumnezeu. Prin urmare ateismul este mai mult un fel de antifilosofie care îl înnebuneşte pe om şi îl face să nu mai vadă adevărul. Iată ce spunea în acest sens Valeriu Gafencu, un martir al temniţelor sovietice: "materialismul care denigrează azi creștinismul are ca bază teoretică știința; ei bine, tocmai știința este antimaterialistă și divulgă materialismul ca tiranic, limitat, mecanicist, nihilist, nefast și dezastruos. Știința a ajuns la limitele cunoașterii materiale și ea singură ancorează lumea în transcendent." Ioan Ianolide, *Întoarcerea la Hristos. Document pentru o lume nouă,* Ediţia 2, (Editura Bonifaciu, Bacău), 2012, p. 504. În acest sens sunt mulţi atei care spun că sunt atei fiindcă Dumnezeu nu poate să fie dovedit ştiinţific. Acesta este fără doar şi poate o mare aporie fiindcă Dumnezeu este Cel care a creat ştiinţa pentru folosul omului.

iată că Iisus şi cuvintele Lui sunt actuale şi acum după 2000 de ani fiindcă ele sunt cele care au venit dintr-o altă ordine a existenţei: ordinea teologică.[107]

Prin urmare ceea ce trebuie să ştim este că Dumnezeu nu doreşte să damneze pe nimeni la iad însă atunci când faptele noastre sunt străine de iubirea lui Dumnezeu este adevărat că ajungem în cele din urmă vrednici de iad. Sunt în acest sens mai multe scrieri ale sfinţilor părinţi care ne spun ce trebuie să facem pentru a evita iadul. Trebuie să ştim că din moment ce Dumnezeu este creatorul nostru suntem datori să ducem o viaţă care este pe placul lui Dumnezeu. Prin urmare trebuie să facem faptele care ne apropie de Dumnezeu. Acesta fiindcă numai în acest fel ajungem să ne manifestăm recunoştinţa faţă de Dumnezeu. Pentru cei care cred că viaţa din această lume este totul, le spunem că se înşeală. Există o a doua viaţă care începe imediat cu momentul morţii trupului. Această viaţă este viaţa de apoi sau viaţa care va fi dusă de noi în rai sau în iad. Catolicii au găsit mult prea tranşantă învăţătura creştin ortodoxă despre iad şi rai şi au venit cu o inovaţie, cum că între rai şi iad ar mai exista un spaţiu intermediar pe care ei l-au denumit purgatoriu. Poetul medieval Dante este cel care a scris o carte întreagă de poeme despre purgatoriu. După teologii catolici în purgatoriu ajung cei care au făcut păcate mici şi care în purgatoriu sunt purificaţi printr-un foc arzător. Ortodoxia a respins învăţătura purgatoriului ca fiind neconformă cu învăţăturile Domnului Iisus Hristos. Iisus nu a făcut în propovăduirea Lui nici un fel de menţiune despre purgatoriu. Prin urmare trebuie să îl credem mai mult pe Iisus decât pe teologi catolici? Iadul este într-un anume fel o negare a fiinţei şi a existenţei. La fel de bine iadul se fondează pe o viaţă departe de Dumnezeu. În iad Dumnezeu nu este prezent fiindcă cei din iad au ajuns ca în timpul vieţii lor să Îl respingă pe Dumnezeu. Să ne aducem aminte că acest lucru s-a întâmplat şi cu Domnul Iisus care a fost respins de contemporanii lui.[108]

Iată prin urmare că iadul este fondat pe negarea lui Dumnezeu. Sunt mulţi care Îl neagă şi Îl resping pe Dumnezeu. Mai pot ei să trăiască cu Dumnezeu şi cu Iisus? Fără de nici o îndoială că nu. Acesta fiindcă trebuie să fim cât se poate de ancoraţi în viaţa în Dumnezeu. Viaţa cu Dumnezeu este cea care în cele din urmă ne izbăveşte de iad. Dumnezeu Tatăl după cum am spus nu a dorit să existe iad şi este evident că nu El l-a creat. Dumnezeu Tatăl a voit să facă o lume în care să existe numai binele. Diavolii s-au răzvrătit împotriva lui Dumnezeu şi în acest mod în cele din urmă au ajuns să fondeze iadul. Iată prin urmare că iadul nu este în nici un fel lucrarea lui Dumnezeu Tatăl. Deşi nu este lucrarea lui Dumnezeu totuşi Dumnezeu are putere asupra iadului. Acesta fiindcă binele este superior răului. Binele înseamnă construcţie în timp ce răul înseamnă distrugere. Binele este cel care poate să existe prin sine însuşi în timp ce răul

107 "Diavolul îi atacă mai mult pe oameni când îi vede separați de toți ceilalți. (...) Pentru acest motiv, trebuie să ne găsim adesea, pe cât putem în însoțire cu oamenii buni, pentru a nu fi expuși atacurilor dușmanului nostru." *Sfântul Ioan Gură de Aur, Comentar la Evanghelia de la Matei*, (Editura Pelerinul Român, Oradea, 2005), p. 102.

nu are o existenţă prin sine şi este întotdeauna dependent de existenţa binelui. Pentru noi oamenii este cât se poate de adevărat că nu avem în nici un fel capacitatea de a ne mântui de iad. Acesta a fost motivul pentru care Dumnezeu Tatăl ne-a trimis un mântuitor. Acest mântuitor a avea să fie Domnul Iisus Hristos. Prin urmare oricât ar încerca omului să se mântuiască prin puterile sale de iad el nu va reuşii să o facă fiindcă iadul este o existenţă antecedentă existenţei omului. Din iad iasă toate lucrurile rele şi toate perversiunile pământului. Acesta fiindcă iadul este un loc în care se speră că binele v-a fi înfrânt şi răul şi perversiunea vor fii învingătoare. Este clar că existența iadului este o utopie. Acesta fiindcă iadul se foloseşte pentru a exista de o lipsă a binelui. Distrugerea eternă nu poate să ducă decât la suferinţă şi la chin. Acesta fiindcă diavolii sunt agenţi ai răului şi nu doresc etern să facă binele. După cum am spus, Dumnezeu Tatăl a văzut că omul este neputincios în ceea ce priveşte iadul şi a trimis omului un mântuitor. Acest mântuitor a fost cunoscut în istorie ca Iisus Hristos. Iisus este singurul care ne poate scăpa de chinurile iadului şi nu trebuie să avem nici o îndoială în acest sens. Pentru acest motiv este bine să evităm depărtarea de Iisus şi să fim cât mai aproape de El fiindcă numai în acest sens vom reuşii să ne mântuim de iad.[109]

Prin urmare viaţa acesta pământească ne-a fost dată de Dumnezeu pentru a ajunge să evităm iadul. În această viaţă pământească suntem chemaţi să facem cât mai multe fapte care să ne facă vrednici de rai. Trebuie în acelaşi timp să ne punem toate speranţele noastre în Domnul Iisus Hristos care ne poate mântui de iad. Nu există în acest sens nici o altă persoană care ne poate mântui de iad. Budiştii cred că prin credinţa în Buda se vom mântui de iad, musulmanii cred că prin credinţa în Mohamed se vor mântui de iad. Zoroastrienii cred că prin credinţa în Zoroastru se vor mântui de

108 A nu crede în existenţa iadului este o dovadă de naivitate. Acesta fiindcă iadul este cel care ajunge să cuprindă pe toţi cei care se depărtează de Dumnezeu. Tendința generică a unui om sănătos la minte este să fie cât mai aproape de Dumnezeu. Sunt mulţi care nu doresc să fie aproape de Dumnezeu şi preferă să ducă o viaţă fără de nici un Dumnezeu. Este bine să ştim că pe cum omul se depărtează de Dumnezeu pe atât el se scufundă în iad. Iată prin urmare că iadul este o realitate şi nu o ficţiune. Ateii şi necredincioşii sunt de părere că iadul este o pură ficţiune pe care Biserica a inventat-o pentru a ţine lumea sub control moral. Realitatea este că iadul există şi sunt mai multe dovezi în acest sens. Sfântul Siluan Atonitul, un sfânt din secolul al XX-lea a fost un sfânt care a văzut foarte bine diavolii din iad care de mai multe ori i-au creat probleme. Prin urmare iadă că diavolii din iad s-au descoperit pe sine şi lucrarea lor nefastă. Am fii mult prea naivi dacă am crede că nu există iad. Într-un anume sens omul se damnează la iad singur prin faptele sale. Aceasta fiindcă faptele omului sunt cele care decid în cele din urmă care este destinaţie ultimă a sufletului omului. Iisus a venit să ne mântuiască din iad şi numai prin Iisus putem să scăpăm de iad. Nu trebuie să avem nici un fel de îndoială în acest sens. Iisus este şansa noastră de a ne mântui şi la fel de bine este posibilitatea noastră imediată de a scăpa de iad. Acesta fiindcă Iisus a biruit iadul. Icoana învierii ni-L prezintă pe Iisus ieşind victorios din iad şi scoţându-i de acolo pe toţi drepţii Vechiului Testament în frunte cu Adam şi Eva.

109 Andrei Andreicuţ, *Mai aproape de Hristos* (Editura Renaşterea: Cluj Napoca, 2016).

iad. Fiecare religie a ajuns într-un anume fel să îl imite pe Iisus mântuitorul. Aceasta fiindcă sunt mai mulţi care evident îşi imaginează că propriile lui crezuri sunt cele care vor putea să îl scoată din iad. Creştinismul ortodox ne spune foarte clar în acest sens că dincolo de credinţa în Iisus nu există mântuire din iad. După cum spunea Alfon Liguori iadul este format din cei care au ajuns să Îl piardă pe Dumnezeu. Există o categorie de oamenii în această viaţă care nu sunt interesaţi de Dumnezeu ci de cu totul alte lucruri decât existenţa Lui. Aceştia la un moment dat fără doar şi poate vor ajung să Îl piardă pe Dumnezeu. A Îl pierde pe Dumnezeu este un lucru care duce la iad fiindcă iadul este o absenţă totală a lui Dumnezeu. Putem spune că într-un sens generic acolo unde nu este prezent Dumnezeu fără doar şi poate avem de a face cu iadul. Nu poate să fie un loc în care Dumnezeu să fie prezent şi în acelaşi timp acolo să existe iad. Acesta fiindcă prezenţa lui Dumnezeu şi existenţa iadului sunt două lucruri incompatibile. Trebuie să ne raportăm la Dumnezeu în tot ceea ce facem şi la fel de bine să fim cât se poate de aproape de El pentru a reuşii să ne izbăvim de iad. Este adevărat că în iad nu mai există iubire deloc. Dacă în această lume există un fel de amalgam de iubire şi de ură, în iad iubirea nu mai există ci numai o ură continuă care ne face să fim cât se poate de suferinzi. Acesta fiindcă în mod natural omul tinde să iubească. În momentul în care nu mai poate iubii este adevărat că omul suferă.[110]

În această viaţă suntem chemaţi să facem fapte care să nu ne facă vrednici de iad. În acest proces adevărul este că nu suntem singuri. Iisus şi sfinţii Săi sunt alături de noi şi ne ajută ca să ne izbăvim din iad. După cum am spus trebuie să ştim că Iisus nu doreşte ca nici un om să ajungă în iad. Ar fi posibil ca nici un om să nu ajungă în iad? Sfinţii părinţi ne spun că cu siguranţă. Dacă oamenii ar fii buni şi iubitori nici un suflet nu ar ajunge în iad. Realitatea este că sunt mulţi oameni răi care nu doresc să aibă de a face cu Dumnezeu şi nici cu Iisus. Iată prin urmare că nu Iisus este Cel care ne

110 Iubirea în iad nu numai că este imposibilă dar la fel de bine faptul de a nu iubi devine o eternitate. Este trist că sufletele vor ajunge să nu mai iubească etern. Acesta fiindcă în mod natural sufletul omului simte nevoia de a iubii şi de a fi iubit. Iată prin urmare că în iad neiubirea devine veşnică. Este pentru noi greu de conceput cu minţile noastre limitate să ne dăm seama cu poate să existe un stadiu al lipsei de iubire eterne. Trebuie să fim în acest sens atenţi cu faptul de a iubii. Cu cât iubim mai mult în această lume cu atât mai mult şansele noastre de a ajunge în iad ajung să fie cât mai mici. Acesta fiindcă după cum am spus nu este loc pentru iubire în iad. Iubirea este un lucru propriu raiului sau cu alte cuvinte iubirea este un fapt care iasă din rai. Incapacitatea de a mai iubii fără doar şi poate fondează iadul. Dacă în această lume iubirea şi ura sunt prezente în mod amestecat în om, în cealaltă lume sau în viaţa de apoi va ieşii învingătoare cea care a dominat mai mult viaţa noastră: iubirea sau ura. Pentru acest lucru este bine să cultivăm iubirea în această lume. Acesta fiindcă după cum am spus iadul este un loc al lipsei de iubiri absolute. În această viaţă omul ajunge într-un anume fel să se definească pe sine ca o fiinţă a iubirii sau ca o fiinţă a urii. Acesta fiindcă în mod sunt mai multe tendinţe. Aceste tendinţe ajung în cele din urmă să decidă care va fii destinul etern al omului. Trebuie să avem aceste lucruri bine definite şi să ştim că în iad nu se mai poate iubii. Dacă ar exista iubire adevărată în iad iadul nu ar mai exista. Acesta fiindcă iubirea este un lucru care vine de la Dumnezeu şi care îl duce pe om la Dumnezeu.

constrânge la iad ci mai mult noi facem această alegere nefastă prin modul nostru a de a fii. Una dintre metodele prin care se câştigă cât mai multe sufletele la iad este nepăsarea sau trândăvirea. Sunt foarte mulţi care nu vor să aibă nimic de a face cu iadul dar nu sunt deloc preocupaţi cu rugăciunea şi cu faptele bune. Ei se consideră oameni morali şi buni dar sunt cât se poate de leneşi şi nepăsători cu ceea ce ne învaţă Iisus. Acest lucru îl duce pe om în iad în cele din urmă. Acesta fiindcă numai o viaţă activă în slujba binelui este cea care reuşeşte la un anumit nivel să îl scoată pe om din iad. Nu trebuie să avem nici un fel de îndoială în acest sens. Trebuie să fim activi în ceea ce priveşte orientarea noastră duhovnicească. La fel de bine mai trebuie să ştim că la un anumit nivel iadul este un loc al singurătăţii absolute. În iad nu are cum să existe comuniune fiindcă nu există iubire. Prin urmare sufletul care ajunge în iad este condamnat la o veşnicie de singurătate. Este greu să ne imaginăm cum putem să fim veşnic singuri. Acesta fiindcă singurătatea este un sentiment care ajunge să îl apese pe om. Poate sunt mai mulţi cititori care s-ar putea întreba de ce am ales să vorbim aici despre iad? Am ales să vorbim aici despre iad fiindcă după cum spune Sfântul Ioan Hrisostom: „cine uită de iad va ajunge acolo.” Trebuie să fim preocupaţi cu problema de a nu ajunge în iad dar la fel de bine nu trebuie să fim obsedaţi de acest lucru. Nu trebuie să fim obsedaţi de a ajunge în iad fiindcă trebuie să ne punem încrederea în Iisus. Iisus ca Fiul lui Dumnezeu ne poate izbăvii de iad. Pentru acesta Iisus a asumat natura umană pentru a îl mântui pe om de iad.[111]

Iată prin urmare că într-un anume fel omul singur îşi aduce aportul său în drumul său spre rai sau spre iad. Acesta fiindcă omul este o persoană care a fost lăsată să trăiască în libertate. Iadul este în acest sens un produs al libertăţii. Este vorba aici de o libertate pe care omul ajunge să o folosească în mod eronat. Nu mai există prin urmare loc de remediere în iad decât dacă cei vii se roagă pentru cei morţii. Creştinismul ortodox susţine că rugăciunile celor vii pentru cei morţi pot la un un anumit nivel să schimbe soarta celor morţi. În acest sens Biserica Creştin Ortodoxă face mai multe rugăciuni pentru cei morţi fiindcă acest lucru este benefic loc. Se cunoscut mai multe cazuri în care rugăciunile celor vii au ajuns să scoată din iad sufletele celor morţi. Acest lucru fiindcă Dumnezeu ţine cont de rugăciunile celor vii. Ceea ce ne mai spune creştinismul ortodox este că nici un suflet nu ajunge în iad fără de ştiinţa lui Dumnezeu. Acesta fiindcă Dumnezeu este stăpân peste iad. Prin Iisus Hristos Dumnezeu Tatăl a învins iadul şi prin urmare toţi cei care sunt în iad sunt cunoscuţi de Dumnezeu. Prin urmare trebuie să clarificăm unele lucruri. Iadul a fost creat de diavoli în speranţa că ei vor putea să Îl prindă pe Dumnezeu şi pe îngerii Lui şi să îi arunce în iad. În acest sens iadul a devenit propria cursă sau propria capcană a diavolilor fiindcă Dumnezeu nu a putut să fie înfrânt de diavoli. Acest lucru fiindcă în apărarea lui Dumnezeu a venit Sfântul Arhanghel Mihail şi îngerii lui. Iată prin urmare că ceea ce părea să fie o cursă sigură pentru Dumnezeu şi îngerii lui a devenit o cursă pentru diavoli. Acesta este şi

111 Jean Claude Larchet, *Tradiţia ortodoxă despre viaţă de după moarte* (Editura Sofia: Bucureşti, 2006).

motivul pentru care diavolii de multe ori doresc să iese din iad. Ei au făcut iadul dar în acelaşi timp ei au intenţionat ca iadul să Îl poate cuprinde pe Dumnezeu Tatăl. Vedem că diavolii nu vor să ajungă în iad din viaţa lui Iisus. Când Iisus a ajuns în Gadara I-au întâmpinat doi demonizaţii prin gura cărora diavolii L-au întrebat pe Iisus: „ce ai cu noi Iisuse, fiul lui Dumnezeu? Ai venit aici să ne chinuieşti mai înainte de vreme?" (Matei 8, 29). Prin urmare este cât se poate de evident că nici diavolii nu vor să ajungă în iad. Acesta fiindcă după cum am spus, planul lor a fost să îl detroneze pe Dumnezeu şi să Îl arunce în iad. Iată că planul lor nu a funcţionat şi în cele din urmă diavolii au ajuns să fie victimele propriei lor curse. Acesta este motivul pentru demonii care erau în Garada i-au spus lui Iisus că nu vor să fie chinuiţi mai înainte de vreme sau mai bine spus că nu vor să ajungă în iad.[112]

Iadul este o realitate care depăşeşte capacitățile noastre de înţelegere şi trebuie să ştim că este dincolo de capacitatea omului de a se mântui pe sine. Este bine să ştim că iadul este un lucru care ne duce în spre o realitate metafizică. Iată ce spunea în acest sens Thomas Brooks: „chiar dacă lacrimile fiecărui păcătos damnat ar fi cât un ocean întreg, totuşi luate împreună toate aceste oceane nu vor putea vreo dată să stingă măcar o scânteie a focului celui veşnic." Prin urmare înţelegem că iadul este o realitate care depăşeşte capacitatea omului de înţelegere. Sunt lucruri parţiale cele care le ştim în zilele noastre despre iad. Ceea ce trebuie să ştim şi ceea ce trebuie să fim siguri este că nu există nici un fel de şansă de a scăpa de iad decât prin credinţa în Iisus. Iisus este Cel care poate să ne mântuiască de iad şi toate sufletele care sunt izbăvite de iad prin rugăciunile Bisericii sunt realizate de prin Iisus. Nici un suflet nu poate ajunge să se mântuiască pe sine decât prin Iisus. Iată prin urmare care este poziţia lui Iisus faţă de sufletele care ajung în iad. Iisus nu doreşte să ajungem în iad şi pentru acest lucru a venit în lume să ne avertizeze de ceea ce trebuie să facem pentru a evita iadul. Trebuie să ştim că scăpăm de iad prin credinţa în Iisus şi acest fapt este şansa noastră. Este o mare şansă pe care Iisus ne-o oferă nouă: şansa de a scăpa de iad. Totuşi poate unii s-ar

112 Iadul nu se fondează niciodată pe sinceritate ci numai pe viclenie. Acesta fiindcă diavolul este cel care este cea mai vicleană fiinţă. Trebuie să fugim de viclenie fiindcă viclenia vine din iad. Am văzut cât de vicleni au fost diavolii care au voit să îl arunce pe Dumnezeu şi îngerii lui în iad. Iată că planul lor a fost dejucat şi nu a putut să fie realizat. Viclenia este un lucru pe care diavolii îl folosesc pentru a câştiga cât mai multe suflete la iad. Acesta fiindcă sunt mai mulţi care sunt nevinovaţi în această viaţă. Totuşi sunt mulţi care ajung în iad din pricina perversităţii şi a vicleniei. Trebuie să fim cât se poate de siguri de acest fapt. Viclenia în nici un fel nu este compatibilă cu raiul fiindcă în rai există numai corectitudine. Iisus a condamnat viclenia şi a spus că nu există loc în rai pentru cei vicleni. Viclenia este o realitate care este prezentă în lumea noastră şi este bine să ne ferim de ea. Trebuie să evităm tot ceea ce este viclean şi pervers fiindcă aceste lucruri în cele din urmă ne vor face să moştenim iadul. La fel de bine este cât se poate de adevărat că viclenia este cea care dă naştere perversităţii. Acesta fiindcă există o legătură strânsă dintre perversitate şi viclenie. Trebuie să fugim de tot ceea ce este pervers şi de tot ceea ce ne duce în spre iad. După cum am spus prin sine omul nu se poate mântui de iad dar este adevărat că poate să contribuie la mântuirea lui.

putea întreba: de ce doresc diavolii ca noi să ajungem în iad? Diavolii doresc ca noi să ajungem în iad fiindcă noi suntem creaţia lui Dumnezeu făcuţi după chipul şi asemănarea lui Dumnezeu. Fiindcă diavolii au ajuns să fie slujitori eterni ai răului este cât se poate de adevărat că ei doresc ca nouă să ne fie rău sau mai bine zis ca noi să suferim. Honore de Balzac spunea în acest sens un lucru cât se poate de inspirat: „şi ce-i iadul, de nu o răzbunare veşnică pentru a greșeală de o zi!” Din acesta putem să ne dăm seama de răutatea diavolilor care deşi unii au păcătuit numai o singură dată ajung să sufere veşnic pentru greşeala lor. Totuşi, Iisus nu îngăduie ca oricine să ajungă în iad. Este adevărat că la un anumit nivel nici un om nu se consideră pe sine vrednic de a ajunge în iad. Nici diavolii nu consideră că sunt vrednici de iad fiindcă ei nu sperau să piardă în lupta lor contra lui Dumnezeu.[113]

În vechime se spune că un păgân s-a căsătorit cu o creştină. Păgânul a continuat să îşi ţină credinţa lui şi soţia pe ea ei. Muncind bărbatul a câştigat cinci monede de argint şi i-a spus soţiei:

- Du-te şi dă la cămătar aceşti bani ca să putem să câştigăm mai mult pe camătă.

- Am o idee mai bună.
- Ce idee?
- De ce să nu îi dăm Dumnezeului creştin?
- Dumnezeului creşti?
- Da.
- Bine, dacă tu zici.

Femeia şi-a luat bărbatul şi l-a dus la biserică unde a împărţit cele cinci monede de argint săracilor.

- Ce este acesta? a întrebat bărbatul păgân.
- Ai răbdare şi vei vedea.

După ce au împărţit banii soţia cu bărbatul ei s-au întors acasă. Nu mai avea nici un ban şi a doua zi soţului i s-a făcut foame.

- Ce ne facem acum? A întrebat bărbatul păgân.

113 Ion Bria, *Iisus Hristos* (Editura Enciclopedică, 1992).

- Cum adică ce ne facem?

- Nu mai avem nici un ban.

- Mergi la biserică şi cu siguranţă vei primi ceea ce ai dat săracilor.

- Bine dacă zici tu.

Bărbatul a plecat la biserică. Nu a găsit nimic acolo ci doar o monedă căzută pe jos. Cu ea s-a dus la piaţă şi a cumpărat un peşte. A venit şi l-a dat soţiei să îl gătească. Când a tăiat peştele soţia a putut vedea că peştele înghiţise o piatră preţioasă.

- Uite, Dumnezeu se îngrijeşte de noi, a spus femeia dându-i piatra preţioasă bărbatului.

- Ce este asta?

- Este o piatră preţioasă pe care a înghiţit-o peştele.

- O să merg cu ea la bijutier să văd cât costă.

- Foarte bine.

Bărbatul a luat piatra preţioasă şi a mers cu ea la bijutier. Bijutierul s-a uitat la ea şi i-a spus:

- Îţi pot da pe ea cinci monede de argint.

Bărbatul a început să râdă fiindcă nu îi venea să creadă că piatra valora atât de mult. Văzând că râde bijutierul a ridicat tot mai mult preţul până a ajuns la 300 de monede de argint. Când a aflat că piatra costă atât de mult bărbatul nu a mai râs şi a luat banii şi a venit cu ei acasă. Era mirat de toată întâmplarea.

- Ei vezi cât ai primit înapoi dacă ai dat banii tăi Dumnezeului creştin? A zis soţia către el.

- În cele din urmă bărbatul s-a botezat şi a devenit şi el creştin[114]

Întâmplarea de mai sus este una care ne spune că trebuie să avem credinţă în Iisus. Aşa cum femeia creştină a avut încredere în Iisus la fel de bine şi noi trebuie să avem încredere în Iisus. Iisus ne cere să avem credinţă în El şi ne spune că dacă am avea credinţă cât un bob de muştar am spune unui munte să se arunce în mare şi el ar

---

114 Nicoale Velimirovici, *Proloagele de la Ohrida,* Cugetare pe 7 decembrie (Editura Egumeniţa, Galaţi).

face acest lucru. Iată prin urmare că trebuie să cultivăm credinţa. În iad la drept vorbind nu mai putem să avem credinţă fiindcă credinţa noastră este cât se poate de inutilă. Sfinţii părinţi ne spun că şi diavolii cred în Dumnezeu şi se cutremură doar că ei nu se smeresc în faţa lui Dumnezeu. Pentru a ajunge să ne mântuim de damnarea la iad pe care Iisus a promis-o tuturor celor răi este adevărat că trebuie să cultivăm credinţa în Iisus. Acesta fiindcă prin credinţă în cele din urmă vom ajunge să fim eliberaţi de iad. Nu putem să ne mântuim de iad fără de credinţa în Iisus şi în acest sens credinţa noastră în Iisus se manifestă prin rugăciunile pe care le facem la Iisus. Pentru mulţi este cât se poate de lipsit de sens să te rogi lui Iisus fiindcă ei spun că Iisus a fost un om ca noi. Cum să te rogi la un om ca noi? Ortodoxia ne spune că Iisus a fost un om ca noi dar la fel de bine El a fost şi Dumnezeu concomitent. Pentru a ne mântui de iad Iisus a ales să se facă om.[115]

Trebuie să ştim că gândul la iad nu trebuie să ajungă să ne terorizeze. Poate că tocmai de a acea a venit Iisus fiul lui Dumnezeu în această lume pentru ca să ne asigure că prin credinţă în El nu mai trebuie să ne temem de iad. Totuşi simpla frică de iad nu este de folos dacă ea nu duce la eradicarea păcatului. Trebuie să eradicăm păcatul din fiinţa noastră fiindcă păcatul este cel care face ca energiile iadului să fie active în noi. Prin urmare în faţa iadului deşi nu avem putere să ne scăpăm de el prin propriile noastre puteri, nu trebuie să fim pasivi. Sunt mulţi care urmând lui Jean Calvin sunt de părere că Dumnezeu predestinează pe unii la iad şi pe alţii la rai fiindcă omul nu poate în nici un fel să se mântuiască pe sine. Prin urmare indiferent de ceea ce face omul iadul sau răul sunt două destinaţii dincolo de capacitatea noastră. Trebuie să ştim că raiul şi iadul sunt două lucruri care ajung să fie determinate de propria noastră voinţă. Noi suntem cei care în cele din urmă ajungem să ne determinăm destinaţia noastră finală. Acesta fiindcă faptele noastre sunt cele care decid pentru noi. Iată prin urmare un lucru de care trebuie să ţinem cont şi pe care trebuie să îl avem în vedere: raiul şi iadul sunt două lucruri care ţine de logica cauză efect. Prin urmare creștinismul ortodox ne spune că logica raiului sau a iadului este una simplă: dacă facem fapte bune mergem în rai şi dacă facem fapte rele mergem în iad. Nu există nici o altă cauză de mijloc şi nu poate să ne mântuiască nimeni în afară de Iisus de iad. Sunt mulţi care după cum am spus îşi pun speranţele că vor fi mântuiţi de iad de Buda, de Pantajali, de Mohamed, de Zoroastru sau de Confucius. Toate aceste nume trebuie să ştim că sunt neputincioase în ceea ce priveşte iadul. Acesta fiindcă iadul este un lucru care ne face să fim cât se poate de axaţi pe Dumnezeu şi nu pe oameni. Sunt mulţi care sunt invidioşi şi nu doresc mântuirea semenilor lor. Pentru acest fapt ai au venit cu tot felul de doctrine şi de învăţături care sunt străine de creştinism şi de Hristos. Aşa se face că despre acest lucru Iisus ne-a avertizat că vor venii hristoşi mincinoşi care vor încerca să amăgească pe mulţi dacă este cu putinţă pentru a îşi pierde mântuirea.[116]

115 Iustin Popovici, *Omul şi Dumnezeul-om* (Sibiu, 1997).

Prin urmare nu numai diavolii sunt cei care doresc ca noi să ne pierdem mântuirea ci la fel de bine sunt şi unii dintre semenii noştri care au venit cu învăţături răstălmăcite care au susţinut lucruri care ne fac să ne depărtăm de la Dumnezeu şi să ne pierdem mântuirea. În acest sens Sfântul Ioan Teologul ne spunea acum 2000 de ani cât se poate de bine şi de frumos: „preaiubiţilor, să nu daţi crezare oricărui duh; ci să cercetaţi duhurile, dacă sunt de la Dumnezeu; căci în lume au ieşit mulţi proroci mincinoşi.” (1 Ioan 4, 1). Mai înainte de a accepta un lucru în viaţa noastră duhovnicească este bine să îl cercarăm să ne dăm seama dacă el nu este cumva o cursă demonică ce doreşte să ne piardă odată pentru totdeauna. Iată de ce este bine să fim conştienţi că diavolii sunt cei care mai duşmani ai mântuirii noastre. Diavolii pot să ne piardă pe noi numai dacă şi noi ne dăm acordul. Avem toate motivele să credem că Iisus nu damnează la iad pe cei care au fost înşelaşi de diavol într-un fel sau altul ci au ajuns foarte bine să facă voia duhurilor necurate din propria lor iniţiativă. Aceste fapte sunt prin urmare cele pe care trebuie să le avem în vedere şi cele de care trebuie să ţinem cont. Iată de ce damnarea la iad este mai mult o consecinţă a propriilor noastre fapte din această viaţă. Iisus nu a venit să damneze lumea ci mai mult El a venit să mântuiască lumea. Aceasta fiindcă lumea va ajunge în cele din urmă să câştige mântuirea prin credinţa în El. Iată prin urmare de ce trebuie să fim cât se poate de atenţi cu iubirea de Dumnezeu şi la fel de bine de ce trebuie să, trăim în iubirea lui Dumnezeu. Câtă vreme trăim în iubirea lui Dumnezeu este foarte adevărat că nu avem cum să fim damnaţi la iad. Acesta fiindcă iubirea lui Dumnezeu este cea care prin Iisus ne va salva de la damnare la iad. Aceste lucruri sunt realităţi existenţiale şi trebuie să ştim că la un anumit nivel mântuirea este un act existenţial. Ea se datorează nouă prin contribuţia lui Iisus mântuitorul.[117]

---

116 Hristoşii mincinoși sunt de două categorii: 1. Prima categorie sunt cei care din răutate nu doresc ca semenii lor să ajungă la mântuire şi 2. A doua categorie sunt mulţi hristoşi mincinoși care ajung să fie înşelaţi de diavoli şi în cele din urmă se dedică pe sine în întregime răului fără de ştie că sunt influenţa duhurilor malefice. Ca şi creştini ortodocşi trebuie să fim cât se poate de deschişi mântuirii semenilor noştri şi la fel de bine să ne dăm seama că trebuie să ne ajutăm unii pe alţii în drumul spre mântuire. Acesta fiindcă drumul spre mântuire este unul care se face în comuniune şi nu în dezbinare. Hristoşii mincinoşi sunt activi în lumea noastră şi ei sunt cei care ne spun că nu mai trebuie să avem încredere în Iisus fiindcă de 2000 de ani umanitatea aşteaptă a doua venire a lui Iisus şi Iisus nu a venit. Iisus a venit în primul rând să mântuiască umanitatea sau mai bine spus să ofere umanităţii şansa la mântuire. Această şansă de la Adam şi Eva până la Hristos a fost imposibilă. Iisus a făcut la un anumit nivel imposibilul posibil. Pentru acesta trebuie să fim cât se poate de recunoscători lui Iisus şi să ne dăm seama că El a dorit ca noi să fim mânuiţi. Iisus însă nu ne poate mântui cu forţa şi doreşte ca noi să ajungem în cele din urmă să ne dorim şi să lucrăm la propria noastră mântuire. Aceasta fiindcă mântuirea este cea care ne face să fim cât se poate de ancoraţi în Dumnezeu. Iubirea de Dumnezeu este un lucru pe care trebuie să îl avem în vedere şi pe care trebuie să îl cultivăm în viaţa noastră. În acest mod în cele din urmă vom ajunge să ne mântuim şi noi. Este adevărat prin urmare că mântuirea este un lucru pe care trebuie să îl avem în vedere şi că ea nu se câştigă în individualism şi egoism.

CAPITOLUL 6

CEL RĂU SAU DIAVOLUL, DUŞMANUL ULTIM AL UMANITĂŢII ŞI IISUS HRISTOS MÂNTUITORUL REMEDIUL ACESTEI DUŞMĂNII

Duşmănia este un lucru care ne este familiar nouă tuturor. Acesta fiindcă din nefericire este cât se poate de posibil ca la un anumit moment din viaţa noastră şi noi să fi avut un duşman. Este bine să ştim că duşmănia este un lucru omenesc până la un anumit nivel dar dacă este să găsim originea duşmăniei vom vedea că ea este antecedentă lumii în care trăim. Acesta fiindcă duşmănia a existat înaintea facerii lumii materiale. Ce duşmănia a fost aceea? Este duşmănia pe care a scornit-o diavolul pentru Dumnezeu. Diavolul a fost o creaţie a lui Dumnezeu dar în cele din urmă el s-a întors împotriva lui Dumnezeu şi a devenit duşmanul lui Dumnezeu. Prin urmare este bine să ştim că originea duşmăniei nu este un lucru omenesc ci este un lucru care vine din altă lume sau mai bine spus nu are cauză în această lume. Realitatea este că duşmănia este des întâlnită în lumea noastră: se duşmănesc ţările şi diferitele popoare, se duşmănesc rivalii politici, se duşmănesc vecinii între ei, se duşmănesc uneori copii cu părinţii lor sau se duşmănesc elevii şi studenţii între ei. Aceste fapte fără doar şi poate nu pot să ne lase indiferenţi. Sunt mulţi care la drept vorbim sunt măcinaţi de duşmănie fiindcă acest lucru este ceea ce îi face să fie cât se poate de mult adepţi ai urii. Trebuie să ne ferim de ură şi acest lucru îl facem prin a ne ferii de duşmănie. Prin urmare este adevărat că ura şi dușmănia se intercondiţionează reciproc.[118]

---

117 Michel Henry, *Cuvintele lui Hristos* (Sibiu, 2005).

118 După cum a demonstrat, duşmănia este un lucru care la un anumit nivel provine de la diavol care a reuşit să facă din ea un mod de viaţă. Cei care şi ei sunt plină de duşmănie în inimile lor la un moment dat ajung să pactizeze cu diavolul şi să trăiască împreună cu el fiindcă după cum am spus diavolul este originatorul mâniei. Iată prin urmare care este originea mâniei. Este adevărat că nu orice duşmănie vine de la diavol fiindcă sunt mulţi care din proprie iniţiativă ajung să duşmănească. Prin urmare duşmănia poate să aibă o cauză pus umană. Sunt mai multe cauzele care duc la duşmănie: diferenţele rasiale, invidia, mânia, averile mai mari sau mai mici, banii, inteligenţa mai mare a unora în comparaţie cu a altora sau ranchiuna. Este trist dar de multe ori ne dăm seama că trăim într-o lume a duşmăniilor. Acesta fiindcă dușmănia este cea care ne face să fim cât se poate de închişi faţă de semenii noștri. La fel de bine sunt unii care ajung să duşmănească din senin. Ei trebuie să ştie că atunci când le vine să duşmănească din senin fără doar poate acesta este o sugestie a diavolului. Diavolului doreşte să fim cum este el: să duşmănească pe toţi şi pe toate. Acesta fiindcă el consideră că duşmănia este un lucru bun. Este adevărat că în duşmănie emoţiile sunt mai intense dar acesta nu înseamnă că duşmănia este un fapt pe care trebuie să îl cultivăm. Fiind o expresie a răului este cât se poate de adevărat că duşmănia este un lucru care este cultivat de diavol. Aşa se face că

Este prin urmare adevărat că cel rău sau diavolul ajunge să ne duşmănească şi la fel de bine în cele din urmă el mai este şi viclean şi nu îşi dă duşmănia sa dintr-o dată pe faţă. Acest lucru s-a întâmplat cu Adam şi Eva. Adam şi Eva probabil că şi în ziua de azi nu ar fi căzut dacă nu ar fii căzut în capcana diavolului. Aceasta fiindcă diavolul a fost cel care a dorit să îi ucidă. Diavolul atât de mult duşmăneşte că ar ucide pe toată lume şi parţial acest lucru a reuşit să îl facă fiindcă a introdus în lume mortalitatea. Omul a ajuns să fie muritor nu datorită lui Dumnezeu ci datorită diavolului. Prin urmare nu trebuie să îl învinovăţim pe Dumnezeu pentru o lucrare pe care diavolul a reuşit să o facă. Sunt mulţi care după cum am arătat mai sus nu cred în existenţa diavolului şi consideră că atât existenţa lui cât şi a lui Dumnezeu este o simplă ficţiune. Să fie lucrurile chiar aşa? Vom vedea că nu. Diavolul este o existenţă vie şi cât se poate de palpabilă care doreşte să ne distrugă ca umanitate. Ura şi duşmănia diavolului ajunge să se manifeste la nivel de umanitate şi pe include pe fiecare dintre noi. Aşa se face că diavolul ajunge să ne divizeze şi să de fragmenteze pentru a ne face rău. El divizează familii prin divorţ, state prin războaie, prieteni prin duşmănii, etnii prin conflicte rasiale, alianţe prin invidii şamd. Prin urmare este adevărat că diavolul este cel care de multe ori stă la baza dușmăniilor din lumea noastră. Diavolii sunt cei care ne incită la ură şi la război fiindcă ştiu că în acest sens vor ajunge să facă rău umanităţii. Toată viaţa lui Iisus pe acest pământ a fost o luptă şi o dispută continuă cu diavolii. Iisus în cele din urmă chiar dacă a fost răstignit prin înviere a reuşit să îşi demonstreze superioritate asupra diavolului. Totuşi, lucrarea diavolului nu a fost abolită pentru totdeauna fiindcă aceasta se va realiza numai la sfârşitul umanităţii. Cât timp lumea există în acest stadiu tranzitoriu Dumnezeu îngăduie lucrarea diavolului pentru ca binele să se dovedească şi pentru ca în cele din urmă răul să se dovedească pe sine în toată hidoşenia lui. Iisus a spus că diavolul este duşmanul direct al umanităţii şi prin urmare al nostru a fiecăruia dintre noi. Diavolul a fost cel care a incitat spiritele la ură şi de dușmănie de-a lungul timpului. Dacă ne vom uita în istoria umană vom vedea că în mai toate epocile au existat persoane care s-au urât şi s-au detestat una pe alta. Acesta a fost în cele mai multe cazuri o lucrare a diavolului.[119]

Prin urmare este bine să ştim că pentru a ne putea stăpânii diavolul ajunge să ne dezbine şi să ne facă să nu ne mai înţelegem unii cu alţii. La un anumit nivel toate sectele creştine sunt o lucrare a diavolului care doreşte să lovească cât mai mult în creştini fiindcă rugăciunile creştinilor îl ard. În sectă duhul de rugăciune creştin ortodox ajunge să se mai dilueze şi în acest fel diavolul nu mai ajunge să sufere atât de mult. Iată prin urmare că trebuie să ştim că noi ca umanitate nu avem duşmani de pe alte planete şi de alte galaxii cum ne spun unii mari savanţi ai lumi ci îi avem pe diavoli cei care doresc să ne distrugă şi să ne piardă ca umanitate. Este adevărat că prin

---

el ajunge să dușmănească orice ca un fel de exerciţiu. În cele din urmă diavolul a ajuns cel mai mare duşman al umanităţii.

119 Christos Yannaras, *Mystery of evil* (Holy Cross Press, 2012).

forţele noastre proprii nu am reuşii nimic împotriva diavolului dar prin Iisus este posibil să ieşim învingători în confruntarea cu diavolul. Dacă vom sta şi vom analiza mai bine vom vedea că în toate epocile istoriei au existat secte, erezii, culte satanice care au mers paralel cu adevărata religie pe care Dumnezeu a lăsat-o omului. Să fie toate aceste lucruri simple coincidenţe? Cu siguranţă că nu. Diavolul a ajuns de mai multe ori să îşi schimbe tehnica de luptă pentru distrugerea totală a omului. În acest sens el şi-a dat seama că victoria lui asupra primilor oameni Adam şi Eva a fost numai parţială. Acesta fiindcă Dumnezeu le-a promis lui Adam şi Eva un mântuitor care va venii la un moment dat al istoriei. Mântuitorul a venit după cum ne spune Noul Testament la „plinirea vremii" sau mai bine zis atunci când trebuia. Iată că planul de distrugere a diavolului nu a reuşit în deplinătate în ceea ce priveşte umanitatea. Aşa se face că în mai toate epocile istoriei diavolul a căutat să câştige adepţii lui. Fie că au fost erezii, secte, obscurantism, ocultism sau satanism, în toate epocile lumii întâlnim pe unii care au respins pe Hristos şi au preferat să urmeze o altă cale decât cea a binelui şi a creştinismului.[120]

Umanitatea de-a lungul timpului a ajuns la concluzia că se confruntă cu mai mulţi duşmani: sărăcia, foametea, dezastrele naturale, ignoranţa, lipsa de educaţie, anarhia, lipsa înţelegerii, sclavia şi enumerarea ar putea continua. În fiecare epocă umanitatea a avut unul sau mai muţi duşmani cu care s-a luptat şi pe care i-a eradicat. Biblia are o cu totul altă opinie în acest sens. Ea ne spune că duşmănia primă şi care a existat de la începuturi a fost duşmănia diavolului. A fost această duşmănie care i-a scos pe primii oameni din rai. Pare pentru noi cei de azi un lucru ne necrezut că primii oameni au fost izgoniţi din rai dar în cele din urmă aşa s-au petrecut lucrurile şi nu le putem prezenta altfel decum s-au petrecut ele. Iată prin urmare că Biblia ne spune că duşmanul nostru fundamental este o fiinţă spirituală pe care nu o putem vedea cu ochii liberi dar ale

120 Trebuie să ştim că *creştinismul este o religie a binelui.* Cu toţii înţelegem şi ştim ceea ce este binele dar uneori găsim că acest bine este extrem de greu de pus în practică şi de ce să nu spunem că uneori chiar abdicăm de la bine. Acesta fiindcă uneori binele ni se pare sens, că nu există suficient mister şi atracţie în el. Aceste lucruri au loc fiindcă binele este un lucru care poate să fie făcut numai în voia lui Dumnezeu. Sunt mulţi care cred că binele trebuie să fie făcut şi fără de credinţă în Dumnezeu. Acesta este ca şi cum am spus că noi putem să bem apă dintr-un izvor fără de apă. Binele există fiindcă există Dumnezeu care este autor al binelui. Iată prin urmare o aporie pe care o întâlnim de mai multe ori în zilele noastre şi pe care este bine să evităm. Binele este constructiv după cum am spus în timp ce răul nu face decât să distrugă. Iată de ce trebuie să avem încredere în bine. Lumea noastră este o lume în care binele şi răul coexistă în funcţie de alegerea fiecăruia dintre noi. Acesta fiindcă trăim într-o lume a libertăţii. Ceea ce trăim cei mai mulţi dintre noi este mai mult un fel de pseudolibertate fiindcă adevărata libertate poate să vină numai de la Dumnezeu. Prin urmare vom ajunge să fim liberi numai când vom fii în comuniune cu Dumnezeu. Prin păcat şi patimi diavolul ne oferă un fel de surogat la libertăţii care speră că prin patimi şi păcat în cele din urmă vom ajunge să fim cât se poate de liberi. Păcatul şi patima pe care le oferă diavolul în nici un fel nu pot să ne facă să fim liberi fiindcă libertatea este un lucru care vine numai de la Dumnezeu. Dumnezeu a fost cel care a dorit ca noi să fim liberi şi prin urmare El este şi ultimul granat al libertăţii noastre.

cărui acţiuni le putem vedea în lumea noastră: de fiecare dată când moare un om se adevereşte din nou lucrarea diavolului în această lume. La nivel de umanitate nu a existat un acord în acest sens şi au fost şi unii care sunt diferite chipuri îl loc să se opună cu propriile lor puteri împotriva diavolului au ajuns să se solidarizeze cu el. Sfinţii părinţi ne spun că păgânismul antic nu a fost numai o simplă superstiţie ci a fost mai mult un fel demonolatrie. Cu alte cuvinte păgânii au ajuns în infama poziţie de a adora pe diavoli care erau prezenți maselor largi de oameni ca diferiţi zei. Se poate ridica întrebarea: cum poţi să ajungi să adori pe cineva care te ucide şi în cele din urmă te aruncă în iad? Este posibil un astfel de lucru? Adevărul este că logic nu este posibil dar istoria a demonstrat că au fost mai mulţi cei care au ajuns să facă acest lucru. Iată că trebuie să ştim să ne ferim de rău. Cu diavolul nu putem să ne luptăm corp la corp aşa cum au făcut sfinţii Bisericii dar fără doar şi poate că putem să fim cât se poate de indiferenţi faţă de ei. Sfinţii părinţi ne spun că niciodată să nu ne prindem mintea cu dialectica diavolului fiindcă în cele din urmă vom pierde. Ce este de făcut atunci? Tot ceea ce putem să facem este să cerem ajutorul lui Iisus.[121]

Se ridică întrebarea oare numai Iisus singur ne poate ajuta pe noi în lupta cu diavolul? Adevărul este că sunt şi sfinţii lui Dumnezeu care ne pot ajuta n această luptă. Sfinţii au reuşit nu numai prin propriile puteri să iese învingători în lupta cu diavolul ci la fel de bine şi prin cooperarea sau mai bine spus prin sinergia cu Iisus să iese învingători împotriva diavolului. Sunt sfinţi care toată viaţa şi-au dedicat-o combaterii diavolului. Acest lucru este un fapt care în cele din urmă îl putem realiza şi noi. Sfântul Serafim de Sarov ne spunea la un moment dat că: „pentru acest motiv se numeşte Maica Domnului *rana dracilor,* fiindcă nu poate satana să piardă pe om, atâta timp cât omul nu încetează să alerge la ajutorul Maicii Domnului." Este prin urmare un lucru evident că Maica Domnului ne ajută pe toţi şi ne face să nu mai fim în nici un fel stăpâniţi de diavol. Unii călugări care au fost privilegiaţi au putut să vadă că Maica Domnului străluceşte în rai cu o lumină mai puternică de 4000 de ori decât a soarelui. Prin urmare este adevărat că sfinţii lui Dumnezeu pot să ne vină în ajutor în această confruntare a noastră cu diavolul. Ceea ce este mai trist este că în lumea noastră diavolul a reuşit să creeze multă diviziune: sunt mai multe religii în lume şi în cadrul creştinismului sunt mai multe secte. Aceste lucruri sunt la un anumit nivel o lucrare a celui rău care după cum ştim a fost cel care s-a opus lui Hristos şi a încercat să distrugă lucrarea de mântuire a lui Hristos. Sfinţii părinţi care au fost inspiraţi de Dumnezeu Duhul Sfânt ne spun că diavolul a avut atât de multă ură că el a fost cel care l-a instigat pe regele Irod cel mare să omoare toţi pruncii de până la doi ani de lângă Betleem fiindcă a dorit să distrugă lucrarea lui Iisus şi venirea lui în lume. Totuşi, Iisus nu a zărădnicit venirea lui în această lume şi în cele din urmă avea să se nască. Iisus a venit prin urmare să ne ajute în lupta noastră cu diavolul. Câţi dintre noi primim oare acest ajutor? Dacă ne vom uita pe planetă vom vedea că sunt foarte puţini.[122]

121 Denis de Rougement, *Partea diavolului* (Editura Anastasia: Bucureşti, 1994).

Umanitatea din zilele noastre este împărţită în mai multe interese. Aşa se face că pentru unii umanitatea este de folos ca noţiune numai în măsura în care ajunge să ne satisfacă interesele şi plăcerile. În umanitatea din zilele noastre se dă o luptă acerbă pentru supremaţie: politică, socială, economică, culturală, artistică sau internaţională. Aşa se face că prin în acest vârtej al intereselor efemere din lumea noastră uităm de duşmanul nostru ultim, de cel din pricina căruia am pierdut raiul. Aceste cuvine ar putea părea pentru unii un fel de îndemn la răzbunare împotriva diavolului. Nu dorim să ne răzbunăm pe diavol ci doprim să luăm ceea ce ea fost pe drept al nostru al tuturor oamenilor: raiul. Dacă diavolul nu ar fii existat cu siguranţă că am fi ajuns să nu fim izgoniți din rai. Iată prin urmare că diavolul ne-a declarat război din prima zi a lumii. Acest lucru el îl face şi în zilele noastre. Ştim în acest sens din mitologia antică păgână că există un diavol al războiului [Ares] care nu are altă obligaţie decât să tatoneze lumea în care trăim şi să ajungă în cele din urmă să incite spiritele la război. Exemplele ar fi mult prea multe. În ultimele secole s-au înregistrat cele mai multe crime de război: braţe şi picioare amputate, cranii zdrobite, răni mortale, vărsare de sânge şi tăieturi adânci. Să fim oare noi chiar atât de neputincioşi la nivel de umanitate să nu ne dăm seama de lucrarea diavolului? Nu a fost diavolul cel care L-a suit pe Iisus pe cruce? Dacă vom sta şi vom medita mai mult vom vedea că lucrurile sunt aşa cum le-am prezentat mai sus. Este timpul ca umanitate să ne dăm seama de cine este cu adevărat duşmanul nostru. Duşmanul nostru ultim este diavolul. El este cel care de dragul urii şi al duşmăniei veşnice nu face decât să ne întărâte unii împotriva altora şi să ajungem să ne lovim unii pe alţii ca orbii. Mai nou diavolul a ajuns să îşi schimbe tactica şi le spune celor care sunt mai naivi că în realitate când omul moare nu merge în iad ci în nefiinţă sau mai bine spus în neantul din care a fost creată lumea. Auzim de multe ori că se spune în momentul în care a murit cineva că a trecut în nefiinţă. În sine nefiinţa nu mai există de când Dumnezeu a creat lumea şi universul. Există cu totul altceva: există ceea ce am putea spune ca *sub-fiinţa.* Iadul este un fel de existenţă care este mai

---

122 În lumea noastră sunt multe mentalităţi bolnave care se bucură că există atât de multă autoritate în lumea religiei şi la fel de bine în creştinismul ortodox. Acesta fiindcă aceste mentalităţi bolnave sunt persoane care s-au dedat pe sine lucrării diavolului. Iisus a spus foarte bine că evreii de la timpul lui îl aveau ca tată al lor pe diavolul fiindcă în loc să accepte cuvintele Sale nu făceau decât să se învârtoşeze şi mai mult. Iată prin urmare un lucru care în nici un fel nu poate să ne lase indiferenţi. Trebuie să știm care sunt aceste mentalităţi bolnave care s-au predat pe sine diavolului şi să ne ferim de ei fiindcă ei ar putea să ne contamineze şi pe noi. Este adevărat că diavolul poate ajunge uneori să posede un om şi în acel moment omul nu mai este responsabil de faptele şi de lucrările sale. Acesta fiindcă diavolul vrea să facă din om o marionetă a sa cu care să facă ceea ce doreşte. Aşa se face că el ajunge să posede uneori oameni. O altă categorie de oameni sunt conştienţi de lucrarea malefică a diavolului dar se simt neputincioşi şi în cele din urmă renunţă să mai lupte împotriva lui. Iată cum numărul celor care cred într-o umanitate unită împotriva diavolului ajunge să se împuţineze. Acesta fiindcă se consideră că nu are nici un sens să ne opunem împotriva diavolului care cu puterea lui ne poate distruge în orice moment. Adevărul este departe de a fi acesta. Diavolul este un lucru pe care ajungem să îl învingem prin credinţa în Iisus şi în numele Lui.

inferioară decât nefiinţă. Acesta fiindcă nimicul nu înseamnă chin şi durere, ori în iad există chin şi durere veşnice. Prin urmare este bine să ştim care este diferenţa dintre nefiinţă şi fiinţă.[123]

Se spune că un cuplu creştin ortodox trăia în bucurie. Aceasta până într-o zi când soţia s-a îmbolnăvit grav. Soţul a dus-o la spital dar fără prea mare rezultat. Doctorii nu mai ştiau ce să facă:

- Domnule doctor ce se întâmplă cu soţia mea?
- Soţia dumneavoastră este grav bolnavă.
- De ce?
- Asta încercăm şi noi să ne dăm seama.
- Deci nu ştiţi care este diagnosticul ei?
- Domnule să ştiţi că i-am făcut mai multe analize, dar din toate rezultă că este sănătoasă.
- Nu înţeleg.
- Soţia dumneavoastră suferă de o boală pe care noi medicii nu am reuşit să o înţelegem.

Soţul a rămas deznădăjduit. Ştia că lângă localitatea lui era o mănăstire. S-a dus la acea mănăstire pe la amiază şi i-a spus duhovnicului de acolo.

- Părinte să ştiţi că nu mai ştiu ce să mă fac.
- De ce fiul meu?
- Soţia mea este bolnavă.
- Şi nu au dus-o la spital?
- Ba da.
- Ce au spus medicii?
- Au spus că suferă de o boală pe care ei nu o pot diagnostica.

123 Constantin Dron, Nicolae Jingoiu, *Parabolele şi învăţăturile Domnului nostru Iisus Hristos* (Saeculum, 1994).

- Hmm....ar mai exista un lucru care l-am putea face în această situaţie.

- Fac orice părinte numai să mi se însănătoşească soţia.

- Hai cu mine în biserică să facem un paraclis în cinstea Maicii Domnului.

- Fac orice ziceţi părinte.

Duhovnicul mănăstirii s-a dus cu bărbatul în mănăstire şi au făcut un paraclis la icoana Maicii Domnului.

Era pe la ora 12 la amiază. După acesta bărbatul s-a dus grăbit la soţia din spital. Era deja pe la ora 3. Când a intrat pe uşile spitalului a putut să o vadă pe soţia lui că se plimba liniştită pe lângă nişte castani. Între timp îşi revenise.

- Vai ce mă bucur că te-ai însănătoşit.

- Da. Aşa este în jurul orei 12 la amiază am simţit că intră în mine un fel de putere şi să boala îmi trece.

- Este exact ora la care eu m-am dus la mănăstire să mă rog pentru tine la icoana Maicii Domnului.

- Lăudat fie Dumnezeu.

Să fie această întâmplare o simplă coincidenţă? Să nu existe nici un fel de legătură dintre rugăciunile pe care le-a făcut soţul pentru soţia lui la icoana Maicii Domnului?[124] Cu siguranţă că nu. Este adevărat că rugăciunea nu reușește în toate cazurile de boală dar ceea ce trebuie să ştim este că sunt şi cazuri în care rugăciunea reuşeşte. Dacă noi ca umanitate ne-am ruga lui Dumnezeu cu toată sinceritatea şi cu toată deschiderea este cât se poate de posibil ca în cele din urmă să simţim în lumea noastră un alt suflu. Dacă toţi ne-am ruga sincer şi dezinteresați lui Dumnezeu pentru umanitate cu siguranţă că am trăi într-o lume mult mai bună. Adevărul este că nu ne rugăm suficient pentru umanitate şi pentru aceasta umanitatea noastră este într-o stare de decădere. Este într-o stare de decădere duhovnicească ce evident că nu are nici un fel de logică şi nici un fel de sens. Rugăciunea sinceră către Dumnezeu ar face cu siguranţă o lume mai bună şi o umanitate mai unită. Ce dorim: să trăim într-o umanitate dezbinată sau într-o umanitate unită? Sunt mulţi mari lideri ai lumii care susţin că ei doresc tot ceea ce este mai bine pentru lume şi pentru poporul lor. Adevărul este că sunt puţini mari lideri ai lumii care îşi ridică cu cea mai mare seriozitate problema umanităţii. Acesta fiindcă ei consideră că tot ceea ce trebuie să facă este să îşi urmeze interesele proprii. Am ajuns să trăim într-o lume poluată în asemenea măsură în care

124 Ioanichie Bălan, *Istorioare duhovniceşti* (Sihăstria, 2010) pp. 119-120.

în nici o epocă a umanităţii nu s-a mai ajuns. Apele din râurile noastre sunt murdare, gunoaiele sunt aruncate în toate oraşele, rezidiurile toxice sunt deversate în mări şi oceane cu consecințe grave pentru peştii şi fauna mărilor şi a oceanelor sau fumul poluat de la marile furnale şi centre petrochimice ale lumii este lăsat să meargă liber pentru a distruge stratul de ozon. În loc să facem o lume mai curată şi mai igienică, se pare că progresul economic şi tehnic ne aruncă într-o lume a gunoaielor şi de deşeurilor. Să fie acesta umanitatea pe care o dorim noi? Cu siguranţă că nu.[125]

După 2000 de ani de creştinism este adevărat că a venit timpul să ne dăm seama că unitatea creştină este un fapt care ne face să fim cât se poate de uniţi şi cât se poate de motivaţi să ne opunem diavolilor. Sfinţii au demonstrat că acest lucru este posibil. Să ne aducem aminte că sfinţii creştin ortodocşi prin credinţa lor vie au făcut ca în tot bazinul mării Mediterane păgânismul să fie stârpit. A fost o luptă pe viaţă şi pe moarte în care au murit mai mulţi martiri creştin ortodocşi dar în cele din urmă sfinţii ortodoxiei au reuşit ceea ce şi-au propus. Din cele mai vechi timpuri lucrarea diavolului a fost să ne dezbine. Am fi naivi dacă am credem că diavolul vrea să ne vadă ca umanitate uniţi unii cu alţii. Din contră, el face tot ceea ce poate să ne vadă cât mai divizaţi şi cât mai fragmentaţi fiindcă în acest fel ne poate domina. Iisus ne-a spus că prin credinţa în El putem să ieşim învingători asupra diavolului. Fie că ne confruntăm cu patimi sau cu păcate credinţa în Iisus este cea care fără de nici o îndoială ne scoate de sub puterea diavolului. Sfinţii părinţi ne spun că diavolul îşi poate schimba tactica prin care să ne domine şi să ne înfrângă dar în cele din urmă rămân tot şapte categorii de duhuri ale răutăţii: 1. Lăcomia pântecelui, 2. Desfrânarea, 3. Iubirea excesivă de bani şi averi, 4. Invidia, 5, Lenea sau tristeţea, 6. Mânia şi 7. Mândria sau orgoliul. Prin urmare sfinţii părinţi ne spun că aceste categorii de păcate sunt cele pe care le folosesc diavolii pentru ca să ne pierdem sufletele. Cineva spunea că este un mare adevăr că diavolii se luptă pentru sufletele noastre fiindcă sunt unii care le oferă benevol. Acesta fiindcă umanitatea a ajuns la o stare prea mare de dezbinare în plan spiritual. Ne vedem unii mai buni decât alţii şi nu ne dăm seama că în cele din urmă împărtăşim aceiași umanitate. Sfinţii părinţi ne spun că fiecare dintre noi suntem într-un a nume fel unici şi nu va mai exista niciodată în istoria lumii o persoană cum am fost noi. Este adevărat că suntem unici dar când vine vorba de umanitate trebuie să ştim că diavolului nu îi mai pasă deloc de unicitatea noastră. Adam şi Eva au fost poate cei mai unici din istoria lumii dar acest lucru nu a valorat nimic în faşa diavolului care a dorit nu numai să îi scoată din rai ci la fel de bine să îi şi omoare.[126]

Sunt muţi care citind aceste rânduri ar putea spune că ele sunt în van. Umanitatea moare de mai bine de 7000 de ani de la facerea lumii şi nimeni nu a reuşit să învingă puterea morţii pe care a adus-o diavolul în această lume. Evident cine nu ştie ceea ce este creştinismul cu siguranţă că ar putea să creadă acest lucru. Noi care suntem creştini ştim că Iisus a învins puterea morţii fiindcă El a înviat şi are putere

125 Gheorghe Coman, *Ecologie spirituală* (Bucureşti, 1998).

peste stăpânirea morţii. Iată prin urmare că Iisus a schimbat într-un anume fel condiţiile ontologice ale omului. El a deschis o nouă orientare a omului care este cea care ne duce în cele din urmă la mântuire. Trebuie să ştim că moartea este o mare tragedie a umanităţii dar ea nu este dincolo de puterile lui Dumnezeu. Umanitatea se confruntă cu moartea dar în cele din urmă moartea nu înseamnă pierzania ultimă a omului. Iată de ce trebuie să ştim că dacă suntem uniţi ca umanitate avem şanse mai mari în faţa diavolului. Nu trebuie să ajungem să ne supraapreciem ci trebuie să ne vedem aşa cum ne-a lăsat Dumnezeu ca fiinţe care dorim mântuirea. Ajungem în comuniune unii cu alţii la nivel de umanitate mult mai uşor să realizăm mântuirea decât dacă am face-o individual. Sfinţii părinţi spuneau în vechime: cine vrea să se mântuiască cu întrebarea să călătorească. Prin urmare în vaţa diavolului dezbinarea umanităţii nu este în nici un fel o soluţie. Acesta fiindcă fiind dezbinaţi nu facem decât să îi ducem la îndeplinire planurile sale diabolice. Trebuie să ne gândim că cu toţii suntem oamenii şi cu toţii avem o umanitate în comun acesta fie că suntem greci, finlandezi, americani, japonezi sau brazilieni. Trebuie să fim cât se poate de uniţi la nivel de umanitate fiindcă în acest fel vom ajunge să demascăm una dintre cele mai vechi viclenii ale diavolului de a ne diviza şi de a ne spera unii de alţii. Pentru unii o umanitate unită în plan spiritual este un vis utopic. Unirea umanităţii nu este utopică. La fel cum o familie este unită la fel de bine şi umanitatea poate să fie unită şi să ajungă să fie mult mai preocupată de puncte comune decât de punct de divergenţă.[127]

Iisus a fost Cel care a fost conştient că omul nu se putea mântui pe sine de duşmănia diavolului. Aşa se face că El a venit şi a dorit să îi ofere omului posibilitatea de a se mântui. Nu există în acest sens o motivaţie mai profundă şi mai deplină a lui Iisus decât aceea ce a venii să îl mântuiască pe om. Prin urmare Iisus a ştiut că prin

126 Nu greşesc dacă afirm că diavolul este criminalul criminalilor fiindcă el este cel care a adus moartea în această lume. Acesta este poate cea mai mare dovadă de răutate pe care o poate face cineva. Nu este o răutate motivată ci este o răutate care nu are nici un fel de logică sau mai bine zis nici un fel de raţionament. Este dorinţa de a face răul de dragul răului. Acesta este în cele din urmă esenţa răului pur: acea de a nu avea nici o motivaţie de a face răul şi totuşi a îl comite. Aşa este şi diavolul. El trăieşte şi se hrăneşte din comiterea răului. A râs în hohote probabil când a reuşit să subjuge umanitatea cu moartea. Iată prin urmare că atunci când vorbi de diavol nu vorbim în nici un caz de un element raţional. Acesta fiindcă răul nu este raţional. Iisus care este logosul lui Dumnezeu sau mai bine spus raţionalitatea şi cuvântul lui Dumnezeu a reuşit prin acest lucru să ajungă să îl biruiască pe diavol. Trebuie ca şi noi să ajungem să facem acest lucru. Este posibil să ajungem să îl biruim pe diavol? Cu siguranţă că da. Acest lucru numai prin credinţa în Iisus. După cum am spus diavolul nu este raţional dar este viclean. El se foloseşte de viclenie pentru a ne face să credem că în cele din urmă este raţional. Acesta este o mare falsitate fiindcă în cel rău nu mai există nici un strop de raţionalitate. Raţionalitatea este cea care ne duce la a face binele şi a ne orienta în spre bine. Ori este clar că o fiinţă dedicată răului nu mai are cum să intre sub incidenţa binelui raţional.

127 Gavriluţă Nicu, *Sociologia religiilor: credinţe, ritualuri, ideologii* (Iaşi, 2013).

păcatul primilor oameni Adam şi Eva diavolul a ajuns să aibă un rol important în viaţa umanităţii. Iisus a iubit umanitatea ca unul prin care umanitatea a venit în fiinţă. Iată prin urmare că avem un aliat mai puternic decât diavolul în confruntarea şi disputa duhovnicească cu acesta. Nu trebuie prin urmare să ne îndoim de Iisus atunci când ne confruntăm cu diavolul care poate lua mai multe forme. Trebuie să fim încredinţaţi de superioritatea lui Iisus prin faptul că Iisus a făcut mai multe izgoniri de diavoli în timpul vieţii Sale pământeşti. Iisus a făcut aceste izgoniri pentru a ne spune că El este mai puternic decât diavolul şi are stăpânei asupra lui. Realitatea este că sunt din ce în ce mai puţini oameni care îşi spun nădejdea în Iisus. Acesta fiindcă se consideră de mulţi că toată lumea spirituală este un mit,un simplu basm şi în nici un fel o realitate existenţială. Sunt unii care consideră că posesiunile diavoleşti sunt simple boli psihice care pot să fie vindecate de un psihiatru bun. Realitatea este departe de a fi acesta. Diavolul este operativ în lumea noastră şi adevărul este că nu avem nici o scăpare din cursele lui decât pe Iisus. Pentru a ajunge să îl învingă pe diavolul Iisus a acceptat crucea. S-a vorbit mult în trecut de „nebunia crucii." De ce este crucea o nebunie? Crucea este o nebunie fiindcă cel care a instigat la uciderea lui Iisus pe cruce este nebun. Prin urmare diavolul nu este numai rău ci prin cruce el s-a descoperit pe sine ca nebun. Iisus a fost nevinovat dar din ură şi din invidie diavolul a făcut ca el să fie răstignit. Prin urmare cruce a devenit un instrument prin care diavolul a fost înfrânt.[128]

Crucea a fost instrumentul prin care Iisus a demonstrat nebunia diavolului. Aşa se face că după cum ne spune Sfântul Isaac Sirul „crucea este poarta tainelor." Dogmatiştii creştin ortodocşi sunt cei care susţin că prin cruce Iisus a ajuns să ne mântuiască. Această mântuire a fost câştigată prin urmare de Iisus şi tot ceea ce

128 Crucea este prin urmare semnul prin care Iisus fiul lui Dumnezeu a ajung în cele din urmă să îl învingă pe cel mai mare duşman al umanităţii, pe diavol. Sfântul Atanasie cel Mare spunea despre cruce: „Mântuitorul a ales crucea, fiindcă astfel de moare cu mâinile întinse. El S-a sfârşit îmbrăţişându-ne." Iată prin urmare că în timp ce Iisus ne iubeşte, diavolul ne urăşte şi vrea distrugerea noastră definitivă. Avem aici de a face cu două entităţi care sunt într-o antagonei deplină. Nu trebuie să avem nici o îndoială în acest sens. Diavolul este cel care doreşte ca noi să fim pierduţi în chinurile şi torturile iadului pentru totdeauna. Acesta fiindcă el detestă umanitate aşi pe fiecare dintre noi în parte. Este cu adevărat acesta o dovadă de nebunie. Este nebunie ceea ace facem diavolul dar trebuie ă știm că noi avem datoria ne a ne ferii de cursele şi de înşelăciunile lui nu putem să facem acesta prin noi înşine şi trebuie să avem un sprijin în acest sens. Iisus este Cel care ne-o oferit sprijinul său. A fost iubirea lui Iisus cea care L-a făcut să aleagă să ne mântuiască. Prin urmare este bine să ştim că nu putem face nimic prin puterile noastre proprii împotriva diavolului acesta fiindcă diavolul este o entitate care are puteri mai mari decât noi fiindcă este un fost înger. Totuşi, ceea ce trebuie să ştim este că fiind un fost înger diavolul a fost creat de Domnul Iisus care a existat din veşnicie. Prin urmare Iisus a fost cel care şi prin care s-a creat şi diavolul. Acest lucru ne spune că diavolul nu poate să fie mai mare decât Iisus şi prin urmare el nu poate să facă lucruri dincolo de voia lui Iisus. Iată care este motivul pentru care diavolul nu v-a putea niciodată să ajungă să îl înfrângă pe Iisus.

trebuie să facem noi este să acceptăm crucea lui Iisus. S- a scris mai multe lucruri despre crucea lui Iisus şi sunt mai mulţi care consideră că în nici un caz noi nu trebuie să Îl legăm pe Iisus de cruce. Acesta fiindcă sunt unii care consideră că în nici un fel crucea nu a făcut cinste lui Iisus care a murit pe ea. Adevărul este departe de a fi acesta. Crucea a fost metoda prin care Iisus a câştigat mântuirea noastră. Diavolul a crezut că Iisus este un simplu om şi că omorându-l pe cruce v-a ajunge în cele din urmă să îl eradicheze pe Iisus odată pentru totdeauna. Iisus însă a folosit crucea ca şi pe un cârlig de pescuit pentru a îl putea prinde în el pe diavol. De ce spunem acest lucru? Spunem acest lucru fiindcă Iisus S-a prezentat pe sine ca un simplu om care nu avea puterea peste moarte. Aşa se face că diavolul a influenţat lucrurile din vremea lui Iisus pentru a ajunge să fie condamnat la moarte. Mai apoi diavolii au luat sufletul uman al lui Iisus şi au ajuns să Îl ducă în iad. Ei credeau că duc un suflet de om ca oricare altul. Ajung în iad Iisus şi-a arătat strălucirea dumnezeirii şi a învins iadul. Aceste lucruri au fost descoperite sfinţilor părinţi care au fost insuflaţi de Dumnezeu. Iată prin urmare că un instrument care părea că este înfrângerea definitivă a lui Iisus a ajuns să fie cel prin care Iisus l-a învins pe diavol. Dogmatica creştin ortodoxă este cea care ne spune că crucea este instrumentul prin care Iisus a câştigat mântuirea noastră obiectivă sau mai bine spus instrumentul prin care mântuirea a devenit un lucru posibil pentru umanitate. Mai trebuie să ca noi să ne împropriem această mântuire. Devine cât se poate de evident că trebuie să fim cât se poate de încrezători în crucea lui Iisus. Fiindcă crucea a fost instrumentul prin care Iisus a învins pe diavol ortodoxia are un cult al crucii lui Iisus. Crucea este cea pe care o întâlnim în toate Bisericile Creştin Ortodoxe. Acesta fiindcă crucea a fost cea pe care în cele din urmă s-a ajuns să se câştige mântuirea.[129]

Prin urmare crucea lui Iisus este instrumentul prin care s-au demonstrat două lucruri: 1. răutatea infernală a diavolului şi 2. nebunia lui. Nu putem găsii o dovadă mai mare a nebuniei diavolului decât crucea lui Iisus. Este cu adevărat nu ai o dovadă de nebunie simplă ci am putea spune de o nebunie patologică. Acesta fiindcă diavolul a demonstrat că nu poate în nici un fel să ajungă să îl suprime pe Iisus. Aşa se face că crucea care a fost un instrument care a dorit exterminarea lui Iisus a ajuns să fie un instrument de victorie şi de biruinţă. Trebuie să avem încredere în crucea lui Iisus şi la fel de bine să cinstim crucea lui Iisus prin care diavolul a fost înfrânt. La Sfântul Maslu care este o slujbă din Biserica Creştin Ortodoxă unde se fac rugăciuni pentru cei bolnavi există o rugăciune care spune aşa: „Doamne, armă asupra diavolului Crucea Ta o ai dat nouă, că se îngrozeşte şi se cutremură, nesuferind a căuta spre puterea ei, că morţii a sculat şi moartea o a surpat, pentru aceasta ne închinăm Îngropării Tale şi Învierii." Din această rugăciune deducem că diavolul se teme de cruce şi nu vrea să aibă de a face cu ea. Acesta fiindcă prin cruce Iisus a ajuns să îl înfrângă pe diavol. Nu trebuie să avem în acest sens nici un fel de îndoială. Pentru ca mântuirea noastră să fie realizată Iisus a avut nevoie de un instrument fizic fiindcă el a venit să mântuiască o lume care trăieşte după legile fizicii. Aşa se face că în cele din urmă Iisus a ales crucea. Trebuie să ştim că

129 Paul Claudel, *Un poet priveşte crucea* (Editura Anastasia: Bucureşti, 1994).

nu putem să ne câştigăm mântuirea dacă nu cinstim cruce pe care a fost răstignit Iisus. Sunt mulţi care neagă în zilele noastre semnificaţia şi importanţa crucii. Acesta fiindcă se consideră că crucea nu are nici un rol n mântuirea noastră. Sfinţii părinţi ne spun că pe cruce Iisus a pironit păcatele lumii. Într-un anume sens crucea nu ar fii fost necesară dacă omul nu ar fii ajuns rob al păcatelor.[130]

Iisus a venit în această lume pentru a ne ajuta să ieşim învingători în lupta noastră cu diavolul. Aşa se face că sunt mai muţi sfinţi părinţi care susţin că Iisus este Noul Adam. De ce spun sfinţii părinţi că Iisus este Noul Adam? Dacă Vechiul Adam, primul om care a fost creat de Dumnezeu a căzut în păcat, Noul Adam a venit să ne mântuiască de păcat şi să ne ajute să ne eliberăm de păcat. Prin urmare prin Iisus ajungem să cunoaştem o existenţă care este eliberată de orice păcat şi care fără doar şi poate ne duce la mântuire. Acesta fiindcă păcatul este cel care ne face să ne pierdem mântuirea. Trebuie să avem credinţă în Iisus deşi sunt din ce în ce mai mulţi care sunt departe de acest fapt şi susţin că în nici un fel nu trebuie să ne raportăm viaţa la Iisus. Cine este Iisus? A fost un om care a trăit acum 2000 de ani şi care a murit pe cruce. Este adevărat că Iisus a murit pe cruce dar la fel de bine El a şi înviat. Învierea lui Iisus este cea care Îl face duhovniceşte contemporan pe Iisus cu fiecare dintre noi. Prin rugăciune suntem la un anumit nivel contemporanii lui Iisus. Aceasta este o mare posibilitate pe care ne-o oferă Iisus şi nu trebuie să o refuzăm. În zilele noastre auzim de multe ori că nu mai este la modă să credem în Iisus, nu mai este la modă să scriem sau să citim despre Iisus fiindcă acesta este un subiect epuizat. Adevărul este departe de aceasta. Iisus este încă actual şi la fel de bine El este Cel care ne face să fim conştienţi de semnificaţiile profunde ale mântuirii noastre. Iisus a fost Cel care a inaugurat în istoria umană o nouă dimensiune. Este vorba de ceea ce teologii denumesc ca „dimensiunea hristologică.” Ce să înţelegem prin această dimensiune hristologică pe

130 Sfântul Maxim Mărturisitorul ne spune un lucru despre cruce pe care trebuie să îl redăm pentru frumuseţea lui: „prin linia verticală, Crucea Îl arată pe Dumnezeu, (…) iar prin linia orizontală se arată toata zidirea în atârnare desăvârșită de Dumnezeu, neavând al suport al existentei sau alta baza afara de Dumnezeu.” Prin urmare într-un anume sens crucea a fost un fel de unire a două spaţii diferite: spaţiul existenţei lui Dumnezeu cu spaţiul existenţei omului. Este cât se poate de adevărat că crucea lui Iisus este un instrument de supliciu dar care prin jertfa lui a devenit mult mai mult decât atât. Prin Iisus crucea a devenit un instrument de înfrângere a diavolului. Pentru unii aceste expresii pot părea extreme de anoste. Acesta fiindcă le vine greu să creadă toate adevărurile care ţine de cruce. Realitatea este că Iisus a ajuns să schimbe un instrument de supliciu într-un instrument de mântuire. Am ajuns să fim mântuiţi prin crucea lui Iisus. Nu trebuie prin urmare să ne îndoim deloc de puterea crucii şi trebuie să ştim că crucea este cea care ne duce la mântuire. Fiindcă Iisus Fiul lui Dumnezeu a murit pe cruce sensurile crucii s-au schimbat şi au o cu totul altă semnificaţie. Pentru unii crucea este numai un instrument care ţine de istorie: ea ne aduce aminte că Iisus a murit pe cruce. Fiindcă diavolul a fost cel care a dorit ca Iisus să moară pe cruce, este adevărat că Iisus a conferit crucii un alt sens: acela de a îl înfrânge pe diavol prin cruce. Acesta este noul sens pe care Iisus s-a adus crucii Sale prin urmare crucea nu este numai un instrument de tortură ci la fel de bine un instrument prin care Iisus a ieşit învingător asupra puterii diavolului.

care Iisus a venit să o inaugureze în lume? Pentru a ne ferii de păcat şi pentru a ne putea duce către mântuire avem nevoie de Iisus. Nu putem să ne mântuim afară de Iisus sau mai bine spus nu putem să ajungem în rai dacă nu credem în Iisus. De ce spunem aceasta? Spunem acesta fiindcă Iisus a fost Cel care a deschis pentru noi posibilitatea de a ajunge în rai. Dacă Iisus nu ar fii venit, este cât se poate de adevărat că raiul ar fii rămas închis. Prin credinţa în Iisus avem acces către rai şi nu trebuie să avem nici un fel de îndoială în acest sens. Iată prin urmare ce a făcut Iisus pentru noi şi de ce noi trebuie să îi fim recunoscători. După cum am spus Iisus a inaugurat în lume „dimensiunea hristologică”. Prin acest lucru înţelegem că prin credinţa în Iisus intrăm într-o nouă dimensiune de existenţă: este dimensiunea care ne duce în spre propria noastră mântuire. Nu poate să fie un lucru mai bun şi mai frumos decât propria noastră mântuire. Pentru a ajunge să realizeze acest lucru, Iisus a creat o nouă dimensiune existenţială pentru noi, *dimensiunea hristologică.*[131]

Trebuie să înţelegem bine că oricât s-ar fi străduit omul să se mântuiască pe sine de puterea diavolului şi a iadului acest fapt este în sine imposibil de realizat. Dumnezeu Tatăl a fost Cel care în preştiinţa lui a fost conştient că omul este o fiinţă neputincioasă în faţa răutăţii şi a nebuniei diavolului. Sfinţii şi drepţii Vechiului Testament s- au luptat într-un anume sens cu diavolul ca şi cu morile de vânt. Acesta fiindcă ei în nici un fel nu au ajuns să vadă raiul. A trebuit ca fiul lui Dumnezeu în persoană să vină şi să se confrunte cu diavolul. Nebunia diavolului a fost să creadă că el este mai puternic decât Iisus. Aşa se face că acest crez l-a făcut să influențeze lucrurile pentru ca Iisus să moară răstignit. Este prin urmare puterea lui Dumnezeu care a făcut din instrumentul răstignirii lui Iisus, instrumentul mântuirii noastre. Aşa se face că în creştinismul ortodox răstignirea este un lucru care ne duce la mântuire. La fel de bine crucea a fost cea care a fost lăsată de Iisus şi spre binele nostru propriu sau mai bine spus pentru a ne unifica. Iată ce spunea în acest sens părintele Nicolae Steinhardt de la Mănăstirea Rohia: „crucea, geometric şi simbolic vorbind, e semnul întretăierii celor două planuri, e unirea dintre spiritual şi material, e metafora dublei noastre naturi: duhovnicească şi pământeană. Ea ne rezumă, ne recapitulează, ne reprezintă grafic şi cardinal, ne expune în dubla – paradoxala, perpendiculara, fundamentala – noastră solemna şi derizorie situaţie de făptură care ţine deopotrivă de lume si de cer.” Din aceasta înţelegem că crucea este un instrument care uneşte în sine materialul cu ceea ce este duhovnicesc sau mai bine zis materială cu sufletescul. Trebuie să ştim că după cum am spus în fiinţa umană de mai multe ori are loc un fel de luptă dintre material şi duhovnicesc. Noi trebuie să avem, în vedere ca să cultivăm ceea ce este duhovnicesc în sufletul nostru. Credinţa în Iisus este o credinţă în Duhul Sfânt al lui Dumnezeu şi prin acesta ea ajunge să ne mântuiască.[132]

131 Ioniţă Apostolache, *Hristologie şi mistică în teologia siriană* (Editura Curtea de Scaun, 2014).

Sfinţii părinţi sunt cei care ne mai spun că Iisus a fost cel prin care la un anumit nivel Dumnezeu Tatăl şi-a demonstrat la un anumit nivel pronia Sa sau mai bine zis purtarea Sa de grijă faţă de om. Au fost mulţi în istoria care fără să Îl vadă cu ochii fizici pe Dumnezeu au ajuns la concluzia că Dumnezeu a părăsit odată pentru totdeauna lumea. Sunt mulţi care susţin că faptul că nu Îl vedem pe Dumnezeu este cea mai bună dovadă că Dumnezeu a abandonat lumea. Să fie acest lucru adevărat? Să fie adevărat că Dumnezeu a abandonat lumea? Cu siguranţă că nu. Ceea ce trebuie să înţelegem este că Dumnezeu este o fiinţă de esenţă spirituală. Acest lucru ne spune că Dumnezeu este mai presus de lumea materială fiindcă El este Creatorul ei. Lumea materială este un fapt care este la un anumit nivel inferioară lumii duhovniceşti. Acesta fiindcă îngerii lui Dumnezeu sunt mai presus de om. Trebuie să ştim totuşi că Dumnezeu a fost Cel care a creat şi lumea materială şi prin urmare El îi poartă de grijă. Ceea ce doreşte Dumnezeu este ca lumea materială să ajungă să se înduhovnicească. Acest lucru lumea materială îl face prin om care este o fiinţă chemată la înduhovnicire. După cum am spus diavolul şi viaţa duhovnicească sunt două lucruri incompatibile şi nu trebuie să avem nici un fel de îndoială în acest sens. Pe tot parcursul vieţii Sale pământeşti Iisus a dus o viaţă duhovnicească pentru a ne învăţa şi pe noi să deprindem o viaţă duhovnicească. Acesta fiindcă viaţa duhovnicească este ceea ce ne face să ne depărtăm de diavol. Diavolul doreşte ca noi să ducem o viaţă de păcate şi de vicii şi prin urmare să fim într-una nume fel sclavii lui. Iisus are puterea să ne elibereze din această sclavie a diavolului. Prin urmare Iisus ştie mult mai bine ceea ce este bun şi folositor pentru noi. Sfântul Vasile cel Mare spunea un adevăr de care trebuie să ţinem cont: „fără îndoială că Dumnezeu rânduieşte faptele noastre mai bine decât am putea-o face noi înşine.” Din acest lucru înţelegem că Dumnezeu ştie mai bine ceea ce este bun pentru noi şi la fel de bine doreşte ca noi să îi urmăm Lui.[133]

---

132 Diavolul este cel care detestă tot ceea ce este duhovnicesc deşi original el a fost o fiinţă spirituală şi de fapt continuă să fie o fiinţă spirituală. Acesta fiindcă el doreşte ca omul să nu aibă nimic de a face cu viaţa duhovnicească. Viaţa noastră este o viaţă care la un anumit nivel ajunge să evite păcatul devenind duhovnicească. Atunci când ne înduhovnicim devenim la drept vorbind plini de harul Sfântului Duh sau mai bine zis de prezenţa Duhului Sfânt. Fiindcă diavolul a căzut de la Dumnezeu el nu poate să sufere prezenţa Duhului Sfânt al lui Dumnezeu fiindcă acest lucru este ceea ce îl face să lucreze împotriva propriei sale naturi. Iată prin urmare că pe cât ne înduhovnicim mai mult pe atât mai mult ajungem să fim cât se poate de departe de diavol. Este evident că nu poate să fie nici un fel de legătură dintre viaţa duhovnicească şi viaţa pe care o inspiră diavolul în om. Acesta fiindcă viaţa duhovnicească este un lucru care fără de nici o îndoială ne duce la Dumnezeu şi ne face să fim cât se poate de uniţi cu El. Viaţa duhovnicească este o viaţă care vine de la Duhul Sfânt şi ne face să fim asemănători Duhului Sfânt care este izvorul a tot ceea ce este duhovnicesc. Trebuie să avem încredere în Duhul Sfânt al lui Dumnezeu fiindcă acest lucru este cel care ne duce departe de păcat.

133 Ilie Cleopa, Ioaniche Bălan, *Lumina şi faptele credinţei – convorbiri duhovnivceşti* (Iaşi, 2013, reeditare).

Un om modern s-a rătăcit prin deşert. Era deshidratat. Când dormea visa doar apă, portocale sau smochine. Apoi se trezea şi se târa mai departe, dar chinul era tot mai apăsător. Când tocmai ajunsese la capătul puterilor a zărit o oază.

- A, fata morgana, a gândit el.

  A continuat să meargă mai departe.

- O iluzie care vrea să mă împingă la disperare, deoarece în realitate acolo nu există nimic. Dar nu! Eu voi rămâne demn şi nu mă voi lăsa păcălit!

El se apropia de oază însă ea nu dispărea, ci devenea tot mai vizibilă. Smochinii parcă îi făceau semn cu crengile lor să vină şi să mănânce, dar el gândea:

- Asemenea iluzii sunt frecvente pentru cei aflaţi în situaţia mea. Ce crudă poate fi natura! Cuprins de aceste gânduri a murit având pe buze un blestem neînţeles asupra lipsei de sens a vieţii.

În cele din urmă omul modern a murit.

La o oră după ce a murit au trecut pe acolo doi beduini.

- Nu pot să înţeleg pe acest om, a spus unul dintre beduini.
- De ce?
- A murit de foame şi de sete lângă cea mai frumoasă oază.
- Eu cred că ştiu care a fost cauza.
- Care?
- A fost un om modern. Nu a crezut în ceea ce a văzut.

Întâmplarea de mai sus ni se potriveşte şi nouă tuturor celor din zilele noastre. Suntem ca acest om modern pierduţi prin deşertul acestei lumii. Patimile şi iadul ne asaltează şi nu ştim de unde să căutăm scăpare. Când ajungem să îl vedem pe Hristos şi putem să auzim chemarea lui Iisus către El de multe ori ni se pare un miraj. Câţi dintre noi nu se îndoiesc în sinea lor că Iisus poate să ne mântuiască de iad? Faptul că lumea se îndoieşte de Iisus este demonstrat de mai multele religii care există în lumea noastră. Sunt mulţi care şi acum după 2000 de ani sunt cât se poate de sceptici şi plină de necredinţă în Iisus. Acesta fiindcă sunt mulţi care găsesc greu de acceptat că Iisus

ne-a mântuit din iad sau mai bine spus că Iisus are puterea de a ne mântui de chinurile şi de flăcările iadului.[134]

Pentru a lăsa ca lucrarea Sa de mântuire a omului să continue în această lume Iisus a fost Cel care a întemeiat Biserica. Biserica este locul pe care trebuie să Îl consacrăm lui Iisus. Aşa se face că în Biserică sunt mai multe icoane în care este reprezentat Iisus în diferitele acţiuni pe care le-a făcut în viaţa Sa pământească. Prin urmare când mergem la Biserică trebuie să ştim că la un anumit nivel mergem într-un loc care este consacrat lui Iisus. Fiindcă este Fiul lui Dumnezeu El este prezent în mod haric sau mai bine spus în mod nevăzut în Biserică. Trebuie să nu ne îndoim de prezenţa lui Iisus în Biserică. Acesta fiindcă sunt mai mulţi care spun că tot ceea ce pot vedea în Biserică sunt icoane de-a lui Iisus. Trebuie să ştim că Iisus este Cel care a fondat Biserică şi prin urmare la un anumit nivel tot El o conduce în mod nevăzut. Acţiunile noastre faţă de Biserică sunt cele care la un anumit nivel definesc existenţa Bisericii. Iată ce ne spune în acest sens în mod destul de inspirat Sfântul Paisie Aghioritul: „Dacă te îndrepți pe tine însuți, imediat se îndreaptă o părticică din Biserică. Dacă aceasta ar fi făcut-o toți, Biserica s-ar fi îndreptat. Însă astăzi oamenii se preocupă de toate celelalte subiecte, dar nu se preocupă de ei înșiși. Pentru că a te preocupa de alții este ușor."[135]

134 Iisus ne-a avertizat în acest sens şi ne-a spus cât se poate de clar: "căci inima acestui popor s-a învârtoşat şi cu urechile aude greu şi ochii lui s-au închis, ca nu cumva să vadă cu ochii şi să audă cu urechile şi cu inima să înţeleagă şi să se întoarcă, şi Eu să-i tămăduiesc pe ei." (Matei, 13, 14). Este cât se poate de adevărat că sunt mulţi care deşi aud glasul lui Iisus în această lume prin slujbele Bisericii sunt cât se poate de imuni la această chemare pe care ne-o face Iisus. Acesta fiindcă nouă ne este cât se poate de greu să acceptăm că Iisus deşi a fost om ca noi la fel de bine El a fost şi este şi mântuitorul nostru. Sunt mulţi care ar dorii să aibă un mântuitor care este venit din cer şi care să mântuiască lumea de undeva din exterior. Iisus a mântuit lumea din interiorul ei şi acest lucru l-a făcut pentru ca să ne facă pe noi să ajungem să Îl iubim şi mai mult. Nu putem să Îl acceptăm pe Iisus ca mântuitorul nostru dacă nu Îl iubim. Iubirea lui Iisus faţă de noi a fost imensă şi de ce nu infinită. A fost o iubire care a concretizat iubirea lui Dumnezeu Tatăl pentru noi. Prin urmare dacă Iisus ne-a iubit pe noi şi a suferit crucea pentru noi, una dintre cele mai umilitoare morţi pe care o poate concepe cineva, la fel de bine şi noi trebuie să răspundem acestei iubiri şi să nu lăsăm chemarea lui Iisus de a fi creştini fără de nici un răspuns. Sunt mulţi care aud chemarea lui Iisus la creştinism dar nu vor să îi răspundă. Iată prin urmare care este sensul şi care este înţelesul chemării pe care Biserica lui Iisus o face fiecărei generaţii. Este o chemare înaltă şi la fel de bine de ce să nu spunem că la un anumit nivel această chemare este un privilegiu. Este privilegiul de a ajunge să ne înfrăţim cu Iisus. Nu poate să fie un lucru mai frumos şi mai bună în această lume. Pentru acest lucru trebuie să ne luăm credinţa noastră creştin ortodoxă în serios.

135 Cuviosul Paisie Aghioritul, *Trezire duhovnicească, Cuvinte duhovnicești* vol. II, (Editura Evanghelismos, București, 2003), p. 76.

Prin urmare ca să poată să ne împărtăşească şi nouă victoria Sa asupra diavolului şi a iadului Iisus a întemeiat Biserica ce este modul în care El ajunge să se unească cu noi. Cu toţi voim să ajungem la o intimitate cât mai mare cu Dumnezeu şi la fel de bine la unire cu Dumnezeu. Acest fapt ajungem să îl facem prin Biserică. Prin faptul că participăm la slujbele Bisericii demonstrăm că suntem la un anumit nivel dornici de a de impropria biruinţa lui Hristos asupra diavolului. Iisus a spus cât se poate de clar că Biserica nici porţile iadului nu o vor birui. Prin urmare este adevărat că nu există posibilitatea ca diavolul să mai ajungă să înfrângă Biserica. Noi trebuie să fim deplin încredinţaţi de acest fapt. Iisus ne cheamă să participăm la slujbele Bisericii fiindcă în acest mod nu numai că depăşim graniţa egoismului nostru ci la fel de bine suntem unii care ajungem să trăim în comuniune duhovnicească cu Iisus. Când a întemeiat taina sfintei liturghii Iisus a luat pâine care a considerat-o trupul Lui şi a luat şi vin pe care L-a considerat sângele Lui. Cu alte cuvinte Iisus a voit să confere un fel de prelungire sau mai bine spus o extensie a existenţei Sale în această lume. Când ne împărtăşim cu pâine şi vin care în prealabil au fost sfinţite, este bine să ştim că suntem unii care am ajuns la comuniunea deplin că Iisus. Este adevărat că împărtășania pe care o primim la biserică este la un anumit nivel numai o prefigurare a comuniunii la care vom ajunge în rai. Împărtășania este prin urmare comuniune cu Iisus fiindcă Iisus a voit să fie aşa. El a voit să Îl comemorăm şi când Îl comemorăm într-un anume fel nu facem decât să actualizăm prezenţa Lui în această lume. După ce Iisus le-a dat pâine şi vinul sfinţilor apostoli El le-a spus: „faceţi aceasta întru pomenirea Mea.” Prin urmare Iisus ne cere să îi actualizăm prezenţa în această lume. Prin acesta înţelegem că Iisus doreşte să fie prezent în viaţa noastră şi nu doreşte că noi să Îl tratăm ca şi pe un străin faţă de existenţa noastră de zi cu zi.[136]

În plan duhovnicesc cu toţii suntem bolnavi. Suntem bolnavi fiindcă suntem persoane care suntem supuse păcatului. Păcatul este cel care ne îmbolnăveşte sufletul şi avem nevoie de unele medicamente pentru a ajunge să ne vindecăm. Pentru acest lucru Iisus a lăsat în lumea Biserica lui prin care harul Său ne este comunicat nouă. Este un har pe care Iisus ni-l conferă pentru a putea scăpa de păcate care nu fac decât să ne tragă după ele în iad. Trebuie să nu avem nici un fel de îndoială în acest sens.

136 Iată ce ne spunea în acest sens Sfântul Ioan Hristotom: „Nimic nu este mai puternic decât Biserica. Nimic nu se ridică la valoarea Bisericii. Biserica este mai înaltă decât cerul, mai întinsă decât pământul, mai luminoasă decât cerul, mai luminoasă decât soarele. Câți nu au luptat cu ea și nu au reușit să o biruiască? Toți cei care au luptat împotriva ei au fost dați pierzaniei, pe când Biserica a urcat la cer. " Sfântul Ioan Gură de Aur, Problemele vie ții, Editura Egumenița, Gala ți, 2007, p. 368. Trebuie să avem încredere că mergând la Biserică în cele din urmă vom ajunge să ne mântuim. După cum ne-a învăţat Iisus, mântuirea nu se câștigăm separat de Biserică ci prin Biserică. Prin urmare putem ajunge să ne mântuim prin mersul la Biserică. Pentru mulţi mersul la Biserică este incomod fiindcă ei acolo se plictisesc fiindcă găsesc slujbe care se tot repetă la infinit. Slujbele Bisericii este adevărat că sunt unele care se repetă dar în același timp şi noi oamenii suntem fiinţe care ne repetăm. Generaţie după generaţie oamenii din această lume ajunge să se repete. Acest fapt este unul care ne spune că prin slujbele Bisericii ajungem să ne curăţim de păcate şi de patimi. Pentru acest lucru Biserica repetă slujbele ei pentru ca în cele din urmă cei în cauză să ajungă să fie scutiţi de greutatea păcatelor şi a patimilor. Trebuie să ştim acest fapt şi să nu avem nici un fel de îndoială în privinţa lui.

Păcatele sunt cele care fac ca energiile negative ale iadului să ajungă să se sălășluiască în noi şi la fel de bine să ajungă să ne domine. Iată de ce este bine să fugim de păcate şi vom reuşii să facem acest lucru cel mai bine prin Biserică. În lumea noastră Biserica a fost concepută de Iisus ca un spaţiu sacru. A a fost cea care l-a un anumit nivel a continuat tradiţia sinagogii sau mai bine spus ea a împlinit sinagoga iudaică. Este bine să ştim că Iisus este prezent în Biserică chiar dacă noi nu Îl putem vedea. Au fost mai mulţi sfinţi care s-au învrednici să Îl vadă pe Iisus în timpul slujbelor. Un astfel de caz a fost cel al Cuviosului Porfirie Bairaktaris care în secolul al XX-lea a ajuns să Îl vadă pe Iisus în săptămâna patimilor în timpul unei slujbe din Atena în Grecia. Prin urmare Iisus a fost văzut de sfinţi care fiind prezent în Biserică şi ca o persoană ce nu este în nici un fel străină de Biserică. Trebuie să avem credinţă în Iisus şi acest lucru cel mai bine îl manifestăm că suntem părtaşi Bisericii şi că nu suntem străini de slujbele şi de învăţăturile ei. Prin urmare trebuie să credem că Biserica aşa cum este ea în zilele noastre este o instituţie pe care nici porţile iadului nu o vor putea birui. Avem nevoie de un remediu împotriva iadului şi acest remediu a fost oferit de Iisus prin Biserică. Este adevărat că mântuirea în Biserică nu se produce automat ci este la drept vorbind un proces. Este vorba de un proces care ne duce în cele din urmă la realizarea noastră ca persoane umane. Biserica este un lucru care poate îngloba în ea întreaga umanitate, dar realitatea este că ceea ce putem vedea este că sunt mulţi care resping Biserica. Sunt regiuni din lume în care Biserica este total necunoscută şi la fel de bine este persecutată. Acesta fiindcă lumea nu doreşte să ştie de Iisus. Fără de Iisus în cele din urmă lumea nu poate să fie mântuită. Iisus este Cel care prin Biserică iasă în căutarea noastră. Iată ce ne spune El: „iată Eu stau la uşă şi bat. Dacă aude cineva glasul Meu şi deschide uşa, voi intra la el, voi cina cu el, şi el cu Mine.” (Apocalipsă, 3, 20).[137]

CONCLUZII

În această carte am dorit să insistăm mai mult pe importanţa lui Iisus pentru umanitate. Sunt mai mulţi care consideră că Iisus este o simplă persoană a trecutului şi că nu mai este deloc actual pentru noi cei de azi. Este adevărat că credinţa în Iisus a creat de-a lungul timplului multe erezii, neînţelegeri şi schisme dar trebuie să ştim că aceiaşi credinţă în Iisus a dat lumii şi mulţi sfinţi. Prin urmare credinţa în Iisus este un lucru încă valabil. În fiecare generaţie se găsesc noi şi noi teologi creştin ortodocşi care Îl actualizează pe Iisus pentru timpurile lor. Iisus le-a spus ucenicilor Lui şi prin noi tuturor că El este cu noi în toate zilele până la sfârşitul veacului (Matei 28, 20). Nu trebuie să ne îndoim de acest fapt. Este adevărat că sunt unii care susţin că în nici un

137 Sfântul Andrei al Cezareei capadociei, *Tâlcuire la apocalipsă* (Bucureşti, 2016, reeditare).

fel credinţa în Iisus mai poate să fie actuală fiindcă sunt prea multe diviziuni în sânul creştinismului. Cum mai poate să fie credibil mesajul lui Iisus dacă creştinii sunt divizaţi? Nu trebuie să atribuim lui Iisus neînţelegerile dintre creştini. Iisus a venit în această lume ca să întemeieze o singură Biserică şi credem că acea Biserică este Biserica Creştin Ortodoxă. Este adevărat că toate Bisericile din zilele noastre susţin că ele sunt credincioase lui Iisus şi nici una nu doreşte să recunoască greşelile ei. Ceea ce trebuie să ştim este că dintre toate bisericile creştine Biserica Creştin Ortodoxă este cea mai veche. Iată de ce trebuie să avem încredere în Biserica Creştin Ortodoxă.[138]

Atunci când vorbim despre Iisus în zilele noaste trebuie să ştim că Iisus a venit în această lume să ne mântuiască. El nu a venit pentru a ne ajuta în materie de tehnică sau de cultură. Sunt din ce în ce mai mulţi care susţin că mesajul lui Iisus este la un anumit nivel „unilateral” sau mai bine zis destul de îngust. Iisus se interesează numai de nişte lucruri restrânse din viaţa şi activitatea omului. Ce rămâne atunci cu omul ca întreg? După cum am spus Iisus a venit în această lume pentru a oferii o cale de mântuire a omului. Aceasta a fost la un anumit nivel sensul vieţii şi al existenţei Sale pământeşti. Problemele sociale, economice, culturale sau artistice ale umanităţii este adevărat că nu au intrat în sfera de interes al propovăduirii lui Iisus. Acesta nu înseamnă că Iisus nu mai este actual. Din contră, El continuă să fie la fel de actual ca în zilele propovăduirii Sale. Iisus a venit să îi ofere omului ceea ce el nu poate să realizeze singur: mântuirea. Mântuirea omului este un lucru posibil de la Iisus încoace şi acesta se datorează lui Dumnezeu prin Iisus Hristos. Pentru mulţi Iisus este o dezamăgire fiindcă El se reduce numai la sfera religiei şi nu a ajuns să se implice şi în alte domenii ale existenţei. După cum am spus, Iisus a fost cât se poate de explicit în misiunea Lui. Cartea pe care am scris-o este o carte care doreşte să arate şi să demonstreze implicaţiile hristologiei la nivel de umanitate. Este trist că sunt mai multe regiuni ale lumii în care lumea nu vrea să ştie despre Iisus şi aceste regiuni sunt încă în întunericul

---

138 În zilele noastre se ridică problema fidelităţii faţă de propovăduirea lui Iisus a tuturor Bisericilor existente în lumea noastră. Ceea ce trebuie să ştim este că niciodată Biserica Creştin Ortodoxă nu a încercat să modifice adevărurile de credinţă pe care le-a lăsat Iisus. Prin urmare Iisus este încă prezent în Biserica Ortodoxă şi cea mai bună dovadă sunt moaștele sfinţilor. Sunt mai multe moaşte de sfinţi în Biserica Ortodoxă ceea ce ne spune că harul lui Dumnezeu nu s-a retras din ea. Aceste fapte ne spun că trebuie să ne aprofundăm în trăirea creştin ortodoxă a lui Iisus. Este adevărat că Iisus nu a folosit termenul de ortodox în propovăduirea lui şi prin urmare ar fii unii care ar putea spune că a fi ortodox nu înseamnă a urma lui Iisus. Ceea ce trebuie să avem în vedere este faptul că după Iisus a existat o întreagă istorie creştină. Această istorie a fost trăită de mai multe personalităţi ale Bisericii care au dorit să urmeze lui Iisus. Iată de ce la un anumit moment dat în secolul al IX-lea Biserica Creştin Ortodoxă a început să se numească pe sine ortodoxă sau mai bine zis Biserica drept măritoare. Anul în care s-a stabilit definitiv termenul de ortodox alăturat de cel creştin a fost anul 843. Prin urmare Biserica Ortodoxă are o lungă istorie care nu a urmărit nimic altceva decât să actualizeze prezenţa lui Iisus în această lume. Nu există nici un alt scop secundar al principalei motivaţii a Bisericii Ortodoxe decât aceea de a aduce pe cât mai mulţi la Iisus.

unor religii necreştine. Este bine în acest moment să ne amintim că Iisus respectă libertatea oamenilor şi că El nu forţează pe nimeni la credinţa creştin ortodoxă. Este adevărat că pe parcursul istoriei au existat mai multe abuzuri în numele lui Iisus. Să ne aducem aminte de inchiziţie, de cruciade, de invaziile conchistadorilor spanioli între nativii din America de sud sau să ne amintim de ereziile care au apărut în numele lui Iisus. Toate acestea sunt aspecte pe care trebuie să le studiem şi la fel de bine să ne înţelegem în contextul lor potrivit. În nici un caz nu poate să fie acuzat Iisus de abuzurile pe care le-au făcut oamenii. Acesta fiindcă Iisus trebuie să fie acceptat ca mântuitor numai din propria iniţiativă sau mai bine zis din libertate. Prin urmare omul este liber să Îl accepte sau nu pe Iisus.[139]

Adevărul este că trăim într-o lume în care ne confruntăm cu multe probleme şi cu multe necazuri. De multe ori ajungem să fim copleşiţi de aceste probleme şi necazuri şi parcă nu mai ştim unde să mergem să căutăm alinare. Iisus a venit să ne aducă alinare dar la fel de bine El a venit mai mult pentru a ne aduce mântuirea. Nu trebuie să uităm că Iisus este mânuitorul prin excelenţă şi nu există un alt mântuitor în afară de El. Învăţătura lui Iisus a ajuns să fie la un anumit nivel cea mai morală şi mai moralizatoare din toată lume. Acesta fiindcă Iisus a ajuns să se identifice pe Sine cu morala şi cu tot ceea ce ţine de moralitate. Iisus a venit să ne spună că umanitatea nu se poate mântui pe sine dacă nu este morală, dacă nu merge pe calea moralităţii. Nu poate să fie nici un fel de îndoială în acest sens. Sunt mulţi care susţin că ei pot să fie oameni morali şi fără de credinţa în Iisus. Acesta fiindcă după cum susţin ei moralitatea este un lucru care nu ţine de Iisus. Să fie lucrurile chiar aşa? Umanitatea a primit multe lucruri de la Iisus care este Logosul lui Dumnezeu. Acesta fără să ştie cine este adevăratul autor al acestor lucruri. Iisus ca Fiul lui Dumnezeu a existat din veşnicie şi El este Cel care a intenţionat să creeze un om ca o fiinţă morală. Prin urmare moralitatea a început şi există în această lume prin Fiul lui Dumnezeu Iisus Hristos. Este prin urmare cât se poate de adevărat că întruparea lui Iisus nu a făcut decât să ne precizeze de unde vine moralitatea în lumea noastră. Acesta este motivul pentru care o moralitate fără de Iisus în zilele noastre nu valorează foarte mult. Acesta fiindcă prin creştinismul ortodox am ajuns să ne dăm seama că moralitatea vine de la Iisus şi la fel de bine ea ne duce la Iisus. Sunt din ce în ce mai mulţi care devin conştienţi de acest fapt şi la fel de bine nici noi nu ar trebuie să avem nici un fel de îndoială în ceea ce privește moralitatea. În zilele noastre a vorbii despre moralitatea fără de Iisus este ca şi cum am dorii ca o maşină să se deplaseze fără de un şofer. Iisus este autorul moralităţii şi a tot ceea ce este moral în lumea noastră.[140]

După cum am spus, atunci când am decis că doresc să scriu această carte am ştiut că îmi asum multe riscuri. Unul dintre aceste riscuri este cel de a fi considerat ridicol. De ce să fiu considerat ridicol? Pentru că toată lumea ştie că umanitatea este separată religios şi că sunt destui de mulţi cei care nu cred în Iisus. Cum mai putem

139 Christos Yannaras, *Libertatea moralei* (Editura Anastasia: Bucureşti, 2004).

vorbii atunci de Iisus ca fiind şansa umanităţii? Iisus a venit la noi acum 2000 de ani şi prin Biserică El vine la noi în fiecare generaţie. La fel de bine ştim din viaţa Lui pământească faptul că Iisus a fost într-o opoziţie continuă cu diavolul. Iisus ne-a spus în acest sens foarte clar că cei care nu cred în El ajung să fie slujitori ai diavolului. Iată că această situaţie nu s-a schimbat nici acum după 2000 de ani timp în care Iisus continuă să aibă opoziţie. Este vorba de opoziţia celor care nu doresc să Îl recunoască pe Iisus ca Fiul lui Dumnezeu şi Mântuitorul nostru. Iisus respectă libertatea omului dar acest lucru nu înseamnă că Lui îi place ceea ce face omul cu libertatea lui. Prin urmare trebuie să înţelegem că diavolul încă se mai opune lui Iisus în lumea noastră. Ştim că pentru necreştini aceste rânduri vor părea cât se poate de ridicole. Sunt oameni care nu cred în Iisus şi continuă să facă bine şi să fie morali. Binele şi moralitatea celor care nu cred în Iisus este fără de multă valoare. Acesta fiindcă Iisus a venit să ne spună că El este sursa ultimă a binelui şi a moralităţii. Prin urmare a nu Îl recunoaşte pe Iisus ca autor al binelui şi al moralităţii este ca şi cum am nega existenţa lui Iisus. Sunt mulţi care neagă existenţa lui Iisus şi spun că El a fost doar o plăsmuire a imaginației populare. Cum este posibil ca un om să învie din morţi? Iisus a înviat din morţi pentru a ne spune că învierea este posibilă şi că Dumnezeu are putere asupra morţii. Moartea este un lucru crunt cu care ne confruntăm şi care ne lasă fără de nici o speranță. În Iisus mai avem o speranţă asupra morţii pe care trebuie să ştim că nimeni nu o poate lua de la noi. Este adevărat că toţi am dorii să înviem imediat după ce am murit, Dumnezeu este Cel care ştie mai bine când este momentul ca noi să înviem.[141]

140 Este foarte adevărat că există o legătură strânsă dintre moralitate şi creştinismul ortodox. Ceea ce trebuie să ştim este că o moralitate fără de credinţa în Iisus nu poate să mântuiască. Au fost mai multe dispute în acest sens dar adevărul nu poate să fie în nici un fel contestat. Iisus este Cel care ne-a spus că pentru a ne mântui avem nevoie nu numai de moralitate ci la fel de bine şi de credinţa în El. A nu crede că moralitatea nu vine de la Iisus este ca şi cum am spune că Monalisa lui Davinci nu are nici un autor şi s-a făcut singură din nimic. Acest fapt este imposibil şi prin urmare trebuie să fie evitat. Moralitatea în numele lui Iisus este ceea ce propovăduieşte Biserica Creştin Ortodoxă. Este adevărat că sunt din ce în ce mai mulţi în zilele noastre care sunt de părere că moralitatea este un lucru care în nici un sens nu este de o mare importanţă pentru umanitate. Umanitatea trebuie să se bazeze mai mult pe progresul ştiinţific şi pe avansarea tehnică. Se ridică în acest moment întrebarea: poate progresul ştiinţific şi avansarea tehnică să ne mântuiască de diavol? Răspunsul este nu. Oricât am progresa ştiinţific şi tehnic în nici un caz aceste lucruri nu pot să ne mântuiască. Prin urmare se cuvine să ne amestecăm lucrurile. Trebuie să ne raportăm la Iisus în orice lucruri dar nu trebuie să credem că Iisus va venii să facă lucrurile în locul nostru. Iisus ne ajută numai acolo unde lucrurile cu adevărat că sunt imposibile: ne a mântui pe noi de chinurile şi de flăcările iadului. Nici un om nu se poate mântuie pe sine de iad fără de credinţa în Iisus.

141 Daniel de la Rarău, *Învierea lui Hristos, temelia credinţei noastre* (Editura Cartea Ortodoxă, 2017).

Adevărul este că lumea de azi tinde să vadă de ceea ce este negativ din istoria creştinismului: inchiziţia, cruciadele, schismele, ereziile sau fundamentalismul. Totuşi, trebuie să ştim că creştinismul a venit cu unele lucruri pe care nici o religie nu le-a mai adus în această lume. Creştinismul a venit într-o perioadă istorică în care lumea era în stare de decadenţă. Iisus s-a întrupat la o perioadă de timp în care înşelată de diavol lumea orbecăia în întunericul închinării la idoli. Iată că Iisus a adus lumina în lumea antică şi nu pentru nimic în fiecare an slujba paştilor începe cu îndemnul: veniţi de luaţi lumină. Iisus este la un anumit nivel lumina lumii şi fără de El nu facem decât să ne afundăm în întunericul păcatelor. În numele lui Iisus au fost făcute lucruri cu adevărat demne de luat în considerare: poeţii au compus cele mai frumoase poezii pentru Iisus, muzicienii au compus cele mai frumoase melodii pentru Iisus, pictorii au pictat cele mai frumoase icoane pentru Iisus sau arhitecţii au ridicat cele mai frumoase biserici şi catedrale pentru Iisus. Iată că credinţa în Iisus este mult mai amplă decât am crede. Există o forţă nevăzută prin care Iisus operează în această lume. Nu trebuie să ne îndoim de ea. Forţa lui Iisus este foarte mult chemarea pe care El o adresează întregii umanităţi de a duce o viaţă bună şi frumoasă. Ofertele diavolului sunt şi ele tentante în zilele noastre: imoralitate, terorism, crimă, violenţă sau destrăbălare. Din nefericire se găsesc mult care să aleagă ofertele diavolului. Sunt mulţi care nu opun nici un fel de rezistenţă în ceea ce priveşte cursele diavolului şi unii chiar ajung de îşi doresc să fie victime ale diavolului. Este trist dar după ce Iisus a venit şi ne-a făcut conştienţi de lucrarea diavolului la un anumit nivel este cât se poate de adevărat că nu mai avem nici un fel de scuză. Prin urmare Iisus a venit în această lume pentru toată umanitatea. Sunt mulţi care ar găsii această afirmaţie cât se poate de extravagantă. Acesta fiindcă Iisus a fost Cel care a dovedit că El poate mântui toată umanitatea. Nu trebuie să ne îndoim de Iisus la fel cum a făcut-o Toma necredinciosul. Când spunem că Iisus poate mântui toată umanitatea nu trebuie să avem nici un fel de îndoială în acest sens.[142]

---

142 Umanitatea este un lucru pe care Dumnezeu l-a intenţionat şi la fel de bine tot Dumnezeu Tatăl a dorit să fie un mântuitor al acestei umanităţii. Prin urmare idea unui mântuitor al umanităţii a venit de la Dumnezeu Tatăl. Sunt mulţi care nu îl recunosc pe Iisus ca fiind adevăratul mântuitor fiindcă la drept vorbind sunt mulţi care nu cred în Dumnezeu. Adevărul este că nu trebuie să îl vedem răstignit din nou pe Iisus pentru păcatele noastre pentru a rostii ca şi sutaşul: cu adevărat Acesta fiul lui Dumnezeu a fost. Prin urmare trebuie să Îl recunoaştem pe Iisus ca fiind mântuitorul nostru şi trebuie să fim convinşi că nu avem nici un alt mântuitor în afară de El. Este adevărat că sunt mulţi care neagă acest lucru şi susţin că sunt mulţi alţi mântuitori pe care îi are lumea. Sunt mai multe religii sincretice care ne spun că Iisus este numai unul dintre mulţi alţi mântuitori care există. Aceste religii sunt neadevărate şi trebuie să cercetăm ce duh este cel care stăpânește aceste religii. Acesta fiindcă vom vedea că diavolul este cel care face tot ceea ce îi este posibil pentru a ne duce cât mai departe de credinţa în Iisus. Iisus ne cere ca atunci când credem în El să nu fim pasivi ci la fel de bine să fim cât se poate de activi. Aceasta fiindcă a spune că credem în Iisus dar a nu face faptele care sunt pe placul lui Iisus este lipsit de orice valoare şi de orice semnificaţie. Prin urmare trebuie să fim dinamici în credinţa noastră în Iisus şi să nu avem nici o îndoială că Iisus este mântuitorul pe care Dumnezeu l-a promis umanităţii.

În această carte am vorbit despre faptul că Iisus a fost Mesia pe care l-au profeţit proorocii Vechiului Testament. Aceasta fiindcă Iisus a venit să împlinească tot ceea ce s-a scris despre El în Vechiul Testament. Evreii sunt cei care din cauza învârtoșării inimii lor susţin că Iisus nu a venit să împlinească ci mai mult să schimbe. Acesta fiindcă ei cred că Iisus nu este cu adevărat Mesia. Îmn acest sens evreii şi în zilele noastre de secol al XXI-lea încă așteaptă venirea lui Mesia. Minunile şi vindecările pe care le-a făcut Iisus şi ştim că au fost multe, sunt cele care atestă că Iisus nu a fost un simplu rabin evreu ci a fost fiul lui Dumnezeu. Toate minunile săvârşite de Iisus pentru a ne încredinţa că El este Mesia au fost încununate de o minune şi mai mare: este vorba de propria lui înviere. Iisus a venit în această lume pentru a reasigura umanitatea de credinţa în înviere. Nu ştim când va avea loc învierea morţilor dar Iisus ne spune cât se poate de clar prin învierea Lui proprie că acesta este posibilă. Iată prin urmare care sunt sensurile profunde şi depline ale venirii lui Iisus în această lume. Iisus se identifică la un anumit nivel cu tot ceea ce este bun şi frumos din această lume şi la fel de bine El doreşte ca noi să ajungem buni şi frumoşi. Trebuie să ne bazăm mai mult pe Iisus în modul în care ne raportăm la această lume decât ne raportăm la noi înşine. Sunt mulţi care au mult orgoliu şi consideră că ei şi numai ei contează în această lume. Iisus a ajuns să fie actual pentru toată umanitatea fiindcă El s-a smerit pe sine în faţa umanităţii. Iisus s-a smerit pe Sine atât de mult că acceptat să moară pe cruce. Acesta fiindcă El a voit să ofere o şansă nouă umanităţii: şansa de a ne mântui. Trebuie să avem încredere în Iisus fiindcă nimeni din cei care au venit la Iisus nu au fost într-un fel sau altul dezamăgiţi. Este adevărat că sunt mai mulţi care au avut ezitări pe parcursul istoriei şi în cele din urmă au ajuns să se întoarcă în spre Iisus. Pentru unii convertirea este un lucru care în cele din urmă i-a adus la Iisus. Convertirea este un lucru care are loc cu mulţi fiindcă din ce în ce mai mulţi conştienţi că cu adevărat Iisus a fost Fiul lui Dumnezeu.[143]

Într-un sat, nişte părinţi credincioşi şi-au însurat fiul. Nora avea o fire blândă şi îngăduitoare. În ajunul postului Sf. Apostoli Petru şi Pavel, socrul i-a spus:

- Draga mea, noi, în familie, avem un obicei – în timpul postului mâncăm mai simplu. Slănina o ascundem în cămară şi postim. Eşti de acord să ţii post?.

- Da, a răspuns nora.

Ea lucra la colhoz. A doua zi când a ieşit la lucru, şi-a adus de acasă mâncare de post. Toţi au luat-o în râs:

- Ia vedeţi! O sfântă a apărut între noi! S-a făcut călugăriţă şi acum posteşte!

A suportat o zi. A doua nu a mai răbdat. Supărată, a venit acasă:

143 Isidor Mărtinică, *Iisus din Nazaret, Fiul lui Dumnezeu: curs de hristologie* (Editura Universităţii din Bucureşti, 2000).

– Nu mai postesc. Toţi îşi bat joc de mine. Nu mai suport. Oamenii nu postesc şi vreau să fiu şi eu în rând cu ei!

– Cum voieşti! I-a spus socrul. Noi nu obligăm pe nimeni.

Şi i-a deschis cămara unde se păstra slănina. În ziua următoarea, la lucru, în timpul pauzei, în văzul tuturor, a scos slănina, dar de data aceasta nimeni nu a mai spus nimic. Ea a mâncat şi a adormit. Pauza s-a terminat, dar ea a continuat să adoarmă. Au încercat să o trezească, însă nu au reuşit. Ea doar tresărea şi somn şi gemea. Aşa a dormit mult timp. Când s-a trezit a spus doar:

– Râdeţi de mine cât vă posteşte inima, eu voi posti mai departe!

Şi a povestit următoarele: cum a adormit, s-a apropiat de ea un bătrân, a apucat-o strâns de mână şi i-a spus:

– Să mergem!

A dus-o pe un drum îngust şi înfricoşător. În depărtare se auzeau gemete omeneşti. El a condus-o la o prăpastie în care fierbea ceva. În jur se auzeau doar strigăte şi gemete.

– Sari! I-a spus bătrânul, că doar tu spuneai: „vreau să fiu în rând cu ei”. Vezi cum ajung oamenii….

– Nu, bunicule, te implor, iartă-mă! Voi posti până la moarte. Şi voi povesti tuturor ce pedeapsă îi aşteaptă dacă nu postesc.

Urmele degetelor lui i-au rămas pe mână până la sfârşitul vieţii.

Întâmplarea de mai sus este cât se poate de actuală pentru noi creştinii ortodocşi. Acesta fiindcă sunt din ce în ce mai mulţi creştini ortodocşi care la drept vorbind vor să fie „în rând cu lumea.” Ceea ce trebuie să ştim că realitatea din această

lume nu este în nici un fel cu realitatea lumii de apoi. Deşi sunt mulţi care spun că sunt creştini ortodocşi ajung să ducă un mod de viaţă deplin secular.[144]

Pilda de mai sus ni se potriveşte nouă tuturor celor din umanitate care începem să mergem după Iisus şi dorim să fim plăcuţi Lui. După cum putem să ne dăm seama este cât se poate de adevărat că Iisus doreşte ca noi să facem ceea ce ne-a învăţat El chiar dacă acest lucru nu ne va duce prea mult la simpatia celor din jur. În Statele Unite ale Americii cei care urmează lui Iisus şi doresc să fie cât mai aproape de Iisus sunt denumiţi „Jesus freaks” sau mai bine zis „fraierii lui Iisus” în traducere liberă. Acesta fiindcă a urma lui Iisus în zilele noastre este un lucru demodat. Sunt mai la modă ideologiile New Age, sectele şi confesiunile creştine. Creştinismul ortodox în nici un caz nu mai poate să fie un lucru care este actual pentru lumea noastră. Iată de ce este bine să ţinem cont de pilda de mai sus. Femeia din pilda de mai sus am putut vedea că a ajuns să nu mai ţină zilele de post fiindcă colegii de muncă o persiflau şi o apostrofau. La fel de bine şi noi când începem să urmăm lui Iisus ajungem să fim consideraţi desueţi şi ne la modă. Nu este la modă să crezi în Iisus, nu este la modă să te raportezi la Iisus, nu este la modă să faci ceea ce învăţat Iisus. Pentru omul modern a urma lui Iisus în zilele noastre de libertate umanistă şi de emancipare seculară este cât se poate de adevărat că Iisus în nici un fel nu mai este actual. Poate a fost actual pentru apostoli care au trăit în timpul lui Iisus să mai crezi în El dar pentru zilele noastre în nici un fel acest lucru nu mai este plin de semnificaţii.[145]

Realitatea este că în lumea noastră poate unul dintre cele mai cunoscute sentimente în ceea ce Îl priveşte pe Iisus este cel de indiferenţă. Sunt din ce în ce mai

144 Trebuie să fim conştienţi că umanitatea noastră se prezintă în zilele noastre ca un mare amalgam de naţionalităţi, grupuri etnice, diviziuni şi neînţelegeri. Acest fapt este trist şi ceea ce trebuie să ştim este că trebuie să fim atenţi cu care este menirea religiei. În lumea noastră „religia” a ajuns să fie un lucru care ne divizează. Aceasta fiindcă sunt mai multe crezuri şi mai multe credinţe care nu sunt compatibile în nici un fel una cu alta. Acest lucru ne spune că religia care ajunge să divizeze umanitatea în nici un fel nu este o religie ci este mai mult o minciună. Sunt mulţi care mint în numele lui Iisus. S- au făcut mai multe traduceri eronate ale vorbelor lui Iisus pentru a ajunge să se susţină opinii şi dogme străine de creştinismul ortodox. Sunt mai mulţi predicatori şi misionari iliciţi în numele lui Iisus care susţin că ei deţin adevărul deplin în ceea ce Îl priveşte pe Iisus. După cum am spus, Iisus a venit să unifice lumea şi în nici un fel să o divizeze şi să o dezbine şi mai mult. La nivel de umanitate trebuie să spunem că se simte nevoia de cât mai multă unire şi de cât mai multă înţelegere. Acesta fiindcă în umanitate sunt mult prea multe tendinţe opuse care ne fac să nu ne mai înţelegem unii cu alţii. Prin urmare Iisus nu vrea ca noi să fim dezbinaţi şi divizaţi. Cei care duc la dezbinare şi la diviziune sunt persoane care în nici un fel nu ajung să slujească şi lui Iisus. Acesta fiindcă Iisus este Cel care în nici un fel nu doreşte dezbinarea şi diviziunea noastră.

145 Petru Ioan Ilea, *Cuvântul vieţii: meditaţii la evangheliile de peste săptămână* (Cluj Napoca, 2012).

mulţi care susţin că este bine să fim indiferenţi faţă de Iisus fiindcă credinţa în Iisus nu face decât să ne afunde într-un hăţiş al diversiunilor religioase: secte care nu vor să audă unele de altele, diferenţa doctrinare dintre mai multe confesiuni creştine, părtiniri în ceea ce priveşte opiniile unora sau ale altora, neînţelegeri în ceea ce priveşte sensul cultului creştin ortodoxă. Mesajul lui Iisus este unul cât se poate de greu de înţeles pentru omul modern. Pentru acesta sunt din ce în ce mai mulţi care sunt indiferenţi în ceea ce priveşte credinţa în Iisus. Acesta fiindcă în nici un fel credinţa în Iisus nu este clară. Adevărul este departe de a fi acesta. Credinţa în Iisus este cât se poate de clară acum ca şi din primele zile de când Iisus a început să propovăduiască în Israelul de acum 2000 de ani. Realitatea este că de-a lungul istoriei au fost mai mulţi oameni răi care nu au făcut decât să altereze credinţa în Iisus Hristos. Au fost mai mulţi eretici şi oameni de rea credinţă care în loc să urmeze lui Iisus nu au făcut decât să verse venin peste cuvintele Sale. Să ne aducem aminte din viaţa Sfântului Atanasie cel Mare că la un moment dat acesta a avut o viziune cu Iisus care era cu hainele rupte. Sfântul Atanasie cel Mare l-a întrebat pe Iisus cine este cel care i-a rupt veşmintele. Iisus a răspuns: ereticul Arie. Arie a fost o persoană care ştia foarte bine adevărul de credinţă creştin ortodox şi a trăit în secolul al IV-lea. Totuşi, opiniile lui valorau mai mult decât cele ale Bisericii Universale. Aşa se face că Arie a ajuns la concluzia că Iisus nu este fiul lui Dumnezeu ci mai mult o creaţie a lui Dumnezeu Tatăl. Deşi mustrat Arie nu s-a lepădat de erezia lui. Iată prin urmare că au fost mai mulţi eretici care în loc să slujească lui Iisus nu au făcut decât să pervertească numele Său în lume. Sunt mulţi în zilele noastre care nu sunt antihrişti pe faţă dar duc un mode viaţă antihristic. Acesta fiindcă ei la fel ca şi evreii din zilele noastre nu vor să recunoască faptul că cu adevărat Iisus a fost Mesia.[146]

146 De-a lungul timpului au fost mai mult elucubraţii în ceea ce priveşte termenul de Mesia. Acesta fiindcă oamenii au ajuns să îi atribuie acestei termen şi cuvânt sensuri străine de sine. Aşa se face că unii au susţinut că termenul de Mesia este unul stric filosofic, alţii au susţinut că termenul de Mesia este unul strict cultural care a ţinut de cultura evreilor de acum 2000 de ani, alţii au susţinut că termenul de Mesia este unul educaţional şi alţii au susţinut că termenul de Mesia este unul care este etnic. Mesia nu este însă un termen cu prea multe implicaţii. Prin Mesia trebuie să înţelegem un Mântuitor. Omul are nevoie de un mântuitor pentru a se putea mântui de iad. Iată prin urmare o realitate de care trebuie să ţinem cont şi pe care trebuie să o avem în vedere mai mult. Nu prea ne gândim mult la Mesia. Auzim acest cuvânt de mai multe ori de Crăciun dar parcă sensul lui ne depăşeşte. Mesia este Cel care a fost lăsat umanităţii nu pentru a lansa o modă religioasă trecătoare ci pentru a ajuta toate generaţiile de după El să se mântuiască. Nu este mântuire afară de Iisus şi acest lucru trebuie să fie acceptat de toată lumea. Nimeni nu are putere asupra diavolului decât Iisus. Iisus a făcut acest lucru cât se poate de explicit în cei 33 de ani de viaţă pământească. Iată prin urmare care este sensul credinţei noastre în Iisus: de a ne mântui de diavol şi a ajunge să scăpăm de iad. Acestea sunt lucruri pe care nici un om cu toată sfinţenia şi cu toată moralitatea lui nu poate să îl realizeze prin sine însuşi.

Această carte este o carte care se adresează mai ales creştinilor ortodocşi care sunt mai avansaţi în viaţa duhovnicească. Acesta fiindcă la drept vorbind sunt mai multe cărţi de popularizare creştin ortodoxe în ceea ce priveşte viaţa lui Iisus. După cum ne-am exprimat la începutul cărţii nu am dorit să insistăm pe evenimentele vieţii lui Iisus care considerăm că sunt cunoscute de mai toate lumea. Iată de ce este bine să fim cât se poate de conştienţi de care a fost lucrarea duhovnicească şi mesianică a lui Iisus asupra umanităţii. Iisus vine la noi, la toată umanitatea şi pentru acest lucru nu este bine să ne închidem în faţa lui. Trebuie să ne deschidem sufletele noastre în faţa lui Iisus şi să ne dăm seama că El este alături de noi şi că la fel de bine este unul care ne face să fim cât se poate de realizaţi şi de împliniţi. Toată lumea umblă după realizare: profesională, financiară, materială, economică sau culturală. Sunt din ce în ce mai puţini cei care umblă după realizarea umanităţii. Iisus a dorit ca umanitatea să se realizeze şi a spus că nu poate să fie o realizare a umanităţii separat de persoana Lui. Pentru aceasta Biserica Creştin Ortodoxă consideră că persoana centrală a umanităţii este Iisus Hristos. Sunt mulţi care evident că neagă şi contestă acest lucru. Aceasta fiidncă ei susţin că în nici un fel umanitatea nu se poate realiza pe sine numai prin credinţa în Iisus. Iisus a a spus că a venit în această lume „pentru ca toţi să fie una.” Prin acesta îneţelgem că Iisus a venit pentru toată umanitatea şi că El doreşte ca toată umanitatea să se mântuiască. A venit timpul să ne dăm seama că umanitatea nu se poate realiza pe sine separat de religie. Însă trebuie să fim conştienţi că nu orice religie poate să ducă la împlinirea umanităţii. Ceea ce ne duce la realizarea umanității este fără doar şi poate credinţa în persoana lui Iisus. Este adevărat că acest fapt este găsit din ce în ce mai inconvenient în zilele noastre. Sunt din ce în ce mai mulţi care sunt nepăsători faţă de Iisus şi de cuvintele Lui. Acesta fiindcă omul de azi crede numai ceea ce vede. Iisus a fost văzut de contemporanii Lui care chiar dacă au făcut acest lucru au ajuns să Îl condamne la moarte. Acesta fiindcă deşi umanitatea L-a văzut pe Iisus nu L- a acceptat. A venit vremea să învăţăm din greşelile trecutului şi să facem ca ele să nu se mai repete. A Îl respinge pe Iisus ca Mântuitorul umanităţii nu înseamnă decât să Îl respingem şi să Îl răstignim pentru a doua oară.[147]

---

147 *Bene Elohim: Fiul lui Dumnezeu în manuscrisele antice ebraice „uitate”* (Editura Teşu, 2012).